

Deuteronomy

1:1 אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולבן וחצרת ודי זהב:
1:1 אלין פתגמיא דמליל משה עים כל בני ישראל בעברא דירדנא אוכח יתהון על דחבו במדברא ועל דארגיזו במישרא לקביל לקביל ים סוף בפרן אתפלו על מנא ובחצרות ארגיזו על בסרא ועל דעברו עיגל דדהב:

1:1 These are the words which Moses spoke to all Israel across the Jordan in the wilderness, in the Arabah opposite Suph, between Paran and Tophel and Laban and Hazeroth and Dizahab.

1:2 אחד עשר יום מחרב דרך הרשעיר עד קדש ברנע:
1:2 מהלך חד-עשר יומין מחורב אורח טורא דסעיר עד רקס-גיאה:
1:2 It is eleven days' journey from Horeb by the way of Mount Seir to Kadesh-barnea.

1:3 ויהי בארבעים שנה בעשתי-עשר חודש באחד לחדש דבר משה אל בני ישראל ככל אשר צוה יהוה אתו אלהם:
1:3 והוה בארבעין שנין בחד-עשר ירחין בחד לירחא מליל משה עם בני ישראל ככל דפקיד יוי יתיה לותהון:
1:3 In the fortieth year, on the first day of the eleventh month, Moses spoke to the children of Israel, according to all that the LORD had commanded him to give to them,

1:4 אחרי הפתו את סיחון מלך האמרי אשר יושב בחשבון ואת עוג מלך הבשן אשר יושב בעשתרת באדרעי:
1:4 בתר דמחא ית סיחון מלכא אמוראה דיתב בחשבון וית עוג מלכא דמתנן דיתב בעשתרות באדרעי:
1:4 after he had defeated Sihon the king of the Amorites, who lived in Heshbon, and Og the king of Bashan, who lived in Ashtaroth and Edrei.

1:5 בעבר הירדן בארץ מואב הוֹאִיל משה באר את-התורה הזאת לאמר:
1:5 בעברא דירדנא בארעא דמואב שרי משה פריש ית אולפן אורייתא הדא למימר:
1:5 Across the Jordan in the land of Moab, Moses undertook to expound this law, saying,

1:6 יהוה אלהינו דבר אלינו בחורב לאמר רב-לכם שבת בהר הזה:
1:6 יוי אלהנא מליל עמנא בחורב למימר סגי לכון דיתבתון בטורא הרין:
1:6 "The LORD our God spoke to us at Horeb, saying, 'You have stayed long enough at this mountain.

1:7 פנו וסעו לכם ובאו הר האמרי ואל-כל-שכניו בערבה בהר ובשפלה ובנגב ובחוף הים ארץ הכנעני והלבנון עד-הנהר הגדל נהר-פרת:
1:7 אתפנו איתפניאו וטולו לכון ועולו לטורא דאמוראה ולכל מגירוהי במישרא בטורא ובשפילתא ובדרומא ובספר ימא ארע כנענאה וליבנן עד נהרא רבא נהרא פרת:
1:7 Turn and set your journey, and go to the hill country of the Amorites, and to all their neighbors in the Arabah, in the hill country and in the lowland and in the Negev and by the seacoast, the land of the Canaanites, and Lebanon, as far as

the great river, the river Euphrates.

1:8 ראה נתתי לפניכם את־הארץ באו ורשו את־הארץ אשר נשבע יהוה
לאבותיכם לאברהם ליצחק וליעקב לתת להם ולזרעם אחריהם:

1:8 חזו דיהבית קדמיכון ית ארעא עולו ואחסינו ית ארעא דקיים יוי
לאבהתכון לאברהם ליצחק וליעקב למיתן להון ולבניהון בתריהון:

1:8 'See, I have placed the land before you; go in and possess the land which the LORD swore to give to your fathers, to Abraham, to Isaac, and to Jacob, to them and their descendants after them.'

1:9 ואמר אלכם בעת ההוא לאמר לא־אוכל לבדי שאת אתכם:

1:9 ואמרית לכון בעידנא ההוא למימר לית אנא יכיל בלחודי לסוברא
יתכון:

1:9 "I spoke to you at that time, saying, 'I am not able to bear *the burden* of you alone.'

1:10 יהוה אלהיכם הרבה אתכם והנכם היום ככוכבי השמים לרב:

1:10 יוי אלהכון אסני יתכון והאייתכון יומא דין ככוכבי שמיא לסני למיסני:

1:10 'The LORD your God has multiplied you, and behold, you are this day like the stars of heaven in number.'

1:11 יהוה אלהי אבותכם יסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר
דבר לכם:

1:11 יוי אלהא דאבהתכון יוסף עליכון כותכון אלף זמנין ויברך יתכון כמא
דמליל לכון:

1:11 'May the LORD, the God of your fathers, increase you a thousand-fold more than you are and bless you, just as He has promised you!

1:12 איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם:

1:12 איכדין אסובר בלחודי טורחיתכון ועסקיתכון ועסקיתכון ודינכון:

1:12 'How can I alone bear the load and burden of you and your strife?'

1:13 הבו לכם אנשים חכמים ונבנים וידעים לשבטיכם ואשימם בראשיכם:

1:13 הבו הבו לכון גברין גברין חכימין וסוכלתנין ומדען ומנדען לשבטיכון
ואמנינין רישין ראשין עליכון:

1:13 'Choose wise and discerning and experienced men from your tribes, and I will appoint them as your heads.'

1:14 ותענו אתי ותאמרו טוב־הדבר אשר־דברת לעשות:

1:14 ואתיבתון יתי ואמרתון תקין פיתגמא דמלילתא למעבר:

1:14 "You answered me and said, 'The thing which you have said to do is good.'

1:15 ואקח את־ראשי שבטיכם אנשים חכמים וידעים ואתן אתם ראשים

עליכם שרי אלפים ושרי מאות ושרי חמשים ושרי עשרת ושרים לשבטיכם:

1:15 ודברית ית רישי שבטיכון גברין חכימין ומדען ומנדען ומניתי יתהון

רישין עליכון רבני אלפי ורבני מאותא ורבני חמשין ורבני עיסוריתא וסרכין
לשבטיכון:

1:15 "So I took the heads of your tribes, wise and experienced men, and appointed them heads over you, leaders of thousands and of hundreds, of fifties and of tens, and officers for your tribes.

1:16 ואצוה את־שפטיכם בעת ההוא לאמר שמעו בין־אחיכם ושפטתם צדק

בין־איש ובין־אחיו ובין גרו:

1:16 ופקידית ית דיניכון בעידנא ההוא למימר שמעו בין אחיכון ותדינון

ותדוננו קושטא בין גברא גברא ובין אחוהי ובין גיורא:

1:16 "Then I charged your judges at that time, saying, 'Hear *the cases* between your fellow countrymen, and judge righteously between a man and his fellow countryman, or the alien who is with him.'

1:17 לֹא־תִפְרוּ פָנִים בַּמִּשְׁפָּט כַּקָּטָן כַּגָּדוֹל תִּשְׁמָעוּן לֹא תִגְדוּ מִפְּנֵי־אִישׁ כִּי
הַמִּשְׁפָּט לֵאלֹהִים הוּא וְהִדְבַר אֲשֶׁר יִקְשֶׁה מִכֶּם תִּקְרְבוּן אֵלַי וְשִׁמְעֵתִי:
1:17 לֹא תִשְׁתַּמְדְּעוּן אִפִּי אִפִּין בְּדִינָא מִלֵּי זַעֲרָא כִרְבָּא תִשְׁמָעוּן תִּקְבְּלוּן לֹא
תִדְחִלוּן מִן־קִדְם גְּבָרָא אִנְשׁ אֲרִי דִינָא דִיּוּי הוּא וּפְתַגְמָא דִּיקְשֵׁי מִנְכוּן
תִּקְרְבוּן לְוֹתִי וְאִשְׁמְעֵנִיהָ:

1:17 'You shall not show partiality in judgment; you shall hear the small and the great alike. You shall not fear man, for the judgment is God's. The case that is too hard for you, you shall bring to me, and I will hear it.'

1:18 וְאֶצְוָה אֶתְכֶם בְּעַת הַהוּא אֵת כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן:

1:18 וּפְקִידֹת יִתְכוּן בְּעִידָנָא הַהוּא יֵת כֹּל פְּתַגְמָא דְתַעֲבְרוּן:

1:18 "I commanded you at that time all the things that you should do.

1:19 וְנִסַּע מִחֶרֶב וְנָלַךְ אֵת כָּל־הַמִּדְבָּר הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא הַהוּא אֲשֶׁר רִאִיתֶם
דְּרַךְ הַר הָאֱמֹרִי כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲתָנוּ וְנָבֵא עַד קִדְשׁ בְּרַנֵּעַ:
1:19 וְנִטְלַנָּא מִחֹרֵב וְהִלִּיכְנָא יֵת כֹּל מִדְּבָרָא רַבָּא וּדְחִילָא הַהוּא דְחִזִּיתוּן
אוֹרַח טוֹרָא דְאֱמֹרָאָה כְּמָא דְפִקִּיד יוּי אֱלֹהֵנָּא יִתְנָא וְאִתִּינָא עַד רְקַם־גִּיאָהָ:

1:19 "Then we set out from Horeb, and went through all that great and terrible wilderness which you saw on the way to the hill country of the Amorites, just as the LORD our God had commanded us; and we came to Kadesh-barnea.

1:20 וְאָמַר אֲלֵכֶם בְּאַתֶּם עַד־הַר הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נָתַן לָנוּ:

1:20 וְאִמְרִית לְכוּן אֶתִּיתוּן עַד טוֹרָא דְאֱמֹרָאָה דִיּוּי אֱלֹהֵנָּא יְהִיב לָנָא:

1:20 "I said to you, 'You have come to the hill country of the Amorites which the LORD our God is about to give us.'

1:21 רְאֵה נָתַן יְהוָה אֱלֹהֵיךָ לְפָנֶיךָ אֶת־הָאָרֶץ עֲלֶיהָ רָשׁ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה
אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לְךָ אֶל־תִּירָא וְאֶל־תַּחַת:

1:21 חֲזִי דִיְהִיב יוּי אֱלֹהֵךָ קְדָמְךָ יֵת אַרְעָא סָק אַחְסִין כְּמָא דְמִלִּיל יוּי אֱלֹהָא
דְאֲבֹתְךָ לְךָ לֹא תִדְחַל וְלֹא תִתְבַּר תִּתְבַּר:

1:21 'See, the LORD your God has placed the land before you; go up, take possession, as the LORD, the God of your fathers, has spoken to you. Do not fear or be dismayed.'

1:22 וּתִקְרְבוּן אֵלַי כְּלָכֶם וְתֹאמְרוּ נִשְׁלַח אַנְשִׁים לְפָנֵינוּ וְיַחְפְּרוּ־לָנוּ
אֶת־הָאָרֶץ וְיִשְׁבוּ אֲתָנוּ דְבַר אֶת־הַדְּרָךְ אֲשֶׁר נַעֲלֶה־בָּהּ וְאֵת הָעָרִים אֲשֶׁר נָבֵא
אֱלֹהֵינוּ:

1:22 וּקְרִיבְתוּן לְוֹתִי כּוֹלְכוּן וְאִמְרֵתוּן נִשְׁלַח גְּבָרִין גְּבָרִין קְדָמְנָא וְיִאֲלָלוּן לָנָא
יֵת אַרְעָא וְיִתִּיבוּן יִתְנָא פְתַגְמָא יֵת אוֹרְחָא דְנִיֶּסֶק בַּהּ וְיֵת קְרוּיָא דְנִיעוּל לְהוּן:

1:22 "Then all of you approached me and said, 'Let us send men before us, that they may search out the land for us, and bring back to us word of the way by which we should go up and the cities which we shall enter.'

1:23 וַיִּיטֵב בְּעֵינַי הַדְּבָר וְאָקַח מִכֶּם שְׁנַיִם עָשָׂר אַנְשִׁים אִישׁ אֶחָד לְשִׁבְטָא:

1:23 וּשְׁפַר בְּעֵינַי פְּתַגְמָא וּדְבָרִית מִנְכוּן תְּרִי־עֶסֶר גְּבָרִין גְּבָרִין גְּבָרָא חַד
לְשִׁבְטָא:

1:23 "The thing pleased me and I took twelve of your men, one man for each tribe.

1:24 וַיִּפְנוּ וַיַּעֲלוּ הַהָרָה וַיָּבֵאוּ עַד־נַחַל אֶשְׁכּוֹל וַיִּרְגְּלוּ אֹתָהּ:

1:24 וְאִתְפְּנוּ וּסְלִיקוּ לְטוֹרָא וְאִתּוּ עַד נַחַל דְאֶתְכְּלָא דְאֶתְכְּלָא וְאִלִּילוּ יֵתָהּ:

1:24 "They turned and went up into the hill country, and came to the valley of Eshcol and spied it out.

1:25 וַיִּקְחוּ בְיָדָם מִפְּרֵי הָאָרֶץ וַיֹּרְדוּ אֵלֵינוּ וַיֵּשְׁבוּ אֵתְנוּ דָּבָר וַיֹּאמְרוּ טוֹבָה הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נָתַן לָנוּ:
 1:25 וּנְסִיבוּ בְיַדְהוֹן מֵאִיבָא דֹּארְעָא וְאַחִיתוּ וְאוּחִיתוּ לָנָא וְאַתִּיבוּ יְתָנָא פְּתַנְמָא וְאֹמְרוּ טַבָּא אֲרַעָא דִּיּוּי אֱלֹהֵנָא יְהִיב לָנָא:

1:25 "Then they took *some* of the fruit of the land in their hands and brought it down to us; and they brought us back a report and said, 'It is a good land which the LORD our God is about to give us.'

1:26 וְלֹא אָבִיתֶם לָעֹלֹת וּתְמַרוּ אֶת־פִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

1:26 וְלֹא אָבִיתוֹן לְמִיֶּסֶק וְסָרִיבְתוֹן עַל מִיּוֹמְרָא דִּיּוּי אֱלֹהֵכוֹן:

1:26 "Yet you were not willing to go up, but rebelled against the command of the LORD your God;

1:27 וַתִּרְגְּנוּ בְּאֵהֲלֵיכֶם וַתֹּאמְרוּ בְּשִׁנְאַת יְהוָה אֵתְנוּ הוֹצִיאָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לָתֵת אֵתְנוּ בְיַד הָאֱמֹרִי לְהַשְׁמִידָנוּ:

1:27 וְאַתְרַעַמְתוֹן בְּמִשְׁכְּנֵיכוֹן וְאֹמְרְתוֹן בְּדַסְנֵי יוּי יְתָנָא אֶפְקָנָא מֵאֲרַעָא דְּמִצְרַיִם לְמִיּוֹסֵר יְתָנָא בְיַדָּא דְּאֹמֹרָאָה לְשִׁיִּצְיוֹתְנָא:

1:27 and you grumbled in your tents and said, 'Because the LORD hates us, He has brought us out of the land of Egypt to deliver us into the hand of the Amorites to destroy us.'

1:28 אָנָּה אֲנַחְנוּ עֲלִים אַחִינוּ הִמְסוּ אֶת־לִבְבָנוּ לֵאמֹר עִם גְּדוֹל וְרֵם מִמֶּנּוּ עָרִים גְּדֹלֹת וּבְצוּרֹת בַּשָּׁמַיִם וְגַם־בָּנֵי עֲנָקִים רָאִינוּ שָׁם:

1:28 לָאֵן אֲנַחְנָא סְלָקִין אַחְנָא תְּבָרוּ יֵת לִיבְנָא לְמִימֵר עִם רַב וְתַקִּיף מִינְנָא קְרוּיִן רַבְרָבָן וְכַרִּיכָן עַד צִית שְׁמִיא וְאַף בְּנֵי גִיבְרָא חֲזִינָא תַמָּן:

1:28 "Where can we go up? Our brethren have made our hearts melt, saying, "The people are bigger and taller than we; the cities are large and fortified to heaven. And besides, we saw the sons of the Anakim there."

1:29 וְאֹמֵר אֲלֵכֶם לֹא־תֵרָצוּן וְלֹא־תִירָאוּן מֵהֶם:

1:29 וְאֹמְרִית לְכוֹן לֹא תִיתְבַּרוּן וְלֹא תִדְחִלוּן מִנְהוֹן:

1:29 "Then I said to you, 'Do not be shocked, nor fear them.'

1:30 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הֵהָלֵךְ לְפָנֵיכֶם הוּא יִלָּחֶם לָכֶם כָּכָל אֲשֶׁר עָשָׂה אֲתָכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֵיכֶם:

1:30 יוּי אֱלֹהֵכוֹן דְּמַדְבַּר קְדָמִיכוֹן מִימְרִיהַּ יְגִיחַ לְכוֹן כָּכָל דְּעֵבַד עִמְכוֹן בְּמִצְרַיִם לְעֵינֵיכוֹן:

1:30 The LORD your God who goes before you will Himself fight on your behalf, just as He did for you in Egypt before your eyes,

1:31 וּבְמַדְבַּר אֲשֶׁר רָאִיתָ אֲשֶׁר נִשְׂאָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כַּאֲשֶׁר יִשָּׂא־אִישׁ אֶת־בְּנוֹ בְּכָל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הִלַּכְתֶּם עַד־בְּאֵכֶם עַד־הַמָּקוֹם הַזֶּה:

1:31 וּבְמַדְבַּרָא דְּחֲזִיתָא דְּסוּבְרָךְ יוּי אֱלֹהֶךָ כְּמָא דְּמִסוּבְרָ גִבְרָא יֵת בְּרִיהַּ בְּכָל אֹרְחָא דְּהִלִּיכְתוֹן עַד מִיִּתִּיכוֹן עַד אַתְרָא הַדִּין:

1:31 and in the wilderness where you saw how the LORD your God carried you, just as a man carries his son, in all the way which you have walked until you came to this place.'

1:32 וּבְדָבַר הַזֶּה אֵינְכֶם מְאֵמִינִם בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

1:32 וּבְפַתְנָמָא הַדִּין לִיִּתִיכוֹן מְהִימְנִין בְּמִיּוֹמְרָא דִּיּוּי אֱלֹהֵכוֹן:

1:32 "But for all this, you did not trust the LORD your God,

1:33 הֵהָלֵךְ לְפָנֵיכֶם בְּדֶרֶךְ לְתוֹר לָכֶם מְקוֹם לְחַנְתְּכֶם בְּאִשׁ לִילָה לְרֹאֲתָכֶם בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר תִּלְכוּ־בָהּ וּבַעֲנֵן יוֹמָם:

1:33 דַּמְדַּבֵּר קִדְמִיכּוֹן בְּאוֹרְחָא לְאַתְקַנָּא לְכוּן אַתְר בֵּית־מִשְׁרֵי לְאַשְׁרֵי־יִתְּכּוֹן
בְּעַמּוּדָא דְאִישְׁתָּא בְּלֵילִיא לְאַחֲזִיזוֹתְכּוֹן בְּאוֹרְחָא דְתַהְכּוֹן בֵּה וּבְעַמּוּדָא דְעֲנָנָא
בִּימָמָא:

1:33 who goes before you on *your* way, to seek out a place for you to encamp, in fire by night and cloud by day, to show you the way in which you should go.

1:34 וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת־קוֹל דְּבַרְיְכֶם וַיִּקְצַף וַיִּשְׁבַּע לֵאמֹר:

1:34 וּשְׁמִיעַ קִדְמָא יוּי יְת קַל פְּתַגְמִיכּוֹן וּרְגִיז וְקִיִּים לְמִימַר:

1:34 "Then the LORD heard the sound of your words, and He was angry and took an oath, saying,

1:35 אִם־יִרְאֶה אִישׁ בְּאַנְשִׁים הָאֵלֶּה הַדּוֹר הַרְעָה הַזֶּה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר
נִשְׁבַּעְתִּי לָתֵת לְאַבְתֵּיכֶם:

1:35 אִם יַחֲזִי גִבֹר בְּגִבּוֹרִיא בְּגִבּוֹרִיא הָאֵלִין דְּרָא בִישָׂא הַדִּין יְת אַרְעָא טְבָתָא
דְּקִיִּמִית לְמַתָּן לְאַבְהָתְהוֹן:

1:35 'Not one of these men, this evil generation, shall see the good land which I swore to give your fathers,

1:36 זֹלַתִּי כָּלֵב בֶּן־יִפְנֶה הוּא יִרְאֶנָּה וְלוֹ־אֶתָּן אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר דִּרְבָּבָה וּלְבָנָיו
יַעַן אֲשֶׁר מָלֵא אַחֲרַי יְהוָה:

1:36 אֵלֶיִן כָּלֵב בֶּר יִפְנֶה הוּא יַחֲזִינָה וְלִיה אֶתִּין יְת אַרְעָא דְדַרְיִךְ בֵּה
וּלְבַנּוּהִי חֲלָף דְּאַשְׁלִים בְּתַר דְּחַלְתָּא דְּחַלְתָּא דִּיּוּי:

1:36 except Caleb the son of Jephunneh; he shall see it, and to him and to his sons I will give the land on which he has set foot, because he has followed the LORD fully.'

1:37 גַּם־בִּי הִתְאַנַּף יְהוָה בְּגַלְלֶכֶם לֵאמֹר גַּם־אֶתָּה לֹא־תָבֵא שָׁם:

1:37 אַף עָלַי הָיָה רְגִז מִן־קִדְמָא יוּי בְּדִילְכּוֹן לְמִימַר אַף אֶת לֹא תִיעוּל לְתַמָּן:

1:37 "The LORD was angry with me also on your account, saying, 'Not even you shall enter there.'

1:38 יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נּוּן הָעֹמֵד לְפָנַי הוּא יָבֵא שָׁמָּה אִתּוֹ חֹזֵק כִּי־הוּא יִנְחַלְנָה
אֶת־יִשְׂרָאֵל:

1:38 יְהוֹשֻׁעַ בֶּר נּוּן דְּקָאִים קְדָמָךְ הוּא יַעוּל לְתַמָּן יְתִיה תְּקִיף אַרְי הוּא
יַחֲסִינָה לְיִשְׂרָאֵל:

1:38 'Joshua the son of Nun, who stands before you, he shall enter there; encourage him, for he will cause Israel to inherit it.

1:39 וּטְפָכֶם אֲשֶׁר אָמַרְתֶּם לְבָז יְהִיָּה וּבְנֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ הַיּוֹם טוֹב וְרָע
הֵמָּה יָבֹאוּ שָׁמָּה וְלָהֶם אֶתְנֶנָּה וְהֵם יִירְשׁוּהָ:

1:39 וּטְפִלְכוֹן דְּאִמְרַתּוֹן לְבִיזָא יְהִי וּבְנֵיכּוֹן דְּלֹא יָדְעוּ יוֹמָא דִּין טָב וּבִישׁ אָנוּן
יַיעֲלוּן לְתַמָּן וְלַהּוֹן אִיתְנִינָה וְאִינוּן יִירְתּוּנָה:

1:39 'Moreover, your little ones who you said would become a prey, and your sons, who this day have no knowledge of good or evil, shall enter there, and I will give it to them and they shall possess it.

1:40 וְאַתֶּם פָּנּוּ לָכֶם וּסְעוּ הַמִּדְבָּרָה דֶּרֶךְ יַם־סוּף:

1:40 וְאַתּוֹן אַתְפְּנוּ אִיתְפְּנִיאוּ לְכוּן וּטּוּלוּ לְמִדְבָּרָא אוֹרַח יַמָּא דְּסוּף:

1:40 'But as for you, turn around and set out for the wilderness by the way to the Red Sea.'

1:41 וַתַּעֲנוּ וַתֹּאמְרוּ אֵלַי חָטְאָנוּ לַיהוָה אֲנַחְנוּ נַעֲלָה וְנִלְחַמְנוּ כָּכֵל אֲשֶׁר־צִוָּנוּ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וַתַּחֲגְרוּ אִישׁ אֶת־כְּפָלָי מִלְחַמָּתוֹ וַתְּהִינּוּ לַעֲלֹת הַהָרָה:

1:41 וְאַתִּיבַתּוֹן וְאַמְרַתּוֹן לִי חֲבָנָא קִדְמָא יוּי אֲנַחְנָא נִיסק וּנְגִיחַ קָרֵב כָּכֵל
דְּפִקְדָּנָא יוּי אֵלְהָנָא וְזִרְיָתּוֹן גִּבֹר יְת מְנִי קָרְבִּיה וְשִׁרִיתּוֹן לְמִיסק לְטוּרָא:

1:41 "Then you said to me, 'We have sinned against the LORD; we will indeed go up and fight, just as the LORD our

God commanded us.' And every man of you girded on his weapons of war, and regarded it as easy to go up into the hill country.

1:42 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי אֲמַר לָהֶם לֹא תַעֲלוּ וְלֹא־תִלָּחֲמוּ כִּי אֲיַנְנִי בְּקִרְבְּכֶם
וְלֹא תִנְגַּפוּ לִפְנֵי אֹיְבֵיכֶם:

1:42 וַאֲמַר יוֹי לִי אֵימַר לְהוֹן לֹא תִיֶסְקוּן וְלֹא תִגִּיחוּן קִרְבִּי אֲרִי לִית שְׂכִינָתִי
שְׂרִיא בִינִיכּוֹן וְלֹא תִיתַבְרוּן קִדָּם בְּעַל־דְּבִיכּוֹן:

1:42 "And the LORD said to me, 'Say to them, "Do not go up nor fight, for I am not among you; otherwise you will be defeated before your enemies."'

1:43 וְאֶדְבַר אֲלֵיכֶם וְלֹא שָׁמַעְתֶּם וַתִּמְרוּ אֶת־פִּי יְהוָה וַתִּזְדּוּ וַתַּעֲלוּ הַהָרָה:

1:43 וּמַלְלִית עִמּוֹן וְלֹא קִבִּילְתוּן וְסָרִיבְתוּן עַל מִימְרָא דְיוֹי וְאַרְשַׁעְתוּן
וּסְלִיקְתוּן לְטוֹרָא:

1:43 "So I spoke to you, but you would not listen. Instead you rebelled against the command of the LORD, and acted presumptuously and went up into the hill country.

1:44 וַיֵּצֵא הָאֱמֹרִי הַיֹּשֵׁב בְּהַר הַהוּא לְקִרְאֲתֶכֶם וַיִּרְדְּפוּ אֹתְכֶם כַּאֲשֶׁר תַּעֲשִׂינָה
הַדְּבָרִים וַיִּכְתּוּ אֹתְכֶם בְּשַׁעִיר עַד־חֶרְמָה:

1:44 וּנְפַק אֲמוֹרָאָה דִּיתִיב בְּטוֹרָא הַהוּא לְקִדְמוֹתְכּוֹן וַיִּרְדְּפוּ יִתְכוֹן כְּמָא דְנַתְזוֹן
דְּנַתְזוֹן דְּבִרְיָתָא דְּבִרוּתָא וַשְׂרָדוּ יִתְכוֹן בְּסַעִיר עַד חֶרְמָה:

1:44 "The Amorites who lived in that hill country came out against you and chased you as bees do, and crushed you from Seir to Hormah.

1:45 וַתָּשָׁבוּ וַתִּבְכוּ לִפְנֵי יְהוָה וְלֹא־שָׁמַע יְהוָה בְּקִלְכֶם וְלֹא הֶאֱזִין אֲלֵיכֶם:

1:45 וַתִּבְתּוּן וּבְכִיתוּן קִדָּם יוֹי וְלֹא קִבִּיל יוֹי צְלוֹתְכּוֹן וְלֹא אֲצִית לְמַלִּיכּוֹן:

1:45 "Then you returned and wept before the LORD; but the LORD did not listen to your voice nor give ear to you.

1:46 וַתָּשָׁבוּ בְּקִדְשׁ יָמִים רַבִּים כִּימֵי אֲשֶׁר יִשְׁבַּתֶּם:

1:46 וַיִּתִּיבְתוּן בְּרַקִּם יוֹמִין סְגִיאוֹן כִּיּוֹמָא דִּיתִיבְתוּן:

1:46 "So you remained in Kadesh many days, the days that you spent *there*.

2:1 וַנִּפֶן וַנִּסַּע הַמִּדְבָּרָה דְּרֹדְדִי יַם־סוּף כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֵלַי וַנִּסֵּב

אֶת־הַר־שַׁעִיר יָמִים רַבִּים: ס

2:1 וְאַתְּפִינָא וַנִּטְלָא לְמִדְבָּרָא אֹרְחַ יַמָּא דְּסוּף כְּמָא דְּמַלִּיל יוֹי עַמִּי

וְאַקִּיפְנָא יַת טוֹרָא דְּסַעִיר יוֹמִין סְגִיאוֹן:

2:1 "Then we turned and set out for the wilderness by the way to the Red Sea, as the LORD spoke to me, and circled Mount Seir for many days.

2:2 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר:

2:2 וַאֲמַר יוֹי לִי לְמִימַר:

2:2 "And the LORD spoke to me, saying,

2:3 רַב־לְכֶם סָב אֶת־הָהָר הַזֶּה פָּנּוּ לָכֶם צָפְנָה:

2:3 סְגִי לְכוֹן דְּאַקִּיפְתוּן יַת טוֹרָא הַרְדִּין אֶתְּפִנּוּ אִיתְּפִנְאוּ לְכוֹן לְצָפוֹנָא:

2:3 "You have circled this mountain long enough. *Now* turn north,

2:4 וְאַתְּהֵעִם צֹן לֵאמֹר אַתֶּם עֲבָרִים בְּגִבּוֹל אַחֵיכֶם בְּנֵי־עֵשָׂו הַיֹּשְׁבִים בְּשַׁעִיר

וַיִּירָאוּ מִכֶּם וַנִּשְׁמַרְתֶּם מְאֹד:

2:4 וַיַּת עִמָּא פְּקִיד לְמִימַר אַתּוּן עֲבָרִין בַּתְּחוּם אַחֵיכּוֹן בְּנֵי עֵשָׂו דִּיתְבִּין

בְּסַעִיר וַיִּדְחִלוּן וַיִּדְחִלוּן מִנְכוֹן וַתִּסְתַּמְרוּן וַתִּסְתַּמְרוּן לְחַדָּא:

2:4 and command the people, saying, "You will pass through the territory of your brothers the sons of Esau who live in

Seir; and they will be afraid of you. So be very careful;

2:5 אֶל-תִּתְגַּרְוּ בָם כִּי לֹא-אַתֶּן לָכֶם מֵאֲרָצָם עַד מְדִרְךָ כַּפְּרָגֵל כִּי-יִרְשָׁה
לַעֲשׂוֹ נִתְתִּי אֶת-הָר שְׂעִיר:

2:5 לֹא תִתְגַּרְוּן בְּהוֹן אֲרִי לֹא אֶתִּין לָכֹון מֵאֲרַעְהוֹן עַד מְדִרְךָ מְדִרְךָ פֶּרֶסֶת
רֵגֶל אֲרִי יִרְוֹתָא לַעֲשׂוֹ יְהִיבִית יֵת מוֹרָא דְסַעִיר:

2:5 do not provoke them, for I will not give you any of their land, even *as little as* a footstep because I have given Mount Seir to Esau as a possession.

2:6 אֶכֶל תִּשְׁבְּרוּ מֵאֲתָם בַּכֶּסֶף וְאֶכְלֹתֶם וְגַם-מַיִם תִּכְרוּ מֵאֲתָם בַּכֶּסֶף וְשָׁתִיתֶם:

2:6 עֵיבוֹרָא עֵבוֹרָא תּוֹבְנוֹן מְנַהוֹן בְּכַסְפָּא וְתִיכְלוֹן וְאִף מְיָא תּוֹבְנוֹן מְנַהוֹן
בְּכַסְפָּא וְתִשְׁתּוֹן:

2:6 "You shall buy food from them with money so that you may eat, and you shall also purchase water from them with money so that you may drink.

2:7 כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בֵּרַכְךָ בְּכֹל מַעֲשֵׂה יָדְךָ יָדַע לְכַתֹּף אֶת-הַמִּדְבָּר הַגָּדֹל
הַזֶּה זֶה אַרְבַּעִים שָׁנָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ לֹא חָסַרְתָּ דָבָר:

2:7 אֲרִי יוֹי אֱלֹהֶךָ בְּרַכְךָ בְּכֹל עֹבְדֵי יָדְךָ סוֹפִיק סִיפֵךְ לָךְ צוֹרְכְךָ בְּמַהְכְּךָ
יֵת מְדַבְּרָא רַבָּא הָדִין דְנָן אַרְבַּעִין שְׁנִין מִימְרָא דִיוֹי אֱלֹהֶךָ בְּסַעֲדְךָ עִמָּךְ לֹא
חָסַרְתָּא מְנַעְתָּא מְדַעֵם:

2:7 "For the LORD your God has blessed you in all that you have done; He has known your wanderings through this great wilderness. These forty years the LORD your God has been with you; you have not lacked a thing."

2:8 וְנַעֲבַר מֵאֵת אַחֵינוּ בְּנֵי-עֲשׂוֹ הַיֹּשְׁבִים בְּשְׂעִיר מְדִרְךָ הָעֲרָבָה מֵאֵילַת
וּמֵעִזְיוֹן גְּבַר ס וְנַפְן וְנַעֲבַר דְרָךְ מְדַבְּר מוֹאֵב:

2:8 וְעִבְרָנָא מְלוֹת אַחְנָא בְּנֵי עֲשׂוֹ דִיתְבִּין בְּסַעִיר מְאוֹרַח מִיִּשְׂרָא מֵאֵילַת
וּמֵעִזְיוֹן-גְּבַר וְאַתְפְּנִינָא וְעִבְרָנָא אוֹרַח מְדַבְּרָא דְמוֹאֵב:

2:8 "So we passed beyond our brothers the sons of Esau, who live in Seir, away from the Arabah road, away from Elath and from Ezion-geber. And we turned and passed through by the way of the wilderness of Moab.

2:9 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי אַל-תִּצַּר אֶת-מוֹאֵב וְאַל-תִּתְגַּר בָּם מִלְחָמָה כִּי לֹא-אַתֶּן
לָךְ מֵאֲרָצוֹ יִרְשָׁה כִּי לְבְנֵי-לוֹט נָתַתִּי אֶת-עַר יִרְשָׁה:

2:9 וְאֹמֶר יוֹי לִי לֹא תִצּוֹר עַל יֵת מוֹאֲבָאִי וְלֹא תִתְגַּרִּי לְמַעַבַד עִמְהוֹן קְרַב
אֲרִי לֹא אֶתִּין לָךְ מֵאֲרַעְהוֹן יִרְוֹתָא אֲרִי לְבְנֵי לוֹט יְהִיבִית יֵת לְחִית יִרְוֹתָא:

2:9 "Then the LORD said to me, 'Do not harass Moab, nor provoke them to war, for I will not give you any of their land as a possession, because I have given Ar to the sons of Lot as a possession.

2:10 הָאִמִּים לְפָנִים יָשְׁבוּ בָהּ עִם גְּדוֹל וְרַב וְרַם כְּעַנְקִים:

2:10 אִימְתָנִי מְלֻקְדָּמִין יִתִּיבוּ בָהּ עִם רַב וְסַנִּי וְתִקִּיף כְּגִיבְרִיא:

2:10 (The Emim lived there formerly, a people as great, numerous, and tall as the Anakim.

2:11 רִפְאִים יִחְשְׁבוּ אִף-הֵם כְּעַנְקִים וְהַמְּאָבִים יִקְרְאוּ לָהֶם אִמִּים:

2:11 גִּיבְרִיא מִתְחַשְׁבִּין אִף אַנוֹן כְּגִיבְרִיא וּמוֹאֲבָאִי קָרְן לְהוֹן אִימְתָנִי:

2:11 Like the Anakim, they are also regarded as Rephaim, but the Moabites call them Emim.

2:12 וּבְשְׂעִיר יָשְׁבוּ הַחֲרִים לְפָנִים וּבְנֵי עֲשׂוֹ יִירְשׁוּם וַיִּשְׁמִידוּם מִפְּנֵיהֶם וַיִּשְׁבוּ
תַּחְתָּם כַּאֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ יִרְשָׁתוֹ אֲשֶׁר-נָתַן יְהוָה לָהֶם:

2:12 וּבְסַעִיר יִתִּיבוּ חוֹרְאֵי מְלֻקְדָּמִין וּבְנֵי עֲשׂוֹ תְרִיכוֹנוֹן וְשִׁיזְיָאוֹנוֹן מִן-קְדָמִיהוֹן
וַיִּתִּיבוּ בְּאַתְרֵהוֹן כְּמָא דְעַבַד יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶע יִרְוֹתִתִּיהָ דִּיהֵב יוֹי לְהוֹן:

2:12 The Horites formerly lived in Seir, but the sons of Esau dispossessed them and destroyed them from before them and settled in their place, just as Israel did to the land of their possession which the LORD gave to them.)

2:13 עֲתָה קָמוּ וְעָבְרוּ לָכֶם אֶת־נַחַל זָרַד וְנַעֲבַר אֶת־נַחַל זָרַד:
2:13 כַּעַן קוּמוּ וְעִיבְרוּ וְעָבְרוּ לְכוּן יַת נַחֲלָא דְזָרַד וְעִבְרְנָא יַת נַחֲלָא דְזָרַד:
2:13 'Now arise and cross over the brook Zered yourselves.' So we crossed over the brook Zered.

2:14 וְהַיָּמִים אֲשֶׁר־הִלְכְנוּ מִקָּדֵשׁ בְּרַנֵּעַ עַד אֲשֶׁר־עָבְרְנוּ אֶת־נַחַל זָרַד שְׁלֹשִׁים
וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה עַד־תָּם כָּל־הַדֹּר אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה מִקְּרֵב הַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע
יְהוָה לָהֶם:
2:14 וַיִּזְמְּנָא דְהַלִּיכְנָא מִקָּדֵשׁ־בַּרְנֵא עַד יַת דְּעִבְרְנָא יַת נַחֲלָא דְזָרַד תְּלַחֲיָן
וְתַמְנֵי שָׁנִין עַד דְּסָף כֹּל דְּרָא גְבַרֵי גְבַרֵי מְנִיחֵי קִרְבָּא מְגוּ מִשְׁרִיתָא כְּמָא
דְּקִיִּים יוּי לְהוּן:

2:14 "Now the time that it took for us to come from Kadesh-barnea until we crossed over the brook Zered was thirty-eight years, until all the generation of the men of war perished from within the camp, as the LORD had sworn to them.

2:15 וְגַם יַד־יְהוָה הָיְתָה בָּם לְהַמּוֹם מִקְּרֵב הַמַּחֲנֶה עַד תָּמָם:
2:15 וְאַף מַחָא מִן־קָדָם יוּי הָיְתָ בְּהוּן לְשִׁצְיוֹתְהוּן מְגוּ מִשְׁרִיתָא עַד דְּשְׁלִימוּ:
2:15 "Moreover the hand of the LORD was against them, to destroy them from within the camp until they all perished.

2:16 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־תָּמּוּ כָּל־אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה לְמוֹת מִקְּרֵב הָעָם: ס
2:16 וְהָיְתָ כַּד שְׁלִימוּ כֹל גְּבַרֵי גְבַרֵי מְנִיחֵי קִרְבָּא לִימֻמַּת מְגוּ עֲמָא:
2:16 "So it came about when all the men of war had finally perished from among the people,

2:17 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר:
2:17 וּמְלִיל יוּי עִמִּי לְמִימֹר:
2:17 that the LORD spoke to me, saying,

2:18 אַתָּה עָבַר הַיּוֹם אֶת־גְּבוּל מוֹאָב אֶת־עָר:
2:18 אַת עָבַר יוֹמָא דִּין יַת תְּחוּם מוֹאָב יַת לְחִית:
2:18 "Today you shall cross over Ar, the border of Moab.

2:19 וְקִרְבַּת מוֹל בְּנֵי עַמּוֹן אֶל־תִּצְרָם וְאַל־תִּתְּגַר בָּם כִּי לֹא־אַתָּן מְאָרִץ
בְּנֵי־עַמּוֹן לְךָ יִרְשָׁה כִּי לִבְנֵי־לוֹט נִתְּתִיָּה יִרְשָׁה:
2:19 וְתִתְּקֵרֵב וְתִתְּקֵרֵיב לְקַבִּיל לְקַבִּיל בְּנֵי עַמּוֹן לֹא תִצּוֹר עֲלֵיהוּן וְלֹא תִתְּגַרֵי
לְמַעַבְד עֲמַהוּן קִרְב אַרִי לֹא אַחֲיִן מְאַרַע בְּנֵי עַמּוֹן לְךָ יִרוּתָא אַרִי לִבְנֵי לוֹט
יְהַבְתָּה יִרוּתָא:
2:19 'When you come opposite the sons of Ammon, do not harass them nor provoke them, for I will not give you any of the land of the sons of Ammon as a possession, because I have given it to the sons of Lot as a possession.'

2:20 אַרְץ־רִפְאִים תִּחְשַׁב אֶף־הִיא רִפְאִים יִשְׁבוּ־בָּהּ לְפָנִים וְהָעַמּוֹנִים יִקְרְאוּ לָהֶם
זַמְזוּמִּים:
2:20 אַרַע גְּבַרִיא מִתְּחַשְׁבָּא אַף הִיא גְּבַרִין יִתִּיבוּ בַּהּ מִלְּקַדְמִין וְעַמּוֹנָאֵי קִרְן
לְהוּן חֻשְׁבְּנֵי חוּשְׁבְּנֵי:
2:20 (It is also regarded as the land of the Rephaim, for Rephaim formerly lived in it, but the Ammonites call them Zamzummin,

2:21 עַם גָּדוֹל וְרַב וְרַם כְּעַנְקִים וַיִּשְׁמִידֵם יְהוָה מִפְּנֵיהֶם וַיִּירָשֵׁם וַיִּשְׁבוּ תַּחְתָּם:
2:21 עַם רַב וְסַנִּי וְתִקִּיף כְּגִיבְרִיא וַיִּשְׁצִינּוּן יוּי מִן־קְדָמֵיהוּן וְתִרְיָכוֹנוֹן וִירִיתוֹנוֹן
וַיִּתִּיבוּ בְּאַתְרֵיהוּן:
2:21 a people as great, numerous, and tall as the Anakim, but the LORD destroyed them before them. And they

dispossessed them and settled in their place,

2:22 כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְבָנֵי עֵשָׂו הַיֹּשְׁבִים בְּשֵׁעִיר אֲשֶׁר הִשְׁמִיד אֶת־הַחֲרִי מִפְּנֵיהֶם וַיִּירָשׁם וַיֵּשְׁבוּ תַּחְתָּם עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

2:22 כִּמָּא דְעֵבֶד לְבָנֵי עֵשָׂו דִּיתְבִּין בְּשֵׁעִיר דְּשִׁיזִי ית חוראי מן-קדמיהון וְתִרְכּוּנֹן וַיִּתִּיבוּ בְּאַתְרֵהוֹן עַד יוֹמָא הַדִּין:

2:22 just as He did for the sons of Esau, who live in Seir, when He destroyed the Horites from before them; they dispossessed them and settled in their place even to this day.

2:23 וְהָעֹוִים הַיֹּשְׁבִים בְּחֻצְרִים עַד־עֲזָה כְּפַתְרִים הִיִּצְאִים מִכְּפַתֹּר הַשְּׁמִידִם וַיֵּשְׁבוּ תַּחְתָּם:

2:23 וְעֹוֵאֵי דִּיתְבִּין בְּרַפִּיחַ בְּפַצִּיחַ עַד עֲזָה קְפוּטְקֵאֵי דְנַפְקוּ מִקְּפוּטְקֵאֵי שִׁיִּצְיֹאֻנֹן וַיִּתִּיבוּ בְּאַתְרֵהוֹן:

2:23 And the Avvim, who lived in villages as far as Gaza, the Capthorim who came from Capthor, destroyed them and lived in their place.)

2:24 קוּמוּ סֹעֻוּ וְעִבְרוּ אֶת־נַחַל אַרְנוֹן רְאֵה נָתַתִּי בְיָדְךָ אֶת־סִיחֹן מֶלֶךְ־חֶשְׁבוֹן הָאֱמֹרִי וְאֶת־אֶרְצוֹ הִחַל רֶשׁ וְהִתְגַּדַּר בּוֹ מִלְחָמָה:

2:24 קוּמוּ טוּלוּ וְעִיבְרוּ וְעִבְרוּ ית נחלא דארנון חזי דמסרית בידך ית סיחון מלכא דחשבון אמוראה וית ארעיה שרי לתרכותיה ואיתגרי למעבד עמיה קרב:

2:24 'Arise, set out, and pass through the valley of Arnon. Look! I have given Sihon the Amorite, king of Heshbon, and his land into your hand; begin to take possession and contend with him in battle.

2:25 הַיּוֹם הַזֶּה אֶחַל תַּת פַּחַדְךָ וַיִּרְאֲתְךָ עַל־פְּנֵי הָעַמִּים תַּחַת כָּל־הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן שִׁמְעֶךָ וְרָגְזוּ וַחֲלוּ מִפְּנֶיךָ:

2:25 יוֹמָא הַדִּין דִּין אֲשֶׁרִי לְמִיתָן זִיעַתְךָ זִיעַתְךָ זִיעַתְךָ זִיעַתְךָ וְדַחֲלַתְךָ עַל אֶפִי עַמְמֵיָא דַּחְחוּת כָּל שְׁמֵיָא דִּישְׁמְעוּן שִׁמְעֶךָ וַיִּזְעוּן וַיִּתְבַּרְוּן וַיִּדְחֲלוּן מִן־קְדָמְךָ:

2:25 'This day I will begin to put the dread and fear of you upon the peoples everywhere under the heavens, who, when they hear the report of you, will tremble and be in anguish because of you.'

2:26 וְאֶשְׁלַח מַלְאָכִים מִמִּדְבַּר קְדֵמוֹת אֶל־סִיחֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבוֹן דְּבַרִי שְׁלוֹם לֵאמֹר:

2:26 וּשְׁלַחִית אֲזַגְדִּין מִמִּדְבַּר קְדֵמוֹת לִּית סִיחֹן מֶלֶכָא דַּחֲשְׁבוֹן פְּתַנְמֵי שְׁלָמָא לְמִימְרֵי:

2:26 "So I sent messengers from the wilderness of Kedemoth to Sihon king of Heshbon with words of peace, saying,

2:27 אֶעְבְּרָה בְּאַרְצְךָ בְּדֶרֶךְ בְּדֶרֶךְ אֲלֶיךָ לֹא אֶסּוּר יְמִין וּשְׂמֹאל:

2:27 אֶעִיבֵר בְּאַרְעֶךָ בְּאֹרְחָא בְּאֹרְחָא אִיזִיל לֹא אֶסְטִי לִימִינָא וְלִסְמָלָא וּשְׂמֹאלָא:

2:27 'Let me pass through your land, I will travel only on the highway; I will not turn aside to the right or to the left.

2:28 אֶכֶל בְּכֶסֶף תִּשְׁבְּרֵנִי וְאֶכְלֹתִי וּמִים בְּכֶסֶף תִּתֵּן־לִי וְשִׁתִּיתִי רַק אֶעְבְּרָה בְּרַגְלִי:

2:28 עִיבֹרָא עִבֹרָא בְּכֶסֶף תִּזְבִּין לִי וְאִיכֹול וּמֵיָא בְּכֶסֶף תִּתִּין לִי וְאִשְׁתִּי לְחוּד אֶעִיבֵר בְּרַגְלִי:

2:28 'You will sell me food for money so that I may eat, and give me water for money so that I may drink, only let me pass through on foot,

2:29 כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ־לִי בְנֵי עֵשָׂו הַיֹּשְׁבִים בְּשֵׁעִיר וְהַמֹּאֲבִים הַיֹּשְׁבִים בְּעַר עַד

אֲשֶׁר-אֶעְבֵּר אֶת-הַיַּרְדֵּן אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נָתַן לָנוּ:
2:29 כִּמָּא דְעַבְדוּ לִי בְנֵי עֵשׂוּ דִיתְבִּין בְּסַעִיר וּמוֹאֲבָאֵי דִיתְבִּין בְּלַחֲתָ עַד
דְּאֵיעִיבֵר יְת יַרְדְּנָא לָאֵרְעָא דִיּוֹי אֱלֹהֵנָא יְהִיב לָנָא:

2:29 just as the sons of Esau who live in Seir and the Moabites who live in Ar did for me, until I cross over the Jordan into the land which the LORD our God is giving to us.'

2:30 וְלֹא אָבָה סִיחֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבֹּן הָעֵבְרָנוּ בּוֹ כִּי-הִקְשָׁה יְהוָה אֱלֹהֵיךָ אֶת-רוּחוֹ
וְאָמַץ אֶת-לִבּוֹ לִמְעַן תִּתּוּ בְיָדְךָ כִּיּוֹם הַזֶּה: ס
2:30 וְלֹא אָבָא סִיחֹן מֶלֶכָא דְחֶשְׁבֹּן לְמִשְׁבְּקָנָא לְמִיעִיבֵר לְאֶעְבְּרוֹתָנָא
בְּתַחוּמֵיהּ אֲרִי אֶקְשִׁי יוֹי אֱלֹהֵךָ יְת רֹחִיָּה וְתַקִּיף וְאֶתְקִיף יְת לִיבֵיהּ בְּדִיל
לְמַמְסְרֵיהּ בְּיָדְךָ כִּיּוֹמָא הַדִּין:

2:30 "But Sihon king of Heshbon was not willing for us to pass through his land; for the LORD your God hardened his spirit and made his heart obstinate, in order to deliver him into your hand, as *he is* today.

2:31 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי רְאֵה הִחַלְתִּי תַת לְפָנֶיךָ אֶת-סִיחֹן וְאֶת-אֲרָצוֹ הִחַל רֶשֶׁת
לְרֶשֶׁת אֶת-אֲרָצוֹ:

2:31 וַאֲמַר יוֹי לִי חֲזִי דְשָׂרִיתִי לְמַמְסֵר קְדָמְךָ יְת סִיחֹן וְיְת אֲרַעִיהּ שָׂרִי
לְתַרְכּוּתֵיהּ לְמִירַת יְת אֲרַעִיהּ:

2:31 "The LORD said to me, 'See, I have begun to deliver Sihon and his land over to you. Begin to occupy, that you may possess his land.'

2:32 וַיֵּצֵא סִיחֹן לְקִרְאָתָנוּ הוּא וְכָל-עַמּוֹ לְמַלְחָמָה יְהֻצָּה:

2:32 וּנְפַק סִיחֹן לְקַדְמוֹתָנָא הוּא וְכָל עַמִּיהּ לְאַנְחָא קַרְבָּא לְיַהֲזִי:

2:32 "Then Sihon with all his people came out to meet us in battle at Jahaz.

2:33 וַיִּתְּנֵהוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְפָנֵינוּ וַנֶּףֵד אֹתוֹ וְאֶת-בָּנָיו וְאֶת-כָּל-עַמּוֹ:

2:33 וּמַסְרֵיהּ יוֹי אֱלֹהֵנָא קְדָמָנָא וּמַחֲינָא יְתִיהּ וְיְת בְּנוֹהֵי וְיְת כָּל עַמִּיהּ:

2:33 "The LORD our God delivered him over to us, and we defeated him with his sons and all his people.

2:34 וַנִּלְכְּדָ אֶת-כָּל-עָרָיו בְּעֵת הַהוּא וַנַּחֲרֵם אֶת-כָּל-עִיר מִתָּם וְהַנָּשִׁים וְהַטַּף
לֹא הִשְׁאֲרָנוּ שָׂרִיד:

2:34 וּכְבַשְׁנָא יְת כָּל קְרוּהֵי בְעַדְנָא הַהוּא וַגְּמַרְנָא יְת כָּל קְרוּיָא גְבַרְיָא גְבַרְיָא
וּנְשִׂאֵי וְטַפְלָא לֹא אֲשַׁרְנָא מִשִּׁיזִיב:

2:34 "So we captured all his cities at that time and utterly destroyed the men, women and children of every city. We left no survivor.

2:35 רַק הַבְּהֵמָה בְּזִזְנוּ לָנוּ וּשְׁלַל הָעָרִים אֲשֶׁר לָכְדָנוּ:

2:35 לְחוּד בְּעִירָא בְּזָנָא לָנָא וְעַדֵי קְרוּיָא דְכַבְּשָׁנָא:

2:35 "We took only the animals as our booty and the spoil of the cities which we had captured.

2:36 מִעֲרֹעַר אֲשֶׁר עַל-שְׂפַת-נַחַל אַרְנוֹן וְהָעִיר אֲשֶׁר בְּנַחַל וְעַד-הַגִּלְעָד לֹא
הָיְתָה קְרִיָּה אֲשֶׁר שָׁגְבָה מִמֶּנּוּ אֶת-הַכּוֹל נָתַן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְפָנֵינוּ:

2:36 מִעֲרֹעַר דְעַל-כִּיף נַחְלָא דְאַרְנוֹן וְקִרְתָּא דְבַנְחָלָא וְעַד גִּלְעָד לֹא הָיְתָה
קִרְתָּא דְתַקִּיפַת מִנָּנָא יְת כּוֹלָא מִסֵּר יוֹי אֱלֹהֵנָא קְדָמָנָא:

2:36 "From Aroer which is on the edge of the valley of Arnon and from the city which is in the valley, even to Gilead, there was no city that was too high for us; the LORD our God delivered all over to us.

2:37 רַק אֶל-אֲרָץ בְּנֵי-עַמּוֹן לֹא קִרְבַּת כָּל-יַד נַחַל יַבְקַל וְעַרְיָ הָהָר וְכָל
אֲשֶׁר-צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:

2:37 לְחוּד אֲרַע בְּנֵי עַמּוֹן לֹא קְרִיבְתָא קְרִיבְתָא עַל-כִּיף נַחַל יוּבְקָא וְקְרוּיָ

טוֹרָא וְכָל דְּפָקִיד יוֹי אֱלֹהֵנָא:

2:37 "Only you did not go near to the land of the sons of Ammon, all along the river Jabbok and the cities of the hill country, and wherever the LORD our God had commanded us.

3:1 וּנְפַן וְנָעַל דְּרָךְ הַבָּשָׁן וַיֵּצֵא עוֹג מֶלֶךְ-הַבָּשָׁן לִקְרֹאתָנוּ הוּא וְכָל-עַמּוֹ לְמַלְחָמָה אֶדְרְעִי:

3:1 וְאַתְּפִינָא וְסַלִּיקְנָא לְאוּרַח מַתָּן וּנְפַק עוֹג מַלְכָּא דְּמַתָּן לִקְדָּמוֹתָנָא הוּא וְכָל עַמִּיה לְאַנְחָא קָרְבָּא לְאֶדְרְעִי:

3:1 "Then we turned and went up the road to Bashan, and Og, king of Bashan, with all his people came out to meet us in battle at Edrei.

3:2 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי אֶל-תִּירָא אֹתוֹ כִּי בִיָּדִי נָתַתִּי אֹתוֹ וְאַתְּ-כָּל-עַמּוֹ וְאַתְּ-אַרְצוֹ וְעַשִׂיתָ לוֹ כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ לְסִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבוֹן:

3:2 וַאֲמַר יוֹי לִי לֹא תִדְחַל מִנִּיה אֲרִי בִיָּדִךְ מִסְרִית יִתִּיה וַיֵּת כָּל עַמִּיה וַיֵּת אַרְעִיה וְתַעֲבִיד לִיה כִּמָּא דְּעַבְדְּתָא לְסִיחֹן מַלְכָּא דְּאֱמֹרָא דִּיתִיב בְּחֶשְׁבוֹן:

3:2 "But the LORD said to me, 'Do not fear him, for I have delivered him and all his people and his land into your hand; and you shall do to him just as you did to Sihon king of the Amorites, who lived at Heshbon.'

3:3 וַיִּתֵּן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּיָדֵנוּ גַם אֶת-עוֹג מֶלֶךְ-הַבָּשָׁן וְאַתְּ-כָּל-עַמּוֹ וְנִכְהוּ עַד-בְּלַתִּי הַשְּׂאִיר-לוֹ שְׂרִיד:

3:3 וּמִסָּר וַיְהִי יוֹי אֱלֹהֵנָא בִּידְנָא אַף יֵת עוֹג מַלְכָּא דְּמַתָּן וַיֵּת כָּל עַמִּיה וּמַחִינְהֵי עַד דְּלֹא אֲשַׁתָּאר לִיה:

3:3 "So the LORD our God delivered Og also, king of Bashan, with all his people into our hand, and we smote them until no survivor was left.

3:4 וְנִלְכַד אֶת-כָּל-עָרָיו בְּעֵת הַהוּא לֹא הָיְתָה קָרְיָה אֲשֶׁר לֹא-לָקַחְנוּ מֵאַתָּם שְׁשִׁים עִיר כָּל-חֶבְל אַרְגֹּב מִמְּלַכְתַּת עוֹג בְּבָשָׁן:

3:4 וּכְבַשְׁנָא יֵת כָּל קְרוּוְהֵי בְּעַדְנָא הַהוּא לֹא הָיְתָה קְרַתָּא דְּלֹא נְסִיבָנָא מִיְנֵהוּן שְׁתֵּין קְרוּיִן כָּל בֵּית פֶּלֶךְ טָרְכוּנָא תְּרַכוּנָא מַלְכוּתִיה דְּעוֹג בְּמַתָּן:

3:4 "We captured all his cities at that time; there was not a city which we did not take from them: sixty cities, all the region of Argob, the kingdom of Og in Bashan.

3:5 כָּל-אֵלֶּה עָרִים בְּצֻרוֹת חוֹמָה גְּבוּהָה דְּלַתִּים וּבָרִיחַ לְבָד מְעָרֵי הַפְּרוּזִי הַרְבֵּה מְאֹד:

3:5 כָּל אֵלִין קְרוּיִן כְּרִיכֹן מְקַפֵּן מְקַפֵּן שׁוּר רָם דִּילְהוּן דְּלֵהִין דְּשִׁין וְעֶבְרִין בָּר מְקָרוּי פְּצֻחָא דְּסַנְיָאן לְחַדָּא:

3:5 "All these were cities fortified with high walls, gates and bars, besides a great many unwallled towns.

3:6 וּנְחָרַם אוֹתָם כַּאֲשֶׁר עָשִׂינוּ לְסִיחֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבוֹן הַחֶרֶם כָּל-עִיר מִתָּם הַנָּשִׁים וְהַטָּף:

3:6 וּגְמַרְנָא יִתְהוּן כִּמָּא דְּעַבְדְּנָא לְסִיחֹן מַלְכָּא דְּחֶשְׁבוֹן גְּמַרְנָא כָּל קְרוּיָא גְּבֻרָא גְּבֻרָא וְנִשְׂיָא וְטַפְלָא:

3:6 "We utterly destroyed them, as we did to Sihon king of Heshbon, utterly destroying the men, women and children of every city.

3:7 וְכָל-הַבְּהֵמָה וְשִׁלַּל הָעָרִים בְּזוּנוּ לָנוּ:

3:7 וְכָל בְּעִירָא וְעֵדֵי וְעֵדֵי קְרוּיָא בְּזָנָא לָנָא:

3:7 "But all the animals and the spoil of the cities we took as our booty.

3:8 וּנְקָח בְּעֵת הַהוּא אֶת-הָאָרֶץ מִיַּד שְׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן

מִנְחַל אַרְנוֹן עַד־הַר חֶרְמוֹן:

3:8 וְנִסְיַבְנָא וּכְבַשְׁנָא בְעֵידָנָא הֵהוּא יַת אַרְעָא מִיַד תְּרִין מְלָכֵי אַמּוֹרֵאָה
דְּבַעְבְּרָא דִּירְדְנָא מִנְחַלָּא דְאַרְנוֹן עַד טוֹרָא דְחֶרְמוֹן:

3:8 "Thus we took the land at that time from the hand of the two kings of the Amorites who were beyond the Jordan, from the valley of Arnon to Mount Hermon

3:9 צִידוֹנִים יִקְרְאוּ לְחֶרְמוֹן שִׁרְיוֹן וְהָאֹמֹרִי יִקְרְאוּ־לוֹ שֶׁנִּיר:

3:9 צִידוֹנָאֵי קָרְן לְחֶרְמוֹן סִרְיוֹן וְאֹמֹרָאֵי קָרְן לִיה טוֹר תַּלְגָּא:

3:9 (Sidonians call Hermon Sirion, and the Amorites call it Senir):

3:10 כָּל עָרֵי הַמִּישָׁר וְכָל־הַגְּלָעָד וְכָל־הַבָּשָׁן עַד־סַלְכָה וְאֲדַרְעֵי עָרֵי מַמְלַכַת
עוֹג בְּבָשָׁן:

3:10 כָּל קָרוּי מִישָׁרָא וְכָל גַּלְעָד וְכָל מַתְנָן עַד סַלְכָה וְאֲדַרְעֵי קָרוּי מַלְכוּתִיהָ
דְּעוֹג בְּמַתְנָן:

3:10 all the cities of the plateau and all Gilead and all Bashan, as far as Salecah and Edrei, cities of the kingdom of Og in Bashan.

3:11 כִּי רַק־עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן נִשְׁאַר מִיֹּתֵר הַרְפָּאִים הִנֵּה עֲרֻשׁוֹ עָרֵשׁ בְּרִזְל הַלָּה
הוּא בְּרַבַּת בְּנֵי עֲמוֹן תִּשְׁעֵי אַמּוֹת אַרְכָּהּ וְאַרְבַּע אַמּוֹת רְחֻבָּהּ בְּאַמְת־אִישׁ:

3:11 אֲרִי לְחֹדַד עוֹג מַלְכָּא דְּמַתְנָן אֲשַׁתָּאֵר מִשְׁאַר גִּיבְרָיָא הָא עֲרֻסִיהָ עֲרֻסָּא
דְּבַרְזֻלָּא דְּפַרְזֻלָּא הֵלָּא הִיא בְּרַבַּת בְּנֵי עֲמוֹן תִּשְׁעֵי אַמּוֹן אֹרְכָהּ וְאַרְבַּע
אַמּוֹן פּוֹתִיהָ בְּאַמְת־מֶלֶךְ:

3:11 (For only Og king of Bashan was left of the remnant of the Rephaim. Behold, his bedstead was an iron bedstead; it is in Rabbah of the sons of Ammon. Its length was nine cubits and its width four cubits by ordinary cubit.)

3:12 וְאֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת יִרְשֵׁנוּ בְּעֵת הַהוּא מֵעֲרֹעַר אֲשֶׁר־עַל־נְחַל אַרְנוֹן וְחֲצֵי
הַר־הַגְּלָעָד וְעָרָיו נָתַתִּי לְרֵאוּבֵנִי וּלְגָדִיתִי:

3:12 וְיַת אַרְעָא הָדָא יִרִיתְנָא יִרִיתְנָא בְּעֵידָנָא הֵהוּא מֵעֲרוּעֵר דְּעַל נְחַלָּא
דְּאַרְנוֹן וּפְלָגוֹת טוֹרָא דְּגַלְעָד וְקִרוּוְהֵי יְהִיבִית לְשִׁיבַט רְאוּבֵן וּלְשִׁיבַט גָּד:

3:12 "So we took possession of this land at that time. From Aroer, which is by the valley of Arnon, and half the hill country of Gilead and its cities I gave to the Reubenites and to the Gadites.

3:13 וְיֹתֵר הַגְּלָעָד וְכָל־הַבָּשָׁן מַמְלַכַת עוֹג נָתַתִּי לְחֲצֵי שְׁבַט הַמְּנַשֶּׁה כָּל חֶבֶל
הָאֲרָגֹב לְכָל־הַבָּשָׁן הֵהוּא יִקְרָא אַרְץ רְפָאִים:

3:13 וּשְׁאֵר גַּלְעָד וְכָל מַתְנָן מַלְכוּתִיהָ דְּעוֹג יְהִיבִית לְפְלָגוֹת שְׁבַטָּא דְּמְנַשֶּׁה כָּל
בֵּית פֶּלֶךְ טְרַכּוֹנָא תְּרַכּוֹנָא לְכָל מַתְנָן הֵהוּא מַתְקָרִי אַרְעֵי גִיבְרָיָא:

3:13 "The rest of Gilead and all Bashan, the kingdom of Og, I gave to the half-tribe of Manasseh, all the region of Argob (concerning all Bashan, it is called the land of Rephaim.

3:14 יָאִיר בֶּן־מְנַשֶּׁה לָקַח אֶת־כָּל־חֶבֶל אֲרָגֹב עַד־גְּבוּל הַגְּשׁוּרִי וְהַמַּעַתִּיתִי וַיִּקְרָא
אֹתָם עַל־שְׁמוֹ אֶת־הַבָּשָׁן חֶתַּת יָאִיר עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

3:14 יָאִיר בֶּר מְנַשֶּׁה נָסִיב נָסִיב יַת כָּל בֵּית פֶּלֶךְ טְרַכּוֹנָא תְּרַכּוֹנָא עַד תְּחוּם
גְּשׁוּרָאָה וְאַפִּיקוּרוֹס וְאַפִּיקוּרוֹס וַיִּקְרָא יְתַהוֹן יְתַהוֹן עַל שְׁמִיהָ יַת מַתְנָן כַּפְרָנִי
יָאִיר עַד יוֹמָא הַדִּין:

3:14 Jair the son of Manasseh took all the region of Argob as far as the border of the Geshurites and the Maacathites, and called it, that is, Bashan, after his own name, Havvoth-jair, as it is to this day.)

3:15 וּלְמַכִּיר נָתַתִּי אֶת־הַגְּלָעָד:

3:15 וּלְמַכִּיר יְהִיבִית יַת גַּלְעָד:

3:15 "To Machir I gave Gilead.

3:16 וְלָרְאוּבֵנִי וְלַגָּדִי נָתַתִּי מִן־הַגִּלְעָד וְעַד־נַחַל אַרְנוֹן תּוֹךְ הַנַּחַל וְגַבְלֵי וְעַד יַבֵּק הַנַּחַל גְּבוּל בְּנֵי עַמּוֹן:
 3:16 וּלְשִׁיבַט רְאוּבֵן וּלְשִׁיבַט גָּד יְהִיבֵית מִן גִּלְעָד וְעַד נַחֲלֵא דְאַרְנוֹן גּוֹ נַחֲלֵא וּתְחוּמֵיהָ וְעַד יוֹבְקָא נַחֲלֵא תְחוּמָא דְבְנֵי עַמּוֹן:

3:16 "To the Reubenites and to the Gadites I gave from Gilead even as far as the valley of Arnon, the middle of the valley as a border and as far as the river Jabbok, the border of the sons of Ammon;

3:17 וְהָעֲרָבָה וְהַיַּרְדֵּן וְגַבְלֵי מַכְנִזֶּרֶת וְעַד יַם הָעֲרָבָה יַם הַמֶּלַח תַּחַת אֲשֶׁרֶת הַפִּסְגָּה מִזְרָחָה:
 3:17 וּמִיִּשְׂרָאֵל וַיִּרְדְּנָא וּתְחוּמֵיהָ מִגְּנִיסֵר וְעַד יַמָּא דְּמִישְׂרָא יַמָּא דְּמִלְחָא תַּחוּת מִשְׁפַּךְ מִשְׁפַּךְ מִירְמָתָא מִדְּנַחָא:

3:17 the Arabah also, with the Jordan as a border, from Chinnereth even as far as the sea of the Arabah, the Salt Sea, at the foot of the slopes of Pisgah on the east.

3:18 וְאַצְוֹ אֶתְכֶם בְּעֵת הַהוּא לֵאמֹר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נָתַן לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ חַלּוּצִים תַּעֲבְרוּ לִפְנֵי אַחֵיכֶם בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל כָּל־בְּנֵי־חֵיל:
 3:18 וּפְקִידֵי תִּכּוֹן בְּעֵדְנָא הַהוּא לְמִימַר יוֹי אֱלֹהֵכּוֹן יְהִיב לְכוֹן יַת אַרְעָא הָדָא לְמִירְתָּהּ מְזֻרִין תַּעֲבְרִין קְדָם אַחֵיכּוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל מְזֻרֵי חֵילָא:

3:18 "Then I commanded you at that time, saying, "The LORD your God has given you this land to possess it; all you valiant men shall cross over armed before your brothers, the sons of Israel.

3:19 רַק נְשִׁיכֶם וְטַפְכֶם וּמִקְנֵכֶם יֵדְעֵתִי כִּי־מְקַנָּה רַב לָכֶם יֵשְׁבוּ בְּעָרֵיכֶם אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם:
 3:19 לְחֹדֶר נְשִׁיכּוֹן וְטַפְלֵכּוֹן וּבְעִירְכּוֹן וּגִיתִּיכּוֹן יֵדְעֵנָא אַרִי בְּעִיר סְגִי לְכוֹן יִתְבוּן בְּקְרוּיכּוֹן דִּיהִבֵּית לְכוֹן:

3:19 But your wives and your little ones and your livestock (I know that you have much livestock) shall remain in your cities which I have given you,

3:20 עַד אֲשֶׁר־יָנִיחַ יְהוָה לְאַחֵיכֶם כַּכֶּם וַיִּרְשׁוּ גַם־הֵם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נָתַן לָהֶם בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וְשַׁבְתֶּם אִישׁ לְרִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם:
 3:20 עַד דִּינִיחַ דִּינִיחַ יוֹי לְאַחֵיכּוֹן כּוֹתְכוֹן וַיִּירְתּוּן אַף אֵינּוֹן יַת אַרְעָא דִּיּוֹי אֱלֹהֵכּוֹן יְהִיב לְהוֹן בְּעַבְרָא דִּירְדְּנָא וּתְחוּבוֹן גְּבַר לִירוּתְתֵיהָ דִּיהִבֵּית לְכוֹן:

3:20 until the LORD gives rest to your fellow countrymen as to you, and they also possess the land which the LORD your God will give them beyond the Jordan. Then you may return every man to his possession which I have given you.'

3:21 וְאַתִּי־יְהוֹשֻׁעַ צִוִּיתִי בְּעֵת הַהוּא לֵאמֹר עֵינֶיךָ הֲרֵאת אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְשֵׁנֵי הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה כִּי־עָשָׂה יְהוָה לְכָל־הַמְּלָכוֹת אֲשֶׁר אַתָּה עֹבֵר שָׁמָּה:
 3:21 וַיַּת יְהוֹשֻׁעַ פְּקִידֵי בְּעֵדְנָא הַהוּא לְמִימַר עֵינֶךָ חֲזָאָה יַת כָּל דְּעֵבֶר יוֹי אֱלֹהֵכּוֹן לְתַרִּין מַלְכֵי אֱלֵיִן כִּין יַעֲבִיד יוֹי לְכָל מַלְכוּתָא דָּאֵת עֹבֵר לְתַמּוֹן:

3:21 "I commanded Joshua at that time, saying, 'Your eyes have seen all that the LORD your God has done to these two kings; so the LORD shall do to all the kingdoms into which you are about to cross.

3:22 לֹא תִירָאוּם כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא הַנֹּלָחֵם לָכֶם: ס
 3:22 לֹא תִדְחַלּוּן מִנְהוֹן אַרִי יוֹי אֱלֹהֵכּוֹן מִימְרֵיהָ מְגִיחַ לְכוֹן:

3:22 'Do not fear them, for the LORD your God is the one fighting for you.'

3:23 וְאַתְחַנֵּן אֶל־יְהוָה בְּעֵת הַהוּא לֵאמֹר:
 3:23 וְצִלִּיתִי קְדָם יוֹי בְּעֵדְנָא הַהוּא לְמִימַר:

3:23 "I also pleaded with the LORD at that time, saying,

3:24 אֲדַנִּי יְהוָה אַתָּה הַחֲלוּת לְהִרְאוֹת אֶת־עֲבֹדְךָ אֶת־גְּדֹלְךָ וְאֶת־יָדְךָ הַחֲזָקָה
אֲשֶׁר מִי־אֵל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה כַּמַּעֲשִׂיךָ וְכַגְּבוּרֹתֶיךָ:
3:24 יוֹי אֱלֹהִים אַתְּ שְׂרִיתָא לְאַחֲזָאָה יָת עֲבֹדְךָ יָת רְבוּחְךָ וְיָת יָדְךָ תְּקִיפָתָא
דְּאַת דְּמָאן הוּא אֱלֹהָא דְשְׂכִינְתְךָ בְּשִׁמְיָא מְלַעֲיָלָא וְשְׁלִיט בְּאַרְעָא לִית
דִּיעֲבִיד כְּעֹבֹדְךָ וְכַגְּבוּרֹתֶיךָ:

3:24 'O Lord GOD, You have begun to show Your servant Your greatness and Your strong hand; for what god is there in heaven or on earth who can do such works and mighty acts as Yours?'

3:25 אֶעֱבְרָה־נָא וְאֶרְאֶה אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הַהוּא הַטּוֹב הַזֶּה
וְהַלְבָּנוֹן:

3:25 אֶעִיבֵר כְּעַן וְאִיחֹזִי יָת אַרְעָא טְבָתָא דְּבַעֲיבְרָא דִּירְדְנָא טוֹרָא טָבָא הַדִּין
וּבֵית־מִקְדָּשָׁא:

3:25 'Let me, I pray, cross over and see the fair land that is beyond the Jordan, that good hill country and Lebanon.'

3:26 וַיַּתְעַבֵּר יְהוָה בִּי לִמְעַנְכֶם וְלֹא שָׁמַע אֵלַי וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי רַב־לֶךְ
אֶל־תּוֹסֵף דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בְּדַבֵּר הַזֶּה:

3:26 וַהוּא רָגַז מִן־קֶדֶם יוֹי עָלַי בְּדִילְכוֹן וְלֹא קָבִיל מִנִּי וַאֲמַר יוֹי לִי סִגִּי לָךְ
לֹא תוֹסִיף לְמַלְלָא קְדָמִי עוֹד בְּפִתְגָמָא הַדִּין:

3:26 "But the LORD was angry with me on your account, and would not listen to me; and the LORD said to me, 'Enough! Speak to Me no more of this matter.'

3:27 עָלָה רֹאשׁ הַפְּסָגָה וְשָׂא עֵינֶיךָ יָמָה וּצְפֹנָה וְתִימְנָה וּמִזְרָחָה וּרְאֵה בְּעֵינֶיךָ
כִּי־לֹא תַעֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה:

3:27 סַק לְרִישׁ רְמֹתָא וּזְקוּף וּזְקוּף עֵינְךָ לְמַעֲרָבָא וּלְצְפוֹנָא וּלְדְרוֹמָא וּלְמִדְנָחָא
וּחֹזִי בְּעֵינְךָ אַרְי לֹא תַעֲיִבֵר יָת יַרְדְנָא הַדִּין:

3:27 'Go up to the top of Pisgah and lift up your eyes to the west and north and south and east, and see *it* with your eyes, for you shall not cross over this Jordan.'

3:28 וְצַו אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְחִזְקוּהוּ וְאַמְצֵהוּ כִּי־הוּא יַעֲבֹר לִפְנֵי הָעָם הַזֶּה וְהוּא יִנְתִּיל
אוֹתָם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּרְאֶה:

3:28 וּפְקִיד יָת יְהוֹשֻׁעַ וְתְקִיפֵהוּ וְעֲלִימָהּ וְאַלִימָהּ אַרְי הוּא יַעֲיִבֵר קְדָם יָת
עַמָּא הַדִּין וְהוּא יַחֲסִין יְתֵהוּן יָת אַרְעָא דְתַחֲזוּי:

3:28 'But charge Joshua and encourage him and strengthen him, for he shall go across at the head of this people, and he will give them as an inheritance the land which you will see.'

3:29 וּנְשָׁב בְּנֵיאַ מוֹל בֵּית פְּעוֹר: פ

3:29 וַיִּתְּיבְנָא בְּחִילְתָּא לְקָבִיל לְקָבִיל בֵּית־פְּעוֹר:

3:29 "So we remained in the valley opposite Beth-peor.

4:1 וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל שָׁמַע אֶל־הַחֲקוּיִם וְאֶל־הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי מְלַמֵּד אֶתְכֶם
לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תַּחֲיוּ וּבְאַתֶּם וִירְשֶׁתֶם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם נָתַן
לְכֶם:

4:1 וְכַעַן יִשְׂרָאֵל שָׁמַע לְקִיּוּמָיָא וּלְדִינָיָא דְאַנָּא מְלִיף מְלִיף יִתְכוּן לְמַעֲבַד
בְּדִיל דְתִיחֹן וְתִיעֲלוֹן וְתִירְתוּן יָת אַרְעָא דִּיּוֹי אֱלֹהָא דְאַבְהָתְכוֹן יְהִיב לְכוּן:

4:1 "Now, O Israel, listen to the statutes and the judgments which I am teaching you to perform, so that you may live and go in and take possession of the land which the LORD, the God of your fathers, is giving you.

4:2 לֹא תִסְפוּ עַל־הַדְּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם וְלֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ לְשֹׁמֵר

אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אֹתְכֶם:

4:2 לֹא תוֹסֵפוּן תִּסְפוּן עַל פְּתִיחַת דְּאֲנִי מִפְּקִיד יִתְכוּן וְלֹא תִמְנַעוּן מִנִּיה לְמִטֵּר יֵת פְּקוּדֵי דִיּוּי אֱלֹהֵיכֶם דְּאֲנִי מִפְּקִיד יִתְכוּן:

4:2 "You shall not add to the word which I am commanding you, nor take away from it, that you may keep the commandments of the LORD your God which I command you.

4:3 עֵינֵיכֶם הִרְאִיתֶם אֶת אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוָה בְּבַעַל פְּעוֹר כִּי כָל־הָאִישׁ אֲשֶׁר הִלִּיךְ אַחֲרַי בְּעַל־פְּעוֹר הִשְׁמִידוּ יְהוָה אֱלֹהֵיךְ מִקְּרַבְךָ:

4:3 עֵינֵיכֶם חִזְּאוּ יֵת דְּעַבְדֵי יוּי בְּפִלְחֵי בְּעֵלָא פְּעוֹר אֲרִי כָל גִּבְרָא גּוּבְרָא דְהִלִּיךְ בְּתַר בְּעֵלָא פְּעוֹר שִׁיְצִיָּה יוּי אֱלֹהֵךְ מִבִּינְךָ:

4:3 "Your eyes have seen what the LORD has done in the case of Baal-peor, for all the men who followed Baal-peor, the LORD your God has destroyed them from among you.

4:4 וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם:

4:4 וְאַתּוֹן דְּאִידְבִיקְתּוֹן דְּאִיתְדְּבַקְתּוֹן בְּדַחֲלַתָּא דִיּוּי אֱלֹהֵיכֶם קְנִימִין כּוֹלְכוֹן יוֹמָא דִּין:

4:4 "But you who held fast to the LORD your God are alive today, every one of you.

4:5 רְאֵה לְמַדְתֵּי אֹתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים כַּאֲשֶׁר צִוִּי יְהוָה אֱלֹהֵי לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּקֶרֶב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּאִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:

4:5 חִזּוּ דְאִלִּיפִית יִתְכוּן קְנִמִין וְדִינִין כְּמָא דְפִקְדֵנִי יוּי אֱלֹהֵי לְמַעַבְדֵי כִּין בְּגוֹ אַרְעָא דְאַתּוֹן עֲלִין לְתַמָּן לְמִירְתָּהּ:

4:5 "See, I have taught you statutes and judgments just as the LORD my God commanded me, that you should do thus in the land where you are entering to possess it.

4:6 וּשְׁמַרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם כִּי הוּא חֻכְמַתְכֶם וּבִינְתְּכֶם לְעֵינֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן אֶת כָּל־הַחֻקִּים הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ רַק עַם־חַכְמָם וְנָבוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה:

4:6 וְחִיטְרוֹן וְתַעֲבָדוֹן אֲרִי הִיא חֻכְמַתְכוֹן חֻכְמַתְכוֹן וְסוֹכְלַתְנוֹתְכוֹן לְעֵינֵי עַמְמֵי דִישְׁמְעוּן יֵת כָּל קְנִמֵּי קְנִמֵּי הָאֲלִין וְיִימְרוּן לְחוּד עִם חַכִּים וְסוֹכְלַתָן עַמָּא רַבָּא הַדִּין:

4:6 "So keep and do *them*, for that is your wisdom and your understanding in the sight of the peoples who will hear all these statutes and say, 'Surely this great nation is a wise and understanding people.'

4:7 כִּי מִי־גוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר־לוֹ אֱלֹהִים קְרִבִים אֵלָיו כִּי־הוּא אֱלֹהֵינוּ בְּכָל־קְרָאנוּ אֵלָיו:

4:7 אֲרִי מִן עַם רַב דְּלִיָּה אֱלֹהֵי קְרִיב לִיָּה לְקַבְּלָא צְלוֹתֵיהּ בְּעִידָן עֲקֻתֵיהּ כִּיּוּי אֱלֹהֵנָא בְּכָל עִידָן דְּאֲנַחְנָא מְצַלָן קְדָמוּהֵי:

4:7 "For what great nation is there that has a god so near to it as is the LORD our God whenever we call on Him?

4:8 וּמִי גוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר־לוֹ חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים צְדִיקִים כָּל־הַתּוֹרָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לְפָנֵיכֶם הַיּוֹם:

4:8 וּמִן עַם רַב דְּלִיָּה קְנִמִין וְדִינִין קְשִׁיטִין כָּל־אֹרִיתָא הַדָּא דְאֲנִי יְהִיב קְדָמִיכוֹן קוּדְמִיכוֹן יוֹמָא דִּין:

4:8 "Or what great nation is there that has statutes and judgments as righteous as this whole law which I am setting before you today?

4:9 לֶךְ הַשְׁמַר לְךָ וְשָׁמַר נַפְשֶׁךָ מְאֹד פֶּן־תִּשְׁפַח אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־רָאוּ עֵינֶיךָ וּפְנֵי־יְסוּרוּ מִלְּבַבְךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ וְהוֹדַעְתָּם לְבַנְיָךְ וּלְבַנֵּי בְנֶיךָ:

4:9 לְחוּד אִסְתְּמַר אִסְתְּמַר לְךָ וְטַר נַפְשֶׁךָ לְחַדָּא דְלִמָּא תַתְנַשִּׁי יֵת פְּתַגְמֵי

דְּחֹזָאָה עֵינֶיךָ וְדַלְמָא יַעֲיִדוּן מִלְבָּךְ כֹּל יוֹמֵי חַיֶּיךָ וְתִהְיֶה עֵינֶיךָ לְבַנְךָ וְלְבְנֵי בְנֶיךָ:

4:9 "Only give heed to yourself and keep your soul diligently, so that you do not forget the things which your eyes have seen and they do not depart from your heart all the days of your life; but make them known to your sons and your grandsons.

4:10 יוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּחֹרֵב בְּאָמַר יְהוָה אֵלַי הִקְהַל-לִי אֶת-הָעָם וְאֲשַׁמְעֵם אֶת-דְּבָרֵי אֲשֶׁר יִלְמְדוּן לִירְאָה אֹתִי כָּל-הַיָּמִים אֲשֶׁר הֵם חַיִּים עַל-הָאָדָמָה וְאֶת-בְּנֵיהֶם יִלְמְדוּן:

4:10 יוֹמָא דְקַמְתָּא קְדָם יוֹי אֱלֹהֶךָ בְּחֹרֵב כַּד אָמַר יוֹי לִי כְנוֹשׁ אֲכַנִּישׁ קְדָמִי יַת עֵמָא וְאֲשַׁמְעִינוּן יַת פְּתַגְמֵי דִיִּילְפּוֹן לְמַדְחַל קְדָמִי כֹל יוֹמֵיָא דְאַנוּן קִינְמִין עַל אַרְעָא וְיַת בְּנֵיהוֹן יִלְפּוֹן יֵאלְפּוֹן:

4:10 "Remember the day you stood before the LORD your God at Horeb, when the LORD said to me, 'Assemble the people to Me, that I may let them hear My words so they may learn to fear Me all the days they live on the earth, and that they may teach their children.'

4:11 וְתִקְרְבוּן וְתַעֲמְדוּן תַּחַת הָהָר וְהָהָר בַּעַר בְּאֵשׁ עַד-לֵב הַשָּׁמַיִם חֹשֶׁךְ עָנָן וְעַרְפָּל:

4:11 וּקְרִיבְתוּן וְקַמְתוּן בְּשַׁפּוּלֵי טוֹרָא וְטוֹרָא בְּעַר בְּאִישְׁתָּא עַד צִית שְׁמֵיָא חֹשׁוֹךָ עָנָא וְאַמִּישְׁתָּא:

4:11 "You came near and stood at the foot of the mountain, and the mountain burned with fire to the very heart of the heavens: darkness, cloud and thick gloom.

4:12 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֵלֵיכֶם מִתּוֹךְ הָאֵשׁ קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שָׁמְעִים וְתִמְוֹנָה אֵינְכֶם רֹאִים זוֹלָתִי קוֹל:

4:12 וּמַלִּיל יוֹי עִמְכוּן מְגוֹ אִישְׁתָּא קַל פְּתַגְמִין אַתּוּן שְׁמַעִין וּדְמוֹ לִיתִיכוּן חֲזוּן אֱלֹהִין קְלָא:

4:12 "Then the LORD spoke to you from the midst of the fire; you heard the sound of words, but you saw no form-- only a voice.

4:13 וַיְגַד לְכֶם אֶת-בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת עֲשֵׂרֶת הַדְּבָרִים וַיִּכְתֹּבֶם עַל-שְׁנֵי לַחֹת אֲבָנִים:

4:13 וְחֻוֵי לְכוּן יַת קְנִמְיָה קְנִמְיָה דְּפַקִּיד יִתְכוּן לְמַעַבַד עֶסְרָה פְּתַגְמִין וְכַתְבִּינוּן עַל תְּרִין לוּחֵי אֲבָנֵיָא:

4:13 "So He declared to you His covenant which He commanded you to perform, that is, the Ten Commandments; and He wrote them on two tablets of stone.

4:14 וְאֹתִי צִוָּה יְהוָה בְּעֵת הַהוּא לְלַמֵּד אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים לַעֲשׂוֹתְכֶם אַתֶּם בְּאַרְצָא אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:

4:14 וְיַתִּי פַקִּיד יוֹי בְּעַדְנָא הַהוּא לְאַלְפָּא יִתְכוּן קְנִמִין קְנִמִין וְדִינִין לְמַעַבַדְכוּן יַתְהוּן בַּאֲרְעָא דְאַתּוּן עֹבְרִין לְתַמְנָן לְמִירְתָּהּ:

4:14 "The LORD commanded me at that time to teach you statutes and judgments, that you might perform them in the land where you are going over to possess it.

4:15 וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֵׁיכֶם כִּי לֹא רִאִיתֶם כָּל-תִּמְוֹנָה בְּיוֹם דְּבַר יְהוָה אֵלֵיכֶם בְּחֹרֵב מִתּוֹךְ הָאֵשׁ:

4:15 וְתִסְתַּמְרוּן וְתִסְטַמְרוּן לְחַדָּא לְנַפְשְׁתְּכוּן אַרְי לֹא חֲזִיתוּן כֹּל דְמוֹ בְּיוֹמָא דְמַלִּיל יוֹי עִמְכוּן בְּחֹרֵב מְגוֹ אִישְׁתָּא:

4:15 "So watch yourselves carefully, since you did not see any form on the day the LORD spoke to you at Horeb from the midst of the fire,

4:16 פְּן-תִשְׁחַתּוּן וַעֲשִׂיתֶם לְכֶם פֶּסֶל תִּמְוֹנַת כָּל-סֹמֶל תְּבַנִּית זָכַר אוֹ נִקְבָּה:

4:16 דְּלֹמָא תַחְבְּלוֹן וְתַעֲבְדוּן לְכוֹן צִלְמָא צִילמָא דְמוֹת כָּל צוּרָא דְמוֹת דְכַר
אוּ נֹקְבָא:

4:16 so that you do not act corruptly and make a graven image for yourselves in the form of any figure, the likeness of male or female.

4:17 תְּבִנִית כָּל-בְּהֵמָה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ תְּבִנִית כָּל-צִפּוֹר כָּנָף אֲשֶׁר תִּעוֹף בַּשָּׁמַיִם:

4:17 דְמוֹת כָּל בְּעִירָא דְבֵארְעָא דְמוֹת כָּל צִיפֵר גַּפָּא גִרְפָּא דְפִרְחָא דְתִיעוֹף
בְּאוּרִי רְקִיעַ שְׁמַיָא:

4:17 the likeness of any animal that is on the earth, the likeness of any winged bird that flies in the sky,

4:18 תְּבִנִית כָּל-רֶמֶשׂ בְּאֶדְמָה תְּבִנִית כָּל-דְּגָה אֲשֶׁר-בְּמַיִם מִתַּחַת לָאָרֶץ:

4:18 דְמוֹת כָּל רַחֲשָׂא דְבֵארְעָא דְמוֹת כָּל נוֹנִי דְבַמַּיָא מְלַרְע לֵארְעָא:

4:18 the likeness of anything that creeps on the ground, the likeness of any fish that is in the water below the earth.

4:19 וּפְנֵי-תִשָּׂא עֵינֶיךָ הַשָּׁמַיְמָה וְרֵאִיתָ אֶת-הַשֶּׁמֶשׁ וְאֶת-הַיָּרֵחַ וְאֶת-הַכּוֹכָבִים כָּל
צְבָא שְׁמַיִם וְנִדְחָתָ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לָהֶם וְעִבַדְתָּם אֲשֶׁר חָלַק יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אִתְּם
לְכָל הָעַמִּים תַּחַת כָּל-הַשָּׁמַיִם:

4:19 וְדִלְמָא תִזְקוּף תִזְקוּף עֵינְךָ לְשַׁמַּיָא וְתַחֲזִי יָת שְׁמַשָּׁא וְיָת סִיהֲרָא וְיָת
כוֹכְבַיָא כָּל חִילֵי שְׁמַיָא וְתַטְעִי וְתַסְגוּד לְהוֹן וְתַפְלַחֲיַנִּין דְזַמִּין יוּי אֱלֹהֶךָ
יְתַהוֹן לְכָל עַמְמַיָא דְתַחֲתָא כָּל שְׁמַיָא:

4:19 "And beware not to lift up your eyes to heaven and see the sun and the moon and the stars, all the host of heaven, and be drawn away and worship them and serve them, those which the LORD your God has allotted to all the peoples under the whole heaven.

4:20 וְאַתְכֶם לָקַח יְהוָה וַיּוֹצֵא אֶתְכֶם מִכּוּר הַבְּרִזָּל מִמִּצְרַיִם לֵהוֹיֹת לוֹ לְעַם
נַחֲלָה כְּיוֹם הַזֶּה:

4:20 וְיִתְכוֹן קָרִיב יוּי לְדַחֲלִתְיָה וְאַפִּיק יִתְכוֹן מִכּוּרָא דְבְרִזְלָא דְפְרוּלָא
מִמִּצְרַיִם לְמַהוּי לִיָּה לְעַם אַחְסַנָּא כְּיוֹמָא הַדִּין:

4:20 "But the LORD has taken you and brought you out of the iron furnace, from Egypt, to be a people for His own possession, as today.

4:21 וַיְהוֹה הַתְּאַנְף-בִּי עַל-דְּבַרְיְכֶם וַיִּשָּׁבַע לְבַלְתִּי עֲבָרִי אֶת-הַיַּרְדֵּן וּלְבַלְתִּי-בָא
אֶל-הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ נַחֲלָה:

4:21 וּמִן-קִדְמָה יוּי הָהָה רְגוּ עָלַי עַל פְּתַגְמִיכוֹן וְקוּיִם בְּדִיל דְלֵא לְמַעְבְּרִי יָת
יַרְדֵּנָא וּבְדִיל דְלֵא לְמִיעַל לֵארְעָא טְבַתָּא דְיוּי אֱלֹהֶךָ יְהִיב לָךְ אַחְסַנָּא:

4:21 "Now the LORD was angry with me on your account, and swore that I would not cross the Jordan, and that I would not enter the good land which the LORD your God is giving you as an inheritance.

4:22 כִּי אָנֹכִי מוֹת בְּאֶרֶץ הַזֹּאת אֲנִי עֹבֵר אֶת-הַיַּרְדֵּן וְאַתֶּם עֹבְרִים וַיִּרְשְׁתֶּם
אֶת-הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת:

4:22 אֲרִי אָנָּא מָאִית בֵּארְעָא הָדָא לִית אָנָּא עֹבֵר יָת יַרְדֵּנָא וְאַתּוֹן עֹבְרִין
וְתִירְתּוֹן יָת אֵרְעָא טְבַתָּא הָדָא:

4:22 "For I will die in this land, I shall not cross the Jordan, but you shall cross and take possession of this good land.

4:23 הַשְּׁמֵרוּ לָכֶם פֶּן-תִּשְׁכַּחוּ אֶת-בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּכֶם
וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנֹת כָּל אֲשֶׁר צִוָּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:

4:23 אַסְתַּמְרוּ אִיסְטַמְרוּ לְכוֹן דְּלִמָּא תַחְנַשּׁוּן תַחְנַשּׁוּן יָת דְּחַלְתָּא קִנְמָא דְיוּי
אֱלֹהֶיכוֹן דְגַזַּר עִמְכוֹן וְתַעֲבְדוּן לְכוֹן צִלְמֵם צִלְמֵם דְמוֹת כּוּלָּא דְפַקְדֵךְ יוּי
אֱלֹהֶיךָ:

4:23 "So watch yourselves, that you do not forget the covenant of the LORD your God which He made with you, and make for yourselves a graven image in the form of anything *against* which the LORD your God has commanded you.

4:24 כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֹכְלָהּ הוּא אֵל קָנָא: פ

4:24 אֲרִי יוֹי אֱלֹהֶךָ מִיִּמְרִיהָ אִישָׁא אֹכְלָא הוּא אֵל קָנָא:

4:24 "For the LORD your God is a consuming fire, a jealous God.

4:25 כִּי-תוֹלִיד בָּנִים וּבְנֵי בָנִים וְנוֹשְׁנָתֶם בְּאֶרֶץ וְהִשְׁחַתֶּם וְעִשִׂיתֶם פְּסֵל תְּמוֹנֹת כָּל וְעִשִׂיתֶם הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה-אֱלֹהֶיךָ לְהַכְעִיסוֹ:

4:25 אֲרִי תִילְדוֹן תּוֹלְדוֹן בְּנֵי וּבְנֵי בְנֵי וְתַתְעַתְקוֹן בֶּאֱרֵעָא וְתַחֲבִלוֹן וְתַעֲבְדוֹן צֵלִם צִילִם דְּמוֹת כּוֹלָא וְתַעֲבְדוֹן דְּבִישׁ קַדָּם יוֹי אֱלֹהֶךָ לְאַרְגָּזָא קְדָמוֹהֵי:

4:25 "When you become the father of children and children's children and have remained long in the land, and act corruptly, and make an idol in the form of anything, and do that which is evil in the sight of the LORD your God *so as to* provoke Him to anger,

4:26 הָעִידֹתִי בְכֶם הַיּוֹם אֶת-הַשָּׁמַיִם וְאֶת-הָאָרֶץ כִּי-אֲבֹד תֵּאבְדוּן מִהָרַץ מֵעַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת-הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ לֹא-תֵאָרִיכּוּן יָמִים עָלֶיהָ כִּי הַשָּׁמַד תִּשְׁמְדוּן:

4:26 אֶסְהִידִית בְּכוֹן יוֹמָא דִּין יַת שְׁמַיָא וְיַת אֶרְעָא אֲרִי מִיבְדָּד תִּיבְדוֹן בְּפְרִיעַ מֵעַל אֶרְעָא דְאַתּוֹן עֹבְרִין יַת יַרְדֵּנָא לְתַמְן לְמִירְתָהּ לֹא תִירְכוֹן תּוֹרְכוֹן יוֹמִין עָלֶהּ אֲרִי אֲשִׁתִּיצָאָה תִשְׁתִּיצוֹן:

4:26 I call heaven and earth to witness against you today, that you will surely perish quickly from the land where you are going over the Jordan to possess it. You shall not live long on it, but will be utterly destroyed.

4:27 וְהַפִּיץ יְהוָה אֶתְכֶם בְּעַמִּים וְנִשְׁאַרְתֶּם מִתֵּי מִסְפָּר בְּגוֹיִם אֲשֶׁר יִנְהַג יְהוָה אֶתְכֶם שָׁמָּה:

4:27 וְיִבְדָּר יוֹי יִתְכוֹן בִּינֵי עַמֻּמַּיָא וְתִשְׁתַּאֲרוֹן עִם דְּמִנִּין בְּעַמֻּמַּיָא דִּידְבַר דֶּאֱנְלֵי יוֹי יִתְכוֹן לְתַמְן:

4:27 "The LORD will scatter you among the peoples, and you will be left few in number among the nations where the LORD drives you.

4:28 וְעַבְדַתֶּם-שֵׁם אֱלֹהִים מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם עֵץ וְאֲבָן אֲשֶׁר לֹא-יִרְאוּן וְלֹא יִשְׁמְעוּן וְלֹא יֵאָכְלוּן וְלֹא יִרְיַחוּן:

4:28 וְתַפְלַחוּן תַּמְן לְעַמֻּמַּיָא פְּלַחֵי טַעוּתָא עוֹבְדֵי יְדֵי אֲנָשָׁא אֶעָא וְאֲבָנָא דְלֹא חֹזֵן וְלֹא שְׁמַעִין וְלֹא אֹכְלִין וְלֹא מְרִיחוּן:

4:28 "There you will serve gods, the work of man's hands, wood and stone, which neither see nor hear nor eat nor smell.

4:29 וּבִקְשַׁתֶּם מִשֵׁם אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּמְצַאתֶּהּ כִּי תִדְרָשְׁנוּ בְּכָל-לִבְבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ:

4:29 וְתַתְּבַע מִתַּמְן יַת דְּחַלְתָּא דִּיוֹי אֱלֹהֶךָ וְתִשְׁכַּח אֲרִי תַבְעֵי תַתְּבַע מִן-קְדָמוֹהֵי בְּכָל לִיבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ:

4:29 "But from there you will seek the LORD your God, and you will find *Him* if you search for Him with all your heart and all your soul.

4:30 בְּצָר לְךָ וּמְצַאֲוֹךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים וְשִׁבְתָּ עַד-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעַתָּ בְּקוֹלִי:

4:30 כַּד תִּיעוֹק לְךָ וְיִשְׁכַּחוּנְךָ וְיַעֲרַעוּנְךָ כָּל פְּתַגְמַיָא הָאֵלִין בְּסוּף יוֹמַיָא וְתַתּוֹב לְדְחַלְתָּא לְדְחַלְתָּא דִּיוֹי אֱלֹהֶךָ וְתַקְבִּיל לְמִיִּמְרִיהָ:

4:30 "When you are in distress and all these things have come upon you, in the latter days you will return to the LORD your God and listen to His voice.

4:31 כִּי אֵל רַחוּם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא יִרְפֶּךָ וְלֹא יִשְׁחִיתֶךָ וְלֹא יִשְׁכַּח אֶת-בְּרִית אֲבֹתֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם:

4:31 אֲרִי אֱלֹהָא רַחֲמָנָא וְיִי אֱלֹהֶךָ לֹא יִשְׁבְּקִינְךָ יִרְטֻשִׁינְךָ וְלֹא יִחְבְּלִינְךָ וְלֹא יִתְנַשִּׁי יְנַשִּׁי יְתִי קְנִימָא קְנִימָא דְאַבְהָתְךָ דְקִיָּים לְהוּן:

4:31 "For the LORD your God is a compassionate God; He will not fail you nor destroy you nor forget the covenant with your fathers which He swore to them.

4:32 כִּי שְׁאַל-נָא לְיָמִים רִאשֹׁנִים אֲשֶׁר-הָיוּ לְפָנֶיךָ לְמֵן-הַיּוֹם אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים אָדָם עַל-הָאָרֶץ וּלְמִקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד-קִצְצֵה הַשָּׁמַיִם הִנְהִיָּה פְּדָבֵר הַגְּדוֹל הַזֶּה אוֹ הִנְשַׁמַּע כְּמֹהוּ:

4:32 אֲרִי שְׁאַל כְּעַן לְיוֹמָיָא קְדָמָי דְהוּוּ קְדָמְךָ לְמֵן יוֹמָא דְבִרְאָא וְיִי אָדָם עַל אַרְעָא וּלְמִסְפִּי שְׁמִיָא וְעַד סִפִּי סִפִּי שְׁמִיָא הַהוּוּ כְּפִתְגָמָא רַבָּא הַדִּין אוֹ הַאֲשַׁתְּמַע דְכֹתִיָּה:

4:32 "Indeed, ask now concerning the former days which were before you, since the day that God created man on the earth, and *inquire* from one end of the heavens to the other. Has *anything* been done like this great thing, or has *anything* been heard like it?

4:33 הַשְּׁמַע עִם קוֹל אֱלֹהִים מִדְּבַר מִתּוֹךְ-הָאֵשׁ כַּאֲשֶׁר-שָׁמַעְתָּ אֶתְּהָ וַיְחִי:

4:33 הַשְּׁמַע עִמָּא קָל מִימְרָא דְיוֹי דְמִלִּיל מְגוֹ אִישְׁתָּא כְּמָא דְשָׁמַעְתָּ אֶת וְאַתְקִיָּים:

4:33 "Has *any* people heard the voice of God speaking from the midst of the fire, as you have heard *it*, and survived?

4:34 אוֹ הִנְסָה אֱלֹהִים לְבוֹא לְקַחַת לּוֹ גּוֹי מִקְרִב גּוֹי בְּמִסַּת בְּאַתַּת וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבְיָד חֲזָקָה וּבְזִרוּעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָאִים גְּדֹלִים כָּל אֲשֶׁר-עָשָׂה לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ:

4:34 אוֹ נִסִּין עֲבַד יוֹי לְאַתְגְּלָאָה לְמַפְרַק לִיָּה עִם מְגוֹ עִם בְּנִסִּין בְּאַתִּין וּבְמוֹפְתִין וּבְקִרְבָּא וּבִידָא תְּקִיפְתָּא וּבִדְרַעָא מְרָמָא וּבְחַזְזִין וּבְחַזְזִין רַבְרִבִּין כָּל דְעֲבַד לְכוּן יוֹי אֱלֹהֵכוּן בְּמִצְרַיִם לְעֵינֵיכוּן:

4:34 "Or has a god tried to go to take for himself a nation from within *another* nation by trials, by signs and wonders and by war and by a mighty hand and by an outstretched arm and by great terrors, as the LORD your God did for you in Egypt before your eyes?

4:35 אֶתְּהָ הָרֵאָתָ לְדַעַת כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים אִין עוֹד מְלַבְדּוֹ:

4:35 אֶת אֶתְחַזִּיתָא אֶתְחַזִּיתָא לְמִידַע אֲרִי וְיִי הוּא אֱלֹהִים לִית עוֹד בְּרֻמְנִיָּה:

4:35 "To you it was shown that you might know that the LORD, He is God; there is no other besides Him.

4:36 מִן-הַשָּׁמַיִם הִשְׁמִיעָךָ אֶת-קוֹל לְיִסְרָךָ וְעַל-הָאָרֶץ הִרְאָךָ אֶת-אִשׁוֹ הַגְּדוֹלָה וּדְבָרָיו שָׁמַעְתָּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ:

4:36 מִן שְׁמִיָּא אֲשַׁמְעְךָ יְתִי קָל מִימְרִיָּה לְאַלְפּוֹתְךָ וְעַל אַרְעָא אֲחַזְזְךָ יְתִי אִישְׁתִּיָּה רַבְתָּא וּפְתַנְמוּהִי שְׁמַעְתָּא מְגוֹ אִישְׁתָּא:

4:36 "Out of the heavens He let you hear His voice to discipline you; and on earth He let you see His great fire, and you heard His words from the midst of the fire.

4:37 וְתַחַת כִּי אָהַב אֶת-אֲבֹתֶיךָ וַיִּבְחַר בְּזַרְעוֹ אַחֲרָיו וַיּוֹצֵאֲךָ בְּפָנָיו בְּכַחַת הַגְּדֹל מִמִּצְרַיִם:

4:37 וְחַלְף אֲרִי רַחִים יְתִי אֲבָהָתְךָ וְאַתְרַעִי בְּבִנְיָהוּן בְּתַרְיָהוּן וְאַפְקַךָ בְּמִימְרִיָּה בְּחִילִיָּה רַבָּא מִמִּצְרַיִם:

4:37 "Because He loved your fathers, therefore He chose their descendants after them. And He personally brought you from Egypt by His great power,

4:38 לְהוֹרִישׁ גּוֹיִם גְּדֹלִים וְעֲצֻמִּים מִמֶּךָ מִפְּנֵיךָ לְהַבְיִיאֲךָ לְתַתְּלֶךָ אֶת־אֲרָצָם
נְחֻלָּה כִּיּוֹם הַזֶּה:

4:38 לְתַרְכָּא עַמּוּמִין רַבְרַבִּין וְתַקִּיפִין מִיַּנְךָ מִן־קַדְמְךָ לְאַעְלוֹתְךָ לְמַתַּן לְךָ יְתָ
אַרְעֵהוֹן אַחְסָנָא כִּיּוֹמָא הַדִּין:

4:38 driving out from before you nations greater and mightier than you, to bring you in and to give you their land for an inheritance, as it is today.

4:39 וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וְהֵשַׁבְתָּ אֶל־לִבְבְּךָ כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם מִמּוֹעֵל
וְעַל־הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד:

4:39 וְתִידַע יוֹמָא דִּין וְתַחֲיֵב לְלִיבְךָ אַרְי יוֹי הוּא אֱלֹהִים דְּשַׁכִּינְתִּיה בְּשָׁמַיָא
מַלְעִילָא וְשְׁלִיט עַל אַרְעָא מַלְרַע לִית עוֹד:

4:39 "Know therefore today, and take it to your heart, that the LORD, He is God in heaven above and on the earth below; there is no other.

4:40 וְשָׁמַרְתָּ אֶת־חֻקֵּי וְאֶת־מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אֲנֹכִי מֵצַוְךָ הַיּוֹם אֲשֶׁר יֵיטֵב לָךְ
וּלְבָנֶיךָ אַחֲרָיִךָ וּלְמַעַן תֵּאָרִיךְ יָמִים עַל־הָאָדְמָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ
כָּל־הַיָּמִים: פ

4:40 וְתִיטֵר יְתָ קְנֻמוֹהִי קְנֻמוֹהִי וְיֵת פְּקוּדוֹהִי דְאַנָּא מִפְּקִיד לְךָ יוֹמָא דִּין דְיֵיטֵב
לְךָ וּלְבָנְךָ בְּתַרְךָ וּבְדִיל דְתוֹרִיךָ דְתֵאָרִיךְ יוֹמִין עַל אַרְעָא דְיֵוֹי אֱלֹהֶךָ יְהִיב
לְךָ כָּל יוֹמָיָא:

4:40 "So you shall keep His statutes and His commandments which I am giving you today, that it may go well with you and with your children after you, and that you may live long on the land which the LORD your God is giving you for all time."

4:41 אִזּוּ יַבְדִּיל מוֹשֶׁה שְׁלֹשׁ עָרִים בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרְחָה שְׁמוֹשׁ:

4:41 בְּכִין אַפְרִישׁ מוֹשֶׁה תְּלַת קְרוּוִין בְּעֵבֶרָא דִּירְדְנָא מִדְּנַח שְׁמוֹשָׁא:

4:41 Then Moses set apart three cities across the Jordan to the east,

4:42 לְנֶס שְׁמָה רוֹצֵחַ אֲשֶׁר יִרְצַח אֶת־רֵעֵהוּ בְּבַל־יָדַעַת וְהוּא לֹא־שָׂנֵא לוֹ
מִתְּמוּל שְׁלֹשׁוֹם וְנֶס אֶל־אַחַת מִן־הָעָרִים הָאֵלֶּן וְחָי:

4:42 לְמִיעֵרֶךְ לַמְּעֵרוֹק לְתַמָּן קְטוּלָא דִּיקְטוּל יְתָ חֲבֵרִיה בְּלֹא מְדַעִיה וְהוּא
לֹא סָנִי שָׂנֵא לִיה מֵאַתְמָלִי וּמִדְּקֻמוֹהִי וּמִדְּקֻמוֹהִי וְיַעֲרֹק לְחַדָּא מִן קְרוּוִיָא
הָאֵלִין וְיִתְקִיִּים:

4:42 that a manslayer might flee there, who unintentionally slew his neighbor without having enmity toward him in time past; and by fleeing to one of these cities he might live:

4:43 אֶת־בְּצֵר בְּמִדְבָּר בְּאֶרֶץ הַמִּישָׁר לְרֵאוּבֵנִי וְאֶת־רָאמֹת בְּגִלְעָד לְגָדִי
וְאֶת־גּוֹלָן בְּבָשָׁן לְמַנַּשֵּׁי:

4:43 יְתָ בְצֵר בְּמִדְבָּרָא בְּאַרְעֵ מִישָׁרָא לְשִׁיבַט רְאוּבֵן וְיֵת רָאמֹת בְּגִלְעָד
לְשִׁיבַט גָּד וְיֵת גּוֹלָן בְּמַתָּנִן לְשִׁבְטָא דְּמַנַּשֶׁה:

4:43 Bezer in the wilderness on the plateau for the Reubenites, and Ramoth in Gilead for the Gadites, and Golan in Bashan for the Manassites.

4:44 וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־שָׂם מוֹשֶׁה לְפָנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל:

4:44 וְדָא אוֹרִיתָא דְסִדְרֵ דְסִדְרֵ מוֹשֶׁה קְדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

4:44 Now this is the law which Moses set before the sons of Israel;

4:45 אֵלֶּה הָעֵדוּת וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מוֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם
מִמִּצְרָיִם:

4:45 אֵלֶּיךָ סְהַדוּתָא וְקִנְיָא וְדִינָא דְמִלִּיל מֹשֶׁה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִפְקֵהוֹן מִמִּצְרַיִם:

4:45 these are the testimonies and the statutes and the ordinances which Moses spoke to the sons of Israel, when they came out from Egypt,

4:46 בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בְּנֵיא מִזֵּל בֵּית פְּעוֹר בְּאַרְצֵן סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבוֹן אֲשֶׁר הָפֵה מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצִאתָם מִמִּצְרַיִם:

4:46 בְּעֵבֶרָא דִירְדְנָא בְּחִילְתָא לְקַבִּיל בֵּית פְּעוֹר בְּאַרְעֵא בְּאַרְעֵא סִיחֹן מֶלְכָא אֲמֹרָאָה דִּיתִיב בְּחֶשְׁבוֹן דְּמָחָא דְקַטַּל מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִפְקֵהוֹן מִמִּצְרַיִם:

4:46 across the Jordan, in the valley opposite Beth-peor, in the land of Sihon king of the Amorites who lived at Heshbon, whom Moses and the sons of Israel defeated when they came out from Egypt.

4:47 וַיִּירְשׁוּ אֶת-אֲרָצוֹ וְאֶת-אֲרָצֵן עֹג מֶלֶךְ-הַבָּשָׁן שְׁנֵי מְלָכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרַח שְׁמֹשׁ:

4:47 וַיְרִיתוּ יְת אַרְעִיהָ וְיְת אַרְעֵא עֹג מֶלְכָא דְמַתְנַן תְּרִין מְלָכֵי אֲמֹרָאָה דְבַעְבְּרָא דִירְדְנָא מְדַנַּח שְׁמֹשָׁא:

4:47 They took possession of his land and the land of Og king of Bashan, the two kings of the Amorites, who were across the Jordan to the east,

4:48 מֵעֲרֹעֵר אֲשֶׁר עַל-שְׂפַת-נַחַל אַרְנוֹן וְעַד-הָר שִׁיאֵן הוּא חֶרְמוֹן:

4:48 מֵעֲרֹעֵר דְעַל-כִּיף נַחְלָא דְאַרְנוֹן וְעַד טוֹרָא דְסֵאוֹן הוּא חֶרְמוֹן:

4:48 from Aroer, which is on the edge of the valley of Arnon, even as far as Mount Sion (that is, Hermon),

4:49 וְכָל-הָעֲרָבָה עֲבַר הַיַּרְדֵּן מִזְרָחָהּ וְעַד יָם הָעֲרָבָה תַּחַת אֲשֶׁדַת הַפִּסְגָּה: פ

4:49 וְכָל מִישְׂרָא עֲבַרָא דִירְדְנָא מְדַנַּחָא וְעַד יַמָּא דְמִישְׂרָא תַּחוּת מִשְׁפַּךְ מִשְׁפַּךְ מִירְמָתָא:

4:49 with all the Arabah across the Jordan to the east, even as far as the sea of the Arabah, at the foot of the slopes of Pisgah.

5:1 וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל-כָּל-יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אֶת-הַחֻקִּים וְאֶת-הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי דֹבֵר בְּאָזְנֵיכֶם הַיּוֹם וְלִמְדַתֶּם אֹתָם וּשְׁמַרְתֶּם לַעֲשׂוֹתָם:

5:1 וַקְרָא מֹשֶׁה לְכָל יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר לְהוֹן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְת קִנְיָא קִנְיָא וְיְת דִּינָא דְאָנָא מִמִּלִּיל קְדַמִּיכוֹן בְּאֲדִינִיכוֹן יוֹמָא דִּין וְתִילְפוֹן יְתֵהוֹן וְתִיטְרוֹן לְמַעַבְדֵּהוֹן:

5:1 Then Moses summoned all Israel and said to them: "Hear, O Israel, the statutes and the ordinances which I am speaking today in your hearing, that you may learn them and observe them carefully.

5:2 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כָּרַת עִמָּנוּ בְרִית בְּחֹרֵב:

5:2 יְוִי אֱלֹהֵנָא גְזַר עִמָּנָא קָם קָם בְּחֹרֵב:

5:2 "The LORD our God made a covenant with us at Horeb.

5:3 לֹא אֶת-אֲבוֹתֵינוּ כָּרַת יְהוָה אֶת-הַבְּרִית הַזֹּאת כִּי אֲתָנוּ אֲנַחְנוּ אֱלֹהֵי פֶה הַיּוֹם כָּלְנוּ חַיִּים:

5:3 לֹא עִם יְת אֲבָהֵתְנָא גְזַר יְוִי יְת קִנְיָא קִנְיָא הַדַּא אֱלֵהִין אֵלָא עִמָּנָא אֲנַחְנָא אֵלֶיךָ כָּא הִכָּא יוֹמָא דִּין כּוֹלְנָא קִינְיָוִין:

5:3 "The LORD did not make this covenant with our fathers, but with us, with all those of us alive here today.

5:4 פָּנִים בְּפָנִים דְבַר יְהוָה עִמָּכֶם בְּהָר מְתוֹךְ הָאֵשׁ:

5:4 מִמִּלַּל עִם מִמִּלַּל מִלִּיל יְוִי עִמָּכוֹן בְּטוֹרָא מִיגוֹ אִישְׁתָּא:

5:4 "The LORD spoke to you face to face at the mountain from the midst of the fire,

5:5 אֲנֹכִי עֹמֵד בֵּין־יְהוָה וּבֵינֵיכֶם בַּעַת הַהוּא לְהַגִּיד לָכֶם אֶת־דְּבַר יְהוָה כִּי יִרְאֲתֶם מִפְּנֵי הָאֵשׁ וְלֹא־עֲלִיתֶם בְּהָר לֵאמֹר: ס

5:5 אָנֹכִי הָיִיתִי קָאִים בֵּין מִימְרָא דִּיּוּי וּבֵינֵיכֶן בַּעֲדָנָא הָהוּא לְחַוָּאָה לְכוּן יָת פְּתַנְמִיָּא דִּיּוּי אַרְי דְּחִילְתוֹן מִן־קָדָם אִישְׁתָּא וְלֹא סְלִיקְתוֹן בְּטוֹרָא לְמִימְרָ:

5:5 while I was standing between the LORD and you at that time, to declare to you the word of the LORD; for you were afraid because of the fire and did not go up the mountain. He said,

5:6 אֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים:

5:6 אָנֹכִי יוּי אֱלֹהֶךָ דְּאִפִּיקְתְּךָ מֵאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדוּתָא:

5:6 I am the LORD your God who brought you out of the land of Egypt, out of the house of slavery.

5:7 לֹא יִהְיֶה־לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל־פְּנֵי:

5:7 לֹא יְהוּי לְךָ אֱלֹהָ אַחְרָן אַחְרָן בְּר־מְנִי:

5:7 You shall have no other gods before Me.

5:8 לֹא־תַעֲשֶׂה־לְךָ פֶסֶל כָּל־תְּמוּנָה אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְאֲשֶׁר בָּאָרֶץ מִתַּחַת וְאֲשֶׁר בַּמַּיִם מִתַּחַת לָאָרֶץ:

5:8 לֹא תַעֲבִיד לְךָ צִלָּם צִלָּם כָּל דְּמוֹ דְּבַשְׂמִיָּא מִלְּעִילָא וְדַבְּאֶרְעָא מִלְּרַע וְדַבְּמִיָּא מִלְּרַע לָאֶרְעָא:

5:8 You shall not make for yourself an idol, or any likeness of what is in heaven above or on the earth beneath or in the water under the earth.

5:9 לֹא־תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם כִּי אֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵל קַנָּא פֹקֵד עֵוֹן אָבוֹת עַל־בָּנִים וְעַל־שְׁלֹשִׁים וְעַל־רִבְעִים לְשֹׁנָי:

5:9 לֹא תִסְגוּד לְהוֹן וְלֹא תַפְלַחִינִין אַרְי אָנֹכִי יוּי אֱלֹהֶךָ אֵל קַנָּא מִסַּעַר חוּבֵי אַבְהָן עַל בְּנִין מְרַדִּין עַל דְּר תְּלִיתִי וְעַל דְּר רִבִּיעֵי לְשֹׁנָי לְסָנָי כַּד מְשַׁלְּמִין בְּנִיָּא לְמַחֲטִי בְּתַר אַבְהָתְהוֹן:

5:9 You shall not worship them or serve them; for I, the LORD your God, am a jealous God, visiting the iniquity of the fathers on the children, and on the third and the fourth generations of those who hate Me,

5:10 וְעָשִׂה חֶסֶד לְאֲלָפִים לְאַהֲבֵי וּלְשֹׂמְרֵי (מִצְוֹתוֹ) [מִצְוֹתַי]: ס

5:10 וְעַבִּיד טִיבּוֹ לְאֲלָפֵי דְרִין לְרַחֲמֵי וּלְנִטְרֵי פְּקוּדֵי:

5:10 but showing lovingkindness to thousands, to those who love Me and keep My commandments.

5:11 לֹא תִשָּׂא אֶת־שֵׁם־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשׁוּא כִּי לֹא יִנְקֶה יְהוָה אֶת אֲשֶׁר־יִשָּׂא אֶת־שְׁמוֹ לְשׁוּא: ס

5:11 לֹא תוֹמִי תִימִי בְּשֵׁמָא דִּיּוּי אֱלֹהֶךָ לְמַגְנָא אַרְי לֹא יוֹכִי יוּי יָת דִּיּוּמִי בְּשִׁמְיָה לְשַׁקְרָא:

5:11 You shall not take the name of the LORD your God in vain, for the LORD will not leave him unpunished who takes His name in vain.

5:12 שְׁמֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ כַּאֲשֶׁר צִוָּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:

5:12 טַר יָת יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא לְקַדְּשׁוּתִיהָ כְּמָא דְּפַקְדָךְ יוּי אֱלֹהֶךָ:

5:12 Observe the sabbath day to keep it holy, as the LORD your God commanded you.

5:13 שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל־מְלֹאכְתֶּךָ:

5:13 שִׁיתָא יוֹמִין תַּפְלַח וְתַעֲבִיד כָּל עַבְדִּתְךָ:

5:13 Six days you shall labor and do all your work,

5:14 וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה כָל־מְלָאכָה אַתָּה
וּבִנְךָ־וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ־וְאִמָּתְךָ וְשׂוֹרֶךָ וְחֹמְרֶךָ וְכָל־בְּהֵמָתְךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ
לְמַעַן יָנוּחַ עַבְדְּךָ וְאִמָּתְךָ כָּמוֹךָ:

5:14 וְיִזְמַא שְׁבִיעָאָה שַׁבְּתָא קָדָם יְיָ אֱלֹהֶךָ לָא תַעֲבִיד כָּל עַבְיָדָא אַת וּבִרְךָ
וּבִרְתְּךָ וְעַבְדְּךָ וְאִמָּתְךָ וְחֹרֶךָ וְחֹמְרֶךָ וְכָל בְּעִירְךָ וְגֵיְרֶךָ דְּבִקְרוּךְ בְּדִיל דִּינִיחַ
עַבְדְּךָ וְאִמָּתְךָ כְּוָתְךָ:

5:14 but the seventh day is a sabbath of the LORD your God; *in it* you shall not do any work, you or your son or your daughter or your male servant or your female servant or your ox or your donkey or any of your cattle or your sojourner who stays with you, so that your male servant and your female servant may rest as well as you.

5:15 וְזָכַרְתָּ כִּי־עַבְדֵּךָ הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיֹּצֵאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם בְּיַד חֲזָקָה
וּבְזֵרַע נְטוּיָה עַל־כֵּן צִוָּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לַעֲשׂוֹת אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת: ס

5:15 וְתִדְכַר אֲרִי עַבְדָּא הוּיְתָא בארעא דְּמִצְרַיִם וְאִפְקֶךָ יְיָ אֱלֹהֶךָ מִיִּתְמָן בְּיַד
תְּקִיפָא וּבִדְרַע מְרֻמָּם עַל כֵּן פְּקֻדְךָ יְיָ אֱלֹהֶךָ לְמַעַבְדֵּךָ יְיָ יִזְמַא דְּשַׁבְּתָא:

5:15 You shall remember that you were a slave in the land of Egypt, and the LORD your God brought you out of there by a mighty hand and by an outstretched arm; therefore the LORD your God commanded you to observe the sabbath day.

5:16 כְּבָד אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־אִמְךָ כַּאֲשֶׁר צִוָּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְמַעַן יָאֲרִיכוּ יָמֶיךָ
וּלְמַעַן יֵיטֵב לָךְ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ: ס

5:16 יְקַר יְת אָבוּךָ וְיְת אִמְךָ כְּמָא דְּפִקְדְךָ יְיָ אֱלֹהֶךָ בְּדִיל דִּיִּירְכוּן דִּיורְכוּן
יִזְמַךְ וּבְדִיל דִּיֵּיטֵב דִּיִּיטֵב לָךְ עַל אַרְעָא דִּיִּי אֱלֹהֶךָ יְהִיב לָךְ:

5:16 Honor your father and your mother, as the LORD your God has commanded you, that your days may be prolonged and that it may go well with you on the land which the LORD your God gives you.

5:17 לֹא תִרְצַח: ס

5:17 לֹא תִקְטֹל תִקְטֹל נַפְשׁ:

5:17 You shall not murder.

5:18 וְלֹא תִנְאַף: ס

5:18 וְלֹא תִגֹּף:

5:18 You shall not commit adultery.

5:19 וְלֹא תִגְנוֹב: ס

5:19 וְלֹא תִגְנוֹב נַפְשָׁא:

5:19 You shall not steal.

5:20 וְלֹא־תַעֲנֶה בְּרַעְךָ עַד שְׂוֵא: ס

5:20 וְלֹא תִסְהִיד בְּחִבְרְךָ סְהִדוּתָא דְּשִׁקְרָא סְהִיד שִׁקְרָא:

5:20 You shall not bear false witness against your neighbor.

5:21 וְלֹא תַחְמֹד אִשְׁתֵּךָ רַעְךָ ס וְלֹא תַחְמֹד בֵּית רַעְךָ שְׂדֵהוּ וְעַבְדּוֹ וְאִמָּתוֹ
שׂוֹרוֹ וְחֹמְרוֹ וְכָל אֲשֶׁר לְרַעְךָ: ס

5:21 וְלֹא תַחְמִיד תַחְמִיד אִיתָת חִבְרְךָ וְלֹא תִירוּג בֵּית חִבְרְךָ חִקְלִיה וְעַבְדִּיה
וְאִמָּתִיה תּוֹרִיה וְחֹמְרִיה וְכָל דְּלַחֲבִרְךָ:

5:21 You shall not covet your neighbor's wife, and you shall not desire your neighbor's house, his field or his male servant or his female servant, his ox or his donkey or anything that belongs to your neighbor.'

5:22 אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבֶּר יְהוָה אֶל־כָּל־קְהָלְכֶם בְּהַר מֹתוֹרָה הָאֵשׁ הֶעֱנָן
וְהָעֲרַפֵּל קוֹל גְּדוֹל וְלֹא יָסַף וַיִּכְתַּבְּם עַל־שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים וַיִּתֵּנָם אֵלַי:

5:22 יְת פִתְנִמְיָא הָאֵלִין מְלִיל יוּי עִם כָּל קְהָלְכוּן בְּטוֹרָא מְגוּ אִישְׁתָּא עֲנָנָא

וַאֲמַטָּא קַל רַב וְלֹא פָּסִיק וּכְתַבִּינוּן עַל תְּרִין לֹוחֵי אַבְנֵיָא וַיְהִיבִינוּן לִי:

5:22 "These words the LORD spoke to all your assembly at the mountain from the midst of the fire, of the cloud and of the thick gloom, with a great voice, and He added no more. He wrote them on two tablets of stone and gave them to me.

5:23 וַיְהִי כְּשָׁמַעְכֶּם אֶת־הַקּוֹל מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁךְ וְהָהָר בֹּעֵר בָּאֵשׁ וַתִּקְרְבוּן אֵלַי כָּל־רָאשֵׁי שְׁבִטֵיכֶם וְזִקְנֵיכֶם:

5:23 וַהֲוֵה כְּמִשְׁמַעְכוֹן כְּשָׁמַעְכוֹן יָת קָלָא מְגוֹ חֲשׂוּכָא וְשׂוּרָא בֹעֵר בְּאִישָׁתָא וַקְרִיבַתּוֹן וַקְרַבַתּוֹן לֹוחֵי כָל רִישֵׁי שְׁבִטֵיכוֹן וְסַבִּיכוֹן:

5:23 "And when you heard the voice from the midst of the darkness, while the mountain was burning with fire, you came near to me, all the heads of your tribes and your elders.

5:24 וַתֹּאמְרוּ הֵן הִרְאָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת־כְּבוֹדוֹ וְאֶת־גְּדֻלוֹ וְאֶת־קְלוֹ שְׁמַעְנוּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ הַיּוֹם הַזֶּה רָאִינוּ כִּי־דַבֵּר אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם וְחַי:

5:24 וַאֲמַרְתּוֹן הָא אַחְזִינָא יוִי אֱלֹהֵנָא יָת יִקְרִיָה יָת רְבוּתִיהּ וְיָת קַל מִימְרִיהּ שְׁמַעְנָא מְגוֹ אִישָׁתָא יוֹמָא הַדִּין דִּין חֲזִינָא אַרִי מִמְלִיל יוִי עִם אַנְשָׁא וְיִתְקִיִּים:

5:24 "You said, 'Behold, the LORD our God has shown us His glory and His greatness, and we have heard His voice from the midst of the fire; we have seen today that God speaks with man, yet he lives.

5:25 וְעַתָּה לָמָּה נָמוּת כִּי תֹאכְלֵנוּ הָאֵשׁ הַגְּדֹלָה הַזֹּאת אִם־יִסְפִּים אֲנַחְנוּ לְשָׁמַע אֶת־קוֹל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עוֹד וּמָתָנוּ:

5:25 וּכְעַן לָמָּה נָמוּת אַרִי תִיכְלִינָא אִישָׁתָא רְבָתָא הָדָא אִם מוֹסְפִין אֲנַחְנָא לְמִשְׁמַע יָת קַל מִימְרָא דִּיוִי אֱלֹהֵנָא עוֹד מִיָּתִין וּמִמִּיתִין אֲנַחְנָא:

5:25 'Now then why should we die? For this great fire will consume us; if we hear the voice of the LORD our God any longer, then we will die.

5:26 כִּי מִי כָל־בָּשָׂר אֲשֶׁר שָׁמַע קוֹל אֱלֹהִים חַיִּים מִדַּבֵּר מִתּוֹךְ־הָאֵשׁ כְּמִנוּ וַיְחַי:

5:26 אַרִי מִן כָּל בְּסָרָא דְשָׁמַע קַל מִימְרָא דִּיוִי קִימָא דִּמְמִלִּיל מְגוֹ אִישָׁתָא כּוֹתְנָא וְאִתְקִיִּים:

5:26 'For who is there of all flesh who has heard the voice of the living God speaking from the midst of the fire, as we have, and lived?

5:27 קְרַב אַתָּה וּשְׁמַע אֶת כָּל־אֲשֶׁר יֹאמַר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֶת תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ אֶת כָּל־אֲשֶׁר יִדְבֹר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵלֶיךָ וּשְׁמַעְנוּ וְעֲשִׂינוּ:

5:27 קְרַב אַת וּשְׁמַע וַתְּקַבֵּל יָת כָּל דִּימַר יוִי אֱלֹהֵנָא וְאִת תְּמַלִּיל עִמָּנָא יָת כָּל דְּמַלִּיל יוִי אֱלֹהֵנָא עִמָּךְ וּנְקַבִּיל וְנַעֲבִיד:

5:27 'Go near and hear all that the LORD our God says; then speak to us all that the LORD our God speaks to you, and we will hear and do it.'

5:28 וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת־קוֹל דְּבַרְיֹכֶם בְּדַבְּרְכֶם אֵלַי וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי שְׁמַעְתִּי אֶת־קוֹל דְּבַרֵי הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְרוּ אֵלַיךְ הִיטִיבוּ כָּל־אֲשֶׁר דִּבְרוּ:

5:28 וּשְׁמִיעַ קַדָּם יוִי יָת קַל פְּתַנְמִיכוֹן בְּמַלְלוֹתְכוֹן עִמִּי וַאֲמַר יוִי לִי שְׁמִיעַ קְדָמִי יָת קַל פְּתַנְמִי עִמָּא הַדִּין דְּמַלִּילוּ עִמָּךְ אַתְקִינוּ כָּל דְּמַלִּילוּ:

5:28 "The LORD heard the voice of your words when you spoke to me, and the LORD said to me, 'I have heard the voice of the words of this people which they have spoken to you. They have done well in all that they have spoken.

5:29 מִי־יָתֵן וְהָיָה לְבָבָם זֶה לָהֶם לִירְאָה אֶת־י וְלִשְׁמֹר אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי כָּל־הַיָּמִים לְמַעַן יֵשֵׁב לָהֶם וּלְבָנֵיהֶם לְעֹלָם:

5:29 לֹוי דִּיהִי לִיבָא הַדִּין לְהוֹן לְמַדְחַל קְדָמִי יָתִי וּלְמִיטַר יָת כָּל פְּקוּדֵי כָּל יוֹמָא בְּדִיל דִּיִּשְׁטַב דִּיִּשְׁטַב לְהוֹן וּלְבָנֵיהוֹן לְעֹלָם:

5:29 'Oh that they had such a heart in them, that they would fear Me and keep all My commandments always, that it may be well with them and with their sons forever!

5:30 לך אמר להם שובו לכם לאהליכם:
5:30 איזיל אימר להון תובו לכון למשכניכון:

5:30 "Go, say to them, "Return to your tents."

5:31 ואתה פה עמד עמדי ואדברה אליך את כל המצוה והחקים והמשפטים אשר תלמדם ועשו בארץ אשר אנכי נתן להם לרשתה:

5:31 ואת הקא קום קדמי ואמליל עמך ית כל תפקידתא וקנמא ודינא דתליפיון ונעבדון בארעא דאנא יהיב להון למירתה:

5:31 "But as for you, stand here by Me, that I may speak to you all the commandments and the statutes and the judgments which you shall teach them, that they may observe *them* in the land which I give them to possess."

5:32 ושמרתם לעשות כאשר צוה יהוה אלהיכם אתכם לא תסרו ימין ושמאל:

5:32 ותיטרון למעבד כמא דפקיד יוי אלהכון יתכון לא תסטון לימינא ולשמאל:

5:32 "So you shall observe to do just as the LORD your God has commanded you; you shall not turn aside to the right or to the left.

5:33 בכל הדרך אשר צוה יהוה אלהיכם אתכם תלכו למען תחיון וטוב לכם והארכתם ימים בארץ אשר תירשון:

5:33 בכל אורחא דפקיד יוי אלהכון יתכון תהכון בדיל דתיחון וייטב ויטיב לכון ותירכון ותורכון יומין בארעא דתירתון דתחסנון:

5:33 "You shall walk in all the way which the LORD your God has commanded you, that you may live and that it may be well with you, and that you may prolong *your* days in the land which you will possess.

6:1 וזאת המצוה החקים והמשפטים אשר צוה יהוה אלהיכם ללמד אתכם לעשות בארץ אשר אתם עברים שמה לרשתה:

6:1 ודא תפקידתא קנמא ודינא דפקיד יוי אלהכון לאלפא יתכון למעבד בארעא דאתון עברין לתמן למירתה:

6:1 "Now this is the commandment, the statutes and the judgments which the LORD your God has commanded *me* to teach you, that you might do *them* in the land where you are going over to possess it,

6:2 למען תירא את יהוה אלהיך לשמר את כל חקתיו ומצותיו אשר אנכי מצוה אתה ובן ובנד כל ימי חיך ולמען יארכו ימך:

6:2 בדיל דתרחל קדם ית יוי אלהך למיטר ית כל קנמוהי קנמוהי ופקודוהי דאנא מפקיד לך את וברך וברך כל יומי חיך ובדיל דיירכון דיורכון דיסגון יומך:

6:2 so that you and your son and your grandson might fear the LORD your God, to keep all His statutes and His commandments which I command you, all the days of your life, and that your days may be prolonged.

6:3 ושמעת ישראל ושמרת לעשות אשר ייטב לך ואשר תרבו מאד כאשר דבר יהוה אלהי אבותיך לך ארץ זבת חלב ודבש: פ

6:3 ותקביל ישראל ותיטר למעבד דייטב דייטב לך ודתסגון לחדא כמא דמליל יוי אלהא דאבהתך לך ארע עבדא חלב ודבש:

6:3 "O Israel, you should listen and be careful to do *it*, that it may be well with you and that you may multiply greatly, just as the LORD, the God of your fathers, has promised you, *in* a land flowing with milk and honey.

6:4 שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד:

6:4 שמע קביל ישראל יוי אלהנא יוי חד:

6:4 "Hear, O Israel! The LORD is our God, the LORD is one!

6:5 וְאַהֲבַתְּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ וּבְכָל-מְאֹדְךָ:

6:5 וְתַרְחַם יָת יְיָ אֱלֹהֶךָ בְּכָל לִיבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל נִכְסְךָ:

6:5 "You shall love the LORD your God with all your heart and with all your soul and with all your might.

6:6 וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּךָ הַיּוֹם עַל-לִבְבְּךָ:

6:6 וַיְהוּן פְּתֻמָּיָא הָאֵלִין דְּאָנָא מְפָקִיד לְךָ יוֹמָא דִּין עַל לִיבְךָ:

6:6 "These words, which I am commanding you today, shall be on your heart.

6:7 וּשְׁנַנְתֶּם לְבָנֵיךָ וּדְבַרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ:

6:7 וְתִתְּנִינוּן לַבְּנֶךָ וְתִמְלִיל בְּהוֹן בְּמִתְבְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְמַהְכְּךָ בְּאוֹרְחָא וּבְמִשְׁכְּבְּךָ וּבְשִׁכְבְּךָ וּבְמִקְוּמְךָ:

6:7 You shall teach them diligently to your sons and shall talk of them when you sit in your house and when you walk by the way and when you lie down and when you rise up.

6:8 וּקְשַׁרְתֶּם לְאוֹת עַל-יָדְךָ וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ:

6:8 וְתַקְטְרִינוּן לְאוֹת עַל יָדְךָ וַיְהוּן לְחַפְלִין בֵּין עֵינְךָ:

6:8 "You shall bind them as a sign on your hand and they shall be as frontals on your forehead.

6:9 וְכָתַבְתֶּם עַל-מְזוּזֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעֲרֶיךָ: ס

6:9 וְתַכְתּוּבִינוּן עַל מְזוּזִין וְתַקְבְּעִינוּן בְּסִיפֵי בֵיתְךָ וּבַתְּרַעְךָ:

6:9 "You shall write them on the doorposts of your house and on your gates.

6:10 וְהָיָה כִּי יָבִיֵאֵךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלִיעֶקֶב לֵאמֹר לְתַת לְךָ עָרִים גְּדֹלוֹת וְטֹבֹת אֲשֶׁר לֹא-בִנִיתָ:

6:10 וַיְהִי אַרְי יַעֲלִינְךָ יְיָ אֱלֹהֶךָ לְאָרְעָא דְקַיִים לְאַבְרָהָם לְאִבְרָהָם לְיִצְחָק וְלִיעֶקֶב לְמִיתָן לְךָ קְרוּיִן רַבְרָבָן וְשָׁבָן דְּלֹא בְנִיתָא:

6:10 "Then it shall come about when the LORD your God brings you into the land which He swore to your fathers, Abraham, Isaac and Jacob, to give you, great and splendid cities which you did not build,

6:11 וּבָתִּים מְלֵאִים כָּל-טוֹב אֲשֶׁר לֹא-מְלֵאתָ וּבְרֹת חֲצוּבִים אֲשֶׁר לֹא-חָצַבְתָּ כְּרָמִים וְזֵיתִים אֲשֶׁר לֹא-נִטְעַתָּ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ:

6:11 וּבְתִין מְלֵן כָּל טוֹב דְּלֹא מְלִיתָא וְגוּבִין פְּסִילָן פְּסִילִין דְּלֹא פְּסִלְתָּא כְּרָמִין וְזֵיתִין דְּלֹא נִצְבַתָּא וְתִיכּוּל וְתַסְבַּע:

6:11 and houses full of all good things which you did not fill, and hewn cisterns which you did not dig, vineyards and olive trees which you did not plant, and you eat and are satisfied,

6:12 הִשָּׁמֵר לְךָ פֶּן-תִּשְׁכַּח אֶת-יְהוָה אֲשֶׁר הוֹצִיאָךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים:

6:12 אִסְתַּמַּר אִסְתַּמַּר לְךָ דְּלִמָּא תַתְּנִישִׁי יָת דַּחְלְתָא דִּיּוּי דְּאַפְקָךָ מֵאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדוּתָא:

6:12 then watch yourself, that you do not forget the LORD who brought you from the land of Egypt, out of the house of slavery.

6:13 אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִירָא וְאֹתוֹ תַעֲבֹד וּבְשֵׁמוֹ תִשְׁבַּע:

6:13 יָת יְיָ אֱלֹהֶךָ תְּדַחַל וּקְדַמוּהִי תַפְלַח וּבְשֵׁמִיהּ תִקְיִים:

6:13 "You shall fear *only* the LORD your God; and you shall worship Him and swear by His name.

6:14 לֹא תִלְכוּן אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים מֵאֱלֹהֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיכֶם:

6:14 לֹא תַהֲכוּן בְּתַר טְעוֹת עַמְמָיָא מְטַעוֹת עַמְמָיָא דְּבַסְחַרְנִיכוּן דִּי בַסְחַרוֹנִיכוּן:

6:14 "You shall not follow other gods, any of the gods of the peoples who surround you,

6:15 כִּי אֵל קָנָא יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּקִרְבְּךָ פֶּן־יִחַרָה אַף־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּךְ
וְהִשְׁמִידֶךָ מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה: ס
6:15 אֵרִי אֵל אֱלֹהֵא קָנָא יוֹי אֱלֹהֶךָ שְׂכִינְתִּיהָ בֵּינְךָ דְלִמָּא יִתְקַף יִתְקוּף רוּגְזָא
דְיוֹי אֱלֹהֶךָ בָּךְ וַיִּשְׁיִצִינְךָ מֵעַל־אֶפֶי אֲרַעָא:

6:15 for the LORD your God in the midst of you is a jealous God; otherwise the anger of the LORD your God will be kindled against you, and He will wipe you off the face of the earth.

6:16 לֹא תִנְסוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כַּאֲשֶׁר נִסִּיתֶם בַּמִּסָּה:

6:16 לֹא תִנְסוּן קִדְמֵי יְת יוֹי אֱלֹהֵכֹון כְּמָא דְנִסִּיתוּן בְּנִי־סִיתָא:

6:16 "You shall not put the LORD your God to the test, as you tested *Him* at Massah.

6:17 שְׁמֹר תִּשְׁמְרוּן אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְעֲדוֹתָיו וְחֻקָּיו אֲשֶׁר צִוָּךְ:

6:17 מִיִּטֵּר תִּיִטְרוּן יְת פִּיקוּדֵיא דְיוֹי אֱלֹהֵכֹון וְסִהְדוֹתֶיהָ וְקִוְמוֹהֵי דְפִקְדוֹךְ:

6:17 "You should diligently keep the commandments of the LORD your God, and His testimonies and His statutes which He has commanded you.

6:18 וְעָשִׂיתָ הַיָּשָׁר וְהַטּוֹב בְּעֵינֵי יְהוָה לְמַעַן יֵיטֵב לָךְ וּבָאתָ וַיְרַשְׁתָּ אֶת־הָאָרֶץ
הַטֹּבָה אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְתָּרֶיךָ:

6:18 וְתַעֲבִיד דְכָשָׁר וְדִתְקִין קִדְמֵי יוֹי בְּדִיל דְיֵיטֵב דְיוֹטֵב לָךְ וְתִיעוּל וְתִירַת
יְת אֲרַעָא טַבְתָּא דְקִיִּים יוֹי לְאַבְתָּרְךָ:

6:18 "You shall do what is right and good in the sight of the LORD, that it may be well with you and that you may go in and possess the good land which the LORD swore to *give* your fathers,

6:19 לְהִדְרֶךָ אֶת־כָּל־אִיְבֹיךָ מִפְּנֵיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה: ס

6:19 לְמַתְבַּר יְת כָּל בְּעַל־יְדִבְבְּךָ מִן־קִדְמְךָ כְּמָא דְמַלִּיל יוֹי:

6:19 by driving out all your enemies from before you, as the LORD has spoken.

6:20 כִּי־יִשְׁאַלְךָ בְנֶךָ מָחָר לֵאמֹר מָה הָעֲדוֹת וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אִתְּכֶם:

6:20 אֵרִי יִשְׁאַלִינְךָ בְּרֶךְ מָחָר לְמִימַר מָא סִהְדוֹתָא וְקִוְמוֹתָא וְדִינָא דְפִקִּיד יוֹי
אֱלֹהָנָא יְתִכֹון:

6:20 "When your son asks you in time to come, saying, 'What *do* the testimonies and the statutes and the judgments *mean* which the LORD our God commanded you?'

6:21 וְאָמַרְתָּ לְבְנֶךָ עֲבָדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרַיִם וַיּוֹצִיאֲנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם בְּיַד
חַזְקָה:

6:21 וְתִימַר לְבְרֶךְ עֲבָדִין הוּינָא לְפַרְעֹה בְּמִצְרַיִם וְאַפְקִנָא יוֹי מִמִּצְרַיִם בְּיַד
חַזְקָפָא:

6:21 then you shall say to your son, 'We were slaves to Pharaoh in Egypt, and the LORD brought us from Egypt with a mighty hand.

6:22 וַיִּתֵּן יְהוָה אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים גְּדֹלִים וְרַעִים בְּמִצְרַיִם בְּפַרְעֹה וּבְכָל־בֵּיתוֹ
לְעֵינֵינוּ:

6:22 וַיְהִיב יוֹי אָתִין וּמוֹפְתִין רַבְרַבִּין וּבִישִׁין בְּמִצְרַיִם בְּפַרְעֹה וּבְכָל אָנְשׁ בֵּיתִיהָ
לְעֵינָנָא:

6:22 Moreover, the LORD showed great and distressing signs and wonders before our eyes against Egypt, Pharaoh and all his household;

6:23 וְאוֹתָנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם לְמַעַן הָבִיא אֹתָנוּ לְחַת לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע

לְאַבְתִּינוּ:

6:23 וַיִּתְּנָא אֶפִיק מִתְמָן בְּדִיל לְאַעְלָא יִתְנָא לְמַתָּן לְנָא יִת אַרְעָא דְקַיִים
לְאַבְהֵתְנָא:

6:23 He brought us out from there in order to bring us in, to give us the land which He had sworn to our fathers.'

6:24 וַיִּצְוֵנוּ יְהוָה לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־הַחֻקִּים הָאֵלֶּה לִירְאָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְטוֹב
לָנוּ כָּל־הַיָּמִים לְחַיֵּתָנוּ כִּהְיוֹם הַזֶּה:

6:24 וּפְקֻדָּא יוּי לְמַעַבְד יִת כָּל קַיְמָא קַיְמָא הָאֵלִין לְמִדְחַל קַדָּם יִת יוּי
אֱלֹהֵנָא דְיֵיטֵב לְמֵיטֵב לְנָא כָּל יוּמָא לְקַיְמוּתָנָא כְּיוּמָא הַדִּין:

6:24 "So the LORD commanded us to observe all these statutes, to fear the LORD our God for our good always and for our survival, as *it is* today.

6:25 וַצְדָקָה תְהִי־לָנוּ כִּי־נִשְׁמֵר לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה הַזֹּאת לִפְנֵי יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ פֶּאֶשֶׁר צִוֵּנוּ: ס

6:25 וְזָכוּתָא תְהִי לְנָא אַרִי נִיטֵר לְמַעַבְד יִת כָּל תְּפַקִּידָתָא הָדָא קַדָּם יוּי
אֱלֹהֵנָא כְּמָא דְפְקֻדָּא:

6:25 "It will be righteousness for us if we are careful to observe all this commandment before the LORD our God, just as He commanded us.

7:1 כִּי יָבִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה בָּא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ וְנָשַׁל
גוֹיִם־רַבִּים מִפְּנֵיךָ הַחִתִּי וְהַגִּרְגָּשִׁי וְהָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי
שִׁבְעָה גוֹיִם רַבִּים וְעַצוּמִים מִמֶּךָ:

7:1 אַרִי יַעֲלִינְךָ יוּי אֱלֹהֶךָ לְאַרְעָא דְאַת עָלִיל לְתַמָּן לְמִירְתָהּ וַיִּתְרִיךְ עַמְמִין
סְגִיאִין מִן־קְדָמְךָ חִתָּאִי וְגִרְגִישָׁאִי וְאֱמֹרָאִי וְכְנַעֲנָאִי וּפְרִיזָאִי וְחִוָּאִי וַיְבוֹסָאִי
שִׁבְעָה עַמְמִין סְגִיאִין וְתַקִּיפִין מִנְךָ:

7:1 "When the LORD your God brings you into the land where you are entering to possess it, and clears away many nations before you, the Hittites and the Girgashites and the Amorites and the Canaanites and the Perizzites and the Hivites and the Jebusites, seven nations greater and stronger than you,

7:2 וּנְתַתֶּם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהִפִּיתֶם תַּחֲרֵם תַּחֲרִים אֹתָם לֹא־תִכְרַת לָהֶם
בְּרִית וְלֹא תִחַנְּם:

7:2 וַיִּמְסַרְיָנוּ יוּי אֱלֹהֶךָ קְדָמְךָ וְתַמְחִינְנוּ גַמְרָא תַגְמַר יִתְהוֹן לָא תַגְזַר לְהוֹן
קַיִם קַיִם וְלֹא תִרְחִים עֲלֵיהוֹן:

7:2 and when the LORD your God delivers them before you and you defeat them, then you shall utterly destroy them. You shall make no covenant with them and show no favor to them.

7:3 וְלֹא תִתְחַתֵּן בָּם בְּתֵךְ לֹא־תִתֵּן לְבָנוּ וּבָתוּר לֹא־תִקַּח לְבָנֶיךָ:

7:3 וְלֹא תִתְחַתֵּן תִּתְחַתֵּן בְּהוֹן בְּרִתְךָ לָא תִתִּין לְבִרְיָהּ וּבְרִיתָהּ לָא תִסַּב לְבִרְךָ:

7:3 "Furthermore, you shall not intermarry with them; you shall not give your daughters to their sons, nor shall you take their daughters for your sons.

7:4 כִּי־יִסִּיר אֶת־בְּנֶיךָ מֵאַחֲרַי וְעַבְדוּ אֱלֹהִים אַחֲרִים וְחָרָה אַף־יְהוָה בְּכֶם
וְהִשְׁמִידְךָ מְהֵרָ:

7:4 אַרִי יִשְׁעִין יִשְׁעִין יִת בְּנֶךָ מִבְּתַר דְּחַלְתִּי וַיִּפְלְחוּן לְטַעֲנַת עַמְמָא וַיִּתְקַף
וַיִּתְקַף רוּגְזָא דְיוּי בְכוּן וַיִּשְׁיִצִינְךָ בְּפִרְעָה:

7:4 "For they will turn your sons away from following Me to serve other gods; then the anger of the LORD will be kindled against you and He will quickly destroy you.

7:5 כִּי־אִם־כֹּה תַעֲשׂוּ לָהֶם מִזְבְּחֹתֵיהֶם תִּתְצוּ וּמִצְבֹּתָם תִּשְׁבְּרוּ וְאֲשִׁירֵיהֶם
תִּגְדַּעוּן וּפְסִילֵיהֶם תִּשְׂרֹפוּן בְּאֵשׁ:

7:5 אַרִי אִם כְּדִין תַּעֲבֹדוּן לְהוֹן אִיגוּרֵיהוֹן תִּתְרַעֲוּן וְקִמַּתְהוֹן תִּתְבַּרְוּן וְאַשִּׁירֵיהוֹן תִּקְצְצוּן תְּקוּצְצוּן וְצַלְמֵיהוֹן וְצַלְמֵיהוֹן תּוֹקְדוּן תִּיקְדוּן בְּנוֹרָא:

7:5 "But thus you shall do to them: you shall tear down their altars, and smash their *sacred* pillars, and hew down their Asherim, and burn their graven images with fire.

7:6 כִּי עִם קְדוֹשׁ אַתָּה לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּךָ בָּחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם סִגְלָה מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאָדָמָה: ס

7:6 אַרִי עִם קְדִישׁ אַתְּ קָדָם יְיָ אֱלֹהֶיךָ כִּךְ אַתְרַעֲי יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְמַהוֹי לִיה לְעַם חָבִיב מִכָּל עַמְמֵיָא דְעַל־אֲפֵי אַרְעָא:

7:6 "For you are a holy people to the LORD your God; the LORD your God has chosen you to be a people for His own possession out of all the peoples who are on the face of the earth.

7:7 לֹא מֵרַבְבְּכֶם מִכָּל־הָעַמִּים חָשַׁק יְהוָה בְּכֶם וַיִּבְחַר בְּכֶם כִּי־אַתֶּם הִמְעַט מִכָּל־הָעַמִּים:

7:7 לֹא מִדְּסֻגִּיאוֹן אַתּוֹן מִכָּל עַמְמֵיָא צְבִי צְבִי יְיָ בְּכוֹן וְאַתְרַעֲי בְּכוֹן אַרִי אַתּוֹן זְעִירִין מִכָּל עַמְמֵיָא:

7:7 "The LORD did not set His love on you nor choose you because you were more in number than any of the peoples, for you were the fewest of all peoples,

7:8 כִּי מֵאַהֲבַת יְהוָה אַתְכֶם וּמִשְׁמֵרוֹ אֶת־הַשְּׁבָעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְתִּיכֶם הוֹצִיא יְהוָה אֶתְכֶם בְּיַד חֲזָקָה וַיִּפְדֶּךָ מִבֵּית עֲבָדִים מִיַּד פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם:

7:8 אַרִי מִדְּרַחִים יְיָ יִתְכוֹן וּמִדְּנֹטָר יֵת קְנִימָא קְנִימָא דְקַיִים לְאַבְהַתְכוֹן אַפִּיק יְיָ יִתְכוֹן בְּיַד תְּקִיפָא וּפְרַקְךָ מִבֵּית עֲבָדוֹתָא מִיַּד דַּרְעָה מִלְכָא דַּמְצַרַיִם:

7:8 but because the LORD loved you and kept the oath which He swore to your forefathers, the LORD brought you out by a mighty hand and redeemed you from the house of slavery, from the hand of Pharaoh king of Egypt.

7:9 וַיִּדְעַתְּ כִּי־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא הָאֱלֹהִים הָאֵל הַנֶּאֱמָן שֹׁמֵר הַבְּרִית וְהַחֲסֵד לְאַהֲבָיו וּלְשִׁמְרֵי (מִצְוֹתוֹ) [מִצְוֹתָיו] לְאַלְף דֹּר:

7:9 וְתִידַע אַרִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ הוּא אֱלֹהִים אֱלֹהָא מְהִימְנָא נֹטָר קְנִימָא קְנִימָא וְחֲסָדָא לְרַחֲמוּהִי וּלְנֹטָרֵי פְקוּדוּהִי לְאַלְף דְרִין:

7:9 "Know therefore that the LORD your God, He is God, the faithful God, who keeps His covenant and His lovingkindness to a thousandth generation with those who love Him and keep His commandments;

7:10 וּמִשְׁלָם לְשִׁנְאוֹ אֶל־פְּנֵיו לְהִאֲבִידוֹ לֹא יֵאָחֵר לְשִׁנְאוֹ אֶל־פְּנֵיו יִשְׁלַם־לוֹ:

7:10 וּמִשְׁלָיִם וּמִשְׁלָם לְסִנְאוּהִי טְבוֹן טְבוֹן דְּאִינוֹן עֲבָדִין קְדְמוּהִי בְּחֵייהוֹן לְאִוְבִידֵיהוֹן לְאִוְבִידֵיהוֹן לֹא מֵאַחַר עוֹבֵד טָב לְסִנְאוּהִי טְבוֹן טְבוֹן דְּאִינוֹן עֲבָדִין קְדְמוּהִי בְּחֵייהוֹן מִשְׁלָיִם מִשְׁלָם לְהוֹן:

7:10 but repays those who hate Him to their faces, to destroy them; He will not delay with him who hates Him, He will repay him to his face.

7:11 וּשְׁמַרְתָּ אֶת־הַמִּצְוָה וְאֶת־הַחֻקִּים וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אֶנְכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָם: פ

7:11 וְתִישַׁר יֵת תְּפִקִּידָתָא וְיֵת קְנִימָא קְנִימָא וְיֵת דִּינֵיָא דְאַנָּא מִפְּקִיד לְךָ יוֹמָא דִּין לְמַעֲבַדְהוֹן:

7:11 "Therefore, you shall keep the commandment and the statutes and the judgments which I am commanding you today, to do them.

7:12 וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמַעוּן אֶת הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה וּשְׁמַרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וּשְׁמַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת־הַבְּרִית וְאֶת־הַחֲסֵד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְתִּיךָ:

7:12 וַיְהִי חֶלֶף דְּתִקְבְּלוֹן יֵת דִּינֵיָא הָאֵלִין וְתִישַׁרוּן וְתַעֲבְדוּן יִתְהוֹן וְיִישַׁר יְיָ

אֱלֹהֶיךָ יִתְּקַנְמָא קִנְמָא וְיִתְּ חֶסֶדְא דְקִנְיִים לְאַבְהֶתְךָ:

7:12 "Then it shall come about, because you listen to these judgments and keep and do them, that the LORD your God will keep with you His covenant and His lovingkindness which He swore to your forefathers.

7:13 וְאַהֲבֶךָ וּבִרְכָךָ וְהִרְבֶּךָ וּבִרְבֵּךָ פְּרִי-בִטְנֶךָ וּפְרִי-אֲדָמָתְךָ דְגִנְךָ וְחִירְשֶׁךָ וַיִּצְהָרְךָ שְׁגֵר-אַלְפֶיךָ וְעִשְׂתֶּרֶת צֹאנֶךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר-נִשְׁבַּע לְאַבְתֶּיךָ לָתֵת לָךְ:

7:13 וְיִרְחַמֶינְךָ וַיְבָרְכֶינְךָ וַיְסַגֵּינְךָ וַיְבָרִיךְ וּלְדָא דְמַעַךְ וְאִיבָא דְאַרְעֶךָ עֵיבוּרְךָ עֵבוּרְךָ וְחִמְרְךָ וּמִשְׁחָךְ בְּקִרֵי תוֹרְךָ וְעֵדְרֵי עֲנָךְ עַל אַרְעָא דְקִנְיִים לְאַבְהֶתְךָ לְמִיתָן לָךְ:

7:13 "He will love you and bless you and multiply you; He will also bless the fruit of your womb and the fruit of your ground, your grain and your new wine and your oil, the increase of your herd and the young of your flock, in the land which He swore to your forefathers to give you.

7:14 בְּרוּךְ תִּהְיֶה מִכָּל-הָעַמִּים לֹא-יִהְיֶה בְּךָ עֶקֶר וְעַקְרָה וּבְבֵה־מִתְךָ:

7:14 בְּרִיךְ תְּהִי מִכָּל עַמְמֵיָא לֹא יְהִי בְּךָ עֶקֶר וְעַקְרָא וּבְבַעֲיָךְ:

7:14 "You shall be blessed above all peoples; there will be no male or female barren among you or among your cattle.

7:15 וְהִסִּיר יְהוָה מִמֶּךָ כָּל-חֲלֵי וְכָל-מַדּוּי מִצָּרִים הָרְעִים אֲשֶׁר יָדַעְתָּ לֹא יִשְׁיִמֶם בְּךָ וּנְתַנֶּם בְּכָל-שְׁנָאִיךָ:

7:15 וַיַּעֲדֵי יוּי מִינְךָ כָּל מַרְעִין וְכָל מַכְתְּשֵי מִצְרַיִם בִּישָׂא דִידְעַתָּא לֹא יִשְׁוִינוּן בְּךָ וַיִּחְיִינוּן בְּכָל סְנָאִיךָ:

7:15 "The LORD will remove from you all sickness; and He will not put on you any of the harmful diseases of Egypt which you have known, but He will lay them on all who hate you.

7:16 וְאָכַלְתָּ אֶת-כָּל-הָעַמִּים אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לֹא-תַחֵם עֵינֶךָ עֲלֵיהֶם וְלֹא תַעֲבֹד אֶת-אֱלֹהֵיהֶם כִּי-מוֹקֵשׁ הוּא לָךְ: ס

7:16 וְתִגְמַר יִתְּ כָּל עַמְמֵיָא דִיוּי אֱלֹהֶיךָ יְהִיב לָךְ לֹא תַחֵם עֵינְךָ עֲלֵיהוֹן וְלֹא תַפְלַח יִתְּ שְׁעוֹתְהוֹן אַרְי לְתַקְלָא יְהוֹן לָךְ:

7:16 "You shall consume all the peoples whom the LORD your God will deliver to you; your eye shall not pity them, nor shall you serve their gods, for that would be a snare to you.

7:17 כִּי תֹאמַר בְּלִבְבְּךָ רַבִּים הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִמֶּנִּי אִיכָּה אוֹכַל לְהוֹרִישָׁם:

7:17 אַרְי דִּילמָא תִימַר בְּלִיבְךָ סְגִיָאִין עַמְמֵיָא הָאֵלִין מִנִּי אִיכְדִין אִיכּוֹל לְתַרְכּוֹתְהוֹן:

7:17 "If you should say in your heart, 'These nations are greater than I; how can I dispossess them?'

7:18 לֹא תִירָא מֵהֶם זָכַר תִּזְכֹּר אֶת אֲשֶׁר-עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָרְעָה וּלְכָל-מִצְרַיִם:

7:18 לֹא תִדַּחַל מִנְהוֹן אִידְכָּרָא מִדְכָּר תִּדְכָּר יִתְ דַּעֲבַד יוּי אֱלֹהֶיךָ לְפָרְעָה וּלְכָל מִצְרַאִי:

7:18 you shall not be afraid of them; you shall well remember what the LORD your God did to Pharaoh and to all Egypt:

7:19 הַמִּסֹּת הַגְּדֹלֹת אֲשֶׁר-רָאוּ עֵינֶיךָ וְהָאֲתַת וְהַמְּפֹתִים וְהַיָּד הַחֲזָקָה וְהַזְרָע הַנְּטוּיָה אֲשֶׁר הוּצֵאָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּן-יַעֲשֶׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְכָל-הָעַמִּים אֲשֶׁר-אַתָּה יִרָא מִפְּנֵיהֶם:

7:19 נְסִין רַבְרָבִין רַבְרָבִין דְחִזָּאָה עֵינְךָ וְאַתְיָא וּמוֹפְתֵיָא וַיְדָא תְקִיפְתָא וּדְרָעָא מְרַמְמָא מִרְמַמְתָּא דְאַפְקָךְ דְּפַקְדָךְ יוּי אֱלֹהֶיךָ כִּין יַעֲבִיד יוּי אֱלֹהֶיךָ לְכָל עַמְמֵיָא דְאֵת דְחִיל מִן-קַדְמֵיהוֹן:

7:19 the great trials which your eyes saw and the signs and the wonders and the mighty hand and the outstretched arm by which the LORD your God brought you out. So shall the LORD your God do to all the peoples of whom you are afraid.

7:20 וְגַם אֶת־הַצְרָעָה יִשְׁלַח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּם עַד־אֲבֹד הַנְּשֹׂאֲרִים וְהַנִּסְתָּרִים מִפְּנֵיךָ:

7:20 וְאַף יָת עָרְעִיתָא יְגַרֵי יוֹי אֶלְהֶךָ בְּהוֹן עַד דִּיִּבְדּוֹן דְּאִשְׁתָּארוּ וּדְאִיטְמֶרוּ מִן־קְדָמְךָ:

7:20 "Moreover, the LORD your God will send the hornet against them, until those who are left and hide themselves from you perish.

7:21 לֹא תִירָאן מִפְּנֵיהֶם כִּי־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּקִרְבְּךָ אֵל גָּדוֹל וְנוֹרָא:

7:21 לֹא תִיתְבַּר מִן־קְדָמִיהוֹן אַרִי יוֹי אֶלְהֶךָ שְׂכִינְתִּיה בִּינְךָ אֱלֹהָא רַבָּא וּדְחִילָא:

7:21 "You shall not dread them, for the LORD your God is in your midst, a great and awesome God.

7:22 וְנִשְׁלַח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־הַגּוֹיִם הָאֵל מִפְּנֵיךָ מֵעַט מֵעַט לֹא תוּכַל פְּלַתְמָם מֵהַר פֶּן־תִּרְבֶּה עָלֶיךָ חַיַּת הַשָּׂדֶה:

7:22 וְיִתְרִיךְ יוֹי אֶלְהֶךָ יָת עַמְמֵנָא הָאֵלִין מִן־קְדָמְךָ זְעִיר זְעִיר לֹא תִיכּוֹל לְשִׁיצוֹתְהוֹן בְּפִרְיעַ דְּלִמָּא תִסְגִּי עָלְךָ חַיַּת חַיּוֹת בְּרָא:

7:22 "The LORD your God will clear away these nations before you little by little; you will not be able to put an end to them quickly, for the wild beasts would grow too numerous for you.

7:23 וְנִתְנָם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהָמָּם מְהוּמָה גְדֹלָה עַד הַשְּׂמֹדָם:

7:23 וְיִמְסְרִינוֹן יוֹי אֶלְהֶךָ קְדָמְךָ וְיִשְׁנִישִׁינוֹן שִׁינּוּשׁ רַב עַד דִּישְׁתִּיצוֹן:

7:23 "But the LORD your God will deliver them before you, and will throw them into great confusion until they are destroyed.

7:24 וְנָתַן מְלָכֵיהֶם בְּיָדְךָ וְהִאֲבַדְתָּ אֶת־שִׁמְם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא־יִתְיַצֵּב אִישׁ בְּפָנֶיךָ עַד הַשְּׂמֹדָה אֲתָם:

7:24 וְיִמְסַר מְלָכֵיהוֹן בְּיָדְךָ וְתוּבִיד יָת שְׂמֵהוֹן שׁוּמְהוֹן מִתַּחוֹת שְׂמֵנָא לֹא יִתְעַתַּד אָנֶשׁ קְדָמְךָ עַד דְּתִשְׁיַצִּי יְתַהוֹן:

7:24 "He will deliver their kings into your hand so that you will make their name perish from under heaven; no man will be able to stand before you until you have destroyed them.

7:25 פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרֹפוּן בְּאֵשׁ לֹא־תַחְמַד כֶּסֶף וְזָהָב עֲלֵיהֶם וְלִקְחַתְּ לָךְ פֶּן תִּקְשֶׁב בּוֹ כִּי תוֹעֵבֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא:

7:25 צְלָמֵי צִלְמֵי טְעוֹתְהוֹן תּוֹקְדוֹן תִּיקְדוֹן בְּנוֹרָא לֹא תַחְמִיד תַּחְמִיד כֶּסֶף וְזָהָב דְּעֲלִיהוֹן וְתִסַּב לָךְ דְּלִמָּא תִתְקִיל תַּתְקִיל בֵּיה אַרִי מְרַחֵק מְרַחֵק קַדָּם יוֹי אֶלְהֶךָ הוּא:

7:25 "The graven images of their gods you are to burn with fire; you shall not covet the silver or the gold that is on them, nor take it for yourselves, or you will be snared by it, for it is an abomination to the LORD your God.

7:26 וְלֹא־תָבִיא תוֹעֵבָה אֶל־בֵּיתְךָ וְהָיִיתָ חָרָם כְּמַהוּ שִׁקְץ תִּשְׁקָצְנוּ וְתַעֲב תַתְעַבְנוּ כִּי־חָרָם הוּא: פ

7:26 וְלֹא תַעִיל דְּמִרְחֵק דְּמִרְחֵק לְבֵיתְךָ וְתַהֵי חֲרָמָא חֲרָמָא כּוֹתִיבָה שִׁקְצָא תִשְׁקָצִינִיה וְרַחֵקָא תִרְחַקִּיהִיה אַרִי חֲרָמָא חֲרָמָא הוּא:

7:26 "You shall not bring an abomination into your house, and like it come under the ban; you shall utterly detest it and you shall utterly abhor it, for it is something banned.

8:1 כָּל־הַמְצוּהָ אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצוֹף הַיּוֹם תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תַּחֲיוּן וּרְבִיתֶם וּבְאֵתֶם וְיִרְשְׁתֶּם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְתִּיכֶם:

8:1 כל תפקידתא דאנא מפקיד לך יומא דין תיטרון למעבר בדיל דתיחון ותסגון ותיעלון ותירחון ית ארעא דקנים יי לאבהתכון:

8:1 "All the commandments that I am commanding you today you shall be careful to do, that you may live and multiply, and go in and possess the land which the LORD swore to give to your forefathers.

8:2 וזכרת את כל הדרך אשר הליכך יהוה אלהיך זה ארבעים שנה במדבר למען ענתך לנסתך לדעת את אשר בלבבך התשמר (מצותו) [מצותיו] אם לא:

8:2 ותדבר ית כל אורחא דדברך יי אלהך דנן ארבעין שנין במדברא בדיל לעניותך לנסיותך למידע ית דבלבך הטיטר פקודוהי אם לא:

8:2 "You shall remember all the way which the LORD your God has led you in the wilderness these forty years, that He might humble you, testing you, to know what was in your heart, whether you would keep His commandments or not.

8:3 ויענך וירעבך ויאכלך את המן אשר לא ידעת ולא ידעון אבתך למען הודעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פייהוה יחיה האדם:

8:3 ועניך ואכפנך ואוכלך ית מנא דלא ידעתא ולא ידעו אבהתך בדיל להודעותך לאודעותך ארי לא על לחמא בלחודוהי מתקנים אנשא ארי על כל אפקות מימר מן קדם יי חיי חיי אנשא:

8:3 "He humbled you and let you be hungry, and fed you with manna which you did not know, nor did your fathers know, that He might make you understand that man does not live by bread alone, but man lives by everything that proceeds out of the mouth of the LORD.

8:4 שמלתך לא בלתה מעליך ורגלך לא בצקה זה ארבעים שנה:

8:4 כסותך לא בליאת מינך ומסנך לא יחיפו דנן ארבעין שנין:

8:4 "Your clothing did not wear out on you, nor did your foot swell these forty years.

8:5 וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר איש את בנו יהוה אלהיך מיסרך:

8:5 ותידע עם ליבך לבבך ארי כמא דמליך גברא גברא ית בריה יי אלהך מליך לך:

8:5 "Thus you are to know in your heart that the LORD your God was disciplining you just as a man disciplines his son.

8:6 ושמרת את מצות יהוה אלהיך ללכת בדרכיו וליראה אתו:

8:6 וטיטר ית פיקודיא דיוי אלהך למהך למיזל באורחן דתקנן קדמוהי ולמדחל יתיה:

8:6 "Therefore, you shall keep the commandments of the LORD your God, to walk in His ways and to fear Him.

8:7 כי יהוה אלהיך מביאך אל ארץ טובה ארץ נחלי מים עינת ותהמת יצאים בבקעה ובהר:

8:7 ארי יי אלהך מעיל לך לארע טבתא טבא ארע נגדא נחלין דמיין מבועי עינן ותהומין נפקין בבקען בבקען ובטורין:

8:7 "For the LORD your God is bringing you into a good land, a land of brooks of water, of fountains and springs, flowing forth in valleys and hills;

8:8 ארץ חטה ושערה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש:

8:8 ארע חיטין וסערין וגופנין ותנין ותאינין ורימונין ארעא דזיתתא עבדין משחא והיא עבדא דבש:

8:8 a land of wheat and barley, of vines and fig trees and pomegranates, a land of olive oil and honey;

8:9 ארץ אשר לא במספנת תאכל בה לחם לא תחסר כל בה ארץ אשר אבניה ברזל ומהרריה תחצב נחשת:

8:9 ארעא דלא במסכינו תיכול תאכול בה לחמא לא תחסר כל מדעם בה
ארעא דאבנהא ברזלא פרזלא ומטורקא תפסול נחשא:

8:9 a land where you will eat food without scarcity, in which you will not lack anything; a land whose stones are iron,
and out of whose hills you can dig copper.

8:10 ואכלת ושבעת וברכת את יהוה אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך:

8:10 ותיכול ותסבע ותברך יי יי אלהך על ארעא טבתא דיהב לך:

8:10 "When you have eaten and are satisfied, you shall bless the LORD your God for the good land which He has given
you.

8:11 השמר לך פן תשכח את יהוה אלהיך לבלתי שמר מצותיו ומשפטיו
וחקתיו אשר אנכי מצוה היום:

8:11 אסתמר אסתמר לך דלמא תתנשי תינשי ית דחלתא דחלתא דיוי אלהך
בדיל דלא למיטר פקודוהי ודינוהי וקנמוהי דאנא מפקיד לך יומא דין:

8:11 "Beware that you do not forget the LORD your God by not keeping His commandments and His ordinances and
His statutes which I am commanding you today;

8:12 פן תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת:

8:12 דילמא תיכול ותסבע ובתין שפירין תבני ותיתיב:

8:12 otherwise, when you have eaten and are satisfied, and have built good houses and lived in them,

8:13 ובקרך וצאנך ירבין וכסף וזהב ירבה לך וכל אשר לך ירבה:

8:13 ותורך ועגך יסגון וכסףא ודהבא יסגי לך וכל דלך יסגי:

8:13 and when your herds and your flocks multiply, and your silver and gold multiply, and all that you have multiplies,

8:14 ורם לבבך ושכחת את יהוה אלהיך המוציאך מארץ מצרים מבית עבדים:

8:14 ויירם ויתקף ליבך ותתנשי ותינשי ית דחלתא דחלתא דיוי אלהך

דאפקך מארעא דמצרים מבית עבדותא:

8:14 then your heart will become proud and you will forget the LORD your God who brought you out from the land of
Egypt, out of the house of slavery.

8:15 המוליכך במדבר הגדל והנורא נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים
המוציא לך מים מצור החלמיש:

8:15 דדברך במדברא רבא ודחילא אתר דחיוון דחיוון קלן ועקרבין ובית

צהונא אתר דלית מיא דאפיק לך מיא מטנרא תקיפא:

8:15 "He led you through the great and terrible wilderness, with its fiery serpents and scorpions and thirsty ground where
there was no water; He brought water for you out of the rock of flint.

8:16 המאכלך מן במדבר אשר לא ידעון אבותיך למען ענתך ולמען נסתך
להיטבך באחריתך:

8:16 דאוכלך מנא במדברא דלא ידעו אבהתך ובדיל לעניותך ובדיל

לנסיותך לאיטבא לאוטבא לך בסופך:

8:16 "In the wilderness He fed you manna which your fathers did not know, that He might humble you and that He
might test you, to do good for you in the end.

8:17 ואמרת בלבבך פחל ועצם ידי עשה לי את החיל הזה:

8:17 ותימר בליבך חילי ותקוף ידי קנו כנש לי ית נכסא האלון:

8:17 "Otherwise, you may say in your heart, 'My power and the strength of my hand made me this wealth.'

8:18 וזכרת את יהוה אלהיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל למען הקים

את בריתו אשר נשבע לאבותיך כיום הזה: פ

8:18 וְתִזְכֹּר יְת יוֹי אֱלֹהֶיךָ אֲרִי הוּא יְהִיב בְּךָ עֵיזָא חִילָא לְמִקְנֵי נִכְסֵיךָ בְּדִיל
לְקַיְימָא לְאַקְמָא יְת קְנִמְיָה קְנִמְיָה דְקַיִים לְאַבְהֶתֶךָ כִּיּוֹמָא הַדִּין:

8:18 "But you shall remember the LORD your God, for it is He who is giving you power to make wealth, that He may confirm His covenant which He swore to your fathers, as *it is* this day.

8:19 וְהָיָה אִם-שָׁכַחְתָּ תִשְׁכַּח אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהִלַּכְתָּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים
וְעַבַּדְתָּם וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לָהֶם הַעֲדֹתִי בְכֶם הַיּוֹם כִּי אֲבַד תֹּאבְדוּן:

8:19 וְיְהִי אִם אֶתְנַשְׂאָה תִתְנַשֵּׂי מִנְשֵׂא תִנְשֵׂי יְת דַּחֲלֵתָא דִּיּוֹי אֱלֹהֶיךָ וְתִתְהַךְ בְּתַר
טְעוֹת עַמְמֵיָא וְתִפְלַחֲיִנּוּן וְתִסְגּוּד לְהוֹן אִסְהִידִית בְּכוּן יוֹמָא דִּין אֲרִי מִיבַד
תִּיבְדוּן:

8:19 "It shall come about if you ever forget the LORD your God and go after other gods and serve them and worship them, I testify against you today that you will surely perish.

8:20 כְּגוֹיִם אֲשֶׁר יְהוָה מֵאַבִּיד מִפְּנֵיכֶם כֵּן תֹּאבְדוּן עַקֵּב לֹא תִשְׁמָעוּן בְּקוֹל
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: פ

8:20 כְּעַמְמֵיָא דִּיּוֹי מוֹבִיד מִן-קְדָמִיכוּן כִּין תִּיבְדוּן תוֹבְדוּן חֲלָף דְלֹא קִבִּילְתוּן
לְמִימְרָא דִּיּוֹי אֱלֹהֵיכוּן:

8:20 "Like the nations that the LORD makes to perish before you, so you shall perish; because you would not listen to the voice of the LORD your God.

9:1 שָׁמַע יִשְׂרָאֵל אֶתְהָ עֵבֶר הַיּוֹם אֶת-הַיַּרְדֵּן לְבֹא לְרִשְׁתָּ גּוֹיִם גְּדֹלִים וְעֲצָמִים
מִמֶּךָ עָרִים גְּדֹלֹת וּבְצֻרֹת בְּשָׁמַיִם:

9:1 שָׁמַע יִשְׂרָאֵל אֶת עֵבֶר יוֹמָא דִּין יְת יַרְדְּנָא לְמִיעֵל לְמִירַת לְתַרְכָּא עַמְמִין
רַבְרַבִּין וְתִקְפִּין מִנְךָ קְרוּיִן רַבְרַבִּין וְכַרְיָן עַד צִית שְׁמֵיָא:

9:1 "Hear, O Israel! You are crossing over the Jordan today to go in to dispossess nations greater and mightier than you, great cities fortified to heaven,

9:2 עַם-גְּדוֹל וָרֵם בְּנֵי עֲנָקִים אֲשֶׁר יָדַעְתָּ וְאַתָּה שָׁמַעְתָּ מִן יְתִיצָב לְפָנַי
בְּנֵי עֲנָק:

9:2 עַם רַב וְתִקִּיף בְּנֵי גִיבְרָיָא עֲנָק דָּאֵת יָדַעְתָּ וְאַתָּה שָׁמַעְתָּ מִן יְכוֹל לְמַקָּם
קְדָם בְּנֵי גִיבְרָיָא:

9:2 a people great and tall, the sons of the Anakim, whom you know and of whom you have heard *it said*, 'Who can stand before the sons of Anak?'

9:3 וַיִּדְעַת הַיּוֹם כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא-הָעֹבֵר לְפָנֶיךָ אִשׁ אֹכֵלָה הוּא יִשְׁמֹדֵם
וְהוּא יִכְנִיעֵם לְפָנֶיךָ וְהוֹרִשְׁתֶּם וְהֵאבַדְתֶּם מֵהַר כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה לְךָ:

9:3 וְתִידַע יוֹמָא דִּין הַדִּין אֲרִי יוֹי אֱלֹהֶיךָ הוּא עֹבֵר קְדָמְךָ מִימְרִיָּה אִישָׁא
אַכְלָא הוּא יִשְׁיַצִּינוּן וְהָא יִתְבְּרִינוּן יִתְבְּרִינוּן קְדָמְךָ וְתִתְרִיכִינוּן וְתוֹבְדִינוּן
בְּפִרְיעַ כְּמָא דְמַלִּיל יוֹי לְךָ:

9:3 "Know therefore today that it is the LORD your God who is crossing over before you as a consuming fire. He will destroy them and He will subdue them before you, so that you may drive them out and destroy them quickly, just as the LORD has spoken to you.

9:4 אַל-תֹּאמַר בְּלִבְבְּךָ בְּהַרְף יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אַתֶּם מִלְּפָנֶיךָ לֵאמֹר בְּצַדִּיקוֹתַי
הֵבִיאֵנִי יְהוָה לְרִשְׁתָּ אֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת וּבְרִשְׁעַת הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה יְהוָה מוֹרִישָׁם
מִפְּנֵיךָ:

9:4 לֹא תִימַר בְּלִיבְךָ בְּדִיתְבַר יוֹי אֱלֹהֶיךָ יְתִהוֹן מִן-קְדָמְךָ לְמִימַר בְּזָכוֹתַי
אַעֲלֵנִי אִיתִינִי יוֹי לְמִירַת יְת אַרְעָא הָדָא וּבְחֹבֵי עַמְמֵיָא הָאֵלִין יוֹי מְתַרִּיךְ
לְהוֹן מִן-קְדָמְךָ:

9:4 "Do not say in your heart when the LORD your God has driven them out before you, 'Because of my righteousness

the LORD has brought me in to possess this land,' but *it is* because of the wickedness of these nations *that* the LORD is dispossessing them before you.

9:5 לֹא בְצַדִּיקְךָ וּבִישָׁר לִבְבֶךָ אֵתָהּ בָּא לְרִשְׁתָּ אֶת־אֲרָצָם כִּי בְרִשְׁעַת הַגּוֹיִם
הָאֵלֶּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מוֹרִישָׁם מִפְּנֵיךָ וּלְמַעַן הָקִים אֶת־הַדְּבָר אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה
לְאַבְתָּיִךְ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב:

9:5 לֹא בְזָכוֹתְךָ וּבִקְשִׁיטוֹת לִיבְךָ אֵת עָלִיל לְמִירַת יְת אַרְעֵהוֹן אָרִי בְּחוּבֵי
עַמּוּמָא הָאֵלִין יוֹי אֱלֹהֶךָ מִתְרִיךְ לְהוֹן מִן־קֶדְמְךָ וּבְדִיל לְקִיּוּמָא יְת פְּתַנְמָא
דְּקִיּוּם יוֹי לְאַבְהֶתְךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב:

9:5 "It is not for your righteousness or for the uprightness of your heart that you are going to possess their land, but *it is* because of the wickedness of these nations *that* the LORD your God is driving them out before you, in order to confirm the oath which the LORD swore to your fathers, to Abraham, Isaac and Jacob.

9:6 וַיֵּדַעְתָּ כִּי לֹא בְצַדִּיקְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת
לְרִשְׁתָּהּ כִּי עִם־קְשֵׁה־עַרְףָּ אָתָּה:

9:6 וַתִּידַע אָרִי לֹא בְזָכוֹתְךָ יוֹי אֱלֹהֶךָ יְהִיב לְךָ יְת אַרְעָא טְבָתָא הָדָא
לְמִירַתָּה אָרִי עִם קְשֵׁי קַדְלָא אֵת:

9:6 "Know, then, *it is* not because of your righteousness *that* the LORD your God is giving you this good land to possess, for you are a stubborn people.

9:7 זָכֹר אֶל־תִּשְׁכַּח אֵת אֲשֶׁר־הִקְצַפְתָּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּמִדְבָּר לְמִן־הַיּוֹם
אֲשֶׁר־יָצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד־בְּאֶחָם עַד־הַמָּקוֹם הַזֶּה מִמְרִים הָיִיתָ עִם־יְהוָה:

9:7 הָוִי דְכִיר אִידְכֵר לֹא תַתְנִישִׁי תִינְשִׁי יְת דְאַרְגִּיזוּתָא קִדָּם יוֹי אֱלֹהֶךָ
בְּמִדְבָּרָא לְמִן יוּמָא דְנִפְקַתָּא מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם עַד מִיִּתִּיכּוֹן עַד אֶתְרָא הָדִין
מְסַרְבִּין הַוִּיתוֹן קִדָּם יוֹי:

9:7 "Remember, do not forget how you provoked the LORD your God to wrath in the wilderness; from the day that you left the land of Egypt until you arrived at this place, you have been rebellious against the LORD.

9:8 וּבְחֹרֵב הִקְצַפְתָּם אֶת־יְהוָה וַיִּתְאַנֶּף יְהוָה בְּכֶם לְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם:

9:8 וּבְחֹרֵב אַרְגִּיזוּתוֹן קִדָּם יוֹי וַתִּקְיַף רוּגְזָא דִּיוֹי בְּכוּן לְשִׁיזָאָה יִתְכוּן:

9:8 "Even at Horeb you provoked the LORD to wrath, and the LORD was so angry with you that He would have destroyed you.

9:9 בְּעֹלְתִי הַהָרָה לְקַחַת לוחַת הָאֲבָנִים לוחַת הַבְּרִית אֲשֶׁר־כָּרַת יְהוָה עִמָּכֶם
וְאָשַׁב בְּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַלְתִּי וּמַיִם לֹא שָׁתִיתִי:

9:9 בְּמִיִּסְקִי לְטוֹרָא לְמַסֵּב לוחֵי אֲבַנָּא לוחֵי קִיּוּמָא דְגִזְרָא יוֹי עַמּוּכוֹן
וַיִּתִּיבִית בְּטוֹרָא אַרְבָּעִין יְמִינִין וְאַרְבָּעִין לַיְלוֹן לְחַמָּא לֹא אָכַלְתִּי וּמַיִם לֹא
שָׁתִיתִי אֲשִׁיתִי:

9:9 "When I went up to the mountain to receive the tablets of stone, the tablets of the covenant which the LORD had made with you, then I remained on the mountain forty days and nights; I neither ate bread nor drank water.

9:10 וַיִּתֵּן יְהוָה אֵלַי אֶת־שְׁנֵי לוחַת הָאֲבָנִים פְּתָבִים בְּאֶצְבַּע אֱלֹהִים וְעָלִיהֶם
כָּכָל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה עִמָּכֶם בְּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ בַּיּוֹם הַהֵוא:

9:10 וַיְהִיב יוֹי לִי יְת תְּרִין לוחֵי אֲבַנָּא כְּתִיבִין בְּאֶצְבָּעָא דִּיוֹי וְעָלִיהוֹן כָּכָל
פְּתַנְמָא דְמַלִּיל יוֹי עַמּוּכוֹן בְּטוֹרָא מְגוֹ אִישְׁתָּא בְּיוּמָא דְקַהֲלָא:

9:10 "The LORD gave me the two tablets of stone written by the finger of God; and on them *were* all the words which the LORD had spoken with you at the mountain from the midst of the fire on the day of the assembly.

9:11 וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה נָתַן יְהוָה אֵלַי אֶת־שְׁנֵי לוחַת
הָאֲבָנִים לְחֹת הַבְּרִית:

9:11 וְהָיָה מִסוּף אַרְבָּעִין יָמִין וְאַרְבָּעִין לַיְלֹון יִהְיֶה יוֹי לִי יֵת תְּרִין לֹוחֵי
אֲבִנָיָה לֹוחֵי קִנְיָא קִנְיָא:

9:11 "It came about at the end of forty days and nights that the LORD gave me the two tablets of stone, the tablets of the covenant.

9:12 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי קוּם רַד מִהֵר מִזֶּה כִּי שָׁחַת עַמֶּךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מִמִּצְרַיִם
סָרוּ מִהֵר מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוִּיתָם עֲשׂוּ לָהֶם מִסֶּכֶה:

9:12 וַיֹּאמֶר יוֹי לִי קוּם חוֹת בַּפְרִיעַ מִכָּא אָרִי חֲבִיל עִמָּךְ דָּאֲפִיקְתָּא מִמִּצְרַיִם
סָטוּ בַּפְרִיעַ מִן אֹרְחָא דְּפִקִּידִיתִּינוּן עֲבְדוּ לַהוֹן מִתְּכָא:

9:12 "Then the LORD said to me, 'Arise, go down from here quickly, for your people whom you brought out of Egypt have acted corruptly. They have quickly turned aside from the way which I commanded them; they have made a molten image for themselves.'

9:13 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי לֹא־אָמַר רְאִיתִי אֶת־הָעַם הַזֶּה וְהִנֵּה עִם־קִשְׁה־עֲרָף הוּא:

9:13 וַיֹּאמֶר יוֹי לִי לְמִימַר גְּלִי קִדְמִי עֲמָא הָרִין וְהָא עִם קָשִׁי קָדַל הוּא:

9:13 "The LORD spoke further to me, saying, 'I have seen this people, and indeed, it is a stubborn people.'

9:14 הֲרַף מִמְּנִי וְאֲשַׁמֵּידֵם וְאִמְחָה אֶת־שְׁמֵם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם וְאֶעֱשֶׂה אוֹתָךְ
לְגוֹי־עֲצוּם וְרַב מִמְּנִי:

9:14 אֲנַח בְּעוֹתְךָ מִן־קִדְמִי וְאֲשִׁיצִינוּן וְאִימְחִי יֵת שׁוּמְהוֹן שׁוּמְהוֹן מִתְּחוֹת שְׁמַיָּא
וְאֶעֱבִיד יְתָךְ לְעַם תְּקִיף וְסִגִּי רַב וְתִקִּיף מִנְהוֹן:

9:14 'Let Me alone, that I may destroy them and blot out their name from under heaven; and I will make of you a nation mightier and greater than they.'

9:15 וְאִפֹּן וְאָרַד מִן־הָהָר וְהָהָר בִּעַר בְּאֵשׁ וּשְׁנֵי לַחַת הַבְּרִית עַל שְׁתֵּי יָדָי:

9:15 וְאִתְּפַנִּיתִי וּנְחַתִּית מִן טוֹרָא וְטוֹרָא בְּעַר בְּאִישְׁתָּא וְתִרִין לֹוחֵי קִנְיָא קִנְיָא
עַל תְּרִין יָדַי יָדַי:

9:15 "So I turned and came down from the mountain while the mountain was burning with fire, and the two tablets of the covenant were in my two hands.

9:16 וְאָרָא וְהִנֵּה חֲטָאתֶם לִיהוָה אֱלֹהֵיכֶם עֲשִׂיתֶם לָכֶם עֵגֶל מִסֶּכֶה סִרְתֶּם מִהֵר
מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶתְכֶם:

9:16 וְחִזִּית וְהָא חֲבַתוֹן קָדַם יוֹי אֱלֹהֶכּוֹן עֲבַדְתוֹן לְכוֹן עֵיגֶל מִתְּכָא סִטִּיתוֹן
בַּפְרִיעַ מִן אֹרְחָא דְּפִקִּיד יוֹי יְתְּכוֹן:

9:16 "And I saw that you had indeed sinned against the LORD your God. You had made for yourselves a molten calf; you had turned aside quickly from the way which the LORD had commanded you.

9:17 וְאִתְּפַשׁ בְּשֵׁנֵי הַלַּחַת וְאֲשַׁלְּכֶם מֵעַל שְׁתֵּי יָדַי וְאֲשַׁבְּרֶם לְעֵינֵיכֶם:

9:17 וְאִחַדִּית בְּתִרִין לֹוחֵי וּרְמִיתִינוּן מֵעַל תְּרִין יָדַי וְתִבְרַתִּינוּן לְעֵינֵיכּוֹן:

9:17 "I took hold of the two tablets and threw them from my hands and smashed them before your eyes.

9:18 וְאִתְּנַפַּל לְפָנַי יְהוָה כְּרַאשְׁנָה אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא
אֲכָלְתִּי וּמַיִם לֹא שָׁתִיתִי עַל כָּל־חֲטָאתְכֶם אֲשֶׁר חֲטָאתֶם לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי
יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ:

9:18 וְאִשְׁתַּטַּחִית קָדַם יוֹי כִּיד בְּקִדְמִיתָא אַרְבָּעִין יָמִין וְאַרְבָּעִין לַיְלֹון לַחְמָא
לֹא אֲכָלִית וּמַיָּא לֹא שָׁתִיתִי אִשְׁתִּיתִי עַל כָּל הוֹבְתְכוֹן דְּחַבַּתוֹן לְמַעַבְד דְּבִישׁ
קָדַם יוֹי לְאַרְגָּזָא קְדָמוּהִי:

9:18 "I fell down before the LORD, as at the first, forty days and nights; I neither ate bread nor drank water, because of all your sin which you had committed in doing what was evil in the sight of the LORD to provoke Him to anger.

9:19 כִּי יִגְרַתִּי מִפְּנֵי הָאֵף וְתַחֲמָה אֲשֶׁר קָצַף יְהוָה עָלֵיכֶם לְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם

וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֵלַי גַּם בַּפַּעַם הַהוּא:

9:19 אָרִי דְחִלִּית מִן־קָדָם רוּגְזָא וְחַמְתָּא דְרַגְזוּ יוּי עֲלֵיכוֹן לְשִׁיזָאָה יִתְכוֹן
וְקָבִיל יוּי צְלוֹתִי אַף בְּזִמְנָא הַהוּא:

9:19 "For I was afraid of the anger and hot displeasure with which the LORD was wrathful against you in order to destroy you, but the LORD listened to me that time also.

9:20 וּבִאֲהָרֹן הַתְּאֵנָף יְהוָה מְאֹד לְהַשְׁמִידוֹ וְאֶתְפַּלֵּל גַּם־בְּעַד אֶהָרֹן בְּעַת הַהוּא:

9:20 וְעַל אֶהָרֹן הָיָה רָגִז מִן־קָדָם יוּי לַחֲדָא לְשִׁיזְיוֹתֶיהָ וְצִלִּיתִי אַף עַל אֶהָרֹן
בְּעַדָּנָא הַהוּא:

9:20 "The LORD was angry enough with Aaron to destroy him; so I also prayed for Aaron at the same time.

9:21 וְאֶת־חַטָּאתְכֶם אֲשֶׁר־עֲשִׂיתֶם אֶת־הָעֵגֹל לְקַחְתִּי וְאֲשַׁרְף אֹתוֹ בָּאֵשׁ וְאָכַת
אֹתוֹ טָחוֹן הַיֵּטֵב עַד אֲשֶׁר־דָּק לְעָפָר וְאֲשַׁלְּךָ אֶת־עֲפָרוֹ אֶל־הַנַּחַל הַיָּרֵד
מִן־הָהָר:

9:21 וַיֵּת חוֹבְתָכוֹן דְּעִבְדִּתוֹן יֵת עֵגְלָא נְסִיבִית וְאוֹקִידִית יֵתִיה בְּנוֹרָא וְשַׁפִּית
יֵתִיה בְּשׁוֹפִינָא יָאוֹת עַד דְּהוּה דְּקִיק לְעַפְרָא וּרְמִית יֵת עַפְרִיה לְנַחְלָא
דְּנַחִית מִן טוֹרָא:

9:21 "I took your sinful *thing*, the calf which you had made, and burned it with fire and crushed it, grinding it very small until it was as fine as dust; and I threw its dust into the brook that came down from the mountain.

9:22 וּבַתְּבַעְרָה וּבַמַּסָּה וּבְקִבְרַת הַתְּאֵנָה מִקְצָפִים הָיִיתֶם אֶת־יְהוָה:

9:22 וּבַדְּלִיקְתָּא וּבַנִּיסִיתָא וּבַנְּסִיתָא וּבַקְבָּרִי וּבַקְבָּרִי דְּמִשְׁאֲלֵי מַרְגִּזוֹן הָוִיתוֹן
קָדָם יוּי:

9:22 "Again at Taberah and at Massah and at Kibroth-hattaavah you provoked the LORD to wrath.

9:23 וּבִשְׁלַח יְהוָה אֶתְכֶם מִקְדָּשׁ בְּרַנֵּעַ לֵאמֹר עֲלוּ וּרְשׁוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי
לְכֶם וְתָמְרוּ אֶת־פִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְלֹא הֵאֱמַנְתֶּם לוֹ וְלֹא שָׁמַעְתֶּם בְּקוֹלִי:

9:23 וְכַד שְׁלַח יוּי יִתְכוֹן מִרְקַס־גִּיּאָה לְמִימְר סָקוּ סָקוּ עוֹלוּ וְאַחֲסִינוּ יֵת אַרְעָא
דִּיהִבִּית לְכוֹן וְסָרִיבְתוֹן עַל מִימְרָא דִּיוּי אֱלֹהִיכוֹן וְלֹא הִימִינְתוֹן לִיה וְלֹא
קָבִילְתוֹן לְמִימְרִיהָ:

9:23 "When the LORD sent you from Kadesh-barnea, saying, 'Go up and possess the land which I have given you,' then you rebelled against the command of the LORD your God; you neither believed Him nor listened to His voice.

9:24 מְמָרִים הָיִיתֶם עִם־יְהוָה מִיּוֹם דַּעַתִּי אֶתְכֶם:

9:24 מְסָרְבִין הָוִיתוֹן קָדָם יוּי מִיּוֹמָא דִּידְעִית יִתְכוֹן:

9:24 "You have been rebellious against the LORD from the day I knew you.

9:25 וְאֶתְנַפַּל לְפָנַי יְהוָה אֶת אַרְבָּעִים הַיּוֹם וְאֶת־אַרְבָּעִים הַלַּיְלָה אֲשֶׁר
הִתְנַפַּלְתִּי כִּי־אָמַר יְהוָה לְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם:

9:25 וְאַשְׁתַּטַּחִית קָדָם יוּי יֵת אַרְבָּעִין יַמִּין וַיֵּת אַרְבָּעִין לַיְלָוֹן דְּאַשְׁתַּטַּחִית אָרִי
אָמַר יוּי לְשִׁיזָאָה יִתְכוֹן:

9:25 "So I fell down before the LORD the forty days and nights, which I did because the LORD had said He would destroy you.

9:26 וְאֶתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה וְאָמַר אֲדֹנָי יְהוָה אֶל־תִּשְׁחַת עַמְךָ וְנַחֲלַתְךָ אֲשֶׁר פָּדִית
בְּגֹדְלְךָ אֲשֶׁר־הוּצָאת מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה:

9:26 וְצִלִּיתִי קָדָם יוּי וְאָמַרִית יוּי אֱלֹהִים לֹא תַחֲבִיל עַמְךָ וְאַחֲסִנְתְּךָ דְּפִרְקָתָא
בְּתוֹקְפְךָ דְּאַפִּיקְתָּא מִמִּצְרַיִם בְּיַד תְּקִיפָא:

9:26 "I prayed to the LORD and said, 'O Lord GOD, do not destroy Your people, even Your inheritance, whom You

have redeemed through Your greatness, whom You have brought out of Egypt with a mighty hand.

9:27 זָכֹר לְעַבְדֶּיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלִיעֲקֹב אֶל-תַּפְּנֵי אֶל-קְשֵׁי הָעַם הַזֶּה
וְאֶל-רָשָׁעוֹ וְאֶל-חַטָּאתוֹ:
9:27 אִידְכֹר לְעַבְדְּךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלִיעֲקֹב לֹא תַתְּפֵנִי לְקִשְׁיוֹת עִמָּא הַדִּין
וּלְחֹבִיָּהוֹן וְלַחַטָּאֵיהוֹן:

9:27 'Remember Your servants, Abraham, Isaac, and Jacob; do not look at the stubbornness of this people or at their wickedness or their sin.

9:28 פֶּן-יֹאמְרוּ הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוּצֵאתָנוּ מִשָּׁם מִבְּלִי יְכָלֶת יְהוָה לְהַבְיֵאֵם
אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר-דִּבֶּר לָהֶם וּמִשְׁנֵאתוֹ אוֹתָם הוּצֵאֵם לְהַמְתֵּם בְּמִדְבָּר:
9:28 דְּלִמָּא יִימְרוּן דְּיָרִי אַרְעָא דְאַפִּיקְתָּנָא מִתְּמָן מִדְּלִית יוּכְלָא קַדָּם יוּי
לְאַעְלוֹתְהוֹן לְאַרְעָא דְמַלִּיל לְהוֹן וּמִדְּסָנִי יַתְּהוֹן אֶפִּיקִינוּן לְקַטְלוֹתְהוֹן
בְּמִדְבָּרָא:

9:28 'Otherwise the land from which You brought us may say, "Because the LORD was not able to bring them into the land which He had promised them and because He hated them He has brought them out to slay them in the wilderness."

9:29 וְהֵם עִמָּךְ וְנִחַלְתָּךְ אֲשֶׁר הוּצֵאתָ בְּכַחֲךָ הַגָּדֹל וּבְזַרְעֶךָ הַנְּטוּיָה: פ
9:29 וְאַנְוֹן עִמָּךְ וְאַחַסְנָתְךָ דְאַפִּיקְתָּא בְּחִילְךָ רַבָּא וּבִדְרַעְךָ מְרִמָּא:

9:29 'Yet they are Your people, even Your inheritance, whom You have brought out by Your great power and Your outstretched arm.'

10:1 בַּעַת הַהוּא אָמַר יְהוָה אֵלַי פֶּסֶל-לְךָ שְׁנַי-לוּחֹת אֲבָנִים כְּרִאשֹׁנִים וְעֹלָה
אֵלַי הִהְרָה וְעָשִׂיתָ לָךְ אָרוֹן עֵץ:
10:1 בְּעֵדְנָא הֵהִיא אָמַר יוּי לִי פֶסֶל לְךָ תְּרִין לוּחֵי אֲבָנָא כְּקִדְמָאֵי וְסָק
לְקִדְמֵי לְטוּרָא וְתַעֲבִיד לְךָ אָרוֹנָא דְאַעָא:

10:1 "At that time the LORD said to me, 'Cut out for yourself two tablets of stone like the former ones, and come up to Me on the mountain, and make an ark of wood for yourself.'

10:2 וְאַכְתָּב עַל-הַלְחֹת אֶת-הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל-הַלְחֹת הַרְּאשֹׁנִים אֲשֶׁר
שִׁבַרְתָּ וּשְׁמַתָּם בְּאָרוֹן:
10:2 וְאַכְתּוּב עַל לוּחֵיָא יַת פִּתְגָמָיָא דְהוּוּ עַל לוּחֵיָא קִדְמָאֵי דְתַבְרַתָּא
וְתַשְׁוִּינוּן בְּאָרוֹנָא:

10:2 'I will write on the tablets the words that were on the former tablets which you shattered, and you shall put them in the ark.'

10:3 וְאַעַשׂ אָרוֹן עֵצֵי שִׁטִּים וְאַפְסַל שְׁנַי-לְחֹת אֲבָנִים כְּרִאשֹׁנִים וְאַעַל הַהָרָה
וּשְׁנַי הַלְחֹת בְּיָדִי:
10:3 וְעַבְדִּית אָרוֹנָא דְאַעִי שִׁטִּין וּפְסַלִּית תְּרִין לוּחֵי אֲבָנָא כְּקִדְמָאֵי וּסְלִיקִית
לְטוּרָא וְתַרִּין לוּחֵיָא בְּיָדִי:

10:3 'So I made an ark of acacia wood and cut out two tablets of stone like the former ones, and went up on the mountain with the two tablets in my hand.'

10:4 וַיִּכְתֹּב עַל-הַלְחֹת כְּמִכְתָּב הַרְּאשֹׁן אֶת עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה
אֵלַיְכֶם בְּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ בַּיּוֹם הַקֶּהֶל וַיִּתְּנֶם יְהוָה אֵלַי:
10:4 וּכְתַב עַל לוּחֵיָא כְּכַתְּבָא קִדְמָאָה יַת עֶסְרָא פִּתְגָמִין דְּמַלִּיל יוּי עִמְכוּן
בְּטוּרָא מְגוֹ אִישְׁתָּא בְּיוֹמָא דְקַהֲלָא וַיְהִינּוּן יוּי לִי:

10:4 'He wrote on the tablets, like the former writing, the Ten Commandments which the LORD had spoken to you on the mountain from the midst of the fire on the day of the assembly; and the LORD gave them to me.'

10:5 וְאַפֵּן וְאַרְדּ מִן-הָהָר וְאַשֵׁם אֶת-הַלְחֹת בְּאָרוֹן אֲשֶׁר עָשִׂיתִי וַיְהִיו שֵׁם כְּאֲשֶׁר

צוּנִי יְהוָה:

10:5 וְאַתְּפָנִיתִי וּנְחַתִּית מִן טוֹרָא וְשׁוֹיִתִּי יָת לֹחֲתֵי בְּאַרְוֵנָא דְעִבְדִּית וְהוּוּ תַמָּן כְּמָא דְפִקְדֵנִי יוּי:

10:5 "Then I turned and came down from the mountain and put the tablets in the ark which I had made; and there they are, as the LORD commanded me."

10:6 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נָסְעוּ מִבְּאֵרֶת בְּנֵי־יַעֲקֹן מוֹסֶרָה שָׁם מִת אֶהֱרֹן וַיִּקָּבֵר שָׁם וַיִּכְהֵן אֶלְעָזָר בְּנוֹ תַחְתָּיו:

10:6 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נָטְלוּ מִבְּאֵרֶת בְּנֵי יַעֲקֹן לְמוֹסֶרָה תַמָּן מִיֵּת אֶהֱרֹן וְאַתְקָבֵר תַמָּן וְשָׁמִישׁ אֶלְעָזָר בְּרִיהַ תַחְתּוֹהִי:

10:6 (Now the sons of Israel set out from Beeroth Bene-jaakan to Moserah. There Aaron died and there he was buried and Eleazar his son ministered as priest in his place.)

10:7 מִשָּׁם נָסְעוּ הַגִּדְגָדָה וּמִן־הַגִּדְגָדָה יִטְבְּתָה אֶרֶץ נַחֲלֵי מַיִם:

10:7 מִתַּמָּן נָטְלוּ לְגִדְגוֹד וּמִן גִּדְגוֹד לִיִּטְבַת אֶרֶע נְגִדָא נְגִדָא נַחֲלִין דְמִין:

10:7 From there they set out to Gudgodah, and from Gudgodah to Jotbathah, a land of brooks of water.

10:8 בַּעַת הַהוּא הִבְדִּיל יְהוָה אֶת־שִׁבְט הַלְוִי לְשֵׂאת אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה לְעֹמֵד לִפְנֵי יְהוָה לְשָׁרְתוֹ וּלְבָרֵךְ בְּשִׁמּוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

10:8 בַּעֲדָנָא הַהוּא אֶפְרִישׁ יוּי יָת שְׁבִטָא דְלוּי לְמִיטַל יָת אֲרוֹן קְנָמָא קְנָמָא דְיוּי לְמַקָּם קְדָם יוּי לְשִׁמְשׁוֹתִיהַ וּלְבָרְכָא בְּשִׁמְיָה עַד יוּמָא הַדִּין:

10:8 At that time the LORD set apart the tribe of Levi to carry the ark of the covenant of the LORD, to stand before the LORD to serve Him and to bless in His name until this day.

10:9 עַל־כֵּן לֹא־הָיָה לְלוּי חֵלֶק וְנַחֲלָה עִם־אֲחָיו יְהוָה הוּא נַחֲלָתוֹ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לוֹ:

10:9 עַל כֵּין לֹא הָיָה לְלוּי חוֹלֶק וְאַחְסָנָא עִם אַחוּהִי יוּי הוּא אַחְסָנְתִּיהַ כְּמָא דְמַלִּיל יוּי אֱלֹהֶךָ לִיְהַ:

10:9 Therefore, Levi does not have a portion or inheritance with his brothers; the LORD is his inheritance, just as the LORD your God spoke to him.)

10:10 וְאַנְכִי עִמָּדְתִּי בְהָר פְּיָמִים הָרְאִשִׁים אַרְבַּעִים יוֹם וְאַרְבַּעִים לַיְלָה וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֵלַי גַּם בַּפֶּעַם הַהוּא לֹא־אָבָה יְהוָה הַשְׁחִיתֶךָ:

10:10 וְאַנָּא הוּיִתִּי קָאִים בְּטוֹרָא כְּיוּמָא קְדָמָאִי אַרְבַּעִין יָמִין וְאַרְבַּעִין לַיְלָון וְקָבִיל יוּי צְלוֹתִי אַף בְּזִמְנָא הַהוּא הָיָא לֹא אָבָא יוּי לְחַבְלוֹתֶךָ:

10:10 "I, moreover, stayed on the mountain forty days and forty nights like the first time, and the LORD listened to me that time also; the LORD was not willing to destroy you.

10:11 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי קוּם לֶךְ לְמִסְעַ לְפָנַי הָעַם וַיְבֹאוּ וַיִּרְשׁוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי לְאֲבֹתָם לָתֵת לָהֶם: פ

10:11 וַאֲמַר יוּי לִי קוּם אִיזִיל לְמִשׁוּל קְדָם עֲמָא וַיִּיעֲלוּן וַיִּירְתוּן יָת אֶרְעָא דְקַיִמִית לְאֲבֹהֶתְהוֹן לְמִיתָן לְהוּן:

10:11 "Then the LORD said to me, 'Arise, proceed on your journey ahead of the people, that they may go in and possess the land which I swore to their fathers to give them.'

10:12 וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שָׂאל מֵעַמְּךָ כִּי אִם־לִירְאָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בְּכָל־דְרָכָיו וּלְאַהֲבָה אֹתוֹ וּלְעַבֵּד אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ:

10:12 וּכְעַן יִשְׂרָאֵל מָא יוּי אֱלֹהֶךָ תְּבַע מִנְךָ אֱלֹהִין לְמַדְחַל קְדָם יָת יוּי אֱלֹהֶךָ

למהך בכל אורחן דתקנן קדמוהי ולמרחם יתיה ולמפלח קדם יוי אלהך
בכל לבך ובכל נפשך:

10:12 "Now, Israel, what does the LORD your God require from you, but to fear the LORD your God, to walk in all His ways and love Him, and to serve the LORD your God with all your heart and with all your soul,

10:13 לשמר את מצות יהוה ואת חקתיו אשר אנכי מצוה היום לטוב לך:
10:13 למיטר ית פיקודיא דיזי וית קדמוהי קדמוהי דאנא מפקיד לך יומא דין
דייטב דיוטב לך:

10:13 and to keep the LORD'S commandments and His statutes which I am commanding you today for your good?

10:14 הן ליהוה אלהיך השמים ושמי השמים הארץ וכל אשר בה:

10:14 הא דיזי אלהך שמיא ושמי שמיא ארעא וכל דבה:

10:14 "Behold, to the LORD your God belong heaven and the highest heavens, the earth and all that is in it.

10:15 רק באבתיד חשק יהוה לאהבה אותם ויבחר בזרעם אחריהם בכם
מכל העמים פיום הוה:

10:15 לחוד באבהתך צבי צבי יוי למרחם יתהון ואתרעי בבניהון בתריהון
מכל עממיא כיומא הדין:

10:15 "Yet on your fathers did the LORD set His affection to love them, and He chose their descendants after them, even you above all peoples, as it is this day.

10:16 ומלתם את ערלת לבבכם וערפכם לא תקשו עוד:

10:16 ותעדון ית טפשות טיפשות לבכון וקדלכון לא תקשון עוד:

10:16 "So circumcise your heart, and stiffen your neck no longer.

10:17 פי יהוה אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדני האדנים האל הגדל הגבר
והנורא אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד:

10:17 ארי יוי אלהכון הוא אלה דינין אלהין וקרי מלכין אלהא רבא גיברא
ודחילא דלית קדמוהי מסב אפין ואף לא לקבלא שוחדא:

10:17 "For the LORD your God is the God of gods and the Lord of lords, the great, the mighty, and the awesome God who does not show partiality nor take a bribe.

10:18 עשה משפט יתום ואלמנה ואהב גר לתת לו לחם ושמלה:

10:18 עביד דין יתם יתום וארמלא ורחים גיורא למתן ליה מזון וכסו:

10:18 "He executes justice for the orphan and the widow, and shows His love for the alien by giving him food and clothing.

10:19 ואהבתם את הגר כגרים הייתם בארץ מצרים:

10:19 ותרמון ית גיורא ארי דיירין הויתון בארעא דמצרים:

10:19 "So show your love for the alien, for you were aliens in the land of Egypt.

10:20 את יהוה אלהיך תירא אתו תעבד ובו תדבק ובשמו תשבע:

10:20 ית יוי אלהך תדחל וקדמוהי תפלח ולדחלתיה תתקרב תתקרב
ובשמיה תקיים:

10:20 "You shall fear the LORD your God; you shall serve Him and cling to Him, and you shall swear by His name.

10:21 הוא תהלתך והוא אלהיך אשר עשה אתך את הגדלת ואת הנוראת
האלה אשר ראו עיניך:

10:21 הוא תושבתך והוא אלהך דעבד עימד ית רברבתא וית חסנתא
האלין דחזאה עינד:

10:21 "He is your praise and He is your God, who has done these great and awesome things for you which your eyes have seen.

10:22 בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ יָרְדוּ אֲבֹתֶיךָ מִצְרַיִם וְעַתָּה שְׂמֵךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כְּכֹכְבֵי
הַשָּׁמַיִם לְרַב:
10:22 בְּשִׁבְעֵין נַפְשָׁן נַחְתוּ אֲבֹתֶךָ לְמִצְרַיִם וְכַעַן שׁוֹךְ יוֹי אֱלֹהֶךָ כְּכֹכְבֵי שְׁמַיָא
לְסַגִּי:

10:22 "Your fathers went down to Egypt seventy persons *in all*, and now the LORD your God has made you as numerous as the stars of heaven.

11:1 וְאַהֲבַת אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשִׁמְרַת מִשְׁמֵרָתוֹ וְחֻקֹּתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וּמִצְוֹתָיו
כָּל־הַיּוֹמִים:
11:1 וְתִרְחַם יְת יוֹי אֱלֹהֶךָ וְתִיטֵר מִטְרַת מִימְרֵיהָ וּקְנִמוּהִי וְדִינוּהִי וּפִיקוּדוּהִי
כָּל יוֹמָיָא:

11:1 "You shall therefore love the LORD your God, and always keep His charge, His statutes, His ordinances, and His commandments.

11:2 וַיִּדְעַתֶּם הַיּוֹם כִּי לֹא אֶת־בְּנֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ וְאֲשֶׁר לֹא־רָאוּ אֶת־מוֹסַר
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶת־גְּדֻלּוֹ אֶת־יָדוֹ הַחֲזָקָה וְזִרְעוֹ הַנְּטוּיָה:
11:2 וְתִידְעוּן יוֹמָא דִּין אַרִי לֹא יֵת בְּנִיכּוֹן דְּלֹא יָדְעוּ וּדְלֹא חִזּוּ יֵת אוֹלְפָנָא
דִּיוֹי אֱלֹהֵכּוֹן יֵת רְבוּתִיהָ וְיֵת יָדִיהָ תְּקִיפָתָא וּדְרַעִיהָ מְרִמָּא:

11:2 "Know this day that I *am not speaking* with your sons who have not known and who have not seen the discipline of the LORD your God-- His greatness, His mighty hand and His outstretched arm,

11:3 וְאֶת־אֲתוֹתָיו וְאֶת־מַעֲשָׂיו אֲשֶׁר עָשָׂה בְּתוֹךְ מִצְרַיִם לְפָרְעָה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם
וּלְכָל־אֶרֶצוֹ:
11:3 וְיֵת אֲתוֹתֶיהָ וְיֵת עוֹבְדוּהִי עוֹבְדוּהִי דְעֵבֵד בְּגוֹ מִצְרַיִם לְפָרְעָה מֶלְכָא
דְּמִצְרַיִם וּלְכָל אֶרְעִיהָ:

11:3 and His signs and His works which He did in the midst of Egypt to Pharaoh the king of Egypt and to all his land;

11:4 וְאֲשֶׁר עָשָׂה לְחֵיל מִצְרַיִם לְסוּסָיו וּלְרֶכֶבּוֹ אֲשֶׁר הֲצִיף אֶת־מֵי יַם־סוּף
עַל־פְּנֵיהֶם בְּרַדְפָם אַחֲרֵיהֶם וַיֹּאבְדֵם יְהוָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה:
11:4 וּדְעֵבֵד לְמִשְׁרֵית לְמִשְׁרֵית מִצְרַיִם לְסוּסוֹתָהוֹן וּלְרֶתִיכִיהוֹן דְּאַטִּיף יֵת מֵי
יָמָא דְסוּף עַל אֲפִיהוֹן בְּמַרְדְּפָהוֹן בְּתֵרִיכּוֹן וְאֹבִידִינוֹן וְאֹבִידִינוֹן יוֹי עַד יוֹמָא
הַדִּין:

11:4 and what He did to Egypt's army, to its horses and its chariots, when He made the water of the Red Sea to engulf them while they were pursuing you, and the LORD completely destroyed them;

11:5 וְאֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם בְּמִדְבָּר עַד־בְּאֶכֶם עַד־הַמָּקוֹם הַזֶּה:
11:5 וּדְעֵבֵד לְכוֹן בְּמִדְבָּרָא עַד מִיתִיכּוֹן עַד אַתְרָא הַדִּין:

11:5 and what He did to you in the wilderness until you came to this place;

11:6 וְאֲשֶׁר עָשָׂה לְדָתָן וּלְאֶבִירָם בְּנֵי אֵלִיאָב בֶּן־רְאוּבֵן אֲשֶׁר פָּצְתָה הָאָרֶץ
אֶת־פִּיהָ וַתִּבְלַעֵם וְאֶת־בָּתֵּיהֶם וְאֶת־אֹהֲלֵיהֶם וְאֶת־כָּל־הַיְקוּם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם
בְּקֶרֶב כָּל־יִשְׂרָאֵל:

11:6 וּדְעֵבֵד לְדָתָן וּלְאֶבִירָם בְּנֵי אֵלִיאָב בֶּר רְאוּבֵן דְּפִתַחַת אֶרְעָא יֵת פּוּמָה
וּבְלַעַתָּנוֹן וּבְלַעַת יֵתָהוֹן וְיֵת אַנְשׁ בְּתִיהוֹן וְיֵת מִשְׁכְּנֵיהוֹן וְיֵת כָּל יְקוּמָא
דְּעַמְהוֹן בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

11:6 and what He did to Dathan and Abiram, the sons of Eliab, the son of Reuben, when the earth opened its mouth and swallowed them, their households, their tents, and every living thing that followed them, among all Israel--

11:7 כִּי עֵינֵיכֶם הִרְאִיתֶם אֶת־כָּל־מַעֲשֵׂה יְהוָה הַגָּדֹל אֲשֶׁר עָשָׂה:
11:7 אֲרִי עֵינֵיכֹן חֲזָאָה חֲזָאן יָת כָּל עֹבְדָא דְיוֹי רַבָּא דְעֵבְד:

11:7 but your own eyes have seen all the great work of the LORD which He did.

11:8 וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוְךָ הַיּוֹם לְמַעַן תִּחְזְקוּ וּבִאתֶם
וִירִשְׁתֶּם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲתֶם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:
11:8 וְחִיִּטְרוּן יָת כָּל תַּפְקִידָתָא דְאַנָּא מִפְּקִיד לָךְ יוֹמָא דִּין בְּדִיל דְתִיתְקַפּוּן
וְחִיעֵלוּן וְחִירְתוּן יָת אַרְעָא דְאַתּוּן עֹבְרִין לְתַמְן לְמִירְתָּהּ:

11:8 "You shall therefore keep every commandment which I am commanding you today, so that you may be strong and go in and possess the land into which you are about to cross to possess it;

11:9 וּלְמַעַן תִּאָּרִיכוּ יָמִים עַל־הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְתֵּיכֶם לָתֵת לָהֶם
וּלְזֶרְעָם אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדִבְשׁ: ס
11:9 וּבְדִיל דְתוֹרְכוּן דְתִירְכוּן יוֹמִין עַל אַרְעָא דְקָיִים יוֹי לְאַבְהָתְכוּן לְמַתָּן
לְהוֹן וּלְבִנְיָהוֹן אַרְעָא עֹבְדָא חֶלֶב וְדִבְשׁ:

11:9 so that you may prolong *your* days on the land which the LORD swore to your fathers to give to them and to their descendants, a land flowing with milk and honey.

11:10 כִּי הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בָּא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ לֹא כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם הוּא אֲשֶׁר
יֵצְאתֶם מִשָּׁם אֲשֶׁר תִּזְרַע אֶת־זֶרְעֶךָ וְהִשְׁקִיתָ בְּרִגְלֶךָ כְּגֵן הַיֶּרֶק:
11:10 אֲרִי אַרְעָא דְאַתָּה עָלִיל לְתַמְן לְמִירְתָּהּ לֹא כְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם הִיא
דְנִפְקְתוּן מִתַּמְן דִּזְרַעַת יָת זֶרְעֶךָ וּמִשְׁקִיתָ לִיהָ בְּרִיגְלֶךָ כְּגִינַת יֶרֶקָא:

11:10 "For the land, into which you are entering to possess it, is not like the land of Egypt from which you came, where you used to sow your seed and water it with your foot like a vegetable garden.

11:11 וְהָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ אֶרֶץ הָרִים וּבִקְעוֹת לְמַטֵּר
הַשָּׁמַיִם תִּשְׁתָּה־מֵיָם:
11:11 וְאַרְעָא דְאַתּוּן עֹבְרִין לְתַמְן לְמִירְתָּהּ אַרְעָא טוֹרִין וּבִקְעָן וּבִקְעָן לְמַטֵּר
שְׁמַיָּא שְׁתִּיָּא מֵיָא:

11:11 "But the land into which you are about to cross to possess it, a land of hills and valleys, drinks water from the rain of heaven,

11:12 אֶרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ דִּרְשָׁה אֶתָּה תָּמִיד עֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּהּ מִרְשִׁית
הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה: ס
11:12 אַרְעָא יְהוָה אֱלֹהֶךָ תִּבַּע יָתָּה תְּדִירָא עֵינֵי יוֹי אֱלֹהֶךָ בַּהּ מִרְיִשָּׁה דְשְׁתָּא
וְעַד סוּפָה דְשְׁתָּא:

11:12 a land for which the LORD your God cares; the eyes of the LORD your God are always on it, from the beginning even to the end of the year.

11:13 וְהָיָה אִם־שָׁמַעַתֶּם תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוְהָ אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה
אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעַבְדוֹ בְּכָל־לִבְבְּכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם:
11:13 וְיְהִי אִם קִבְּלָא תִקְבְּלוּן לְפִקּוּדֵי דְאַנָּא מִפְּקִיד יְתְּכוּן יוֹמָא דִּין לְמַרְחָם
יָת יוֹי אֱלֹהֵיכֹן וּלְמַפְלַח קְדָמוּהִי בְּכָל לִבְכוּן וּבְכָל נַפְשְׁכוּן:

11:13 "It shall come about, if you listen obediently to my commandments which I am commanding you today, to love the LORD your God and to serve Him with all your heart and all your soul,

11:14 וְנָתַתִּי מִטֵּר־אַרְצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרָה וּמִלְקוֹשׁ וְאַסְפַּת דְגַנְךָ וְחִירְשְׁךָ וַיִּצְהַרְךָ:
11:14 וְאַיְתִין מִטֵּר אַרְעֵכוּן בְּעִדְנִיָּה בְּכִיר וּלְקִישׁ וְחִכְנוּשׁ עֵיבוּרְךָ עֵבוּרְךָ
וְחִמְרְךָ וּמִשְׁחָךְ:

11:14 that He will give the rain for your land in its season, the early and late rain, that you may gather in your grain and your new wine and your oil.

11:15 וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדֶךָ לְבַהֲמֹתֶיךָ וְאָכְלֹתָ וְשָׂבַעְתָּ:

11:15 וְאֵיתִין עִסְבָּא בְּחֻקְלֶךָ לְבַעִירְךָ וְתִיכּוֹל וְתִסְבַּע:

11:15 "He will give grass in your fields for your cattle, and you will eat and be satisfied.

11:16 הַשְּׁמָרוּ לְכֶם פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם וְסָרְתֶם וְעַבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים
וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם:

11:16 אִסְתַּמְרוּ לְכוֹן דְּלִמָּא יִטְעִי לִיבְכוֹן וְתִסְטוֹן וְתִפְלַחוֹן לְטַעֲנַת עַמְמֵיָא
וְתִסְגְּדוֹן לְהוֹן:

11:16 "Beware that your hearts are not deceived, and that you do not turn away and serve other gods and worship them.

11:17 וְחָרָה אַף־יְהוָה בְּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן
אֶת־יְבוּלָהּ וְאֶבְרַתֶם מִהֲרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה נָתַן לְכֶם:

11:17 וְיִתְקַף וְיִתְקַף רוּגְזָא דִּיּוּי בְּכוֹן וְיִיחַוֵּד יְת שְׁמֵיָא וְלֹא יְהִי מִטְרָא וְאִרְעָא
לֹא תַחֲתִין יְת עֲלִלְתָהּ וְתִיבְדוֹן בְּפִרְיעַ מֵעַל אִרְעָא טַבְתָּא דִּיּוּי יְהִיב לְכוֹן:

11:17 "Or the anger of the LORD will be kindled against you, and He will shut up the heavens so that there will be no rain and the ground will not yield its fruit; and you will perish quickly from the good land which the LORD is giving you.

11:18 וְשַׁמְתֶם אֶת־דְּבָרֵי אֱלֹהֵי עַל־לְבַבְכֶם וְעַל־נַפְשְׁכֶם וְקִשְׁרְתֶם אֹתָם לְאוֹת
עַל־יָדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹשֶׁפֶת בֵּין עֵינֵיכֶם:

11:18 וְתִשׁוּוֹן יְת פְתַנְמֵי אֲלִין הָאֲלִין עַל לִיבְכוֹן וְעַל נַפְשְׁכוֹן וְתִקְטְרוֹן יְתִהוֹן
לְאֵת עַל יִדְכוֹן וְיִהוֹן לְתַפְלִין בֵּין עֵינֵיכֶם:

11:18 "You shall therefore impress these words of mine on your heart and on your soul; and you shall bind them as a sign on your hand, and they shall be as frontals on your forehead.

11:19 וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשַׁבְּתֶךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתֹּךָ בַּדֶּרֶךְ
וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוּמְךָ:

11:19 וְתִלְפוֹן וְתִלְפוֹן יְתִהוֹן יְת בְּנִיכּוֹן לְמִלְלָא בְּהוֹן בְּמִיתְבְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְמִהְכְךָ
בְּאוּרְחָא וּבְמִשְׁכְּבְךָ וּבְמִקְוִמְךָ:

11:19 "You shall teach them to your sons, talking of them when you sit in your house and when you walk along the road and when you lie down and when you rise up.

11:20 וְכָתַבְתֶּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:

11:20 וְתַכְתּוּבֵינוֹן עַל מְזוּזֵין וְתַקְבְּעִינוֹן בְּסִפֵּי בֵיתְךָ וּבְתַרְעֶךָ וּבְדַרְעֶךָ:

11:20 "You shall write them on the doorposts of your house and on your gates,

11:21 לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְתִּיכֶם
לֵאמֹר לָהֶם כִּי־יָמֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ: ס

11:21 בְּדִיל דִּיסְגוֹן יוֹמֵיכֶם וְיָמֵי בְנִיכּוֹן עַל אִרְעָא דְקַיִים יוּי לְאַבְהָתְכוֹן לְמַתָּן
לְהוֹן כִּיּוֹמֵי שְׁמֵיָא עַל אִרְעָא:

11:21 so that your days and the days of your sons may be multiplied on the land which the LORD swore to your fathers to give them, as long as the heavens remain above the earth.

11:22 כִּי אִם־שָׁמַר תִּשְׁמְרוּן אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אֹתְכֶם
לַעֲשׂוֹתָהּ לְאַהֲבָהּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְלַכֵּת בְּכָל־דְּרָכָיו וּלְדַבְּקָה־בּוֹ:

11:22 אֲרִי אִם מִיטֵר תִּיטְרוֹן יְת כָּל תַּפְקִידְתָּא הָדָא דְאֲנָא מִפְקִיד וְתִכּוֹן
לְמַעַבְדָּה לְמַרְחָם יְת יוּי אֲלֵהֶכּוֹן לְמַהְךָ בְּכָל אוּרְחָן דְתַקְנָן קְדָמוּהִי
וּלְאִתְקַרְבָּא וּלְאִתְקַרְבָּא לְדַחֲלִתִּיהָ:

11:22 "For if you are careful to keep all this commandment which I am commanding you to do, to love the LORD your God, to walk in all His ways and hold fast to Him,

11:23 וְהוֹרִישׁ יְהוָה אֶת-כָּל-הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלְּפָנֵיכֶם וִירְשָׁתֶם גּוֹיִם גְּדֹלִים וְעַצְמוֹת מִכֶּם:

11:23 וַיִּתְּרִיךְ יְיָ ית כל עַמְּמֵי הָאֲלִינ מִן-קְדְּמֵיכֹן וְתִירְתּוֹן עַמְּמִין סְגִיאיִן רַבְרְבִין וְתִקְיִפִין מִנְּכֹן:

11:23 then the LORD will drive out all these nations from before you, and you will dispossess nations greater and mightier than you.

11:24 כָּל-הַמְּקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ כַּף-רַגְלֶכֶם בּוֹ לָכֶם יִהְיֶה מִן-הַמִּדְבָּר וְהַלְבָּנוֹן מִן-הַנָּהָר נְהַר-פָּרָת וְעַד הַיָּם הָאֲחֵרוֹן יִהְיֶה גְבֻלְכֶם:

11:24 כל אַתְּרָא דְתִדְרוּךְ פִּרְסַת רַגְלִיכֹן בֵּיה לְכוֹן דִּילְכוֹן יִהִי מִן מִדְבְּרָא וְלִבְנָן מִן נְהַרָא רַבָּא נְהַרָא פָּרַת וְעַד יִמָּא מְעַרְבָאָה בַתְּרָאָה יִהִי תַחוּמְכוֹן:

11:24 "Every place on which the sole of your foot treads shall be yours; your border will be from the wilderness to Lebanon, and from the river, the river Euphrates, as far as the western sea.

11:25 לֹא-יִתְיַצֵּב אִישׁ בְּפָנֵיכֶם פַּחַדְכֶם וּמִוְרָאְכֶם יִתֵּן יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם עַל-פָּנַי כָּל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּדְרֹכוּבָּהּ פֶּאֶשֶׁר דְּבַר לָכֶם: ס

11:25 לֹא יִתְעַתֵּד אָנָּשׁ קְדְּמֵיכֹן דְּחַלְתְּכוֹן וְאיִמְתְּכוֹן יִתֵּן יְיָ אֱלֹהֵיכֹן עַל אַפֵּי כל ארְעָא דְתִדְרֹכוֹן בֵּה כְּמָא דְמִלִּיל לְכוֹן:

11:25 "No man will be able to stand before you; the LORD your God will lay the dread of you and the fear of you on all the land on which you set foot, as He has spoken to you.

11:26 רֵאֵה אֲנֹכִי נֹתֵן לְפָנֵיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה:

11:26 חֲזוּ דַאֲנָא יְהִיב קְדְּמֵיכֹן יוֹמָא דִּין בְּרַכָּן וּלְוִטִין:

11:26 "See, I am setting before you today a blessing and a curse:

11:27 אֶת-הַבְּרָכָה אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ אֶל-מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶה אֶתְכֶם הַיּוֹם:

11:27 ית בְּרַכָּן אִם תִּקְבְּלוֹן לְפָקוּדִיא דִּיִּי אֱלֹהֵיכֹן דַּאֲנָא מִפְּקִיד יִתְכוֹן יוֹמָא דִּין:

11:27 the blessing, if you listen to the commandments of the LORD your God, which I am commanding you today;

11:28 וְהַקְּלָלָה אִם-לֹא תִשְׁמְעוּ אֶל-מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְסָרְתֶם מִן-הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶה אֶתְכֶם הַיּוֹם לָלֶכֶת אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא-יָדַעְתֶּם: ס

11:28 וּלְוִטִין אִם לֹא תִקְבְּלוֹן לְפָקוּדִיא דִּיִּי אֱלֹהֵיכֹן וְתַסְטוֹן מִן אִוְרְחָא דַּאֲנָא מִפְּקִיד יִתְכוֹן יוֹמָא דִּין לְמַהֲךְ בְּתַר טְעוֹת עַמְּמֵי דְלֹא יָדַעְתּוֹן:

11:28 and the curse, if you do not listen to the commandments of the LORD your God, but turn aside from the way which I am commanding you today, by following other gods which you have not known.

11:29 וְהָיָה כִּי יָבִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר-אַתָּה בָּא-שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ וְנִתְתָּה אֶת-הַבְּרָכָה עַל-הַר גְּרִזִים וְאֶת-הַקְּלָלָה עַל-הַר עֵיבָל:

11:29 וְיִהִי אֲרִי יַעֲלִינְךָ יַעֲלִינְךָ יוֹי אֱלֹהֶךְ לֹאֲרַעָא דַּאת עֲלִיל לְתַמָּן לְמִירְתָּה וְתַתִּין ית מְבָרְכִיא עַל טוֹרָא דְגִרִיזִין וְית מְלַטְטִיא עַל טוֹרָא דְעֵיבָל:

11:29 "It shall come about, when the LORD your God brings you into the land where you are entering to possess it, that you shall place the blessing on Mount Gerizim and the curse on Mount Ebal.

11:30 הַלֹּא-הִמָּה בַּעֲבַר הַיַּרְדֵּן אַחֲרַי דְּרֹךְ מִבּוֹא הַשָּׁמֶשׁ בְּאֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בְּעַרְבָּה מוֹל הַגְּלִיל אֶצֶל אֵלוֹנֵי מִרְהָ:

11:30 הֲלֹא אֵינוֹן בְּעֵבְרָא דִּירְדְנָא אַחוּרֵי אוּרְחַ מֵעֵלְנֵי שְׁמֵשׁא בְּאַרְעַ כְּנַעֲנָאָה
דִּיתִיב בְּמִישְׁרָא לְקַבִּיל גִּלְגָּל בְּסֹטֵר מִיִּשְׂרֵי מוֹרֵה:

11:30 "Are they not across the Jordan, west of the way toward the sunset, in the land of the Canaanites who live in the Arabah, opposite Gilgal, beside the oaks of Moreh?"

11:31 כִּי אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן לְבֹא לְרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
נָתַן לָכֶם וַיִּרְשְׁתֶּם אֹתָהּ וַיִּשְׁבַּתֶּם־בָּהּ:

11:31 אֲרִי אַתּוֹן עֹבְרִין יַת יַרְדְנָא לְמִיעַל לְמִירַת יַת אַרְעָא דִּיוֵי אֱלֹהֲכֹן יְהִיב
לְכוֹן וְתִירְתוֹן יַתָּה וְתַחֲבוֹן בָּהּ:

11:31 "For you are about to cross the Jordan to go in to possess the land which the LORD your God is giving you, and you shall possess it and live in it,

11:32 וּשְׁמַרְתֶּם לַעֲשׂוֹת אֵת כָּל־הַחֻקִּים וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אֲנֹכִי נָתַן לְפָנֶיכֶם
הַיּוֹם:

11:32 וְתִיטְרוֹן לְמַעַבְדַּד יוֵי כָל קַנְמִיא קַנְמִיא וַיַּת דִּינִיא דִּיאָנָא יְהִיב קְדַמִּיכוֹן
יוֹמָא דִּין:

11:32 and you shall be careful to do all the statutes and the judgments which I am setting before you today.

12:1 אֱלֹהֵי הַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה
אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיךָ לְךָ לְרֶשֶׁתָּהּ כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר־אַתֶּם חַיִּים עַל־הָאֲדָמָה:

12:1 אַלִּין קַנְמִיא וְדִינִיא דִּתִּיטְרוֹן לְמַעַבְדַּד בְּאַרְעָא דִּיהִב יוֵי אֱלֹהָא דִּאֲבַתְךָ
לְךָ לְמִירַתָּה כָּל יוֹמָא דִּאֲתוֹן קַנְמִין עַל אַרְעָא:

12:1 "These are the statutes and the judgments which you shall carefully observe in the land which the LORD, the God of your fathers, has given you to possess as long as you live on the earth.

12:2 אַבְדוּ תַאֲבֹדוֹן אֶת־כָּל־הַמְקֹמֹת אֲשֶׁר עִבְדוּ־שֵׁם הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אַתֶּם יֹרְשִׁים
אֹתָם אֶת־אֱלֹהֵיהֶם עַל־הַהַרִּים הַרְּמִים וְעַל־הַגְּבְעוֹת וְתַחַת כָּל־עֵץ רֵעֵן:

12:2 אַבְדָּא תַאֲבֹדוֹן יַת כָּל אַתְרִיא דְּפִלְחוֹ תַמָּן עַמְמִיא דִּאֲתוֹן יַרְתִּין יַתְהוֹן
יַת טְעוּתְהוֹן עַל טוּרִיא רְמִיא וְעַל רְמָתָא וְתַחַת כָּל אֵילָן עֲבוּף:

12:2 "You shall utterly destroy all the places where the nations whom you shall dispossess serve their gods, on the high mountains and on the hills and under every green tree.

12:3 וְנִתְצַתֶּם אֶת־מִזְבְּחֹתָם וְשִׁבְרַתֶּם אֶת־מִצְבֹּתָם וְאֲשִׁרִיהֶם תִּשְׂרֹפוּן בָּאֵשׁ
וּפְסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּגְדַּעוּן וְאֲבִדְתֶּם אֶת־שְׁמֵם מִן־הַמְּקוֹם הַהוּא:

12:3 וְתַתְרַעוּן יַת אִיגוּרִיהוֹן וְתַתְּבְרוּן יַת קַמְתְּהוֹן וְאֲשִׁירִיהוֹן תּוֹקְדוּן בְּנוֹרָא
וְצִלְמֵי טְעוּתְהוֹן תְּקַצְצוּן וְתוֹבְדוּן יַת שׁוּמְהוֹן מִן אַתְרָא הַהוּא:

12:3 "You shall tear down their altars and smash their *sacred* pillars and burn their Asherim with fire, and you shall cut down the engraved images of their gods and obliterate their name from that place.

12:4 לֹא־תַעֲשׂוּן כֵּן לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

12:4 לֹא תַעֲבֹדוּן כִּין קַדַּם יוֵי אֱלֹהֲכֹן:

12:4 "You shall not act like this toward the LORD your God.

12:5 כִּי אִם־אֶל־הַמְּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל־שְׁבֵטֵיכֶם לְשׂוּם
אֶת־שְׁמוֹ שָׁם לְשֹׁכְנוֹ תִדְרָשׁוּ וּבֵאתָ שָׁמָּה:

12:5 אֱלֹהִין לְאַתְרָא דִּיתְרַעֵי יוֵי אֱלֹהֲכֹן מִכָּל שְׁבֵטֵיכוֹן לְאַשְׁרָאָה שְׁכִינְתִּיה
תַּמָּן לְבֵית שְׁכִינְתִּיה תַּתְּבְּעוּן וְתִיתוֹן לְתַמָּן:

12:5 "But you shall seek *the LORD* at the place which the LORD your God will choose from all your tribes, to establish His name there for His dwelling, and there you shall come.

12:6 וְהִבַּאתֶם שְׂמֵה עֲלֵיכֶם וּזְבַחֵיכֶם וְאֵת מַעֲשֵׂרְתֵיכֶם וְאֵת תְּרוּמַת יְדְכֶם וְנִדְרֵיכֶם וְנִדְבַחֵיכֶם וּבְכֹרֹת בְּקָרְכֶם וּצְאֻנְכֶם:
 12:6 וְתִתּוֹן לְתִמְן עֲלֹתְכֹן וְנִכְסֹת קֹדְשֵׁיכֹן וְיֵת מַעֲסָרֵיכֹן וְיֵת אַפְרָשׁוֹת יְדְכֹן וְנִדְרֵיכֹן וְנִדְבַחְכֹן וּבְכוּרֵי תוֹרֵיכֹן וְעִנְכוֹן:

12:6 "There you shall bring your burnt offerings, your sacrifices, your tithes, the contribution of your hand, your votive offerings, your freewill offerings, and the firstborn of your herd and of your flock.

12:7 וְאֶכְלְתֶם-שָׂם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּשְׂמַחְתֶּם בְּכֹל מַשְׁלַח יְדְכֶם אִתְּם וּבְתֵיכֶם אֲשֶׁר בִּרְכָךְ יְהוָה אֱלֹהֵיךְ:
 12:7 וְתִיכְלֹן תִּמְן קֶדֶם יְיָ אֱלֹהֵיכֹן וְתַחֲדוֹן בְּכֹל אוֹשָׁטוֹת יְדְכֹן אִתּוֹן וְאִנְשׁ בְּתֵיכֹן דְּבִרְכָךְ יְיָ אֱלֹהֵיךְ:

12:7 "There also you and your households shall eat before the LORD your God, and rejoice in all your undertakings in which the LORD your God has blessed you.

12:8 לֹא תַעֲשׂוּן כְּכֹל אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ עֹשִׂים פֹּה הַיּוֹם אִישׁ כָּל-הַיּוֹשֵׁר בְּעֵינָיו:
 12:8 לֹא תַעֲבֹדוּן כְּכֹל דְּאֲנַחְנָא עֹבְדִין כָּא יוֹמָא דִּין גְּבַר כֹּל דְּכָשֵׁר בְּעֵינֹהוּי:
 12:8 "You shall not do at all what we are doing here today, every man *doing* whatever is right in his own eyes;

12:9 כִּי לֹא-בָאתֶם עַד-עֵתָה אֶל-הַמְּנוּחָה וְאֶל-הַנַּחֲלָה אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֵיךְ נָתַן לְךָ:

12:9 אֲרִי לֹא אִתִּיתוֹן עַד כְּעַן לְבֵית נִיחָא וּלְאֶחְסָנָתָא דִּיּוּי אֱלֹהֵךְ יְהִיב לְךָ:
 12:9 for you have not as yet come to the resting place and the inheritance which the LORD your God is giving you.

12:10 וְעַבְרַתֶּם אֶת-הַיַּרְדֵּן וְיִשְׁבַּתֶּם בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִנְחִיל אִתְּכֶם וְהֵנִיחַ לְכֶם מִכָּל-אִיבֵיכֶם מִסְבִּיב וְיִשְׁבַּתֶּם-בְּטַח:

12:10 וְתַעֲבֹרוּן יַת יַרְדְּנָא וְתִיתְבוּן בְּאֶרְעָא דִּיּוּי אֱלֹהֵיכֹן מַחְסִין יִתְכוֹן וְיִנַּח לְכוֹן מִכֹּל בְּעַלֵּי-דְבָבֵיכֹן מִסְחוּר-סְחוּר וְתִיתְבוּן לְרוּחָצֹן:

12:10 "When you cross the Jordan and live in the land which the LORD your God is giving you to inherit, and He gives you rest from all your enemies around you so that you live in security,

12:11 וְהָיָה הַמָּקוֹם אֲשֶׁר-יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בּוֹ לְשֹׁכֵן שְׁמוֹ שָׁם שְׂמֵה תְבִיאֹו אֵת כָּל-אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶה אִתְּכֶם עֲלֵיכֶם וּזְבַחֵיכֶם מַעֲשֵׂרְתֵיכֶם וְתַרְמוֹת יְדְכֶם וְכֹל מִבְּחַר נִדְרֵיכֶם אֲשֶׁר תִּדְרֹו לַיהוָה:

12:11 וְיְהִי אִתְרָא דִּיתְרַעֵי יְיָ אֱלֹהֵיכֹן בֵּיה לְאֶשְׁרָאָה שְׂכִינְתִּיה תִּמְן לְתִמְן תִּיתּוֹן יַת כֹּל דְּאֲנָא מִפְקִיד יִתְכוֹן עֲלֹתְכֹן וְנִכְסֹת קֹדְשֵׁיכֹן מַעֲשֵׂרֵיכֹן וְאַפְרָשׁוֹת יְדְכֹן וְכֹל שְׁפַר נִדְרֵיכֹן דְּתִדְרֹוּן קֶדֶם יְיָ:

12:11 then it shall come about that the place in which the LORD your God will choose for His name to dwell, there you shall bring all that I command you: your burnt offerings and your sacrifices, your tithes and the contribution of your hand, and all your choice votive offerings which you will vow to the LORD.

12:12 וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אַתְּם וּבְנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם וְעַבְדֵיכֶם וְאִמְהַתֵיכֶם וְהַלְוִי אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֵיכֶם כִּי אֵין לוֹ חֶלֶק וְנַחֲלָה אִתְּכֶם:

12:12 וְתַחֲדוֹן קֶדֶם יְיָ אֱלֹהֵיכֹן אִתּוֹן וּבְנֵיכֹן וּבְנֹתְכֹן וְעַבְדֵיכֹן וְאִמְהַתְכֹן וְלוֹיָאָה דְּבַקְרוּיְכוֹן אֲרִי לִית לִיה חוֹלֵק וְאֶחְסָנָא עִמְכוֹן:

12:12 "And you shall rejoice before the LORD your God, you and your sons and daughters, your male and female servants, and the Levite who is within your gates, since he has no portion or inheritance with you.

12:13 הַשְׁמַר לְךָ פֶּן-תַּעֲלֶה עֲלֵיךְ בְּכָל-מָקוֹם אֲשֶׁר תִּרְאֶה:

12:13 אֶסְתַּמַּר לְךָ דְּלִמָּא תַּסִּיק עֲלֹתְךָ בְּכֹל אִתְרָא דְּתַחְזִי:

12:13 "Be careful that you do not offer your burnt offerings in every *cultic* place you see,

12:14 כִּי אִם־בְּמִקּוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה בְּאַחַד שַׁבְּטֵיךָ שָׁם תַּעֲלֶה עֲלֹתֶיךָ וְשָׁם תַּעֲשֶׂה כֹּל אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּךָ:

12:14 אֱלֹהִין בְּאַתְרָא דִּיתְרַעִי יוִי בְּחַד מִן שַׁבְּטֵךְ תִּמְן תְּסִיק עֲלֹתְךָ וְתִמְן תַּעֲבִיד כֹּל דְּאָנָא מִפְּקִיד לְךָ:

12:14 but in the place which the LORD chooses in one of your tribes, there you shall offer your burnt offerings, and there you shall do all that I command you.

12:15 רַק בְּכָל־אֹת נִפְשֶׁךָ תִּזְבַּח וְאָכַלְתָּ בֶּשֶׂר כְּבִרְכַּת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן־לְךָ בְּכָל־שְׁעָרֶיךָ הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר יֹאכְלֻנּוּ כְּצִבֵּי וְכֵאֵיל:

12:15 לְחֹד בְּכָל רַעוֹת נִפְשֶׁךָ תִּיכּוֹס וְתִיכּוֹל בְּסָרָא כְּבִרְכַּתָּא דִּיוִי אֱלֹהֵךְ דִּיהֵב לְךָ בְּכָל קִרְוֹךְ מְסֻאָבָא וְדִכְיָא יִכְלִינִיָּה כְּבִסֵּר טְבִיָּא וְאֵילָא:

12:15 "However, you may slaughter and eat meat within any of your gates, whatever you desire, according to the blessing of the LORD your God which He has given you; the unclean and the clean may eat of it, as of the gazelle and the deer.

12:16 רַק הַדָּם לֹא תֹאכְלוּ עַל־הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֻנּוּ כַּמַּיִם:

12:16 לְחֹד דְּמָא לֹא תִיכְלוּן עַל אַרְעָא תִישְׁדִּינִיָּה כְּמַיָּא:

12:16 "Only you shall not eat the blood; you are to pour it out on the ground like water.

12:17 לֹא־תֹכֵל לֶאֱכֹל בְּשְׁעָרֶיךָ מַעֲשֵׂר דְּגִנְךָ וְתִירְשֶׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וּבְכֹרֶת בְּקִרְךָ וְצֹאנֶךָ וְכָל־נֶדְרֶיךָ אֲשֶׁר תָּדַר וְנִדְבַתֶּיךָ וְתִרְוַמַת יָדֶךָ:

12:17 לִית לְךָ רִשׁוֹ לְמִיכַל בְּקִרְוֹךְ מַעֲסַר עֵיבוֹרֶךְ חֲמֻרֶךָ וּמִשְׁחָךָ וּבְכוּרֵי תוֹרְךָ וְעֵנְךָ וְכֹל נֶדְרֶךָ דְּתִידֵר וְנִדְבַתְךָ וְאַפְרָשׁוֹת יָדֶךָ:

12:17 "You are not allowed to eat within your gates the tithes of your grain or new wine or oil, or the firstborn of your herd or flock, or any of your votive offerings which you vow, or your freewill offerings, or the contribution of your hand.

12:18 כִּי אִם־לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תֹאכְלֻנּוּ בְּמִקּוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ אֹתָהּ וּבְנֹתָּ וּבְתִירָךָ וְעַבְדְּךָ וְהַלְוִי אֲשֶׁר בְּשְׁעָרֶיךָ וְשִׂמַחְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַשְׁלַח יָדֶךָ:

12:18 אֱלֹהִין קָדָם יוִי אֱלֹהֵךְ תִּיכְלִינִיָּה בְּאַתְרָא דִּיתְרַעִי יוִי אֱלֹהֵךְ בֵּיה אַתְּ וּבִרְךָ וּבִרְתְּךָ וְעַבְדְּךָ וְאִמְתְּךָ וְלִיּוֹאֵה דְּבִקְרֹךְ וְתַחְדֵּי קָדָם יוִי אֱלֹהֵךְ בְּכָל אוֹשְׁטוֹת יָדֶךָ:

12:18 "But you shall eat them before the LORD your God in the place which the LORD your God will choose, you and your son and daughter, and your male and female servants, and the Levite who is within your gates; and you shall rejoice before the LORD your God in all your undertakings.

12:19 הִשָּׁמֵר לְךָ פֶּן־תַּעֲזֹב אֶת־הַלְוִי כָּל־יְמֵיךָ עַל־אֲדָמְתֶךָ: ס

12:19 אַסְתַּמֵּר לְךָ דְּלִמָּא תִשְׁבּוּק יֵת לִיּוֹאֵה כֹּל יוֹמֶךָ עַל אַרְעֶךָ:

12:19 "Be careful that you do not forsake the Levite as long as you live in your land.

12:20 כִּי־יִרְחִיב יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־גְּבוּלְךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לְךָ וְאַמְרַתְּ אֹכְלָה בֶּשֶׂר כִּי־תֹאמֶה נִפְשֶׁךָ לֶאֱכֹל בֶּשֶׂר בְּכָל־אֹת נִפְשֶׁךָ תֹאכַל בֶּשֶׂר:

12:20 אַרִי יִפְתִּי יוִי אֱלֹהֵךְ יֵת תְּחֻמְךָ כְּמָא דְּמַלִּיל לְךָ וְתִימַר אִיכּוֹל בְּסָרָא אַרִי תִתְרַעִי נִפְשֶׁךָ לְמִיכַל בְּסָרָא בְּכָל רַעוֹת נִפְשֶׁךָ תִיכּוֹל בְּסָרָא:

12:20 "When the LORD your God extends your border as He has promised you, and you say, 'I will eat meat,' because you desire to eat meat, then you may eat meat, whatever you desire.

12:21 כִּי־יִרְחַק מִמּוֹךְ הַמִּקּוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹם שְׁמוֹ שָׁם וְזָבַחְתָּ מִבְּקִרְךָ וּמִצֹּאנֶךָ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לְךָ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתְךָ וְאָכַלְתָּ בְּשְׁעָרֶיךָ בְּכָל אֹת

נִפְשֶׁךְ:

12:21 אָרִי יִתְרַחֵק מִיָּנֶךְ אֶתְרָא דִּיתְרַעֵי יוֹי אֱלֹהֶךָ לְאַשְׂרָאָה שְׂכִינְתִּיהָ תִּמְן וְתִכּוֹס מִתּוֹרֶךְ וּמִעֲנֶךְ דִּיהֵב יוֹי לָךְ כְּמָא דְפִקִּידְתָּךְ וְתִיכּוֹל בְּקִרְוֶךָ בְּכָל רְעוּת נִפְשֶׁךְ:

12:21 "If the place which the LORD your God chooses to put His name is too far from you, then you may slaughter of your herd and flock which the LORD has given you, as I have commanded you; and you may eat within your gates whatever you desire.

12:22 אִף כַּאֲשֶׁר יֵאָכֵל אֶת־הַצִּבִּי וְאֶת־הָאֵיל בֶּן תֹּאכְלֵנוּ הַטָּמֵא וְהַטְּהוֹר יִחְדָּו יֵאָכְלֵנוּ:

12:22 בָּרֶם כְּמָא דְמִתְאָכִיל בְּסַר טְבִיא וְאֵילָא כִּין תִּיכְלִינִיה מִסְּאָבָא וְדִכְיָא כַּחְדָּא יִיכְלִינִיה:

12:22 "Just as a gazelle or a deer is eaten, so you will eat it; the unclean and the clean alike may eat of it.

12:23 רַק חֹזֶק לְבַלְתִּי אֶכֶל הַדָּם כִּי הַדָּם הוּא הַנֶּפֶשׁ וְלֹא־תֹאכַל הַנֶּפֶשׁ עִם־הַבֶּשֶׂר:

12:23 לְחֹד תִּקַּף בְּדִיל דְלֹא לְמִיכַל דְמָא אָרִי דְמָא הוּא נִפְשָׁא וְלֹא תִיכּוֹל נִפְשָׁא עִם בְּסָרָא:

12:23 "Only be sure not to eat the blood, for the blood is the life, and you shall not eat the life with the flesh.

12:24 לֹא תֹאכְלֵנוּ עַל־הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֵנוּ כַּמַּיִם:

12:24 לֹא תִיכְלִינִיה עַל אַרְעָא תִישְׁדִּינִיה כְּמַיָּא:

12:24 "You shall not eat it; you shall pour it out on the ground like water.

12:25 לֹא תֹאכְלֵנוּ לְמַעַן יֵיטֵב לָךְ וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ כִּי־תַעֲשֶׂה הַיֵּשֶׁר בְּעֵינֵי יְהוָה:

12:25 לֹא תִיכְלִינִיה בְּדִיל דְיֵיטֵב לָךְ וּלְבָנֶךָ בְּתֵרֶךְ אָרִי תַעֲבִיד דְכֶשֶׁר קָדָם יוֹי: 12:25 "You shall not eat it, so that it may be well with you and your sons after you, for you will be doing what is right in the sight of the LORD.

12:26 רַק קֹדְשֶׁיךָ אֲשֶׁר־יְהִי לָךְ וְנִדְרֶיךָ תִשָּׂא וּבָאתְ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה:

12:26 לְחֹד קוֹדֶשְׁךָ דִּיהוֹן לָךְ וְנִדְרֶךָ תִישׁוּל וְתִיתִי לְאַתְרָא דִּיתְרַעֵי יוֹי:

12:26 "Only your holy things which you may have and your votive offerings, you shall take and go to the place which the LORD chooses.

12:27 וְעָשִׂיתָ עֲלֵיתֶיךָ הַבֶּשֶׂר וְהַדָּם עַל־מִזְבֵּחַ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְדַם־זִבְחֶיךָ יִשְׁפָּךְ עַל־מִזְבֵּחַ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַבֶּשֶׂר תֹּאכַל:

12:27 וְתַעֲבִיד עֲלוֹתְךָ בְּסָרָא וּדְמָא עַל מִדְבַּחַא דִּיוֹי אֱלֹהֶךָ וְדַם נְכֹסֶת קוֹדֶשְׁךָ יִשְׁתַּפֵּיךְ עַל מִדְבַּחַא דִּיוֹי אֱלֹהֶךָ וּבְסָרָא תִיכּוֹל:

12:27 "And you shall offer your burnt offerings, the flesh and the blood, on the altar of the LORD your God; and the blood of your sacrifices shall be poured out on the altar of the LORD your God, and you shall eat the flesh.

12:28 שָׁמַר וְשָׁמַעְתָּ אֶת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ לְמַעַן יֵיטֵב לָךְ וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ עַד־עוֹלָם כִּי תַעֲשֶׂה הַטּוֹב וְהַיֵּשֶׁר בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: ס

12:28 טַר וְתִקְבִּיל יָת כָּל פְּתֻגְמַיָּא הָאֵלִין דְאַנָּא מִפְּקִיד לָךְ בְּדִיל דְיֵיטֵב לָךְ וּלְבָנֶךָ בְּתֵרֶךְ עַד עֲלֵמָא אָרִי תַעֲבִיד דְתִקִּין וּדְכֶשֶׁר קָדָם יוֹי אֱלֹהֶךָ:

12:28 "Be careful to listen to all these words which I command you, so that it may be well with you and your sons after you forever, for you will be doing what is good and right in the sight of the LORD your God.

12:29 כִּי־יִכְרִית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אַתָּה בָּא־שָׂמָה לְרִשְׁתָּ אוֹתָם

מִפְּנֵיךָ וִירִשְׁתָּ אֹתָם וַיִּשְׁבַּת בְּאַרְצָם:

12:29 אַרְי יִשְׁיִצִי יוֹי אֱלֹהֶךָ יִתְּ עִמָּמְיָא דְאַתְּ עָלִיל לְתַמָּן לְמִירַת יְתָהוֹן
מִן־קְדָמְךָ וְתִירַת יְתָהוֹן וְתִיתִיב בְּאַרְעֵהוֹן:

12:29 "When the LORD your God cuts off before you the nations which you are going in to dispossess, and you dispossess them and dwell in their land,

12:30 הַשְׁמַר לְךָ פֶּן־תִּנְקַשׁ אַחֲרֵיהֶם אַחֲרֵי הַשְׁמָדָם מִפְּנֵיךָ וּפְנֵי־תְדַרְשׁ לְאֱלֹהֵיהֶם
לֵאמֹר אֵיכָּה יַעֲבְדוּ הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֶת־אֱלֹהֵיהֶם וְאֶעֱשֶׂה־כֵּן גַּם־אֲנִי:

12:30 אִסְתַּמַּר לְךָ דְלִמָּא תִתְקִיל בְּתַרְיֵהוֹן בְּתַר דִּישְׁתִּיצוֹן מִן־קְדָמְךָ וְדִלְמָא
תִתְבַּע לְטַעוֹתֵהוֹן לְמִימַר אֵיכְדִין פְּלַחִין עִמָּמְיָא הָאֵלִין יִתְּ טַעוֹתֵהוֹן וְאֶעֱבִיד
כִּין אַף אָנָּא:

12:30 beware that you are not ensnared to follow them, after they are destroyed before you, and that you do not inquire after their gods, saying, 'How do these nations serve their gods, that I also may do likewise?'

12:31 לֹא־תַעֲשֶׂה כֵּן לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי כָל־תּוֹעֵבַת יְהוָה אֲשֶׁר שָׁנֵא עָשׂוּ
לְאֱלֹהֵיהֶם כִּי גַם אֶת־בְּנֵיהֶם וְאֶת־בָּנֹתֵיהֶם יִשְׂרְפוּ בְּאֵשׁ לְאֱלֹהֵיהֶם:

12:31 לֹא תַעֲבִיד כִּין קָדָם יוֹי אֱלֹהֶךָ אַרְי כָּל דְּמַרְחַק קָדָם יוֹי דְסָנִי עֲבָדִין
לְטַעוֹתֵהוֹן אַרְי אַף יִתְּ בְּנֵיהוֹן וְיִתְּ בְּנֹתֵהוֹן מוֹקְדִין בְּנוֹרָא לְטַעוֹתֵהוֹן:

12:31 "You shall not behave thus toward the LORD your God, for every abominable act which the LORD hates they have done for their gods; for they even burn their sons and daughters in the fire to their gods.

13:1 אֵת כָּל־הַדְּבָר אֲשֶׁר אֲנִכִּי מְצַוֶּה אֶתְכֶם אַתּוּ תִשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת לֹא־תִסְּףָ
עָלָיו וְלֹא תִגְרַע מִמֶּנּוּ: פ

13:1 יִתְּ כָּל פְּתַגְמָא תִפְקֻדְתָּא דְאַנָּא מִפְּקִיד יִתְּכּוֹן יִתִּיה תִּטְרוֹן לְמַעֲבַד לֹא
תּוֹסֵפּוֹן תִּיסְפּוֹן עָלוּהִי וְלֹא תִמְנַעוֹן תִּימִינַעוֹן מִנִּיה:

12:32 "Whatever I command you, you shall be careful to do; you shall not add to nor take away from it.

13:2 כִּי־יִקּוּם בְּקִרְבְּךָ נְבִיא אוֹ חֹלֵם חֲלוֹם וְנָתַן אֵלֶיךָ אוֹת אוֹ מוֹפֵת:

13:2 אַרְי יְקוּם בֵּינְךָ נְבִיא אוֹ חָלִים חֲלִמָא חִילמָא וְיִתִּין לְךָ אֵת אוֹ מוֹפֵת
מוֹפֵת:

13:1 "If a prophet or a dreamer of dreams arises among you and gives you a sign or a wonder,

13:3 וּבֹא הָאוֹת וְהַמוֹפֵת אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֵלֶיךָ לֵאמֹר גִּלְכָּה אַחֲרֵי אֱלֹהִים אַחֲרַיִם
אֲשֶׁר לֹא־יָדַעְתֶּם וְנַעֲבַדְם:

13:3 וְיִיתִי אִתָּא וּמוֹפֵתָא דְמַלִּיל עֵימְךָ לְמִימַר נַהֲךָ בְּתַר טַעוֹת עִמָּמְיָא דְלֹא
יִדְעַתְנִין וְנַפְלְחִינִין:

13:2 and the sign or the wonder comes true, concerning which he spoke to you, saying, 'Let us go after other gods (whom you have not known) and let us serve them,'

13:4 לֹא תִשְׁמַע אֶל־דְּבַרֵי הַנְּבִיא הַהוּא אוֹ אֶל־חֹלֵם הַחֲלוֹם הַהוּא כִּי מִנְסָה
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶתְכֶם לְדַעַת הַיִּשְׁכֶּם אֲהַבִּים אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּכָל־לִבְבְּכֶם
וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם:

13:4 לֹא תִקְבִיל לְפַתְגְּמֵי נְבִיא הַהוּא אוֹ מִן לוֹת חָלִים חֲלִמָא חִילמָא הַהוּא
אַרְי מְנַסִּי יוֹי אֱלֹהֵכּוֹן יִתְּכּוֹן לְמִידַע הָאִיתִיכּוֹן הָאִיתִיכּוֹן רְחַמִּין יִתְּ קָדָם יוֹי
אֱלֹהֵכּוֹן בְּכָל לִיבְכּוֹן וּבְכָל נַפְשְׁכּוֹן:

13:3 you shall not listen to the words of that prophet or that dreamer of dreams; for the LORD your God is testing you to find out if you love the LORD your God with all your heart and with all your soul.

13:5 אַחֲרֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם תֵּלְכוּ וְאַתּוּ תִירָאוּ וְאֶת־מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וּבְקִלּוֹ
תִשְׁמְעוּ וְאַתּוּ תַעֲבְדוּ וּבוֹ תִדְבְּקוּן:

13:5 בְּתֵר פּוֹלְחָנָא דַּחֲלָתָא דִּיּוּי אֱלֹהֵכּוֹן תִּהְיוּ וְיִתִּיָּה תְּדַחֲלוּן וְיִתְּ פִּיקוּדוּהִי תִּשְׁרוּן וְלִמִּימְרֵיהּ תִּקְבְּלוּן וּקְדָמוּהִי תִּפְלְחוּן וּלְדַחֲלִתֶיהּ תִּתְקַרְבוּן תִּקְרָבוּן:

13:4 "You shall follow the LORD your God and fear Him; and you shall keep His commandments, listen to His voice, serve Him, and cling to Him.

13:6 וְהִנְבִּיאָה הָהוּא אִו חָלֵם הַחֲלוֹם הָהוּא יוֹמֵת כִּי דְבַר־סֵרָה עַל־יְהוָה

אֱלֹהֵיכֶם הַמוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְהַפֹּדֵד מִבַּיִת עֲבָדִים לְהַדְיִיחַ

מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בָּהּ וּבַעֲרַת הָרַע מִקִּרְבְּךָ:

13:6 וְנִבְיָא הָהוּא אִו חָלִים חֲלָמָא חִילְמָא הָהוּא יִתְקַטִּיל אֲרִי מְלִיל סִתְיָא

עַל יוּי אֱלֹהֵכּוֹן דְּאַפִּיק יִתְכוּן מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם וּדְפִרְקֵךְ מִבַּיִת עֲבָדוּתָא

לְאַטְעִיּוּתְךָ מִן אֹרְחָא דְּפִקְדֵךְ יוּי אֱלֹהֶךָ לְמַהֲךָ בַּהּ וְתִפְלִי עֲבִיד דְּבִישׁ מִבִּינְךָ:

13:5 "But that prophet or that dreamer of dreams shall be put to death, because he has counseled rebellion against the LORD your God who brought you from the land of Egypt and redeemed you from the house of slavery, to seduce you from the way in which the LORD your God commanded you to walk. So you shall purge the evil from among you.

13:7 כִּי יִסִּיתְךָ אֲחִיךָ בֶן־אִמְךָ אִו־בְּנֵךְ אִו־בִּתְךָ אִו אִשְׁתְּ חֵיקְךָ אִו רַעַךְ אֲשֶׁר

כִּנְפִשְׁךָ בְּסִתְרָא לְאַמְרָא נִלְכָּה וְנַעֲבַדְהָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ אֲתָהּ

וְאַבְתִּיךָ:

13:7 אֲרִי יִמְלִכִינְךָ יִמְלִכִינְךָ אֲחִיךָ בֶּר אִימְךָ אִו בְּרֵךְ אִו בְּרֵתְךָ אִו אִיתְתָּ קְנִימְךָ

קְנִימְךָ אִו חֲבֵרְךָ דְּכִנְפִשְׁךָ בְּסִתְרָא לְמִימְרָא נְהֵךְ וְנִפְלַח לְטַעוּת עֲמִמְיָא דְּלֹא

יָדַעְתָּ אֶת וְאַבְהֵתְךָ:

13:6 "If your brother, your mother's son, or your son or daughter, or the wife you cherish, or your friend who is as your own soul, entice you secretly, saying, 'Let us go and serve other gods' (whom neither you nor your fathers have known,

13:8 מֵאַלְהֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר סְבִיבְתֵיכֶם הַקְּרִבִּים אֵלֶיךָ אִו הַרְחֻקִּים מִמֶּנְךָ מִקְצֵה

הָאָרֶץ וְעַד־קְצֵה הָאָרֶץ:

13:8 מִטַּעוּת עֲמִמְיָא דְּבִסְחָרְנִיכּוֹן דִּי בְּסוּחְרִנִיכּוֹן דְּקָרִיבִין לְךָ אִו דְּרַחֲיִקִין

מִינְךָ מִסִּפֵּי אֶרְעָא וְעַד סִּפֵּי אֶרְעָא:

13:7 of the gods of the peoples who are around you, near you or far from you, from one end of the earth to the other end),

13:9 לֹא־תֵּאָבֶה לוֹ וְלֹא תִשְׁמַע אֵלָיו וְלֹא־תַחֲוֶם עֵינְךָ עָלָיו וְלֹא־תִחְמַל

וְלֹא־תִכְסֶּה עָלָיו:

13:9 לֹא תִיבִי לִיהּ וְלֹא תִקְבִיל מִנִּיהּ וְלֹא תַחֲוֶם עֵינְךָ עָלּוּהִי וְלֹא תִרְחִים וְלֹא

תִּכְסִי עָלּוּהִי:

13:8 you shall not yield to him or listen to him; and your eye shall not pity him, nor shall you spare or conceal him.

13:10 כִּי הֲרֹג תִּהְרַגְנּוּ יָדְךָ תִּהְיֶה־בּוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה לְהַמִּיתוֹ וְיָדְךָ כָּל־הָעַם בְּאַחֲרָנָה:

13:10 אֲרִי מִקְטֵל תִּקְטְלוּנִיהּ יָדְךָ תְּהִי בֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא לְמִקְטִלִּיהּ וְיָדָא דְּכָל

עַמָּא בְּבִתְרִיתָא:

13:9 "But you shall surely kill him; your hand shall be first against him to put him to death, and afterwards the hand of all the people.

13:11 וּסְקַלְתּוּ בְּאַבְנִים וּמָת כִּי בִקֵּשׁ לְהַדְיִיחַ מֵעַל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַמוֹצִיאֲךָ

מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבַּיִת עֲבָדִים:

13:11 וְתִרְגְּמוּנִיהּ בְּאַבְנֵיָא וְיָמוּת אֲרִי בְּעָא לְאַטְעִיּוּתְךָ מִדַּחֲלָתָא מִדַּחֲלָתָא דִּיּוּי

אֱלֹהֶךָ דְּאַפְקֵךְ מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם מִבַּיִת עֲבָדוּתָא:

13:10 "So you shall stone him to death because he has sought to seduce you from the LORD your God who brought you out from the land of Egypt, out of the house of slavery.

13:12 וְכָל־יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ וַיִּרְאוּ וְלֹא־יוֹסֵפוּ לַעֲשׂוֹת פְּדָבָר הָרַע הַזֶּה בְּקִרְבְּךָ: ס
13:12 וְכָל יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּן וַיִּדְחַלּוּן וְלֹא יוֹסֵפוּן לְמַעַבְדַּד כְּפִתְגָמָא בִישָׂא
הָרִין בִּינְךָ:

13:11 "Then all Israel will hear and be afraid, and will never again do such a wicked thing among you.

13:13 כִּי־תִשְׁמָע בְּאַחַת עָרֶיךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ לְשִׁבְתָּ שָׁם לֵאמֹר:

13:13 אָרִי תִשְׁמָע בַּחֲדָא מִן קִרְנֶךָ דַּיּוּי אֱלֹהֶךָ יְהִיב לְךָ לְמִיתַב תַּמָּן לְמִימַר:

13:12 "If you hear in one of your cities, which the LORD your God is giving you to live in, anyone saying that

13:14 יֵצְאוּ אַנְשִׁים בְּנֵי־בַלְיַעַל מִקִּרְבְּךָ וַיְהִיחוּ אֶת־יֹשְׁבֵי עִירָם לֵאמֹר גַּלְכָּה
וְנַעֲבֹדָה אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא־יָדַעְתֶּם:

13:14 נִפְקוּ גְבָרִין גְּבָרִין בְּנֵי רַשְׁעָא מִבְּנִיךָ וְאַטְעִיּוּ יָת יְתָבֵי קִרְתָּהוּן לְמִימַר
נְהַךְ וְנִפְלַח לְטַעוֹת עַמְמֵיָא דְלֹא יָדַעְתוּן:

13:13 some worthless men have gone out from among you and have seduced the inhabitants of their city, saying, 'Let us go and serve other gods' (whom you have not known),

13:15 וְדַרְשַׁת וְחַקְרַת וְשָׁאַלְתָּ הֵיטֵב וְהִנֵּה אָמַת נְכוֹן הַדָּבָר נַעֲשֶׂתָה הַתּוֹעֵבָה
הַזֹּאת בְּקִרְבְּךָ:

13:15 וְתַתְּבַע וְתַבְדּוּק וְתִשְׁאַל יָאוֹת וְהָא קוֹשְׁטָא כִּינּוּן פִּתְגָמָא אֶתְעִבִידַת
תּוֹעִיבְתָא הָדָא בִּינְךָ:

13:14 then you shall investigate and search out and inquire thoroughly. If it is true and the matter established that this abomination has been done among you,

13:16 הִכָּה תִּכֶּה תְּכָה אֶת־יֹשְׁבֵי הָעִיר (הַהוּא) [הַהִיא] לְפִי־חֶרֶב הַחֶרֶם אֶתָּה
וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּהּ וְאֶת־בְּהֵמָתָהּ לְפִי־חֶרֶב:

13:16 מִמַּחָא תַמְחִי יָת יְתָבֵי קִרְתָּא הַהִיא לְפִתְגָם דְּחָרַב גְּמַר יָתָה וְיָת כָּל
דְּבָהּ וְיָת בַּעִירָה לְפִתְגָם דְּחָרַב:

13:15 you shall surely strike the inhabitants of that city with the edge of the sword, utterly destroying it and all that is in it and its cattle with the edge of the sword.

13:17 וְאֶת־כָּל־שְׁלָלָהּ תִּקְבֹּץ אֶל־תּוֹךְ רַחְבָּהּ וְשָׂרַפְתָּ בְּאֵשׁ אֶת־הָעִיר
וְאֶת־כָּל־שְׁלָלָהּ כָּלִיל לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהָיְתָה תֵּל עוֹלָם לֹא תִבְנֶה עוֹד:

13:17 וְיָת כָּל עַדְאָה תַכְנוֹשׁ לְגוּ פִתְאָה וְתוֹקִיד בְּנוֹרָא יָת קִרְתָּא וְיָת כָּל
עַדְאָה גְּמִיר קַדָּם יוּי אֱלֹהֶךָ וְתַהִי תֵּל חָרוֹב חָרִיב לְעָלָם לֹא תִתְבְּנֵי עוֹד:

13:16 "Then you shall gather all its booty into the middle of its open square and burn the city and all its booty with fire as a whole burnt offering to the LORD your God; and it shall be a ruin forever. It shall never be rebuilt.

13:18 וְלֹא־יִדְבַק בִּידְךָ מְאוּמָה מִן־הַחֶרֶם לְמַעַן יָשׁוּב יְהוָה מִחֲרוֹן אַפּוֹ וְנָתַן־לְךָ
רַחֲמִים וְרַחֲמֵךָ וְהִרְבֶּךָ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְתָּיךָ:

13:18 וְלֹא יִדְבַק בִּידְךָ מִיַּדְעָם מִן חֲרָמָא חֲרָמָא בְּדִיל דִּיתוּב יוּי מִתְקוּף
רוֹגְזִיָּה וְיִתִּין לְךָ רַחֲמִין וְיִרְחִים עֲלֶךָ וְיִסְגִּינְךָ כְּמָא דְקָיִים לְאַבְתָּיךָ:

13:17 "Nothing from that which is put under the ban shall cling to your hand, in order that the LORD may turn from His burning anger and show mercy to you, and have compassion on you and make you increase, just as He has sworn to your fathers,

13:19 כִּי תִשְׁמָע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשָׁמֹר אֶת־כָּל־מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶה
הַיּוֹם לַעֲשׂוֹת הִישֵׁר בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: ס

13:19 אָרִי תִקְבִּיל לְמִימַרָא דַּיּוּי אֱלֹהֶךָ לְמַטַּר יָת כָּל פְּקוּדוֹהִי דְאַנָּא מִפְּקוּד
לְךָ יוֹמָא דִּין לְמַעַבְדַּד דְכָשֵׁר קַדָּם יוּי אֱלֹהֶךָ:

13:18 if you will listen to the voice of the LORD your God, keeping all His commandments which I am commanding

you today, and doing what is right in the sight of the LORD your God.

14:1 בְּנִים אַתֶּם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם לֹא תִתְגַּדְדוּ וְלֹא־תִשְׂיִמוּ קַרְחָה בֵּין עֵינֵיכֶם לְמֵת:

14:1 בְּנִין אַתּוֹן קֹדֶם יְיָ אֱלֹהֵיכֹן לֹא תִתְמַמּוֹן וְלֹא תִשׁוּן מְרֵט בֵּין עֵינֵיכֹן עַל מֵית:

14:1 "You are the sons of the LORD your God; you shall not cut yourselves nor shave your forehead for the sake of the dead.

14:2 כִּי עִם קְדוֹשׁ אַתָּה לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ וּבְךָ בָחַר יְהוָה לְהֵיוֹת לוֹ לְעַם סִגְלָה מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאָדָמָה: ס

14:2 אֲרִי עִם קָדִישׁ אַת קֹדֶם יְיָ אֱלֹהֶךָ וּבְךָ אֶתְרַעֵי יְיָ לְמַהוֹי לִיה לְעַם חֲבִיב מִכָּל עַמְמֵיָא דְעַל־אֲפֵי אֶרֶעֶא:

14:2 "For you are a holy people to the LORD your God, and the LORD has chosen you to be a people for His own possession out of all the peoples who are on the face of the earth.

14:3 לֹא תֹאכַל כָּל־תוֹעֵבָה:

14:3 לֹא תִיכּוֹל כָּל דְּמִרְחַק דְּמִרְחַק:

14:3 "You shall not eat any detestable thing.

14:4 זֹאת הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ שֹׁר שֶׁה כְּשָׁבִים וְשֶׁה עֲזִים:

14:4 דִּין דַּא בְּעִירָא דְּתִיכְלוֹן תּוֹרִין אִימְרִין דְּרַחֲלִין דְּרַחֲלִין וּגְדִין וּגְדִין דְּעִזִּין:

14:4 "These are the animals which you may eat: the ox, the sheep, the goat,

14:5 אֵיל וְצִבִי וַיַּחֲמוֹר וְאִקֹּ וְדִישָׁן וְתֹאוֹ וְזֶמֶר:

14:5 אֵילָא וְטִבְיָא וַיַּחֲמוֹרָא וַיַּעֲלָא וְרִימָא וְתוֹרְבָלָא וְתוֹרְבָלָא וְדִיצָא:

14:5 the deer, the gazelle, the roebuck, the wild goat, the ibex, the antelope and the mountain sheep.

14:6 וְכָל־בְּהֵמָה מִפְּרִסַּת פְּרִסָּה וְשִׁסְעַת שִׁסְעַת שְׁתֵּי פְּרִסוֹת מֵעֶלְת גֵּרָה בְּבַהֲמָה אַתָּה תֹאכְלוּ:

14:6 וְכָל בְּעִירָא דְּסִדִּיקָא פְּרִסְתָּהּ וּמִטְלָפִין וּמִטְלָפִין טְלָפִין תְּרִיתִין פְּרִסְתָּהּ מִסְקָא פִּשְׂרָא בְּבִעִירָא יְתָה תִיכְלוֹן:

14:6 "Any animal that divides the hoof and has the hoof split in two *and* chews the cud, among the animals, that you may eat.

14:7 אֲךָ אַתְּ־זֶה לֹא תֹאכְלוּ מִמַּעֲלֵי הַגֵּרָה וּמִמִּפְּרִסֵי הַפְּרִסָּה הַשְּׂסוּעָה אֶת־הַגָּמֶל וְאֶת־הָאַרְנָבֶת וְאֶת־הַשָּׁפָן כִּי־מַעֲלָה גֵרָה הִמָּה וּפְרִסָּהּ לֹא הַפְּרִיסוֹ טְמֵאִים הֵם לָכֶם:

14:7 בְּרַם יֵת דִּין לֹא תִיכְלוֹן מִמִּסְקֵי פִשְׂרָא וּמִסְדִּיקֵי פְּרִסְתָּא מִטְלָפֵי מִטְלָפֵי טְלָפִיא יֵת גַּמְלָא וְיֵת אַרְנָבָא וְיֵת טְפֹזָא טְבֹזָא אֲרִי מִסְקֵי פִשְׂרָא אֲנוֹן וּפְרִסְתָּהוֹן לֹא סְדִיקָא מִסְאֲבִין אֲנוֹן לְכוֹן:

14:7 "Nevertheless, you are not to eat of these among those which chew the cud, or among those that divide the hoof in two: the camel and the rabbit and the shaphan, for though they chew the cud, they do not divide the hoof; they are unclean for you.

14:8 וְאֶת־הַחֲזִיר כִּי־מִפְּרִיס פְּרִסָּה הוּא וְלֹא גֵרָה טְמֵא הוּא לָכֶם מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכְלוּ וּבְנִבְלָתָם לֹא תִגְעוּ: ס

14:8 וְיֵת חֲזִירָא אֲרִי סְדִיק פְּרִסְתָּא הוּא וְלֹא פִשֵׁר מִסְאֲב הוּא לְכוֹן מִבְּסָרְהוֹן לֹא תִיכְלוֹן וּבְנִבְלָתָהוֹן וּבְנִבְלָתָהוֹן לֹא תִקְרְבוּן:

14:8 "The pig, because it divides the hoof but *does* not *chew* the cud, it is unclean for you. You shall not eat any of their flesh nor touch their carcasses.

14:9 אֶת־זֶה תֹאכְלוּ מִכָּל אֲשֶׁר בַּמַּיִם כָּל אֲשֶׁר־לּוֹ סַנְפִּיר וְקִשְׁקֶשֶׁת תֹאכְלוּ:

14:9 יֵת דִּין תִּיכְלוּן מִכָּל דְּבַמַּיָא כָּל דְּלִיָּה צִיּוּן וְקַלְפִּין תִּיכְלוּן:

14:9 "These you may eat of all that are in water: anything that has fins and scales you may eat,

14:10 וְכָל אֲשֶׁר אֵין־לּוֹ סַנְפִּיר וְקִשְׁקֶשֶׁת לֹא תֹאכְלוּ טָמֵא הוּא לָכֶם: ס

14:10 וְכָל דְּלִית לִיָּה צִיּוּן וְקַלְפִּין לֹא תִיכְלוּן מִסָּאָב הוּא לְכוּן:

14:10 but anything that does not have fins and scales you shall not eat; it is unclean for you.

14:11 כָּל־צִפּוֹר טְהוֹרָה תֹאכְלוּ:

14:11 כָּל צִיפֹר דְּכִי תִיכְלוּן:

14:11 "You may eat any clean bird.

14:12 וְזֶה אֲשֶׁר לֹא־תֹאכְלוּ מֵהֶם הַנְּשָׁר וְהַפֶּרֶס וְהַעֲזוּנִיָּה:

14:12 וְדִין דְּלֹא תִיכְלוּן מִנְּהוּן נִשְׂרָא וְעֵר וְעוּזָא וְעוּזָא:

14:12 "But these are the ones which you shall not eat: the eagle and the vulture and the buzzard,

14:13 וְהַרְאָה וְאֶת־הָאֵיָּה וְהַדִּיקָה לְמִינָהּ:

14:13 וְבַת כַּנְּפָא וְטִרְפִּיתָא וְדִיתָא וְדִיתָא לְזִנָּה:

14:13 and the red kite, the falcon, and the kite in their kinds,

14:14 וְאֵת כָּל־עֹרֵב לְמִינוֹ:

14:14 וְיֵת כָּל עוֹרְבָא לְזִנָּה:

14:14 and every raven in its kind,

14:15 וְאֵת בַּת הַיַּעֲנָה וְאֶת־הַתְּחֻמָּס וְאֶת־הַשַּׁחַף וְאֶת־הַנֶּץ לְמִינָהּ:

14:15 וְיֵת בַּת־נַעֲמִיתָא וְצִיָּא וְצִיָּא וְצִיָּא וְצִיָּא לְזִנּוּהִי:

14:15 and the ostrich, the owl, the sea gull, and the hawk in their kinds,

14:16 אֶת־הַכּוֹס וְאֶת־הַיַּנְשׁוּף וְהַתְּנַשְׁמַת:

14:16 קַדְיָא וְקַדְיָא וְקִיפּוּפָא וְבוּתָא וְבוּתָא:

14:16 the little owl, the great owl, the white owl,

14:17 וְהַקָּאֵת וְאֶת־הַרְחֻמָּה וְאֶת־הַשְּׁלֵךְ:

14:17 וְקַתָּא וְיִרְקִיקָא וְשְׁלִינוּנָא:

14:17 the pelican, the carrion vulture, the cormorant,

14:18 וְהַחֲסִידָה וְהָאֲנָפָה לְמִינָהּ וְהַדּוּכִיפַת וְהָעֵטְלָף:

14:18 וְחֹרִיתָא וְאָבָא וְאָבָא לְזִנָּה וְנַגְר־טוּרָא וְעֵטְלִיפָא:

14:18 the stork, and the heron in their kinds, and the hoopoe and the bat.

14:19 וְכָל שְׂרִץ הָעוֹף טָמֵא הוּא לָכֶם לֹא יֹאכְלוּ:

14:19 וְכָל רַחֲשָׂא דְּעוּפָא מִסָּאָב הוּא לְכוּן לֹא יִתְאֲכְלוּן:

14:19 "And all the teeming life with wings are unclean to you; they shall not be eaten.

14:20 כָּל־עוֹף טְהוֹר תֹאכְלוּ:

14:20 כָּל עוֹף דְּכִי תִיכְלוּן:

14:20 "You may eat any clean bird.

14:21 לֹא תֹאכְלוּ כֹל־נֶבֶלָה לְגֵר אֲשֶׁר־בְּשַׁעְרֵיךָ תִּחְנַנֶּה וְאָכְלָה אוֹ מָכַר לְנֹכְרִי
 כִּי עִם קְדוֹשׁ אַתָּה לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא־תִבְשֵׁל גְּדִי בַחֲלֵב אִמּוֹ: פ
 14:21 לֹא תִיכְלוּן כֹּל נְבִילָא לְתוֹתֵב עֵרֶל דְּבִקְרוּךְ תִּחְנַיְנָה וְיִיכְלִינָה אוֹ
 תִּזְבְּנִינָה לְבִרְעַמְמִין אַרִי עִם קְדִישׁ אַת קְדָם יוֹי אֱלֹהֶךָ לֹא תִיכְלוּן בְּסַר
 בַּחֲלֵב:

14:21 "You shall not eat anything which dies *of itself*. You may give it to the alien who is in your town, so that he may eat it, or you may sell it to a foreigner, for you are a holy people to the LORD your God. You shall not boil a young goat in its mother's milk.

14:22 עֶשֶׂר תַּעֲשֶׂר אֶת כָּל־תְּבוּאֹת זְרַעַךָ הַיֵּצֵא הַשָּׂדֶה שָׁנָה שָׁנָה:

14:22 עֶסְרָא תַעֲסַר ית כל עֵלְלַת זְרַעְךָ דִּיפּוּק דִּיפִיק חֲקֵלָא שָׁנָא שָׁנָא:

14:22 "You shall surely tithe all the produce from what you sow, which comes out of the field every year.

14:23 וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר לְשִׁכְנֵן שְׁמוֹ שָׁם מֵעֶשֶׂר
 דְּגַנְךָ תִּירֹשֶׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וּבְכֹרֹת בְּקָרְךָ וְצֹאנֶךָ לְמַעַן תִּלְמַד לִירְאָה אֶת־יְהוָה
 אֱלֹהֶיךָ כָּל־הַיָּמִים:

14:23 וְתִיכּוֹל קְדָם יוֹי אֱלֹהֶךָ בְּאַתְרָא דִּיתְרַעֵי דִּיתְרַעֵי לְאַשְׂרָאָה שְׂכִינְתִּיה
 תְּמֵן מַעֲסַר עֵיבוּרְךָ עֵבוּרְךָ חֲמֻרְךָ וּמִשְׁחָךָ וּבִכּוּרֵי וּבִכּוּרֵי תוֹרְךָ וְעֶנְךָ בְּדִיל
 דְּתִילַף לְמַדְחַל קְדָם יוֹי אֱלֹהֶךָ כֹּל יוֹמָא:

14:23 "You shall eat in the presence of the LORD your God, at the place where He chooses to establish His name, the tithe of your grain, your new wine, your oil, and the firstborn of your herd and your flock, so that you may learn to fear the LORD your God always.

14:24 וְכִי־יִרְבֶּה מִמּוֹךְ הַדֶּרֶךְ כִּי לֹא תוּכַל שְׂאתוֹ כִּי־יִרְחַק מִמּוֹךְ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
 יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹם שְׁמוֹ שָׁם כִּי יִבְרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:

14:24 וְאַרִי יִסְגִי תִסְגִי מִנְךָ אֹרְחָא אַרִי לֹא תְכוּל לְמִיטְלִיה אַרִי יִתְרַחַק מִינְךָ
 אֹרְחָא אַתְרָא דִּיתְרַעֵי יוֹי אֱלֹהֶךָ לְאַשְׂרָאָה שְׂכִינְתִּיה תְּמֵן אַרִי יִבְרַכִּינְךָ יוֹי
 אֱלֹהֶיךָ:

14:24 "If the distance is so great for you that you are not able to bring *the tithe*, since the place where the LORD your God chooses to set His name is too far away from you when the LORD your God blesses you,

14:25 וְנִתְתָה בְכַסְפָּךָ וְצִרְתָּ הַכֶּסֶף בְּיָדְךָ וְהִלַּכְתָּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה
 אֱלֹהֶיךָ בּוֹ:

14:25 וְתִתִּין בְּכַסְפָּא וְתַצּוּר כַּסְפָּא בְּיַדְךָ וְתִתְךָ לְאַתְרָא דִּיתְרַעֵי יוֹי אֱלֹהֶךָ בִּיהַ:

14:25 then you shall exchange *it* for money, and bind the money in your hand and go to the place which the LORD your God chooses.

14:26 וְנִתְתָה הַכֶּסֶף בְּכֹל אֲשֶׁר־תִּאֲוֶה נַפְשְׁךָ בְּבָקָר וּבְצֹאן וּבַיִן וּבִשְׂכָר וּבְכֹל
 אֲשֶׁר תִּשְׁאַלְךָ נַפְשְׁךָ וְאָכַלְתָּ שָׁם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשִׂמַּחְתָּ אִתָּה וּבֵיתְךָ:

14:26 וְתִתִּין כַּסְפָּא בְּכֹל דְּתִתְרַעֵי נַפְשְׁךָ בְּתוּרֵי וּבַעֲנָא וּבַחֲמַר חֲדַת וְעִתִּיק
 וּבְכֹל דְּתִשְׁאַלִינְךָ נַפְשְׁךָ וְתִיכּוֹל תְּמֵן קְדָם יוֹי אֱלֹהֶךָ וְתַחְדֵי אַת וְאַנְשׁ בֵּיתְךָ:

14:26 "You may spend the money for whatever your heart desires: for oxen, or sheep, or wine, or strong drink, or whatever your heart desires; and there you shall eat in the presence of the LORD your God and rejoice, you and your household.

14:27 וְהָלוּי אֲשֶׁר־בְּשַׁעְרֶיךָ לֹא תַעֲזֹבֵנּוּ כִּי אֵין לוֹ חֵלֶק וְנַחֲלָה עִמָּךְ: ס

14:27 וְלוֹיָאָה דְּבִקְרוּךְ לֹא תִשְׁבְּקִינִיה תְּרַחֲקִינִיה אַרִי לִית לִיה חוּלְקָא וְאַחֲסָנָא

עִימָךְ:

14:27 "Also you shall not neglect the Levite who is in your town, for he has no portion or inheritance among you.

14:28 מְקַצֵּה שְׁלֹשׁ שָׁנִים תּוֹצִיא אֶת-כָּל-מַעֲשֶׂר תְּבוּאָתְךָ בַּשָּׁנָה הַהִוא וְהִנַּחַת בַּשְּׂעִרִיד:

14:28 מִסּוּף תְּלַת שָׁנִין תִּפְיֵק יָת כָּל מַעֲסַר עַלְלַתְךָ בַּשָּׂמָה הַהִיא וְתַצְנַע בְּקִרְוֶךָ:
14:28 "At the end of every third year you shall bring out all the tithe of your produce in that year, and shall deposit it in your town.

14:29 וּבָא הַלֵּוִי כִּי אֵין-לוֹ חֶלֶק וְנַחֲלָה עִמָּךְ וְהַגֵּר וְהַיְתוּם וְהָאֵלְמָנָה אֲשֶׁר בַּשְּׂעִרִיד וְאָכְלוּ וְשָׂבְעוּ לְמַעַן יְבָרְכֶךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-מַעֲשֵׂה יָדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה: ס

14:29 וְיִיתִי לְיוֹאֵה אֲרִי לִית לִיה חוֹלֵק וְאֲחֻסָּנָא עִמָּךְ וְגִיּוֹרָא וְיִתְמָא וְאֲרַמְלָתָא דְבִקְרוֹךְ וְיִיכָלוּן וְיִסְבְּעוּן בְּדִיל דִּיבְרַכְיִנְךָ יוִי אֱלֹהֶךָ בְּכָל עוֹבְדֵי יָדְךָ דְתַעֲבִיד:
14:29 "The Levite, because he has no portion or inheritance among you, and the alien, the orphan and the widow who are in your town, shall come and eat and be satisfied, in order that the LORD your God may bless you in all the work of your hand which you do.

15:1 מִקֵּץ שִׁבְע־שָׁנִים תַּעֲשֶׂה שְׁמִטָּה:

15:1 מִסּוּף שִׁבְעַ שָׁנִין תַּעֲבִיד שְׁמִיטָתָא:

15:1 "At the end of every seven years you shall grant a remission of debts.

15:2 וְזֶה דְבַר הַשְּׁמִטָּה שְׁמוּט כָּל-בַּעַל מַשֶּׁה יָדוֹ אֲשֶׁר יִשֶׁה בְּרַעְהוּ לְאִי-גִשׁ אֶת-רַעְהוּ וְאֶת-אָחִיו כִּי-קָרָא שְׁמִטָּה לִיהוָה:

15:2 וּדְיִן פְּתָגָם שְׁמִיטָתָא וְיִשְׁמִיט כָּל גֹּבֵר מְרִי רִשׁוֹ דִּירִשִׁי בְחִבְרִיהָ לָא יִתְבַּע מִן חִבְרִיהָ וּמִן אַחֻוּהִי אֲרִי קָרָא שְׁמִיטָתָא קָדָם יוִי:

15:2 "This is the manner of remission: every creditor shall release what he has loaned to his neighbor; he shall not exact it of his neighbor and his brother, because the LORD'S remission has been proclaimed.

15:3 אֶת-הַנִּכְרִי תִגַּשׁ וְאֲשֶׁר יִהְיֶה לָךְ אֶת-אָחִיךָ תִשְׁמִט יָדְךָ:

15:3 מִן בְּרַעְמִינִין תִּתְבַּע וְדִיְהִי לָךְ עִם מִן אַחֻךְ תִּשְׁמִיט יָדְךָ:

15:3 "From a foreigner you may exact it, but your hand shall release whatever of yours is with your brother.

15:4 אֶפְסֵי כִּי לֹא יִהְיֶה-בָּךְ אֶבְיוֹן כִּי-בָרַךְ יְבָרְכֶךָ יְהוָה בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן-לָךְ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ:

15:4 לְחוּד אֲרִי לֹא יְהִי בְךָ מִסְכִּינָא אֲרִי בְרַכָּא יְבָרְכִינְךָ יוִי בְּאֶרְעָא דִּיּוִי אֱלֹהֶךָ יְהִיב לָךְ אֲחֻסָּנָא לְמִירְתָּהּ:

15:4 "However, there will be no poor among you, since the LORD will surely bless you in the land which the LORD your God is giving you as an inheritance to possess,

15:5 רַק אִם-שָׁמוּעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשָׁמֵר לַעֲשׂוֹת אֶת-כָּל-הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנִכִּי מִצְוֶה הַיּוֹם:

15:5 לְחוּד אִם קָבְלָא תְקַבִּיל לְמִימְרָא דִּיּוִי אֱלֹהֶךָ לְמִיטֵר לְמַעַבְד יָת כָּל תְּפַקִּידָתָא הָדָא דְאֲנָא מְפַקִּיד לָךְ יוֹמָא דִּין:

15:5 if only you listen obediently to the voice of the LORD your God, to observe carefully all this commandment which I am commanding you today.

15:6 כִּי-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּרַכְךָ פֶּאֶשֶׁר דְּבַר-לָךְ וְהַעֲבַטְתָּ גוֹיִם רַבִּים וְאֵתָהּ לֹא תַעֲבֹט וּמִשְׁלַת בְּגוֹיִם רַבִּים וּבָךְ לֹא יִמְשְׁלוּ: ס

15:6 אֲרִי יוִי אֱלֹהֶךָ בְּרַכְךָ כְּמָא דְמַלִּיל לָךְ וְתוֹזִיף תּוֹזֵף לְעַמְמִין סְגִיאיִן וְאֵת לֹא תִזִּיף וְתִשְׁלוּט וְתִשְׁלוּט בְּעַמְמִין סְגִיאיִן וּבָךְ לֹא יִשְׁלֹטוּן:

15:6 "For the LORD your God will bless you as He has promised you, and you will lend to many nations, but you will not borrow; and you will rule over many nations, but they will not rule over you.

15:7 כִּי־יְהִי־בְךָ אֶבְיוֹן מֵאֶחָד אֶחָיִךְ בְּאֶחָד שְׁעָרֶיךָ בְּאַרְצֶךָ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ לֹא תִאֲמֵן אֶת־לִבְּךָ וְלֹא תִקְפֹּץ אֶת־יָדְךָ מֵאֶחָיִךְ הָאֶבְיוֹן:
 15:7 אָרִי יְהִי בְךָ מִסְכִּינָא חַד מֵאֶחָד בְּחָדָא מִן קַרְנֶךָ בְּאַרְעֶךָ דִּיּוּי אֱלֹהֶךָ יְהִיב לְךָ לֹא תִתְקִיף תִּתְקִיף יָת לִיבְךָ וְלֹא תִקְפּוּץ תִּקְמוּט יָת יָדְךָ מֵאֶחָד מִסְכִּינָא:

15:7 "If there is a poor man with you, one of your brothers, in any of your towns in your land which the LORD your God is giving you, you shall not harden your heart, nor close your hand from your poor brother;

15:8 כִּי־פָתַח תִּפְתָּח אֶת־יָדְךָ לּוֹ וְהֶעֱבַט תַּעֲבִיטְנֻהוּ דִּי מַחְסְרוֹ אֲשֶׁר יִחְסֵר לוֹ:
 15:8 אָרִי מִפְתָּח תִּפְתָּח יָת יָדְךָ לִיָּה וְאוּזְפָא תּוּזְפִינִיה כְּמַסַּת חוֹסְרִינִיה חִיסְרוֹנִיה דְּחִסִּיר לִיָּה:

15:8 but you shall freely open your hand to him, and shall generously lend him sufficient for his need *in* whatever he lacks.

15:9 הַשְּׁמַר לְךָ פְּוִי־יְהִיָּה דְּבַר עִם־לִבְּךָ בְּלִיעַל לֵאמֹר קָרְבָּה שְׁנַת־הַשְּׁבַע שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה וְרַעְיָה עֵינֶךָ בְּאֶחָיִךְ הָאֶבְיוֹן וְלֹא תִתֵּן לוֹ וְקָרָא עָלֶיךָ אֱלֹהֵיָהוּ וְהָיָה בְךָ חַטָּא:

15:9 אִסְתַּמַּר אִסְתַּמַּר לְךָ דְּלִמָּא יְהִי פִתְגָמָא עִם לִיבְךָ בְּרַשַׁע לְמִימַר קָרִיבַת שְׁתָּא שְׁנַת שְׁבִיעִיתָא שְׁתָּא דְשִׁמְטָתָא וּיבֹאֵשׁ עֵינְךָ בְּאֶחָד מִסְכִּינָא וְלֹא תִתֵּן לִיָּה וְיִקְרִי עָלְךָ קָדָם יוּי וְיְהִי בְךָ חוֹבָא:

15:9 "Beware that there is no base thought in your heart, saying, 'The seventh year, the year of remission, is near,' and your eye is hostile toward your poor brother, and you give him nothing; then he may cry to the LORD against you, and it will be a sin in you.

15:10 נָתוֹן תִּתֵּן לוֹ וְלֹא־יִרַע לִבְּךָ בְּתַתָּהּ לוֹ כִּי בְגַלְלֵהּ הִזָּה יִבְרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־מַעֲשֶׂיךָ וּבְכָל מַשְׁלַח יָדְךָ:

15:10 מִיָּתֵן תִּיתֵן לִיָּה וְלֹא יבֹאֵשׁ יבֹאֵישׁ לִיבְךָ עֵינְךָ בְּמִיתָנְךָ לִיָּה אָרִי בְּדִיל פִּתְגָמָא הֲדִין יִבְרַכְיֶנְךָ יוּי אֱלֹהֶךָ בְּכָל עוֹבְדְךָ וּבְכָל אוֹשְׁטוֹת יָדְךָ:

15:10 "You shall generously give to him, and your heart shall not be grieved when you give to him, because for this thing the LORD your God will bless you in all your work and in all your undertakings.

15:11 כִּי לֹא־יִחַדֵּל אֶבְיוֹן מִקְרַב הָאָרֶץ עַל־פְּנֵי אֲנָכִי מִצְוֶךָ לֵאמֹר פָּתַח תִּפְתָּח אֶת־יָדְךָ לְאֶחָיִךְ לְעֵנֶיךָ וְלֹא־יִבְיֶנְךָ בְּאַרְצֶךָ: ס

15:11 אָרִי לֹא יִפְסוּק יִפְסוּק מִסְכִּינָא מְנוּ אַרְעָא עַל כִּין אָנָּא מִפְקִיד לְךָ לְמִימַר מִפְתָּח תִּפְתָּח יָת יָדְךָ לְאֶחָד לְעֵנֶיךָ וְלִמְסִינְךָ בְּאַרְעֶךָ:

15:11 "For the poor will never cease *to be* in the land; therefore I command you, saying, 'You shall freely open your hand to your brother, to your needy and poor in your land.'

15:12 כִּי־יִמְכַר לְךָ אֶחָיִךְ הָעֵבְרִי אוֹ הָעֵבְרִיָּה וְעִבְדְּךָ שָׁשׁ שָׁנִים וּבִשְׁנָה הַשְּׁבִיעִית תִּשְׁלַחְנֻהוּ חֲפָשִׁי מֵעִמְךָ:

15:12 אָרִי יִזְדַּבֵּן לְךָ אֶחָד אֶחָד בְּר־יִשְׂרָאֵל אוֹ בֵּת יִשְׂרָאֵל וְיִפְלַחֲינְךָ שִׁית שָׁנִין וּבִשְׁתָּא שְׁבִיעִיתָא תִּפְטְרִינִיה בְּר־חֹרִין בְּר־חֹרִין מֵעִמְךָ:

15:12 "If your kinsman, a Hebrew man or woman, is sold to you, then he shall serve you six years, but in the seventh year you shall set him free.

15:13 וְכִי־תִשְׁלַחְנֻהוּ חֲפָשִׁי מֵעִמְךָ לֹא תִשְׁלַחְנֻהוּ רִיקָם:

15:13 וְאָרִי תִּפְטְרִינִיה בְּר־חֹרִין בְּר־חֹרִין מֵעִמְךָ לֹא תִפְטְרִינִיה רִיקָן:

15:13 "When you set him free, you shall not send him away empty-handed.

15:14 הָעֵנִיק תַּעֲנִיק לּוֹ מִצְאָנְךָ וּמִגְרָנְךָ וּמִיִּקְבֶּךָ אֲשֶׁר בְּרַכָּהּ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

תתן לו:

15:14 אפרשא תפריש ליה מענך ומאידרך וממעצרתך דברכך יי אלהך תתין ליה:

15:14 "You shall furnish him liberally from your flock and from your threshing floor and from your wine vat; you shall give to him as the LORD your God has blessed you.

15:15 וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים ויפדה יהוה אלהיך על-כן אנכי מצוה את-הדבר הזה היום:

15:15 ותדבר ארי עבדא הויחא בארעא דמצרים ופרקך יי אלהך על כין אנא מפקיד לך ית פתגמא הרין יומא דין:

15:15 "You shall remember that you were a slave in the land of Egypt, and the LORD your God redeemed you; therefore I command you this today.

15:16 והיה כיואמר אליך לא אצא מעמך כי אהבך ואת-ביתך כיו טוב לו עמך:

15:16 ויהי ארי יימר לך לא איפוק מעימך ארי רחמך רחמך ולאנש ביתך ארי טב ליה עמך:

15:16 "It shall come about if he says to you, 'I will not go out from you,' because he loves you and your household, since he fares well with you;

15:17 ולקחת את-המרצע ונתתה באזנו ובדלת והיה לך עבד עולם ואף לאמתך תעשה-כן:

15:17 ותיסב ית מרצעא ותתין באודניה ובדשא ויהי לך עבד פלח לעלם ואף לאמתך תעביד כין:

15:17 then you shall take an awl and pierce it through his ear into the door, and he shall be your servant forever. Also you shall do likewise to your maidservant.

15:18 לא יקשה בעינך בשלחך אתו חפשי מעמך כי משנה שכר שכיר עבדך שש שנים וברכך יהוה אלהיך בכל אשר תעשה: פ

15:18 לא יקשי בעינך במפטך יתיה בר-חורין מעמך ארי על חד תרין באגר אגירא פלחך שית שנין ויברכינך יי אלהך בכל דתעביד:

15:18 "It shall not seem hard to you when you set him free, for he has given you six years *with* double the service of a hired man; so the LORD your God will bless you in whatever you do.

15:19 כל-הבכור אשר יולד בבקרך ובצאנך תזכר תקדיש ליהוה אלהיך לא תעבד בבכר שורך ולא תגז בכור צאנך:

15:19 כל בוכרא דיתיליד בתורך ובענך דכרין תקדיש קדם יי אלהך לא תפלח בבוכרא דתורך ולא תגזו בוכרא דענך:

15:19 "You shall consecrate to the LORD your God all the firstborn males that are born of your herd and of your flock; you shall not work with the firstborn of your herd, nor shear the firstborn of your flock.

15:20 לפני יהוה אלהיך תאכלנו שנה בשנה במקום אשר יבחר יהוה אתה וביתך:

15:20 קדם יי אלהך תיכליניה שנא בשנא באתרא דיתרעי דיתרעי יי את ואנש ביתך:

15:20 "You and your household shall eat it every year before the LORD your God in the place which the LORD chooses.

15:21 וכי יהיה בו מום פסח או עור כל מום רע לא תזבחנו ליהוה אלהיך:

15:21 וארי יהי ביה מומא חגיר או עויר כל מום מדעם ביש לא תכסיניה

קדם יוי אלהך:

15:21 "But if it has any defect, *such as* lameness or blindness, *or* any serious defect, you shall not sacrifice it to the LORD your God.

15:22 בשְׁעָרֶיךָ תֹאכְלֶנּוּ הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר יַחְדָּו כַּצִּבִי וְכַאֲיֵל:

15:22 בְּקִרְוֶיךָ תִּכְלִינֶיהָ מִסְּאֵבָא וְדִכְיָא כַּחֲדָא כִּבְסַר טָבִיא טָבִיא וְאֵילָא:

15:22 "You shall eat it within your gates; the unclean and the clean alike *may eat it*, as a gazelle or a deer.

15:23 רַק אֶת־דָּמּוֹ לֹא תֹאכַל עַל־הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמַּיִם: פ

15:23 לַחֹדֶר יֵת דְּמִיהָ לֹא תִּיכּוֹל עַל אַרְעָא תִּישְׁדִּינֶיהָ תּוֹשְׁדִינֶיהָ כְּמַיָּא:

15:23 "Only you shall not eat its blood; you are to pour it out on the ground like water.

16:1 שְׁמוֹר אֶת־חֹדֶשׁ הָאָבִיב וְעָשִׂיתָ פֶּסַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב הוֹצִיאָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִמִּצְרַיִם לַיְלָה:

16:1 טַר יֵת יִרְחָא דְאַבִּיבָא וְתַעֲבִיד פֶּסַחַא קִדְמָא יוי אלהך ארי בירחא

דְּאַבִּיבָא אַפְקֶךָ יוי אֱלֹהֶיךָ מִמִּצְרַיִם וְעַבַּד לְךָ נֶסִין בְּלֵילֵיאָ:

16:1 "Observe the month of Abib and celebrate the Passover to the LORD your God, for in the month of Abib the LORD your God brought you out of Egypt by night.

16:2 וְזָבַחְתָּ פֶּסַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ צֹאן וּבָקָר בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה לְשִׁכְן שְׁמוֹ שָׁם:

16:2 וְתִכּוֹס פֶּסַחַא קִדְמָא יוי אלהך מן בני ענא ונכסת קודשיא מן תורי

בְּאַתְרָא דִּיתְרַעֵי יוי לְאַשְׁרָאָה שְׁכִינֶתִיהָ תִּמְוֶן:

16:2 "You shall sacrifice the Passover to the LORD your God from the flock and the herd, in the place where the LORD chooses to establish His name.

16:3 לֹא־תֹאכַל עִלּוֹי חֲמִין שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל־עִלּוֹי מִצּוֹת לֶחֶם עֲנִי כִּי בְּחַפְזוֹן

יָצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת־יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ:

16:3 לֹא תִיכּוֹל עִלּוֹהֵי חֲמִיעָא שִׁבְעָה יוֹמִין תִּיכּוֹל עִלּוֹהֵי פְטִירָא לְחִים עֲנִי

עוֹנֵי אַרְי בְּבַהִילוֹ נִפְקַתָּא מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם בְּדִיל דְּתִדְכֹּר יֵת יוֹם מִפְּקֶךָ

מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם כֹּל יוֹמֵי חַיֶּיךָ:

16:3 "You shall not eat leavened bread with it; seven days you shall eat with it unleavened bread, the bread of affliction (for you came out of the land of Egypt in haste), so that you may remember all the days of your life the day when you came out of the land of Egypt.

16:4 וְלֹא־יִרְאֶה לְךָ שְׂאֵר בְּכָל־גִּבְלֶיךָ שִׁבְעַת יָמִים וְלֹא־יִלִּין מִן־הַבֶּשֶׂר אֲשֶׁר

תִּזְבַּח בְּעֶרֶב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן לְבֹקֶר:

16:4 וְלֹא יתחזי לך חמיר בכל תחומך שבעה יומין ולא יבית מן בסרא

דְּתִכּוֹס בְּרִמְשָׂא בַּיּוֹמָא קִדְמָאָה לְצַפְרָא:

16:4 "For seven days no leaven shall be seen with you in all your territory, and none of the flesh which you sacrifice on the evening of the first day shall remain overnight until morning.

16:5 לֹא תוֹכַל לְזָבַח אֶת־הַפֶּסַח בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ:

16:5 לִית לְךָ רִשׁוֹ לְמַכְס לְמִיכּוֹס יֵת פֶּסַחַא בְּחֹדָא מִן קִרְוֶיךָ דִּיּוֹי אֱלֹהֶיךָ יְהִיב

לְךָ:

16:5 "You are not allowed to sacrifice the Passover in any of your towns which the LORD your God is giving you;

16:6 כִּי אִם־אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁכְן שְׁמוֹ שָׁם תִּזְבַּח

אֶת־הַפֶּסַח בְּעֶרֶב כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ מוֹעֵד צֵאתְךָ מִמִּצְרַיִם:

16:6 אֱלֹהֵיךָ לְאַתְרָא דִּיתְרַעֵי יוי אלהך לְאַשְׁרָאָה שְׁכִינֶתִיהָ תִּמְוֶן תִּיכּוֹס תִּיכּוֹל

יֵת פֶּסַחַא בְּרִמְשָׁא כְּמִיעַל שְׁמִשָּׂא זְמַן מִפְּקֹד מִמְצָרִים:

16:6 but at the place where the LORD your God chooses to establish His name, you shall sacrifice the Passover in the evening at sunset, at the time that you came out of Egypt.

16:7 וּבִשְׁלַתְּ וְאָכַלְתָּ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ וּפְנִיתָ בִבְקֶרֶת וְהָלַכְתָּ לְאֵלֵהֶיךָ:

16:7 וּתְבַשִּׁיל וְתִיכּוֹל בְּאַתְרָא דִּיתְרַעֵי יוֹי אֱלֹהֶךָ בֵּיה וְתַתְּפִנִי בְּצַפְרָא וְתִתְּךָ לְקִרְוֹךָ לְמִשְׁכְּנֶךָ:

16:7 "You shall cook and eat *it* in the place which the LORD your God chooses. In the morning you are to return to your tents.

16:8 שֵׁשֶׁת יָמִים תֹּאכַל מִצּוֹת וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עֲצַרְתָּ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה מְלָאכָה: ס

16:8 שִׁיתָה יוֹמִין תִּיכּוֹל פְּטִירָא וּבַיּוֹמָא שְׁבִיעָאָה כְּנִיש קֶרֶם יוֹי אֱלֹהֶךָ לֹא תַעֲבִיד עֲבִידָא:

16:8 "Six days you shall eat unleavened bread, and on the seventh day there shall be a solemn assembly to the LORD your God; you shall do no work *on it*.

16:9 שְׁבַעַה שָׁבַעַת תִּסְפְּרֶלְךָ מִהַחֵל חֲרֻמֶּשׁ בְּקִמָּה תַחֵל לִסְפֹּר שְׁבַעַה שְׁבַעוֹת:

16:9 שְׁבַעַה שָׁבֻעִין שְׁבֻעִין תִּמְנִי לְךָ מִשִּׁירִיּוֹת מְגֵלָא בַחֲצֵד עוֹמְרָא דְאַרְמוֹתָא תִּשְׂרִי לְמִמְנִי שְׁבַעַה שְׁבֻעִין שְׁבֻעִין:

16:9 "You shall count seven weeks for yourself; you shall begin to count seven weeks from the time you begin to put the sickle to the standing grain.

16:10 וְעָשִׂיתָ חַג שְׁבַעוֹת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ מִסַּת נְדָבַת יָדְךָ אֲשֶׁר תִּתֵּן כַּאֲשֶׁר יְבָרְכֶךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:

16:10 וְתַעֲבִיד חַגָא דְשְׁבֻעֵיא קֶרֶם יוֹי אֱלֹהֶךָ מִסַּת נְדָבַת יָדְךָ דְתִיתִין כְּמָא דִּיבְרַכִּינְךָ יוֹי אֱלֹהֶךָ:

16:10 "Then you shall celebrate the Feast of Weeks to the LORD your God with a tribute of a freewill offering of your hand, which you shall give just as the LORD your God blesses you;

16:11 וְשִׂמַחְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתְּךָ וְעַבְדְּךָ וְאַמְתָּךָ וְהַלְוִי אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ וְהַגֵּר וְהַיְתוּם וְהָאֵלְמָנָה אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשֹׁכֵן שְׁמוֹ שָׁם:

16:11 וְתַחֲדֵי קֶרֶם יוֹי אֱלֹהֶךָ אַתָּ וּבִרְךָ וּבִרְתְּךָ וְעַבְדְּךָ וְאַמְתְּךָ וְלִיּוֹאָה דְבִקְרוֹךְ וְגִיּוֹרָא וְיִתְמָא וְאַרְמְלָתָא דְבִינְךָ בְּאַתְרָא דִּיתְרַעֵי יוֹי אֱלֹהֶךָ לְאַשְׂרָאָה שְׂכִינְתִיהָ תִמְן:

16:11 and you shall rejoice before the LORD your God, you and your son and your daughter and your male and female servants and the Levite who is in your town, and the stranger and the orphan and the widow who are in your midst, in the place where the LORD your God chooses to establish His name.

16:12 וּזְכַרְתָּ כִּי־עַבְד הָיִיתָ בְּמִצְרַיִם וְשָׁמַרְתָּ וְעָשִׂיתָ אֶת־הַחֻקִּים הָאֵלֶּה: פ

16:12 וְתִדְכַר וְתִיתְכַר אֲרִי עַבְדָא הָוִיתָא בְּמִצְרַיִם וְתִשְׂר וְתַעֲבִיד יֵת קְנִמְיָא קְנִמְיָא הָאֵלִין:

16:12 "You shall remember that you were a slave in Egypt, and you shall be careful to observe these statutes.

16:13 חַג הַסֻּפֹּת תַעֲשֶׂה לְךָ שִׁבְעַת יָמִים בְּאַסְפֹּד מְגֻרְנֶךָ וּמִיִּקְבֹּד:

16:13 חַגָא דְמִטְלָא תַעֲבִיד לְךָ שְׁבַעַה יוֹמִין בְּמִכְנֶשֶׁךָ בְּמִכְנֶשֶׁךָ מֵאַדְרֵךְ וּמִמְעַצְרְתְּךָ:

16:13 "You shall celebrate the Feast of Booths seven days after you have gathered in from your threshing floor and your wine vat;

16:14 וְשִׂמְחַתְּ בַחֲגֵךָ אֶתְּךָ וּבְנֶךָ וּבִתְּךָ וְעַבְדְּךָ וְאִמָּתְךָ וְהַלְוִי וְהַגֵּר וְהַיְתוֹם
וְהָאֲלֻמָּנָה אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ:
16:14 וְתַחֲדֵי בַחֲגֵךָ אֶת וּבְרֶךְ וּבִרְתְּךָ וְעַבְדְּךָ וְאִמָּתְךָ וְלִיּוֹאֵה וְגִיּוֹרָא וַיִּתְמָא
וְאֲרַמְלֵתָא דְבַקְרוֹךְ:

16:14 and you shall rejoice in your feast, you and your son and your daughter and your male and female servants and the Levite and the stranger and the orphan and the widow who are in your towns.

16:15 שִׁבְעַת יָמִים תַּחֲגַל לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה כִּי יִבְרַכְךָ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל תְּבוּאָתְךָ וּבְכֹל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ וְהָיִיתָ אִךְ שְׂמֵחַ:
16:15 שִׁבְעָה יוֹמִין תִּיחַוֵּג קִדְּם יוֹי אֱלֹהֶךָ בְּאַתְרָא דִּיתְרַעֵי יוֹי אַרִי יִבְרַכִּינְךָ יוֹי
אֱלֹהֶךָ בְּכֹל עֲלֻלְתְּךָ וּבְכֹל עוֹבְדֵי יָדְךָ וְתַהֵי בְרַם חֲדֵי:

16:15 "Seven days you shall celebrate a feast to the LORD your God in the place which the LORD chooses, because the LORD your God will bless you in all your produce and in all the work of your hands, so that you will be altogether joyful.

16:16 שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֵה כָּל־זְכוּרְךָ אֶת־פָּנָי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר
יִבְחַר בַּחֲגֵי הַמִּצּוֹת וּבַחֲגֵי הַשְּׂבָעוֹת וּבַחֲגֵי הַסּוּפּוֹת וְלֹא יֵרָאֵה אֶת־פָּנָי יְהוָה רִיקָם:
16:16 תְּלַת זְמַנִּין בְּשַׁתָּא יִתְחַזֵּין יִתְחַזֵּין כָּל דְּכּוֹרְךָ קִדְּם יוֹי אֱלֹהֶךָ בְּאַתְרָא
דִּיתְרַעֵי בַחֲגֵי דְפְטִירִיא וּבַחֲגֵי דְשְׁבוּעִיא וּבַחֲגֵי דְמַטְלִיא וְלֹא יִתְחַזֵּין יִתְחַזֵּין
קִדְּם יוֹי רִיקָנִין:

16:16 "Three times in a year all your males shall appear before the LORD your God in the place which He chooses, at the Feast of Unleavened Bread and at the Feast of Weeks and at the Feast of Booths, and they shall not appear before the LORD empty-handed.

16:17 אִישׁ כַּמִּתְּנַת יָדוֹ כְּבִרְכַּת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן־לְךָ: ׀
16:17 גִּבְרַ כַּמִּתְּנַת יָדֵיהָ כְּבִרְכַּתָּא דִּיוֹי אֱלֹהֶךָ דִּיהֵב לְךָ:

16:17 "Every man shall give as he is able, according to the blessing of the LORD your God which He has given you.

16:18 שֹׁפְטִים וְשָׁטְרִים תִּתֵּן־לְךָ בְּכֹל־שַׁעְרֶיךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ
לְשִׁבְטֶיךָ וּשְׁפָטוּ אֶת־הָעָם מִשִּׁפְט־צֶדֶק:
16:18 דִּינִין וּפּוֹרְעָנִין וּפּוֹרְעָנִין תְּמַנִּי לְךָ בְּכֹל קְרוֹךְ דִּיוֹי אֱלֹהֶךָ יְהִיב לְךָ
לְשִׁבְטְךָ וַיִּדְיִנוֹן וַיִּדְוִנוֹן יִת עֲמָא דִּין דְּקִשׁוּט:

16:18 "You shall appoint for yourself judges and officers in all your towns which the LORD your God is giving you, according to your tribes, and they shall judge the people with righteous judgment.

16:19 לֹא־תִטֶּה מִשְׁפָּט לֹא תִפְיֹר פָּנִים וְלֹא־תִקַּח שֹׁחַד כִּי הַשֹּׁחַד יַעֲוֹר עֵינֶי
חֲכָמִים וַיִּסְלַף דְּבַרֵי צְדִיקָם:
16:19 לֹא תַצְלִי תַצְלִי דִין לֹא תִשְׁתַּמּוֹדַע אִפִּין וְלֹא תִקְבִּיל שׁוּחַדָּא אַרִי
שׁוּחַדָּא מְעוֹר עֵינֵי חֲכִימִין וּמִקְלָקִיל פְּתַגְמִין תְּרִיצִין:

16:19 "You shall not distort justice; you shall not be partial, and you shall not take a bribe, for a bribe blinds the eyes of the wise and perverts the words of the righteous.

16:20 צֶדֶק צֶדֶק תִּרְדֹּף לְמַעַן תַּחֲיֶה וַיִּרְשַׁת אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן
לְךָ: ׀

16:20 קּוֹשְׁטָא קּוֹשְׁטָא קּוֹשְׁטָא תִרְדּוּף הוּי רְדִיף בְּדִיל דְּתִיחֵי וְתִירַת יִת
אַרְעָא דִּיוֹי אֱלֹהֶךָ יְהִיב לְךָ:

16:20 "Justice, and only justice, you shall pursue, that you may live and possess the land which the LORD your God is giving you.

16:21 לֹא־תִטַּע לְךָ אֲשֶׁרָה כָּל־עֵץ אֲצֵל מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה־לְךָ: ׀

16:21 לֹא תִצַּב תִּצּוּב תִּנְצוּב לְךָ אֲשֵׁרֵת כָּל אֵילָן בְּסִטְר מִדְּבַחַּי דְיְוִי אֱלֹהֶיךָ
דְתַעֲבִיד לְךָ:

16:21 "You shall not plant for yourself an Asherah of any kind of tree beside the altar of the LORD your God, which you shall make for yourself.

16:22 וְלֹא-תָקִים לְךָ מִצְבֵּה אֲשֶׁר שָׂנֵא יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: ס

16:22 וְלֹא תָקִים תָקִים לְךָ קָמָא דְרַחִיק דְסַנֵי יוִי אֱלֹהֶיךָ:

16:22 "You shall not set up for yourself a sacred pillar which the LORD your God hates.

17:1 לֹא-תִזְבַּח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ שׁוֹר וְשֵׂה אֲשֶׁר יְהִי בּוֹ מוּם כָּל דְּבַר רָע כִּי
תוֹעֵבֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא: ס

17:1 לֹא תִיכּוֹס קֶדֶם יְוִי אֱלֹהֶיךָ תוֹר וְאִימֵר דִּיהִי בֵיה מוּמָא כָּל כָּל מִדְעָם
בִּיש אַרִי מִרְחַק מִרְחַק קֶדֶם יְוִי אֱלֹהֶיךָ הוּא:

17:1 "You shall not sacrifice to the LORD your God an ox or a sheep which has a blemish or any defect, for that is a detestable thing to the LORD your God.

17:2 כִּי-יִמָּצֵא בְקִרְבְּךָ בְּאֶחָד שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ אִישׁ אוֹ-אִשָּׁה
אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֶת-הַרְעָה בְּעֵינֵי יְהוָה-אֱלֹהֶיךָ לַעֲבֹר בְּרִיתוֹ:

17:2 אַרִי יִשְׁתַּכַּח בֵּינְךָ בְּחֻדָּא מִן קִרְוֶךָ דְיְוִי אֱלֹהֶיךָ יְהִיב לְךָ גִבֵר אוֹ אִיתָא
דִיעֲבִיד דְבִיש קֶדֶם יְוִי אֱלֹהֶיךָ לְמִיעִיבֵר קְנִימִיה קְנִימִיה:

17:2 "If there is found in your midst, in any of your towns, which the LORD your God is giving you, a man or a woman who does what is evil in the sight of the LORD your God, by transgressing His covenant,

17:3 וַיִּלְךָ וַיַּעֲבֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָהֶם וּלְשֶׁמֶשׁ אוֹ לַיָּרֵחַ אוֹ לְכָל-צְבָא
הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לֹא-צִוִּיתִי:

17:3 וְאִזֹּל וּפְלַח לְטַעוֹת עַמְמֵיָא וּסְגִיד לְהוֹן לְהוֹן וּלְשֶׁמֶשׁ אוֹ לְסִיְהָרָא אוֹ
לְכָל חִילֵי שָׁמַיָא דְלֹא פְקִידִית פְּקִידִית:

17:3 and has gone and served other gods and worshiped them, or the sun or the moon or any of the heavenly host, which I have not commanded,

17:4 וְהִגַּדְתָּ לָּךְ וְשָׁמַעַתָּ וְדַרְשַׁתָּ הֵיטֵב וְהִנֵּה אָמֵת נִכּוֹן הַדְּבָר נַעֲשֵׂתָה הַתוֹעֵבָה
הַזֹּאת בְּיִשְׂרָאֵל:

17:4 וַיִּתְחַוֶּה לְךָ וְתִשְׁמַע וְתִתְבַּע יָאוֹת וְהָא קוֹשְׁטָא כִיּוֹן פְּתַנְמָא אֶתְעִבִידַת
תוֹעִיבַתָּא הָדָא בְּיִשְׂרָאֵל:

17:4 and if it is told you and you have heard of it, then you shall inquire thoroughly. Behold, if it is true and the thing certain that this detestable thing has been done in Israel,

17:5 וְהוֹצֵאתָ אֶת-הָאִישׁ הַהוּא אוֹ אֶת-הָאִשָּׁה הַהוּא אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת-הַדְּבָר הַרָּע
הַזֶּה אֶל-שְׁעָרֶיךָ אֶת-הָאִישׁ אוֹ אֶת-הָאִשָּׁה וּסְקַלְתֶּם בְּאֲבָנִים וּמָתוּ:

17:5 וְתַפִּיק יָת גְּבָרָא גְּבָרָא הַהוּא אוֹ יָת אִיתָתָא הַהִיא דְעֲבַדוּ יָת פְּתַנְמָא
בִּישָׂא הָדִין לְתַרְעָה בֵּית דִּינְךָ יָת גְּבָרָא גְּבָרָא אוֹ יָת אִיתָתָא וְתַרְגוּמֵינּוֹן
בְּאֲבָנֵיָא וַיִּמּוּתוּן:

17:5 then you shall bring out that man or that woman who has done this evil deed to your gates, that is, the man or the woman, and you shall stone them to death.

17:6 עַל-פִּי שְׁנַיִם עֵדִים אוֹ שְׁלֹשָׁה עֵדִים יוּמַת הַמָּוֶת לֹא יוּמַת עַל-פִּי עֵד אֶחָד:

17:6 עַל מִימֵר תְּרִין סְהָדִין אוֹ תַלְתָּה סְהָדִין יִתְקַטֵּיל דְחִיִּיב קַטְלָא לֹא
יִתְקַטֵּיל עַל מִימֵר סְהָדִי חָד:

17:6 "On the evidence of two witnesses or three witnesses, he who is to die shall be put to death; he shall not be put to death on the evidence of one witness.

17:7 יַד הָעֵדִים תְּהִי־בּוֹ בְּרֵאשֶׁנָּה לְהַמִּיתוֹ וַיָּד כָּל־הָעָם בְּאַחֲרֶנָּה וּבַעֲרַת הָרָע מִקִּרְבֶּךָ: פ

17:7 יָדָא דְסִהְרִיא תְּהִי בֵיה בְּקִדְמִיתָא לְמִקְטְלִיה וַיָּדָא דְכָל עַמָּא בְּבַתְרִיתָא וַתְּפִלֵי עֲבִיד דְּבִישׁ מִבִּינְךָ:

17:7 "The hand of the witnesses shall be first against him to put him to death, and afterward the hand of all the people. So you shall purge the evil from your midst.

17:8 כִּי יִפְלֵא מִמֶּךָ דְּבָר לְמִשְׁפָּט בֵּין־דָּם לְדָם בֵּין־דִּין לְדִין וּבֵין נֹגַע לְנֹגַע דְּבָרֵי רִיבָת בְּשַׁעְרֵיךָ וְקִמַּת וְעָלִית אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ:
17:8 אַרְי יתְפָרֵשׁ יתְפָרֵשׁ מִינְךָ פִתְגָמָא דְדִינָא בֵין דָּם לְדָם בֵּין דִּין לְדִין בֵּין מִכְתָּשׁ סְגִירוֹ לְמִכְתָּשׁ סְגִירוֹ פִתְגָמֵי פְלֹגַת דִּינָא בְּקִרְנְךָ וַתִּקּוּם וַתִּסַּק לְאַתְרָא דִּיתְרַעֵי יוּי אֱלֹהֶךָ בֵּיה:

17:8 "If any case is too difficult for you to decide, between one kind of homicide or another, between one kind of lawsuit or another, and between one kind of assault or another, being cases of dispute in your courts, then you shall arise and go up to the place which the LORD your God chooses.

17:9 וּבֹאֲתָ אֶל־הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְאֶל־הַשֹּׁפֵט אֲשֶׁר יִהְיֶה בַיָּמִים הָהֵם וְדִרְשָׁתָּ וְהִגִּידוּ לָךְ אֵת דְּבַר הַמִּשְׁפָּט:

17:9 וַתִּיתִי לֹת כְּהֵנָּא לִינְאֵי וּלֹת דִּינְנָא דִּיהִי בְיוֹמָא הָאִינוּן וַתִּתְבַּע וַיַּחֲוֹן לָךְ ית פִתְגָמָא דְדִינָא:

17:9 "So you shall come to the Levitical priest or the judge who is *in office* in those days, and you shall inquire of them and they will declare to you the verdict in the case.

17:10 וַעֲשִׂיתָ עֲלֵפֵי הַדָּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לָךְ מִן־הַמָּקוֹם הַהוּא אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה וְשִׁמְרַתָּ לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר יֹרֹד:

17:10 וַתַּעֲבִיד עַל מִימַר פִּיתְגָמָא דִּיחֲוֹן לָךְ מִן אַתְרָא הַהוּא דִּיתְרַעֵי יוּי וַתִּיטַר לְמַעַבְד כְּכֹל דִּילְפֹּנְךָ:

17:10 "You shall do according to the terms of the verdict which they declare to you from that place which the LORD chooses; and you shall be careful to observe according to all that they teach you.

17:11 עַל־פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יֹרֹד וְעַל־הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר־יֹאמְרוּ לָךְ תַּעֲשֶׂה לֹא תִסּוּר מִן־הַדָּבָר אֲשֶׁר־יִגִּידוּ לָךְ יָמִין וּשְׂמָאל:

17:11 עַל מִימַר אֹרִיתָא דִּילְפֹּנְךָ וְעַל דִּינָא דִּימְרוּן לָךְ תַּעֲבִיד לֹא תִסְטִי מִן פִתְגָמָא דִּיחֲוֹן לָךְ לִימִינָא וְלִסְמָאל:

17:11 "According to the terms of the law which they teach you, and according to the verdict which they tell you, you shall do; you shall not turn aside from the word which they declare to you, to the right or the left.

17:12 וְהָאִישׁ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה בְּזִדּוֹן לְבַלְתִּי שָׁמַע אֶל־הַכֹּהֵן הָעֹמֵד לְשֵׁרֵת שָׁם אֲתִיְהוֹה אֱלֹהֶיךָ אוֹ אֶל־הַשֹּׁפֵט וּמַת הָאִישׁ הַהוּא וּבַעֲרַתָּ הָרָע מִיִּשְׂרָאֵל:

17:12 וְגִבְרָא וְגִבְרָא דִיעֲבִיד בְּרָשַׁע בְּדִיל דְּלֹא לְקַבְּלָא מִן כְּהֵנָּא דְקָאִים לְשִׁמּוּשָׁא תִמְן קָדָם יוּי אֱלֹהֶךָ אוֹ מִן דִּינָא וַיִּתְקַטֵּל גִּבְרָא גִבְרָא הַהוּא וַתְּפִלֵי עֲבִיד דְּבִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל:

17:12 "The man who acts presumptuously by not listening to the priest who stands there to serve the LORD your God, nor to the judge, that man shall die; thus you shall purge the evil from Israel.

17:13 וְכָל־הָעָם יִשְׁמְעוּ וַיִּירָאוּ וְלֹא יִזְדּוּן עוֹד: ס

17:13 וְכָל עַמָּא יִשְׁמְעוּן וַיִּדְחַלּוּן וַיִּדְחַלּוּן וְלֹא יִרְשַׁעוּן עוֹד:

17:13 "Then all the people will hear and be afraid, and will not act presumptuously again.

17:14 כִּי־תִבֵּא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ וַיִּרְשַׁתָּהּ וַיִּשְׁבַּתָּהּ בָּהּ

וְאָמַרְתָּ אֲשִׁימָה עָלַי מֶלֶךְ כַּכָּל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבֹתַי:
17:14 אָרִי תִיעוֹל לֹאֲרַעַא דַּיּוּי אֶלֶהֶךָ יִהְיֶה לְךָ וְחִירְתָּהּ וְתִיתִיב בָּהּ וְתִימַר
אֲמַנִי עָלַי מֶלֶכָּא כְּכָל עַמְמֵיָא דְבַסְחַרְנִי דִּי בַסּוּחַרְנִי:

17:14 "When you enter the land which the LORD your God gives you, and you possess it and live in it, and you say, 'I will set a king over me like all the nations who are around me,'

17:15 שׁוֹם תָּשִׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ מִקְרֵב אַחֶיךָ תָּשִׂים
עָלֶיךָ מֶלֶךְ לֹא תוֹכֵל לָתֵת עָלֶיךָ אִישׁ נֹכְרִי אֲשֶׁר לֹא־אַחֶיךָ הוּא:
17:15 מִנְּאָה תִמְנִי עָלֶיךָ מֶלֶכָּא דִּיתְרַעִי יוּי אֶלֶהֶךָ בֵּיהּ מִגּוֹ אַחֶךָ תִּמְנִי עָלֶיךָ
מֶלֶכָּא לִית לְךָ רִשׁוֹ לְמִנְּאָה עָלֶיךָ גְּבַר נּוֹכְרִי דְלֹא אַחֶיךָ הוּא:

17:15 you shall surely set a king over you whom the LORD your God chooses, one from among your countrymen you shall set as king over yourselves; you may not put a foreigner over yourselves who is not your countryman.

17:16 רֶק לֹא־יִרְבֶּה־לוֹ סוּסִים וְלֹא־יֵשִׁיב אֶת־הָעַם מִצְרֵימָה לְמַעַן הַרְבּוֹת סוּס
וַיְהוּהוּ אָמַר לָכֶם לֹא תִסְפּוּן לָשׁוּב בְּדַרְךָ הַזֶּה עוֹד:
17:16 לְחֹדֵד לֹא יִסְנִי לִיהּ סוּסָן וְלֹא יִתִּיב יָת עַמָּא דְּמִצְרַיִם בְּדִיל לְאַסְנָא
לִיהּ סוּסָן וַיּוּי אָמַר לְכוּן לֹא תוּסְפוּן תִּסְפּוּן לְמַתְּב לְמַתּוּב בְּאוּרְחָא הָדָא
עוֹד:

17:16 "Moreover, he shall not multiply horses for himself, nor shall he cause the people to return to Egypt to multiply horses, since the LORD has said to you, 'You shall never again return that way.'

17:17 וְלֹא יִרְבֶּה־לוֹ נָשִׁים וְלֹא יִסוֹר לִבּוֹ וְכֶסֶף וְזָהָב לֹא יִרְבֶּה־לוֹ מְאֹד:
17:17 וְלֹא יִסְנִי לִיהּ נָשִׁין וְלֹא יִטְעִי לְבֵיהּ וְכֶסֶף וְזָהָב לֹא יִסְנִי לִיהּ לְחֹדָא:

17:17 "He shall not multiply wives for himself, or else his heart will turn away; nor shall he greatly increase silver and gold for himself.

17:18 וְהָיָה כְּשִׁבְתּוֹ עַל כִּסֵּא מַמְלַכְתּוֹ וְכָתַב לוֹ אֶת־מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת
עַל־סֵפֶר מִלְּפָנֵי הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם:

17:18 וַיְהִי כְּמִיתְּבִיהּ כְּמוֹתְבִיהּ עַל כּוֹרְסֵי מַלְכוּתִיהּ וַיִּכְתּוֹב לִיהּ יָת פְּרִשְׁנָן
אוּרִיתָא הָדָא עַל סִפְרָא מִן־קְדָם כְּהֵנָּא לְיוֹאֵי:

17:18 "Now it shall come about when he sits on the throne of his kingdom, he shall write for himself a copy of this law on a scroll in the presence of the Levitical priests.

17:19 וְהָיְתָה עִמּוֹ וְקָרָא בוֹ כָּל־יְמֵי חַיָּו לְמַעַן יִלְמַד לִירְאָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהָיו
לְשֹׁמֵר אֶת־כָּל־דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת וְאֶת־הַחֻקִּים הָאֵלֶּה לַעֲשׂוֹתָם:

17:19 וְתִהְיֶה עִמּוֹ וַיְהִי קָרִי בָּהּ כָּל יוֹמֵי חַיָּוֵהּ בְּדִיל דְּיִלְלַף לְמַדְחַל קְדָם יוּי
אַלְהִיהּ לְמִיטַר יָת כָּל פְּתַגְמֵי אוּרִיתָא הָדָא וַיִּת קְנִימָא קְנִימָא הָאֵלִין
לְמַעַבְדְּהוֹן:

17:19 "It shall be with him and he shall read it all the days of his life, that he may learn to fear the LORD his God, by carefully observing all the words of this law and these statutes,

17:20 לְבַלְתִּי רוּם־לְבָבוֹ מֵאַחֵיו וּלְבַלְתִּי סוֹר מִן־הַמִּצְוָה יְמִין וּשְׂמֹאל לְמַעַן
יֵאָרִיךְ יָמָיו עַל־מַמְלַכְתּוֹ הוּא וּבָנָיו בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל: ס

17:20 בְּדִיל דְּלֹא יִרְם יְרִים לִיבִיהּ מֵאַחֵוֹהִי וּבְדִיל דְּלֹא יִסְטִי מִן תְּפִקִּידָתָא
לְיַמִּינָא וְלְשְׂמָאלָא בְּדִיל דְּיִרִיךְ דְּיִרִיךְ יוֹמִין עַל מַלְכוּתִיהּ הוּא וּבְנוֹהִי בְּגוֹ
יִשְׂרָאֵל:

17:20 that his heart may not be lifted up above his countrymen and that he may not turn aside from the commandment, to the right or the left, so that he and his sons may continue long in his kingdom in the midst of Israel.

18:1 לֹא־יְהִיָּה לְכַהֲנִים הַלְוִיִּם כָּל־שֶׁבֶט לוֹי חֶלֶק וְנַחֲלָה עַם־יִשְׂרָאֵל אֲשֵׁי יְהוָה

וְנִחַלְתוּ יֹאכְלוּן:

18:1 לֹא יְהִי לְכֹהֲנֵי לְיִזְרָאֵל כָּל שְׂבִיבַת דְּלוֹי חוֹלֵק לְאַחְסָנָא עִם יִשְׂרָאֵל
קֹרְבָנֵי דְיוֹי וְאַחְסָנְתִּיהּ יִכְלוּן יֹאכְלוּן:

18:1 "The Levitical priests, the whole tribe of Levi, shall have no portion or inheritance with Israel; they shall eat the LORD'S offerings by fire and His portion.

18:2 וְנִחַלְתָּה לֹא־יִהְיֶה־לָּךְ בְּקִרְבֵי אֲחֵיו יְהוָה הוּא נִחַלְתּוֹ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לָּךְ: ס

18:2 וְאַחְסָנָא לֹא יְהִי לִיהּ בְּגוֹ אַחֻוּהִי מִתְנָן דִּיהֵב לִיהּ יוֹי אִינִין אַחְסָנְתִּיהּ
כְּמָא דְמִלִּיל לִיהּ:

18:2 "They shall have no inheritance among their countrymen; the LORD is their inheritance, as He promised them.

18:3 וְזֶה יְהִי־מִשְׁפֵּט הַפְּהָנִים מֵאַתְּ הָעָם מֵאַתְּ זִבְחֵי תִזְבַּח אִם־שׁוֹר אִם־שֶׁה
וְנָתַן לְפָנֶיךָ הַזֶּרַע וְהַלְחָיִים וְהַקֶּבֶה:

18:3 וְדִין יְהִי דְחֻזֵי לְכֹהֲנֵי מִן עֲמָא מִן נְכֹסֵי נְכֹסְתָא נְכֹסִיתָא אִם תּוֹר אִם
אִימֵר וְיִתִּין לְכֹהֲנָא דְרֵעָא דְרֵעָא וְלוֹעָא וְקִיבְתָא וְקֹבְתָא:

18:3 "Now this shall be the priests' due from the people, from those who offer a sacrifice, either an ox or a sheep, of which they shall give to the priest the shoulder and the two cheeks and the stomach.

18:4 רֵאשִׁית דְּגִנְךָ תִירֶשֶׁךָ וְיִצְהַרְךָ וְרֵאשִׁית גֵּז צֹאנְךָ תִתֵּן־לּוֹ:

18:4 רֵישׁ עֵיבוּרְךָ עֵבוּרְךָ חֲמֹרְךָ וּמִשְׁחָךָ וְרֵישׁ גִּיזַת עֶגְדָּךָ תִּיתֵן תְּפִרִישׁ לִיהּ:

18:4 "You shall give him the first fruits of your grain, your new wine, and your oil, and the first shearing of your sheep.

18:5 כִּי בּוֹ בָחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִכָּל־שְׁבִטֶיךָ לְעֹמֵד לְשֵׁרֵת בְּשֵׁם־יְהוָה הוּא וּבָנָיו
כָּל־הַיָּמִים: ס

18:5 אֲרִי בִיה אֲתִרְעִי יוֹי אֱלֹהֶךָ מְכַל שְׂבִיבָתְךָ לְמָקָם לְשִׁמְשָׁא בְשִׁמָּא דְיוֹי הוּא
וּבְנוּהִי כָל יוֹמָיָא:

18:5 "For the LORD your God has chosen him and his sons from all your tribes, to stand and serve in the name of the LORD forever.

18:6 וְכִי־יָבֹא הַלּוֹי מֵאַחַד שְׁעָרֶיךָ מִכָּל־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־הוּא גֵר שָׁם וּבָא
בְּכָל־אַוֶּת נַפְשׁוֹ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה:

18:6 וְאֲרִי יִיתִי לְיֹאזֵה מִחֲדָא מִקְרוֹךְ מְכַל יִשְׂרָאֵל דְּהוּא דָּאֵר דְּרַ תְּמָן וְיִיתִי
בְּכָל רַעוּת נַפְשִׁיהּ לְאַתְרָא דִּיתְרְעִי יוֹי:

18:6 "Now if a Levite comes from any of your towns throughout Israel where he resides, and comes whenever he desires to the place which the LORD chooses,

18:7 וְשֵׁרֵת בְּשֵׁם יְהוָה אֱלֹהָיו כְּכָל־אֲחָיו הַלְוִיִּם הָעֹמְדִים שָׁם לִפְנֵי יְהוָה:

18:7 וְיִשְׁמִישׁ בְּשִׁמָּא דְיוֹי אֱלֹהִיהּ כְּכָל אַחֻוּהִי לְיִזְרָאֵל דְּקִימִין תְּמָן לְשִׁמְשָׁא קֳדָם
יוֹי דְּמִשְׁמִשִּׁין תְּמָן:

18:7 then he shall serve in the name of the LORD his God, like all his fellow Levites who stand there before the LORD.

18:8 חֶלֶק כְּחֶלֶק יֹאכְלוּ לְבַד מִמִּכְרֵיו עַל־הָאֲבוֹת: ס

18:8 חוֹלֵק כְּחוֹלֵק כּוֹחֵלֵק יִכְלוּן בְּרַ מִמִּטְרְתָא דִּיתָה שְׂבִיבָתָא שְׂבִיבָתָא דְכִין
אַתְקִינוּ אַבְהָתָא:

18:8 "They shall eat equal portions, except what they receive from the sale of their fathers' estates.

18:9 כִּי אֲתָהּ בָּא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לְאֶת־תְּלַמֵּךְ לַעֲשׂוֹת
כְּתוֹעֵבַת הַגּוֹיִם הָהֵם:

18:9 אֲרִי אֶת עֵלִיל לְאַרְעָא דְיוֹי אֱלֹהֶךָ יְהִיב לָךְ לֹא תִילַף לְמַעַבְדַּ כְּתוֹעֵיבַת

כְּתוּעַבַת עֲמֻמֵּי הָאֲיִנוּן:

18:9 "When you enter the land which the LORD your God gives you, you shall not learn to imitate the detestable things of those nations.

18:10 לֹא-יִמָּצֵא בְךָ מַעֲבִיר בְּנוֹ-וּבִתּוֹ בְּאֵשׁ קֶסֶם קְסָמִים מְעוֹנֵן וּמְנַחֵשׁ וּמְכַשֵּׁף:

18:10 לֹא יִשְׁתַּכַּח בְּךָ מַעֲבֵר בְּרִיָּה וּבִרְתִּיָּה בְּנוֹרָא קָסִים קוֹסֵם קְסָמִין מְעוֹנִין מְעוֹנֵן וּמְנַחֵשׁ וְחָרֵשׁ וְחָרֵשׁ:

18:10 "There shall not be found among you anyone who makes his son or his daughter pass through the fire, one who uses divination, one who practices witchcraft, or one who interprets omens, or a sorcerer,

18:11 וְחָבֵר חָבֵר וְשָׂאֵל אוֹב וְיִדְעֵנִי וְדַרְשׁ אֱלֹהִים:

18:11 וְרִטְוִין רִטְוִין וְשָׂאֵל בְּבִדְיוֹן וּבְזִכּוּרוֹ וְתַבְעֵ מִן מִיתָא:

18:11 or one who casts a spell, or a medium, or a spiritist, or one who calls up the dead.

18:12 כִּי-תוּעַבַת יְהוָה כָּל-עֲשֵׂה אֱלֹהִים וּבְגִלְלֵי תוּעַבַת הָאֱלֹהִים יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מוֹרִישׁ אוֹתָם מִפְּנֵיךָ:

18:12 אֲרִי מִרְחַק מִרְחַק קָדָם יוֹי כָּל עֶבֶד אֱלֹהִים וּבְדִיל תוּעִיבָתָא הָאֱלֹהִים יוֹי אֱלֹהֶיךָ מִתְרִיד לְהוֹן יְתְהוֹן מִן-קִדְמְךָ:

18:12 "For whoever does these things is detestable to the LORD; and because of these detestable things the LORD your God will drive them out before you.

18:13 תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: ס

18:13 שְׁלִים תְּהִי בְּדַחֲלָתָא בְּדַחֲלָתָא דִּיּוֹי אֱלֹהֶיךָ:

18:13 "You shall be blameless before the LORD your God.

18:14 כִּי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אַתָּה יוֹרֵשׁ אוֹתָם אֶל-מְעַנְנִים וְאֶל-קְסָמִים יִשְׁמְעוּ וְאַתָּה לֹא כֵן נָתַן לָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:

18:14 אֲרִי עֲמֻמֵּי הָאֱלֹהִים דְּאַתָּה יְרִית יְתְהוֹן מִן מְעַנְנֵיָא מְעוֹנְנֵיָא וּמִן קְסָמֵיָא קוֹסְמֵיָא שְׁמַעִין וְאַתָּה לֹא כִּיּוֹן יְהִיב לָךְ יוֹי אֱלֹהֶיךָ:

18:14 "For those nations, which you shall dispossess, listen to those who practice witchcraft and to diviners, but as for you, the LORD your God has not allowed you to do so.

18:15 נְבִיא מִקִּרְבְּךָ מֵאַחֶיךָ כְּמִנִּי יָקִים לָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲלֵיו תִּשְׁמָעוּן:

18:15 נְבִיאָא מִבִּינְךָ מֵאַחֶךָ דְּכּוֹתֵי יָקִים לָךְ יוֹי אֱלֹהֶיךָ מְנִיָּה תְקַבְּלוּן:

18:15 "The LORD your God will raise up for you a prophet like me from among you, from your countrymen, you shall listen to him.

18:16 כָּל אֲשֶׁר-שָׁאַלְתָּ מֵעַם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּחֹרֵב בְּיוֹם הַקֶּהֱלֵל לֵאמֹר לֹא אֶסְפֶּךָ לְשִׁמְעַתְּ-קוֹל יְהוָה אֱלֹהֵי וְאַתְּ-הָאֵשׁ הַגְּדֹלָה הַזֹּאת לֹא-אֶרְאֶה עוֹד וְלֹא אֲמוֹת:

18:16 כָּל דְּשָׂאִילְתָּא מִן-קָדָם יוֹי אֱלֹהֶיךָ בְּחֹרֵב בְּיוֹמָא דְּקַהֲלָא לְמִימְרָא לֹא אוֹסִיף לְמִשְׁמַע יְתָ קַל מִימְרָא דִּיּוֹי אֱלֹהֵי וְיִתְ אִישְׁתָּא רַבְתָּא הָדָא לֹא אֲחִי עוֹד וְלֹא אִימוֹת:

18:16 "This is according to all that you asked of the LORD your God in Horeb on the day of the assembly, saying, 'Let me not hear again the voice of the LORD my God, let me not see this great fire anymore, or I will die.'

18:17 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי הִיטִיבוּ אֲשֶׁר דִּבְרוּ:

18:17 וַאֲמַר יוֹי לִי אֲתַקִּינוּ דְּמִלִּילוּ:

18:17 "The LORD said to me, 'They have spoken well.'

18:18 נְבִיא אָקִים לָהֶם מִקִּרְבֵּי אַחֵיהֶם כְּמוֹךָ וְנִתְתִּי דְּבָרֵי בְּפִיו וְדַבֵּר אֲלֵיהֶם

את כל-אשר אצונו:

18:18 נביא אקים אקים להון מגו אחיהון כותך דכותך ואתין פתגמי נבואתי
נביאותי בפומיה וימליל עמהון ית כל דאפקדיניה:

18:18 'I will raise up a prophet from among their countrymen like you, and I will put My words in his mouth, and he shall speak to them all that I command him.

18:19 והיה האיש אשר לא-ישמע אל-דברי אשר ידבר בשמי אנכי אדרש
מעמו:

18:19 ויהי גברא גברא דלא יקביל לפתגמי דימליל בשמי מימרי אנא יתבע
מניה:

18:19 'It shall come about that whoever will not listen to My words which he shall speak in My name, I Myself will require *it* of him.

18:20 אך הנביא אשר יזיד לדבר דבר בשמי את אשר לא-צויתיו לדבר
ואשר ידבר בשם אלהים אחרים ומת הנביא ההוא:

18:20 ברם נביא דירשע למלא פתגמא בשמי ית דלא פקידתיה למלא
ודימליל בשום טעות עממא ויתקטיל נביא ההוא:

18:20 'But the prophet who speaks a word presumptuously in My name which I have not commanded him to speak, or which he speaks in the name of other gods, that prophet shall die.'

18:21 וכי תאמר בלבבך איכה נדע את-הדבר אשר לא-דברו יהוה:

18:21 וארי תימר בליבך איכדין נידע ית פתגמא דלא מלליה יוי:

18:21 "You may say in your heart, 'How will we know the word which the LORD has not spoken?'

18:22 אשר ידבר הנביא בשם יהוה ולא-יהיה הדבר ולא יבוא הוא הדבר
אשר לא-דברו יהוה בזדון דברו הנביא לא תגור ממנו: ס

18:22 דימליל נביא בשמא דיוי ולא יהי פתגמא ולא יתקיים הוא פתגמא
דלא מלליה יוי ברשע מלליה נביא לא תדחלון תדחלון מניה:

18:22 "When a prophet speaks in the name of the LORD, if the thing does not come about or come true, that is the thing which the LORD has not spoken. The prophet has spoken it presumptuously; you shall not be afraid of him.

19:1 כייכרית יהוה אלהיך את-הגוים אשר יהוה אלהיך נתן לך את-ארצם
וירשפתם וישבת בעריהם ובבתיהם:

19:1 ארי ישיצי יוי אלהך ית עממא דיוי אלהך יהיב לך ית ארעהון
ותירתינן ותיתיב בקרויהון ובבתיהון:

19:1 "When the LORD your God cuts off the nations, whose land the LORD your God gives you, and you dispossess them and settle in their cities and in their houses,

19:2 שלוש ערים תבדיל לך בתוך ארצך אשר יהוה אלהיך נתן לך לרשתה:

19:2 תלת קרוין תפריש לך בגו ארעך דיוי אלהך יהיב לך למירתה:

19:2 you shall set aside three cities for yourself in the midst of your land, which the LORD your God gives you to possess.

19:3 תכין לך הדרך ושלשת את-גבול ארצך אשר ינחילך יהוה אלהיך והיה
לנוס שמה כל-רצח:

19:3 תתקין לך אורחא ותתלית ית תחום ארעך דיחסניך יוי אלהך ויהי
למיעירק למיעירוק לתמן כל קטול:

19:3 "You shall prepare the roads for yourself, and divide into three parts the territory of your land which the LORD your God will give you as a possession, so that any manslayer may flee there.

19:4 וזה דבר הרצח אשר-ינוס שמה וחי אשר יפה את-רעהו בבלי-דעת והוא

לֹא־שָׁנָא לּוֹ מִתְּמֹל שְׁלֹשׁ:

19:4 וְדִין פֶּתֶגֶם קְטוּלָא דִיעִירוּק לְתַמָּן וַיִּתְקַיֵּים דִּיקְטוּל יֵת חֲבֵרִיה בְּלֹא מִדְעִיה וְהוּא לֹא סָנִי לִיה מֵאֲתַמְלִי וּמִדְקִמּוּהִי וּמִדְקִדְמוּהִי:

19:4 "Now this is the case of the manslayer who may flee there and live: when he kills his friend unintentionally, not hating him previously--

19:5 וְאִשֶּׁר יָבֵא אֶת־רַעְהוּ בִיעֵר לְחֹטֵב עֵצִים וְנִדְחָה יָדוֹ בַּגִּרְזֵן לְכַרֵּת הָעֵץ וְנָשַׁל הַבְּרִזָּל מִן־הָעֵץ וּמָצָא אֶת־רַעְהוּ וּמָת הוּא יָנוּס אֶל־אַחַת הָעָרִים־הָאֵלֶּה וְחָי:

19:5 וּדְיִיעוּל עִם חֲבֵרִיה בְּחֹרֶשׂא לְמִיֶּקֶץ אָעִין וְתַתְמָרִיךְ וְתַתְמָרִיג יָדִיה בְּבְרִזָּלָא בַּגִּרְזָנָא לְמִיֶּקְצִיה אָעָא וַיִּשְׁתַּלִּיף בְּרִזָּלָא מִן אָעָא וַיִּשְׁכַּח יֵת חֲבֵרִיה וַיָּמוּת הוּא יְעִירוּק לְחֻדָּא מִן קְרוּנָא הָאֵלִין וַיִּתְקַיֵּים:

19:5 as when a man goes into the forest with his friend to cut wood, and his hand swings the axe to cut down the tree, and the iron head slips off the handle and strikes his friend so that he dies-- he may flee to one of these cities and live;

19:6 פְּנִי־רִדְהָ גֵּאל הַדָּם אַחֲרֵי הַרְצָח פִּי־יָחַם לִבּוֹ וְהִשְׁיִגוּ פִּי־רִבְבָה הַדֶּרֶךְ וְהִכְהוּ נַפְשׁ וְלוֹ אֵין מִשְׁפַּט־מוֹת כִּי לֹא שָׁנָא הוּא לּוֹ מִתְּמֹל שְׁלֹשׁוּם:

19:6 דְלִמָּא יִרְדוּף גֵּאִיל דְמָא בְּתַר קְטוּלָא אַרִי יִיחַם יִיחַם לִיבִיה וַיִּדְבְּקִינִיה אַרִי תִסְגִי אֹרְחָא וַיִּקְטְלִינִיה נַפְשׁ וְלִיה לִית חוֹבַת דִּין דְקְטוּל אַרִי לֹא סָנִי הוּא לִיה מֵאֲתַמְלִי וּמִדְקִמּוּהִי וּמִדְקִדְמוּהִי:

19:6 otherwise the avenger of blood might pursue the manslayer in the heat of his anger, and overtake him, because the way is long, and take his life, though he was not deserving of death, since he had not hated him previously.

19:7 עַל־כֵּן אֲנֹכִי מְצַוֶּה לְאֹמֵר שְׁלֹשׁ עָרִים תְּבַדִּיל לָךְ: ס

19:7 עַל כֵּין אֲנָא מְפַקִיד לָךְ לְמִימַר תְּלַת קְרוּיִן תַּפְרִישׁ לָךְ:

19:7 "Therefore, I command you, saying, 'You shall set aside three cities for yourself.'

19:8 וְאִם־יִרְחִיב יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־גְּבֻלָּךְ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאֲבֹתֶיךָ וְנָתַן לָךְ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר דִּבֶּר לָתֵת לְאֲבֹתֶיךָ:

19:8 וְאִם יִפְתִּי יוֹי אֱלֹהֶךְ יֵת תְּחוּמֶךָ כְּמָא דְקִיִּים לְאֲבֹתְךָ וַיִּתִּין לָךְ יֵת כָּל אַרְעָא דְמִלִּיל לְמִיתַן לְאֲבֹתְךָ:

19:8 "If the LORD your God enlarges your territory, just as He has sworn to your fathers, and gives you all the land which He promised to give your fathers--

19:9 כִּי־תִשְׁמֹר אֶת־כָּל־הַמְצְוָה הַזֹּאת לַעֲשׂוֹתָהּ אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם לְאַהֲבָהּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּלְלַכֵּת בְּדַרְכָּיו כָּל־הַיָּמִים וַיִּסְפַּח לָךְ עוֹד שְׁלֹשׁ עָרִים עַל הַשְּׁלֹשׁ הָאֵלֶּה:

19:9 אַרִי תִיטַר יֵת כָּל תַּפְקִידָתָא הָדָא לְמַעֲבָדָה דְאֲנָא מְפַקִיד לָךְ יוֹמָא דִּין לְמַרְחַם יֵת יוֹי אֱלֹהֶךְ וְלִמְהַךְ בְּאוּרְחָן דְתַקְנָן קְדְמוּהִי כָּל יוֹמֵינָא וְתוּסִיף לָךְ עוֹד תְּלַת קְרוּיִן עַל תְּלַת אֵלִין:

19:9 if you carefully observe all this commandment which I command you today, to love the LORD your God, and to walk in His ways always-- then you shall add three more cities for yourself, besides these three.

19:10 וְלֹא יִשְׁפַךְ דָּם נָקִי בְּקֶרֶב אֶרְצְךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ נַחֲלָה וְהָיָה עָלֶיךָ דְּמִים: ס

19:10 וְלֹא יִשְׁתַּפִּיךְ דָּם זָכִי בְּגוֹ אֶרְעֶךָ דִּיּוֹי אֱלֹהֶךְ יְהִיב לָךְ אַחְסָנָא וַיְהִי עָלֶךָ חוֹבַת דִּין דְקְטוּל:

19:10 "So innocent blood will not be shed in the midst of your land which the LORD your God gives you as an inheritance, and bloodguiltiness be on you.

19:11 וְכִי־יְהִי אִישׁ שֹׂנֵא לְרֵעֵהוּ וְאַרְבּ לּוֹ וְקָם עָלָיו וְהִכְהוּ נַפְשׁוֹ וּמָת וְנָס אֶל־אַחַת הָעָרִים הָאֵלֶּה:

19:11 וְאִרִי יְהִי גֹבֵר סְנִי לְחִבְרִיה וְיִכְמוֹן לִיה וְיִקּוּם עֲלוּהִי וְיִקְטְלִינֶיהָ נַפֶּק וְיָמוּת וְיַעֲרֹק לַחֲדָא מִן קְרוּנֵא הָאֵלִין:

19:11 "But if there is a man who hates his neighbor and lies in wait for him and rises up against him and strikes him so that he dies, and he flees to one of these cities,

19:12 וְשִׁלְחוּ זְקֵנֵי עִירוֹ וְלָקְחוּ אֹתוֹ מִשָּׁם וְנָתְנוּ אֹתוֹ בְּיַד גֹּאֵל הַדָּם וּמָת:

19:12 וְיִשְׁלַחוּן סְבִי קְרַתִּיה וְיִדְבְּרוּן יָתִיה מִתְמָן וְיִתְנוּן וְיִמְסְרוּן יָתִיה בְּיַד גֹּאֵל דְּמָא וְיָמוּת וְיִתְקַטִּיל:

19:12 then the elders of his city shall send and take him from there and deliver him into the hand of the avenger of blood, that he may die.

19:13 לֹא־תַחֲוֹס עֵינֶךָ עָלָיו וּבַעֲרַת דַּם־הַנֶּקִי מִיִּשְׂרָאֵל וְטוֹב לָךְ: ס

19:13 לֹא תַחֲוֹס עֵינֶךָ עֲלוּהִי וְתַפְּלִי אֲשֶׁר־י דַּם זָכִי מִיִּשְׂרָאֵל וְיִיטֵב לָךְ:

19:13 "You shall not pity him, but you shall purge the blood of the innocent from Israel, that it may go well with you.

19:14 לֹא תַסִּיג גְּבוּל רֵעֶךָ אֲשֶׁר גָּבְלוּ רֵאשֵׁנִים בְּנַחֲלֶתְךָ אֲשֶׁר תִּנְחַל בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לְרִשְׁתָּהּ: ס

19:14 לֹא תִשְׁנִי תְחוּמָא דְּחִבְרֶךָ דְּתַחֲיָמוּ קְדַמָּאי בְּאַחַסְנֶתְךָ דְּתַחֲסִין בְּאַרְעָא דִּיּוֹי אֱלֹהֶךָ יְהִיב לָךְ לְמִירְתָּהּ:

19:14 "You shall not move your neighbor's boundary mark, which the ancestors have set, in your inheritance which you will inherit in the land that the LORD your God gives you to possess.

19:15 לֹא־יִקּוּם עַד אֶחָד בְּאִישׁ לְכָל־עוֹן וּלְכָל־חַטָּאת בְּכָל־חַטָּא אֲשֶׁר יַחַטָּא עַל־פִּי שְׁנֵי עֵדִים אוֹ עַל־פִּי שְׁלֹשֶׁה־עֵדִים יִקּוּם דְּבַר:

19:15 לֹא יִקּוּם סְהִיד חֵד בְּגֹבֵר לְכָל עוֹנוֹ וּלְכָל חוּבִין בְּכָל חֵיט חַטָּא דִּיחַטִּי עַל מִימַר תְּרוּן סְהִדִין אוֹ עַל מִימַר תְּלַתָּה סְהִדִין יִתְקִיִם פְּתַנְמָא:

19:15 "A single witness shall not rise up against a man on account of any iniquity or any sin which he has committed; on the evidence of two or three witnesses a matter shall be confirmed.

19:16 כִּי־יִקּוּם עַד־חָמָס בְּאִישׁ לַעֲנוֹת בּוֹ סָרָה:

19:16 אִרִי יִקּוּם סְהִיד שֶׁקֶר שֶׁקֶר בְּגֹבֵר לְאַסְהָדָא בֵּיה סְתִיָּא:

19:16 "If a malicious witness rises up against a man to accuse him of wrongdoing,

19:17 וְעַמְדוֹ שְׁנֵי־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־לָהֶם הָרִיב לִפְנֵי יְהוָה לִפְנֵי הַכֹּהֲנִים וְהַשֹּׁפְטִים אֲשֶׁר יְהִיו בַּיָּמִים הָהֵם:

19:17 וְיִקּוּמוּן תְּרוּן גֹּבְרִין גֹּבְרִין דִּילְהוֹן דִּינָא קְדָם יוֹי קְדָם כְּהֵנֵא וְדִינֵנֵא דִּיהוֹן בְּיוֹמֵא הָאִינוּן:

19:17 then both the men who have the dispute shall stand before the LORD, before the priests and the judges who will be *in office* in those days.

19:18 וְדָרְשׁוּ הַשֹּׁפְטִים הַיָּטֵב וְהֵנָּה עַד־שֶׁקֶר הָעֵד שֶׁקֶר עָנָה בְּאָחִיו:

19:18 וְיִתְבַּעֲוֹן דִּינֵנֵא יָאוֹת וְהָא סְהִיד שֶׁקֶרָא סְהִדָא שֶׁקֶרָא אִסְהִיד בְּאַחוּהִי:

19:18 "The judges shall investigate thoroughly, and if the witness is a false witness *and* he has accused his brother falsely,

19:19 וְעָשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאָחִיו וּבַעֲרַת הָרַע מִקִּרְבְּךָ:

19:19 וְתַעֲבְדוּן לִיה כְּמָא דְּחָשִׁיב לְמַעֲבַד לְאַחוּהִי וְתַפְּלִי עָבִיד דְּבִישׁ מִבִּינְךָ:

19:19 then you shall do to him just as he had intended to do to his brother. Thus you shall purge the evil from among

you.

19:20 וְהַנְּשָׂאִים יִשְׁמְעוּ וַיִּרְאוּ וְלֹא יִסְפוּ לַעֲשׂוֹת עוֹד כַּדָּבָר הַרְעָה הַזֶּה בְּקִרְבְּךָ:
19:20 וְדִישְׁתָּאֲרוֹן וְדִישְׁתָּאֲרוֹן יִשְׁמְעוּ וַיִּדְחֲלוּ וְלֹא יִסְפוּ לַמַּעֲבֹד עוֹד
כַּפְתָּנָמָא בִישָׂא הָדִין בִּינְךָ:

19:20 "The rest will hear and be afraid, and will never again do such an evil thing among you.

19:21 וְלֹא תַחֹס עֵינֶךָ נַפֶּשׁ בְּנַפֶּשׁ עֵין בְּעֵין שֵׁן בְּשֵׁן יָד בְּיָד רֶגֶל בְּרֶגֶל: ס
19:21 וְלֹא תַחֹס עֵינֶךָ נַפֶּשׂא חֲלָף נַפֶּשׂא עֵינָא חֲלָף עֵינָא שִׁנָּא חֲלָף שִׁנָּא
יָדָא חֲלָף יָדָא רֵגְלָא חֲלָף רֵגְלָא:

19:21 "Thus you shall not show pity: life for life, eye for eye, tooth for tooth, hand for hand, foot for foot.

20:1 כִּי־תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל־אֹיְבֶיךָ וְרָאִיתָ סוּס וְרֶכֶב עִם רַב מִמֶּךָ לֹא תִירָא
מֵהֶם כִּי־יְהִיֶה אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ הַמַּעֲלֶה מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:
20:1 אַרְי תִּיפּוּק לְאַנְחָא קְרָבָא עַל בַּעֲלֵי־דְבָבְךָ וְתַחֲזִי סוּסָן וְרַתְכִין עִם סְגִי
מִינְךָ לֹא תִדְחַל מִנְהוֹן אַרְי יוּי אֱלֹהֶךָ מִימְרִיהַּ בְּסַעֲדֶךָ דְאַסְקֶךָ דְאַפְקֶךָ
מֵאֲרַעָא דְמִצְרַיִם:

20:1 "When you go out to battle against your enemies and see horses and chariots *and* people more numerous than you, do not be afraid of them; for the LORD your God, who brought you up from the land of Egypt, is with you.

20:2 וְהָיָה כִּקְרַבְכֶם אֶל־הַמִּלְחָמָה וְנִגַּשׁ הַכֹּהֵן וְדִבֶּר אֶל־הָעָם:
20:2 וַיְהִי כְּמִקְרַבְכּוֹן לְאַנְחָא קְרָבָא וַיִּתְקַרֵּב וַיִּתְקַרֵּב כְּהֵנָּא וַיִּמְלִיל עִם עַמָּא:
20:2 "When you are approaching the battle, the priest shall come near and speak to the people.

20:3 וְאָמַר אֲלֵהֶם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתֶּם קְרַבִּים הַיּוֹם לְמִלְחָמָה עַל־אֹיְבֵיכֶם
אֶל־יָרֵךְ לְבַבְכֶם אֶל־תִּירְאוּ וְאֶל־תַּחֲפְזוּ וְאֶל־תַּעֲרָצוּ מִפְּנֵיהֶם:
20:3 וַיִּימַר לְהוֹן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתּוֹן מִתְקַרְבִּין יוֹמָא דִּין לְאַנְחָא קְרָבָא עַל
בַּעֲלֵי־דְבִיכּוֹן לֹא יִזְוַע לִיבְכּוֹן לֹא תִדְחֲלוּ וְלֹא תַתְּבַעְתּוּן תַּתְּבַהְתּוּן וְלֹא
תִּיתְבַּרוּן מִן־קְדָמֵיהוֹן:

20:3 "He shall say to them, 'Hear, O Israel, you are approaching the battle against your enemies today. Do not be fainthearted. Do not be afraid, or panic, or tremble before them,

20:4 כִּי יְהוֹנָה אֱלֹהֵיכֶם הַהֲלֵךְ עִמָּכֶם לְהִלָּחֵם לָכֶם עִם־אֹיְבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם:
20:4 אַרְי יוּי אֱלֹהֵכּוֹן מִימְרִיהַּ מְדַבֵּר קְדָמֵיכּוֹן לְאַנְחָא לְכוֹן קְרַב עִם
בַּעֲלֵי־דְבִיכּוֹן לְמַפְרַק יִתְכוֹן:

20:4 for the LORD your God is the one who goes with you, to fight for you against your enemies, to save you.'

20:5 וְדִבְרוּ הַשְּׂטָרִים אֶל־הָעָם לֵאמֹר מִי־הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בֵּית־חֲדָשׁ וְלֹא חֲנָכוֹ
יָלַךְ וַיָּשֶׁב לְבֵיתוֹ פֶּן־יָמוּת בַּמִּלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר יִחְנַכֶּנּוּ:
20:5 וַיִּמְלִלוּן סְרָכָא עִם קְדָם עַמָּא לְמִימַר מִן גְּבָרָא גְּבָרָא דְבָנָא בֵּיתָא
חֲדָתָא וְלֹא חֲנֻכִּיהַּ יְהֵךְ וַיִּתּוּב לְבֵיתֶיהָ דְלָמָא יִתְקַטִּיל בְּקִרְבָּא וְגַבְרָא אֲוַחְרָן
אַחְרָן יִחְנַכִּינְיָהּ יִחְנַכִּינְיָהּ:

20:5 "The officers also shall speak to the people, saying, 'Who is the man that has built a new house and has not dedicated it? Let him depart and return to his house, otherwise he might die in the battle and another man would dedicate it.

20:6 וּמִי־הָאִישׁ אֲשֶׁר־נָטַע כָּרֶם וְלֹא חָלְלוֹ יָלַךְ וַיָּשֶׁב לְבֵיתוֹ פֶּן־יָמוּת בַּמִּלְחָמָה
וְאִישׁ אַחֵר יִחְלָלְנוּ:
20:6 וּמִן גְּבָרָא גְּבָרָא דְנָצַב כְּרָמָא וְלֹא אֲחִלִּיהַּ יְהֵךְ וַיִּתּוּב לְבֵיתֶיהָ דְלָמָא

יִתְקַטֵּיל בַּקֶּרֶב וּגְבַר אַחֲרָיו יַחְלִינֶיהָ יַחְלִינֶיהָ:

20:6 'Who is the man that has planted a vineyard and has not begun to use its fruit? Let him depart and return to his house, otherwise he might die in the battle and another man would begin to use its fruit.'

20:7 וּמִי־הָאִישׁ אֲשֶׁר־אַרְשׁ אִשָּׁה וְלֹא לָקַחָהּ יֶלֶד וַיָּשֶׁב לְבֵיתוֹ פְּנֵי־יָמוֹת
בְּמַלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר יִקְחָנָהּ:

20:7 וּמִן גִּבְרָא גִבְרָא דְאַרְס דְאַרְס אֵיתְתָא וְלֹא נִסְבָּה נִסְבָּה יְהָךְ וַיִּתּוּב
לְבֵיתָהּ דְלָמָא יִתְקַטֵּיל בַּקֶּרֶב וּגְבַר אַחֲרָיו יִסְבִּינָהּ:

20:7 'And who is the man that is engaged to a woman and has not married her? Let him depart and return to his house, otherwise he might die in the battle and another man would marry her.'

20:8 וַיִּסְפוּ הַשָּׂטְרִים לְדַבֵּר אֶל־הָעָם וַאֲמָרוּ מִי־הָאִישׁ הַזֶּה וְרַךְ הַלֵּב יֶלֶד
וַיָּשֶׁב לְבֵיתוֹ וְלֹא יִמַּס אֶת־לֵבב אָחָיו כְּלָבָבוֹ:

20:8 וַיִּוְסְפוּן וַיִּוְסְפוּן סְרְכִיא לְמַלְלָא עִם עֵמָא וַיִּמְרוּן מִן גִּבְרָא גִבְרָא דְדָחוּל
דְדָחוּל וַתְּבִיר לִיבָא יְהָךְ וַיִּתּוּב לְבֵיתָהּ וְלֹא יִתְבַר יֵת לִיבָא דְאַחוּהִי כְּלִיבִיהּ:
20:8 "Then the officers shall speak further to the people and say, 'Who is the man that is afraid and fainthearted? Let him depart and return to his house, so that he might not make his brothers' hearts melt like his heart.'

20:9 וְהָיָה כִּכְלַת הַשָּׂטְרִים לְדַבֵּר אֶל־הָעָם וּפְקָדוֹ שָׂרֵי צְבָאוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם: ס

20:9 וַיְהִי כִד יִשְׁצִוּן סְרְכִיא לְמַלְלָא עִם עֵמָא וַיִּמְנוּן רַבְנֵי חֵילָא בְּרִישׁ עֵמָא:
20:9 "When the officers have finished speaking to the people, they shall appoint commanders of armies at the head of the people.

20:10 כִּי־תִקְרַב אֶל־עִיר לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ וּקְרָאתָ אֲלֶיהָ לְשָׁלוֹם:

20:10 אַרְי תִּקְרַב לְקָרְתָא לְאַנְחָא קְרָבָא עָלָה וְתִקְרִי לָהּ מְלִין דְשָׁלָם:

20:10 "When you approach a city to fight against it, you shall offer it terms of peace.

20:11 וְהָיָה אִם־שָׁלוֹם תַּעֲנֶנּוּ וּפְתַחָהּ לָךְ וְהָיָה כָּל־הָעָם הַנִּמְצָא־בָּהּ יִהְיוּ לָךְ
לְמַס וְעַבְדֶּיךָ:

20:11 וַיְהִי אִם שָׁלָם תַּעֲנִינְךָ תְּתִיבִינְךָ וְתַפְתַּח לָךְ וַיְהִי כָל עֵמָא דִישְׁתַּכַּח בַּהּ
יְהוֹן לָךְ לְמַסְקֵי מַסִּין וַיִּפְלַחוּנְךָ:

20:11 "If it agrees to make peace with you and opens to you, then all the people who are found in it shall become your forced labor and shall serve you.

20:12 וְאִם־לֹא תִשְׁלִים עִמָּךְ וְעָשְׂתָה עִמָּךְ מַלְחָמָה וְצָרְתָּ עָלֶיהָ:

20:12 וְאִם לֹא תִשְׁלִים עִמָּךְ וְתַעֲבִיד עִמָּךְ קָרַב וְתַצּוּר עָלָה:

20:12 "However, if it does not make peace with you, but makes war against you, then you shall besiege it.

20:13 וַנִּתְּנָהּ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְיָדְךָ וְהָפִיתָ אֶת־כָּל־זְכוּרָהּ לְפִי־חֶרֶב:

20:13 וַיִּמְסְרִינָהּ יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְיָדְךָ וְתַמְחִי יֵת כָּל דְּכוּרָהּ לְפִתְגָם דְּחֶרֶב:

20:13 "When the LORD your God gives it into your hand, you shall strike all the men in it with the edge of the sword.

20:14 רַק הַנָּשִׁים וְהַטָּף וְהַבְּהֵמָה וְכָל־אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעִיר כָּל־שְׁלָלָהּ תִּבְזוּ לָךְ
וְאָכַלְתָּ אֶת־שְׁלָל אִיבֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָךְ:

20:14 לְחוּד נְשִׂיא וְטַפְלָא וּבַעֲיָרָא וְכָל דִּיהִי בְּקָרְתָא כָּל עֲדָאָה תִּיבּוּז לָךְ
וְתִיכּוּל יֵת עֲדֵי סְנַאךָ דִּיהֵב יְיָ אֱלֹהֶיךָ לָךְ:

20:14 "Only the women and the children and the animals and all that is in the city, all its spoil, you shall take as booty for yourself; and you shall use the spoil of your enemies which the LORD your God has given you.

20:15 כֵּן תַּעֲשֶׂה לְכָל־הָעָרִים הַרְחֵקְתָּ מִמֶּנּוּ מֵאֵד אֲשֶׁר לֹא־מַעֲרִי הַגּוֹיִם־הָאֵלֶּה
הַנֵּה:

20:15 כִּי־תַעֲבִיד לְכָל קְרוֹנָי דְרַחֲקָן מִיָּנֶךְ לַחֲדָא דְלֹא מִקְרוֹי עַמְמֵי־הָאֱלִין
אִינוֹן אִינוֹן:

20:15 "Thus you shall do to all the cities that are very far from you, which are not of the cities of these nations nearby.

20:16 רַק מֵעָרֵי הָעַמִּים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ נַחֲלָה לֹא תַחֲיֶה
כָּל־נִשְׁמָה:

20:16 לַחֹד מִקְרוֹי עַמְמֵי־הָאֱלִין דִּוּי אֱלֹהֶךָ יְהִיב לְךָ אַחְסָנָא לֹא תִקְיִים
תִּיחִי כָל נִשְׁמָא:

20:16 "Only in the cities of these peoples that the LORD your God is giving you as an inheritance, you shall not leave alive anything that breathes.

20:17 כִּי־תַחַרֵּם תַּחְרִימוֹם הַחֲתִי וְהָאֹמֹרִי הַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי הַחִוִּי וְהַיְבוּסִי כַּאֲשֶׁר
צִוָּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:

20:17 אַרְי גְּמָרָא תַנְמַרְיָנוֹן חִתָּאִי וְאֹמֹרָאִי כְנַעֲנָאִי וּפְרִזָּאִי חִוּאִי וַיְבוּסָאִי כְמָא
דְּפַקְדָּךְ יוּי אֱלֹהֶךָ:

20:17 "But you shall utterly destroy them, the Hittite and the Amorite, the Canaanite and the Perizzite, the Hivite and the Jebusite, as the LORD your God has commanded you,

20:18 לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא־יִלְמְדוּ אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת כְּכָל תּוֹעֵבֹתֵם אֲשֶׁר עָשׂוּ
לְאֱלֹהֵיהֶם וַחֲטָאתֵם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם: ס

20:18 בְּדִיל דְלֹא יִלְפוֹן יִתְכוּן לְמַעַבְד כְּכָל תּוֹעִיבְתֵהוֹן דְּעַבְדוּ לְטַעוֹתֵהוֹן
וַתַּחֲבוּבֹן קִדְם יוּי אֱלֹהֵכֹון:

20:18 so that they may not teach you to do according to all their detestable things which they have done for their gods, so that you would sin against the LORD your God.

20:19 כִּי־תִצּוֹר אֶל־עִיר יָמִים רַבִּים לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ לְתַפְשָׁהּ לֹא־תִשְׁחִית
אֶת־עֵצָהּ לְנַדַּח עָלֶיהָ גִּרְוֹן כִּי מִמֶּנּוּ תֹאכַל וְאַתָּה לֹא תִכְרַת כִּי הָאָדָם עֵץ
הַשָּׂדֶה לֵבָא מִפְּנֵיךָ בַּמִּצּוֹר:

20:19 אַרְי תִּצּוֹר לְקִרְתָּא יוֹמִין סְגִיאִין לְאַנְחָא קְרָבָא עֲלֵהּ לְמַכְבְּשָׁה לֹא
תַחְבִּיל יֵת אֵילָנָה לְאַרְמָא עֲלוּהִי בְרִזְלָא אַרְי מִיָּנִיה תִּיכּוֹל וַיִּתִּיה לֹא תִקּוֹץ
אַרְי לֹא כְּאַנְשָׁא אֵילָן חִקְלָא לְמִיעַל מִן־קִדְמָךְ בְּצִירָא:

20:19 "When you besiege a city a long time, to make war against it in order to capture it, you shall not destroy its trees by swinging an axe against them; for you may eat from them, and you shall not cut them down. For is the tree of the field a man, that it should be besieged by you?

20:20 רַק עֵץ אֲשֶׁר־תִּדַּע כִּי־לֹא־עֵץ מֵאֲכָל הוּא אֲתוֹ תִשְׁחִית וְכִרְתָּ וּבְנִית מִצּוֹר
עַל־הָעִיר אֲשֶׁר־הוּא עֹשָׂה עִמָּךְ מִלְחָמָה עַד רִדְתָּה: פ

20:20 לַחֹד אֵילָן דְּתִידַע אַרְי לֹא אֵילָן דְּמִיכָל הוּא יִתִּיה תַחְבִּיל תַחְבֵּל
וַתִּקּוֹץ וַתְּבַנֵּי כְרֻמִּין כְּרֻמִּין עַל קִרְתָּא דְהִיא עַבְדָּא עִמָּךְ קְרָב עַד
דְּתַכְבְּשָׁה:

20:20 "Only the trees which you know are not fruit trees you shall destroy and cut down, that you may construct siegeworks against the city that is making war with you until it falls.

21:1 כִּי־יִמָּצָא חָלָל בְּאֶרְצָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ לְרִשְׁתָּהּ נֶפֶל בַּשָּׂדֶה
לֹא נֹדַע מִי הִכָּהוּ:

21:1 אַרְי יִשְׁתַּכַּח קְטִילָא בְּאַרְעָא דִּוּי אֱלֹהֶךָ יְהִיב לְךָ לְמִירְתָּה רְמִי בְּחִקְלָא
לֹא יָדִיעַ אִיתִידַע מִן קְטִילָה:

21:1 "If a slain person is found lying in the open country in the land which the LORD your God gives you to possess, and it is not known who has struck him,

21:2 וַיֵּצְאוּ זִקְנֵיךָ וְשֹׁפְטֶיךָ וּמְדָרוּ אֶל־הָעָרִים אֲשֶׁר סְבִיבֹת הַחֲלָל:

21:2 וַיִּפְקֹוּ סָבִיב וַיִּדְיִיגוּךָ וַיִּמְשְׁחוּן לְקִרְוֵי דְבַסְחָרְנוֹת דֵּי בַסּוּחַרְנוֹת קָטִילָא:

21:2 then your elders and your judges shall go out and measure *the distance* to the cities which are around the slain one.

21:3 וְהָיָה הָעִיר הַקְּרִבָּה אֶל־הַחֲלָל וּלְקָחוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהוּא עֲגַלַת בָּקָר אֲשֶׁר לֹא־עֲבָד בָּהּ אֲשֶׁר לֹא־מִשְׁכָּה בָּעַל:

21:3 וְתָהִי קִרְתָּא דְקָרִיבָא דְקָרִיבָא לְקָטִילָא וַיִּסְבּוּן וַיִּדְבְּרוּן סְבִי קִרְתָּא הַהִיא עֲגַלַת תּוֹרִין דְלֹא אֲתַפְּלַח בָּהּ דְלֹא נִגְדַת נְגִידַת בְּנִיר:

21:3 "It shall be that the city which is nearest to the slain man, that is, the elders of that city, shall take a heifer of the herd, which has not been worked and which has not pulled in a yoke;

21:4 וְהוֹלְדוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהוּא אֶת־הָעֲגֻלָּה אֶל־נַחַל אֵיתָן אֲשֶׁר לֹא־יַעֲבֹד בּוֹ וְלֹא יִזְרַע וְעָרְפוּ־שֵׁם אֶת־הָעֲגֻלָּה בְּנַחַל:

21:4 וַיַּחֲתוּן סְבִי קִרְתָּא הַהִיא יָת עֲגַלְתָּא לְנַחַל בִּיר דְלֹא יִתְפַּלַּח בִּיהּ וְלֹא יִזְרַע וַיִּקְפוּן וַיִּקְפוּן תַּמָּן יָת עֲגַלְתָּא בְּנַחַלָּא:

21:4 and the elders of that city shall bring the heifer down to a valley with running water, which has not been plowed or sown, and shall break the heifer's neck there in the valley.

21:5 וַנִּגְשׂוּ הַכֹּהֲנִים בְּנֵי לֵוִי כִּי בָם בָּחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשֵׁרְתוֹ וּלְבָרְךָ בְּשֵׁם יְהוָה וְעַל־פִּיהֶם יִהְיֶה כָּל־רִיב וְכָל־נִגְעָ:

21:5 וַיִּתְקַרְבוּן כְּהֵנָּא בְנֵי לֵוִי לְיוֹאֵי אַרִי בַהוּן אֲתַרְעֵי יוֹי אֶלְהֶךָ לְשִׁמְשׁוּתִיהּ וּלְבָרְכָא בְּשֵׁמָא דִּיּוֹי וְעַל מִימְרַהוּן יְהִי כָל דִּין וְכָל מַכְתָּשׁ מוֹכְתָשׁ סְגִירוֹ:

21:5 "Then the priests, the sons of Levi, shall come near, for the LORD your God has chosen them to serve Him and to bless in the name of the LORD; and every dispute and every assault shall be settled by them.

21:6 וְכָל זִקְנֵי הָעִיר הַהוּא הַקְּרִבִּים אֶל־הַחֲלָל יִרְחֲצוּ אֶת־יְדֵיהֶם עַל־הָעֲגֻלָּה הָעָרוּפָה בְּנַחַל:

21:6 וְכָל סְבִי קִרְתָּא הַהִיא דְקָרִיבִין לְקָטִילָא יִסְחוּן יָת יְדֵיהוּן עַל עֲגַלְתָּא עֲגַלְתָּא דְנִקִּיפָא בְּנַחַלָּא:

21:6 "All the elders of that city which is nearest to the slain man shall wash their hands over the heifer whose neck was broken in the valley;

21:7 וְעָנוּ וַאֲמָרוּ יָדֵינוּ לֹא (שִׁפְכָה) [שִׁפְכָתָן] אֶת־הַדָּם הַזֶּה וְעֵינֵינוּ לֹא רָאוּ:

21:7 וַיַּחֲבֹּוּן וַיִּמְרוּן יָדְנָא לֹא אֲשַׁדָּא יָת דְמָא הָדִין וְעֵינֵנָא לֹא חֲזָאָה:

21:7 and they shall answer and say, 'Our hands did not shed this blood, nor did our eyes see it.'

21:8 כַּפֹּר לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־פָּדִיתָ יְהוָה וְאֶל־תִּתֵּן דָּם נָקִי בְּקִרְבַּ עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְנִכְפַּר לָהֶם הַדָּם:

21:8 כְּהֵנָּא יִימְרוּן כַּפֹּר לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל דְפָרְקָתָא יוֹי וְלֹא תִתִּין חוּבַת אַשְׁדִּי דָם זָכִי בְּגוֹ עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וַיִּתְכַּפֵּר לָהוּן עַל דְמָא:

21:8 'Forgive Your people Israel whom You have redeemed, O LORD, and do not place the guilt of innocent blood in the midst of Your people Israel.' And the bloodguiltiness shall be forgiven them.

21:9 וְאַתָּה תִּבְעֵר הַדָּם הַנָּקִי מִקִּרְבֶּךָ כִּי־תַעֲשֶׂה הַיֵּשֶׁר בְּעֵינֵי יְהוָה: ס

21:9 וְאַתָּה תִּפְלִי אַשְׁדִּי חוּבַת דָּם זָכִי מִבִּינְךָ אַרִי תַעֲבִיד דְכָשֶׁר קָדָם יוֹי:

21:9 "So you shall remove the guilt of innocent blood from your midst, when you do what is right in the eyes of the LORD.

21:10 כִּי־תֵצֵא לְמַלְחָמָה עַל־אִיבֶיךָ וְנָתַנּוּ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּיָדְךָ וְשָׁבִיתָ שְׁבוּיִ:

21:10 אַרִי תִפּוֹק לְאַנְחָא קָרְבָא עַל בַּעֲלֵי־דְבַבְךָ וַיִּמְסְרִינוּן יוֹי אֶלְהֶךָ בְּיָדְךָ

וְתִשְׁבִּי שְׁבִיהוֹן שְׁבִיהוֹן:

21:10 "When you go out to battle against your enemies, and the LORD your God delivers them into your hands and you take them away captive,

21:11 וְרָאִיתָ בְּשִׁבְיָהּ אִשָּׁה יְפֹת־תָּאֵר וְחָשַׁקְתָּ בָּהּ וּלְקַחְתָּ לָךְ לְאִשָּׁה:
21:11 וְתַחֲזִי בְשִׁבְיָא אִיתְתָּא שְׁפִירַת רֵיו חִיזוּ וְתַתְּרַעִי בָּהּ וְתִסְבְּהָ לָךְ לְאִיתוּ
לְאִנְתּוֹ:

21:11 and see among the captives a beautiful woman, and have a desire for her and would take her as a wife for yourself,

21:12 וְהִבֵּאתָהּ אֶל־תּוֹךְ בֵּיתְךָ וְגִלַּחְתָּהּ אֶת־רֹאשָׁהּ וְעִשְׂתָּהּ אֶת־צַפְרֹנֶיהָ:

21:12 וְתַעֲלִינָהּ לְגוֹ בֵּיתְךָ וְתִגְלַח יֵת רִישָׁהּ וְתִרְבִּי יֵת טוֹפְרָהּא טוֹפְרָהּא:

21:12 then you shall bring her home to your house, and she shall shave her head and trim her nails.

21:13 וְהִסִּירָהּ אֶת־שְׂמֹלֶת שְׁבִיָּהּ מֵעַלֶּיהָ וְיֹשְׁבָהּ בְּבֵיתְךָ וּבְכַתֵּהּ אֶת־אָבִיהָ

וְאֶת־אִמָּהּ יָרַח יָמִים וְאַחַר כֵּן תָּבֹא אֵלֶיהָ וּבַעֲלֹתָהּ וְהָיְתָה לָךְ לְאִשָּׁה:

21:13 וְתַעֲדִי יֵת כְּסוֹת שְׁבִיָּהּ מִינָהּ וְתַחֲזִין בְּבֵיתְךָ וְתִבְכִּי יֵת אָבוּהָא וְיֵת אִמָּהּ

יָרַח יוֹמִין וּבְתֵר כִּין תִּיעוֹל לְוַתָּהּ וְתַבְעֲלִינָהּ וְתַהִי לָךְ לְאִיתוּ לְאִנְתּוֹ:

21:13 "She shall also remove the clothes of her captivity and shall remain in your house, and mourn her father and mother a full month; and after that you may go in to her and be her husband and she shall be your wife.

21:14 וְהָיְתָה אִם־לֹא חָפְצָתָּ בָּהּ וּשְׁלַחְתָּהּ לְנַפְשָׁהּ וּמָכַר לֹא־תִמְכְּרָנָהּ בַּכֶּסֶף

לֹא־תִתְעַמְרָהּ בָּהּ תַּחַת אֲשֶׁר עָנִיתָהּ: ס

21:14 וְיִהְיֶה אִם לֹא תַתְּרַעִי בָּהּ וְתַפְטְרִינָהּ לְנַפְשָׁהּ וְזִבְנָא לֹא תִזְבְּנִינָהּ בְּכֶסֶףא

לֹא תִיתְגַּר תִּיתְגַּר בָּהּ חֶלֶף דְּעָנִיתָהּ:

21:14 "It shall be, if you are not pleased with her, then you shall let her go wherever she wishes; but you shall certainly not sell her for money, you shall not mistreat her, because you have humbled her.

21:15 כִּי־תִהְיֶינָּה לְאִישׁ שְׁתֵּי נָשִׁים הָאֶחָת אֲהוּבָהּ וְהָאֶחָת שְׁנוּאָהּ וְיִלְדוּ־לוֹ בָּנִים

הָאֲהוּבָהּ וְהַשְּׁנוּאָהּ וְהָיְתָה הַבֵּן הַבְּכוֹר לַשְּׁנוּאָהּ:

21:15 אָרִי יְהוּיִן וְהוּיִן יְהוּיִן לְגַבֵּר תִּרְתִּין נָשִׁין חָדָא חָדָא רְחוּמְתָא רְחוּמְתָא וְחָדָא

וְחָדָא סְנוּאָתָא סְנוּאָתָא וְיִלְיָדִין לִיָּהּ בְּנִין רְחוּמְתָא רְחוּמְתָא וְסְנוּאָתָא וְיִהְיֶה

בְּרָא בּוֹכְרָא לְסְנוּאָתָא:

21:15 "If a man has two wives, the one loved and the other unloved, and both the loved and the unloved have borne him sons, if the firstborn son belongs to the unloved,

21:16 וְהָיְתָה בְּיוֹם הַנְּחִילוֹ אֶת־בְּנָיו אֵת אֲשֶׁר־יְהִיָּהּ לוֹ לֹא יוּכַל לְבַכֵּר

אֶת־בְּן־הָאֲהוּבָהּ עַל־פְּנֵי בְּן־הַשְּׁנוּאָהּ הַבְּכוֹר:

21:16 וְיִהְיֶה בְּיוֹמָא דִּיחֶסֶן לְבִנּוּהִי יֵת דִּיְהִי לִיָּהּ לִיָּהּ לִיָּהּ רְשׁוֹ לְבַכְרָא יֵת בַּר

רְחוּמְתָא רְחוּמְתָא עַל אִפִּי בַר סְנוּאָתָא סְנוּאָתָא בּוֹכְרָא:

21:16 then it shall be in the day he wills what he has to his sons, he cannot make the son of the loved the firstborn before the son of the unloved, who is the firstborn.

21:17 כִּי אֶת־הַבְּכוֹר בְּן־הַשְּׁנוּאָהּ יִכִּיר לָתֵת לוֹ פִּי שְׁנַיִם בְּכָל אֲשֶׁר־יִמְצָא לוֹ

כִּי־הוּא רְאִשִׁית אָנּוּ לוֹ מִשְׁפַּט הַבְּכֹרָה: ס

21:17 אָרִי יֵת בּוֹכְרָא בַר סְנוּאָתָא סְנוּאָתָא יִפְרִישׁ יִפְרִישׁ לְמִיתָן לִיָּהּ תְּרִין

תִּרְתִּין חוּלְקִין בְּכָל דִּישְׁתַּכַּח לִיָּהּ אָרִי הוּא רִישׁ תּוֹקְפִיָּהּ לִיָּהּ חֲזִיא בְּכִירוּתָא

בְּכוּרוּתָא:

21:17 "But he shall acknowledge the firstborn, the son of the unloved, by giving him a double portion of all that he has, for he is the beginning of his strength; to him belongs the right of the firstborn.

21:18 כִּי־יִהְיֶה לְאִישׁ בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה אֵינָנו שְׁמַע בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ וְיִסְרוּ אֹתוֹ וְלֹא יִשְׁמַע אֲלֵיהֶם:

21:18 אָרִי יְהִי לְגֹבֵר בֶּר סָטִי וּמְרוֹד וּמְרִיד לִיתוּהִי מִקְבִּיל לְמִימַר אָבוּהִי וּלְמִימַר אִמִּיה וּמִלְפָּיִן יִתִּיה וְלֹא מִקְבִּיל מִנְהוֹן:

21:18 "If any man has a stubborn and rebellious son who will not obey his father or his mother, and when they chastise him, he will not even listen to them,

21:19 וְתִפְשׂוּ בּוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ וְהוֹצִיאוּ אֹתוֹ אֶל־זִקְנֵי עִירוֹ וְאֶל־שַׁעַר מִקְמוֹ:

21:19 וַיִּיחָדוּן וַיִּחָדוּן בֵּיה אָבוּהִי וְאִמִּיה וַיִּפְקוּן יִתִּיה לְקֶדֶם סְבִי קֶרְתִּיה וּלְתַרְע בֵּית דִּין אֲתַרְיָה:

21:19 then his father and mother shall seize him, and bring him out to the elders of his city at the gateway of his hometown.

21:20 וְאָמְרוּ אֶל־זִקְנֵי עִירוֹ בְּנֵנוּ זֶה סוֹרֵר וּמְרֵה אֵינָנו שְׁמַע בְּקוֹלֵנוּ זוֹלָל וְסָבֵא:

21:20 וַיִּימְרוּן לְסְבִי קֶרְתִּיה בְּרָנָא דִּין סָטִי וּמְרוֹד וּמְרִיד לִיתוּהִי מִקְבִּיל לְמִימְרָנָא זָלִיל בְּסַר וְסְבִי חָמַר:

21:20 "They shall say to the elders of his city, 'This son of ours is stubborn and rebellious, he will not obey us, he is a glutton and a drunkard.'

21:21 וְרִגְמָהוּ כָּל־אֲנָשֵׁי עִירוֹ בְּאֲבָנִים וְמָת וּבְעֶרְתָּ הָרַע מִקֶּרְבְּךָ וְכָל־יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ וַיִּרְאוּ: ס

21:21 וַיִּרְגְמוּנִיה כָּל אֲנָשֵׁי קֶרְתִּיה בְּאֲבָנִיא וַיָּמוּת וּתְפִלִּי עֶבֶד דְּבִישׁ מִבִּינְךָ וְכָל יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּן וַיִּדְחִלוּן:

21:21 "Then all the men of his city shall stone him to death; so you shall remove the evil from your midst, and all Israel will hear of it and fear.

21:22 וְכִי־יִהְיֶה בְּאִישׁ חַטָּא מִשְׁפַּט־מוֹת וְהוֹמַת וְתִלִּית אֹתוֹ עַל־עֵץ:

21:22 וְאָרִי יְהִי בְּגֹבֵר חוֹבֵת דִּין דְּקִטּוֹל וְיִתְקַטֵּל וְתִצְלוּב יִתִּיה עַל צְלִיבָא:

21:22 "If a man has committed a sin worthy of death and he is put to death, and you hang him on a tree,

21:23 לֹא־תִלִּין נְבִלְתּוֹ עַל־הָעֵץ כִּי־קָבֹר תִּקְבְּרֵנוּ בַּיּוֹם הַהוּא כִּי־קָלַלְתָּ אֱלֹהִים תָּלוּי וְלֹא תִשְׁמָא אֶת־אֲדָמְתְּךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ נַחֲלָה: ס

21:23 לֹא תִבִּית תִּבִּית נְבִילְתִיה נְבִילְתִיה עַל צְלִיבָא אָרִי מִקְבֵר תִּקְבְּרִינִיה בַּיּוֹמָא הַהוּא אָרִי עַל דְּחָב קֶדֶם יוּי אֲצַטְלִיב וְלֹא תִסְאִיב יָת אַרְעֶךָ דַּיּוּי אֱלֶהֶךָ יְהִיב לָךְ אַחְסָנָא:

21:23 his corpse shall not hang all night on the tree, but you shall surely bury him on the same day (for he who is hanged is accursed of God), so that you do not defile your land which the LORD your God gives you as an inheritance.

22:1 לֹא־תִרְאֶה אֶת־שׁוֹר אַחִיֶּךָ אוֹ אֶת־שׁוֹר נֶדְחִים וְהִתְעַלְמַת מֵהֶם הֲשִׁב תְּשִׁיבֵם לְאַחִיֶּךָ:

22:1 לֹא תַחְזִי יָת תּוֹרָא דְאַחוּךָ אוֹ יָת אִימְרִיה דְטָעַן וְתַכְבוּשׁ מִנְהוֹן אָתְבָא תַתִּיבִינוּן לְאַחוּךָ:

22:1 "You shall not see your countryman's ox or his sheep straying away, and pay no attention to them; you shall certainly bring them back to your countryman.

22:2 וְאִם־לֹא קָרֹב אַחִיֶּךָ אֵלֶיךָ וְלֹא יָדַעְתּוּ וְאִסְפְּתוּ אֶל־תֶּיֶךָ בֵּיתְךָ וְהָיָה עִמָּךָ עַד דְּרַשׁ אַחִיֶּךָ אֹתוֹ וְהִשְׁבַּתּוּ לוֹ:

22:2 וְאִם לֹא קָרִיב אַחוּךָ לְוַתְךָ וְלֹא יָדַעַת לִיה וְתַכְנְשִׁינִיה לְגוֹ בֵּיתְךָ וְיִהִי עִמָּךָ עַד דְּיַתְבַּע אַחוּךָ יִתִּיה וְתַתִּיבִינִיה לִיה:

22:2 "If your countryman is not near you, or if you do not know him, then you shall bring it home to your house, and it

shall remain with you until your countryman looks for it; then you shall restore it to him.

22:3 וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְחִמְרוֹ וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְלֹתָיו וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְכָל־אֲבֵדֹת אֲחִיךָ
אֲשֶׁר־תֵּאבֵד מִמֶּנּוּ וּמִצֵּאתָהּ לֹא תוּכַל לְהִתְעַלֵּם: ס
22:3 וְכִין תַּעֲבִיד לְחִמְרֶיהָ וְכִין תַּעֲבִיד לְכִסּוּתֶיהָ וְכִין תַּעֲבִיד לְכָל אֲבֵדֹתָא
דְּאֲחִיךָ דְּתִיבֵד מִנִּיהָ וְתִשְׁכַּחֲנֶיהָ לִית לָךְ רִשׁוֹ לְכִסּוּתֶיהָ:

22:3 "Thus you shall do with his donkey, and you shall do the same with his garment, and you shall do likewise with anything lost by your countryman, which he has lost and you have found. You are not allowed to neglect them.

22:4 לֹא־תִרְאֶה אֶת־חִמְרוֹ אֲחִיךָ אוֹ שׁוֹרוֹ נִפְלִים בְּדֶרֶךְ וְהִתְעַלַּמְתָּ מֵהֶם הֲקָם
תָּקִים עִמּוֹ: ס

22:4 לֹא תַחְזִי יָת חִמְרָא דְּאֲחִיךָ אוֹ תוֹרִיהָ רִמֵּן בְּאוֹרְחָא וְתִכְבוֹשׁ וְתִכְבִּישׁ
מִנְהוֹן אֲקָמָא תָּקִים עִמִּיהָ:

22:4 "You shall not see your countryman's donkey or his ox fallen down on the way, and pay no attention to them; you shall certainly help him to raise them up.

22:5 לֹא־יְהִי־הִיא כְּלִי־גִבּוֹר עַל־אִשָּׁה וְלֹא־יִלְבַּשׁ גִּבּוֹר שִׁמְלַת אִשָּׁה כִּי תוֹעֵבֶת יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ כָּל־עֲשֵׂה אֵלֶּהָ: פ

22:5 לֹא יְהִי תִיקוֹן זִין דְּגִבּוֹר עַל אִיתָא וְלֹא יִתְקַן יִתְקִין גִּבּוֹר בְּתִקּוּנֵי אִיתָא
אֲרִי מִרְחַק קָדָם יוּי אֲלֶהֶךָ כָּל עֵבִיד אֱלִיִּן:

22:5 "A woman shall not wear man's clothing, nor shall a man put on a woman's clothing; for whoever does these things is an abomination to the LORD your God.

22:6 כִּי יִקְרָא קֶן־צִפּוֹר לְפָנֶיךָ בְּדֶרֶךְ בְּכָל־עֵץ אוֹ עַל־הָאָרֶץ אֲפֹרָחִים אוֹ
בִּיצִים וְהָאִם רֹבֶצֶת עַל־הָאֲפֹרָחִים אוֹ עַל־הַבִּיצִים לֹא־תִקַּח הָאִם עַל־הַבָּנִים:
22:6 אֲרִי תַעֲרַע קִינָא דְּצִיפְרָא דְּצִפְרָא קְדָמְךָ בְּאוֹרְחָא בְּכָל אֵילָן אוֹ עַל
אֲרַעָא אֲפֹרוּחִין אוֹ בִיעִין וְאִימָא רְבִיעָא עַל אֲפֹרוּחִין אוֹ עַל בִּיעִין לֹא תִסַּב
אִימָא עַל בְּנֵיאָ:

22:6 "If you happen to come upon a bird's nest along the way, in any tree or on the ground, with young ones or eggs, and the mother sitting on the young or on the eggs, you shall not take the mother with the young;

22:7 שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת־הָאִם וְאֶת־הַבָּנִים תִּקַּח־לָךְ לְמַעַן יֵיטֵב לָךְ וְהִאֲרַכְתָּ
יָמֶיךָ: ס

22:7 שְׁלַחָא תְּשַׁלַּח יָת אִימָא וְיָת בְּנֵיאָ תִסַּב לָךְ בְּדִיל דְּיִטֵּב דְּיִטֵּב לָךְ
וְתוֹרִיךָ יוֹמִין:

22:7 you shall certainly let the mother go, but the young you may take for yourself, in order that it may be well with you and that you may prolong your days.

22:8 כִּי תִבְנֶה בַּיִת חֲדָשׁ וְעָשִׂיתָ מַעֲקֶה לְגִנְךָ וְלֹא־תִשִּׂים דָּמִים בְּבֵיתְךָ כִּי־יִפֹּל
הַנֶּפֶל מִמֶּנּוּ: ס

22:8 אֲרִי תִבְנִי בֵיתָא חֲדָתָא וְתַעֲבִיד תִּיקָא תִיקָא לְאִיגְרֵךְ וְלֹא תִשְׁנִי חוּבַת
קְטוֹל בְּבֵיתְךָ אֲרִי יְפוּל יְפוּל דְּנִפִּיל מִנִּיהָ:

22:8 "When you build a new house, you shall make a parapet for your roof, so that you will not bring bloodguilt on your house if anyone falls from it.

22:9 לֹא־תִזְרַע פְּרִמָּךָ פְּלִאִים פֶּן־תִּקְדָּשׁ הַמְּלֵאָה הַזֶּרַע אֲשֶׁר תִּזְרַע וְתִבּוּאָת
הַכֶּרֶם: ס

22:9 וְלֹא תִזְרַע כְּרָמְךָ עִירוּבִין דְּלִמָּא תִסְתָּאב דְּמַעַת זֶרַעָא דְּתִזְרַע וְעַלְלַת
כְּרָמָא:

22:9 "You shall not sow your vineyard with two kinds of seed, or all the produce of the seed which you have sown and

the increase of the vineyard will become defiled.

22:10 לֹא־תַחְרֹשׁ בְּשׁוֹר־וּבַחֲמֹר יַחְדָּו: ס

22:10 לֹא תַרְדִּי בַחֲמֹרָא וּבַחֲמֹרָא כַחֲדָא:

22:10 "You shall not plow with an ox and a donkey together.

22:11 לֹא תִלְבַּשׁ שְׁעִטְנֹו צִמְר וּפְשֵׁתִים יַחְדָּו: ס

22:11 לֹא תִלְבַּשׁ תִּלְבִּישׁ שְׁעִטְנִיזָא עִמָּר עִמָּר וְכִיתָן מִחֲבֵר מִחֲבֵר כַּחֲדָא:

22:11 "You shall not wear a material mixed of wool and linen together.

22:12 גְּדָלִים תַּעֲשֶׂה־לָךְ עַל־אַרְבַּע כַּנְפוֹת כְּסוּתְךָ אֲשֶׁר תִּכְסֶה־בָּהּ: ס

22:12 כְּרוּסְפָדִין תַּעֲבִיד לָךְ עַל אַרְבַּע כַּנְפֵי כְּסוּתְךָ דַּתְתַּכְסִּי בָּהּ:

22:12 "You shall make yourself tassels on the four corners of your garment with which you cover yourself.

22:13 כִּי־יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבָא אֵלֶיהָ וּשְׁנָאָהּ:

22:13 אַרְי יִסֵּב גֹּבֵר אִיתְתָּא וַיִּיעוֹל לְוַתָּהּ וַיִּסְנִינָהּ:

22:13 "If any man takes a wife and goes in to her and *then* turns against her,

22:14 וְשֵׁם לָהּ עֲלִילַת דְּבָרִים וְהוֹצִיא עָלֶיהָ שֵׁם רָע וְאָמַר אֶת־הָאִשָּׁה הַזֹּאת

לָקַחְתִּי וְאֶקְרַב אֵלֶיהָ וְלֹא־מָצָאתִי לָהּ בְּתוּלִים:

22:14 וַיִּשְׁוֵי לָהּ תִּסְקוּפֵי מַלְיָן וַיִּפִּיק עָלֶיהָ שׁוֹם שׁוֹם בֵּישׁ וַיִּימַר יַת אִיתְתָּא הָדָא

נְסִיבִית וְעֲלִית לְוַתָּהּ וְלֹא אֲשַׁכַּחִית לָהּ בְּתוּלִין:

22:14 and charges her with shameful deeds and publicly defames her, and says, 'I took this woman, *but* when I came near her, I did not find her a virgin.'

22:15 וְלָקַח אָבִי (הַנַּעַר) [הַנַּעֲרָה] וְאִמָּהּ וְהוֹצִיאוּ אֶת־בְּתוּלֵי (הַנַּעַר) [הַנַּעֲרָה]

אֶל־זִקְנֵי הָעִיר הַשְּׁעָרָה:

22:15 וַיִּסֵּב אָבוּהָא דְעוֹלִימְתָא וְאִימָהּ וַיַּפְקִין יַת בְּתוּלֵי עוֹלִימְתָא לְקַדָּם סְבֵי

קַרְתָּא וְלִתְרַע בֵּית דִּין אַתְרָא:

22:15 then the girl's father and her mother shall take and bring out the *evidence* of the girl's virginity to the elders of the city at the gate.

22:16 וְאָמַר אָבִי (הַנַּעַר) [הַנַּעֲרָה] אֶל־הַזִּקְנִים אֶת־בְּתִי נָתַתִּי לְאִישׁ הַזֶּה לְאִשָּׁה

וַיִּשְׁנָאָהּ:

22:16 וַיִּימַר אָבוּהָא דְעוֹלִימְתָא לְסְבִיא יַת בְּרַתִּי יְהִיבִית לְגַבְרָא לְגַבְרָא הָדִין

לְאִיתוּ וּסְנָהּ:

22:16 "The girl's father shall say to the elders, 'I gave my daughter to this man for a wife, but he turned against her;

22:17 וְהִנֵּה־הוּא שֵׁם עֲלִילַת דְּבָרִים לְאָמַר לֹא־מָצָאתִי לְבַתְּךָ בְּתוּלִים וְאֵלֶּה

בְּתוּלֵי בְּתִי וּפְרָשׁוּ הַשְּׂמֹלָה לְפָנַי זִקְנֵי הָעִיר:

22:17 וְהָא הוּא שׁוֹי תִּסְקוּפֵי מַלְיָן לְמִימַר לֹא אֲשַׁכַּחִית לְבַרְתְּךָ בְּתוּלִין וְאֵלִין

בְּתוּלֵי בְּרַתִּי וַיִּפְרִסוּן וַיִּפְרִסוּן שׁוֹשִׁיפָא קָדָם קָדָם סְבֵי קַרְתָּא:

22:17 and behold, he has charged her with shameful deeds, saying, "I did not find your daughter a virgin." But this is the evidence of my daughter's virginity.' And they shall spread the garment before the elders of the city.

22:18 וְלָקַחוּ זִקְנֵי הָעִיר־הַהוּא אֶת־הָאִישׁ וַיִּסְרוּ אֹתוֹ:

22:18 וַיִּסְבּוּן סְבֵי קַרְתָּא הַהִיא יַת גַּבְרָא גַּבְרָא וַיִּלְקוּן יְתִיָּהּ:

22:18 "So the elders of that city shall take the man and chastise him,

22:19 וְעָנְשׂוּ אֹתוֹ מֵאָה כֶּסֶף וְנָתְנוּ לְאָבִי הַנַּעֲרָה כִּי הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת

יִשְׂרָאֵל וְלוֹתְהִיָּה לְאִשָּׁה לֹא-יִוָּכַל לְשַׁלְּחָהּ כָּל-יָמָיו: ס
22:19 וַיִּגְבוֹן מִנִּיה מָאָה סְלַעִין דְּכֶסֶף וַיִּתְּנוּן לְאָבוּהָא דְעוֹלִימְתָא אַרְי אַפִּיק
שׁוּם שׁוּם בִּישׁ עַל בְּתוּלְתָא בֵּת יִשְׂרָאֵל וְלִיה תְּהִי לְאִיתוּ לִית לִיה רִשׁוּ
לְמַפְטָרָה כָּל יוֹמוֹהִי:

22:19 and they shall fine him a hundred *shekels* of silver and give it to the girl's father, because he publicly defamed a virgin of Israel. And she shall remain his wife; he cannot divorce her all his days.

22:20 וְאִם-אָמַת הָיָה הַדָּבָר הַזֶּה לֹא-נִמְצְאוּ בְּתוּלִים (לְנַעֲרָה):

22:20 וְאִם קוֹשָׁטָא הָוָה פִּתְגָמָא הָדִין לֹא אֶשְׁתַּכַּחוּ בְּתוּלִין לְעוֹלִימְתָא:

22:20 "But if this charge is true, that the girl was not found a virgin,

22:21 וְהוֹצִיאוּ אֶת-הַנַּעֲרָה] הַנַּעֲרָה[אֶל-פֶּתַח בֵּית-אָבִיהָ וְסִקְלוּהָ אַנְשֵׁי עִירָהּ

בְּאֲבָנִים וּמָתָה כִּי-עָשְׂתָה נְבִלָה בְּיִשְׂרָאֵל לְזִנוּת בֵּית אָבִיהָ וּבַעֲרַת הָרַע

מִקִּרְבְּךָ: ס

22:21 וַיִּפְקֹן יֵת עוֹלִימְתָא לְתַרְעָה בֵּית אָבוּהָא וַיִּרְגְּמוּנָה אַנְשֵׁי קֶרְתָּה בְּאֲבָנִיאַ

וּתְמוֹת אַרְי עֲבֵדַת עֲבִידַת קָלְנָא בְּיִשְׂרָאֵל לְזִנְאָה בֵּית אָבוּהָא וּתְפִלֵי עֲבִיד

דְּבִישׁ מִבִּינְךָ:

22:21 then they shall bring out the girl to the doorway of her father's house, and the men of her city shall stone her to death because she has committed an act of folly in Israel by playing the harlot in her father's house; thus you shall purge the evil from among you.

22:22 כִּי-יִמָּצָא אִישׁ שָׁכַב עִם-אִשָּׁה בְּעֶלְת-בַּעַל וּמָתוּ גַם-שְׁנֵיהֶם הָאִישׁ הַשָּׁכֵב

עִם-הָאִשָּׁה וְהָאִשָּׁה וּבַעֲרַת הָרַע מִיִּשְׂרָאֵל: ס

22:22 אַרְי יִשְׁתַּכַּח גִּבְרָה שָׁכִיב עִם אִיתְתָּא אִיתְתָּא גִּבְרָה וַיִּתְקַטְלוּן אַף תְּרוּיָהוּן

גִּבְרָא גִּבְרָא דְשָׁכִיב דְשָׁכִיב עִם אִיתְתָּא וְאִיתְתָּא וּתְפִלֵי עֲבִיד דְּבִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל:

22:22 "If a man is found lying with a married woman, then both of them shall die, the man who lay with the woman, and the woman; thus you shall purge the evil from Israel.

22:23 כִּי יְהִיָּה (נַעֲרָה) [נַעֲרָה] בְּתוּלָהּ מֵאֲרָשָׁה לְאִישׁ וּמִצָּאָהּ אִישׁ בְּעִיר וְשָׁכַב

עִמָּה:

22:23 אַרְי תְּהִי עוֹלִימְתָא בְּתוּלְתָא דְמֵאֲרָסָא לְגִבְרָה וַיִּשְׁכַּחֶינָה גִבְרָא גִבְרָא

בְּקֶרְתָּא וַיִּשְׁכּוּב עִמָּה:

22:23 "If there is a girl who is a virgin engaged to a man, and *another* man finds her in the city and lies with her,

22:24 וְהוֹצִאתֶם אֶת-שְׁנֵיהֶם אֶל-שַׁעַר הָעִיר הַהוּא וְסִקְלֶתֶם אֹתָם בְּאֲבָנִים וּמָתוּ

אֶת-הַנַּעֲרָה] הַנַּעֲרָה[עַל-דָּבָר אֲשֶׁר לֹא-צָעָקָה בְּעִיר וְאֶת-הָאִישׁ עַל-דָּבָר

אֲשֶׁר-עָנָה אֶת-אִשְׁתֵּי רַעְהוּ וּבַעֲרַת הָרַע מִקִּרְבְּךָ: ס

22:24 וְתִפְקֹן יֵת תְּרוּיָהוּן לְתַרְעָה קֶרְתָּא הַהִיא וְתִרְגְּמוּן יִתְהוּן בְּאֲבָנִיאַ וַיְמוּתוּן

יֵת עוֹלִימְתָא עַל-עֵיסַק דְּלֹא צִוַּחַת בְּקֶרְתָּא וַיֵּת גִּבְרָא גִבְרָא עַל-עֵיסַק דְּעָנִי

יֵת אִיתְתָּא חֲבֵרִיָּה וּתְפִלֵי עֲבִיד דְּבִישׁ מִבִּינְךָ:

22:24 then you shall bring them both out to the gate of that city and you shall stone them to death; the girl, because she did not cry out in the city, and the man, because he has violated his neighbor's wife. Thus you shall purge the evil from among you.

22:25 וְאִם-בְּשָׂדֵה יִמָּצָא הָאִישׁ אֶת-הַנַּעֲרָה] הַנַּעֲרָה[הַמְּאֲרָשָׁה וְהַחֲזִיקָבָה הָאִישׁ

וְשָׁכַב עִמָּה וּמָת הָאִישׁ אֲשֶׁר-שָׁכַב עִמָּה לְבָדוּ:

22:25 וְאִם בְּחַקְלָא יִשְׁכַּח גִּבְרָא גִבְרָא יֵת עוֹלִימְתָא דְמֵאֲרָסָא וַיִּתְקַף וַיִּתְקַף בָּהּ

גִּבְרָא גִבְרָא וַיִּשְׁכּוּב עִמָּה וַיִּתְקַטֵּל גִּבְרָא גִבְרָא דְשָׁכִיב עִמָּה בְּלַחֲדוּדָהּ:

22:25 "But if in the field the man finds the girl who is engaged, and the man forces her and lies with her, then only the man who lies with her shall die.

22:26 (וְלַנְעֵר) [וְלַנְעֵרָה] לֹא־תַעֲשֶׂה דְבַר אִין (לַנְעֵר) [לַנְעֵרָה] חַטָּא מוֹת פִּי כַּאֲשֶׁר יִקּוּם אִישׁ עַל־רֵעֵהוּ וּרְצָחוּ נַפְשׁ כֵּן הַדְּבַר הַזֶּה:

22:26 וְלַעוֹלִימָתָא לֹא תַעֲבִיד מַדְעָם לִית לַעוֹלִימָתָא חוֹבַת דִּין דְקַטּוּל אַרִי כְּמָא דִיקּוּם גְּבַרְא גְּבַרְא עַל חַבְרִיָּה וְיִקְטְלִינִיה נַפְשׁ כֵּין פִּתְגָמָא הַדִּין:

22:26 "But you shall do nothing to the girl; there is no sin in the girl worthy of death, for just as a man rises against his neighbor and murders him, so is this case.

22:27 כִּי בַשָּׂדֶה מִצָּאָהּ צָעָקָה (הַנְעֵר) [הַנְעֵרָה] הַמְאָרְשָׁה וְאִין מוֹשִׁיעַ לָּהּ: ס

22:27 אַרִי בַחֲקָלָא אֲשַׁכַּחַּה צוֹחַת עוֹלִימָתָא דְמֵאֲרָסָא וְלִית דְּפָרִיק לָּהּ:

22:27 "When he found her in the field, the engaged girl cried out, but there was no one to save her.

22:28 כִּי־יִמְצָא אִישׁ (נַעַר) [נַעֲרָה] בְּתוֹלָה אִשֶׁר לֹא־אֲרָשָׁה וְתַפְשָׁה וְשָׁכַב עִמָּה וְנִמְצְאוּ:

22:28 אַרִי יִשְׁכַּח גְּבַר עוֹלִימָתָא בְּתוֹלָתָא דְלָא מְאָרְסָא וְיִיחַדִּינָה וְיִיחַדְנָה וְיִשְׁכּוּב עִמָּה וְיִשְׁתַּכְּחוּן:

22:28 "If a man finds a girl who is a virgin, who is not engaged, and seizes her and lies with her and they are discovered,

22:29 וְנָתַן הָאִישׁ הַשֹּׁכֵב עִמָּה לְאָבִי (הַנְעֵר) [הַנְעֵרָה] חֲמִשִּׁים כֶּסֶף וְלוֹתְתִיהּ לְאִשָּׁה תַּחַת אִשֶׁר עָנָה לֹא־יִוָּכַל שְׁלַחָה כָּל־יָמָיו: ס

22:29 וְיִתִּין גְּבַרְא גְּבַרְא דְשָׁכּוּב עִימָה לְאָבוּהָ דְעוֹלִימָתָא חֲמִשִּׁין סֶלְעִין דְכֶסֶף וְלִיהּ תְּהִי לְאִיתוּ חֶלְף דְעֵנִיה לִית לִיהּ רִשׁוּ לְמַפְטָרָה כָּל יוֹמוֹהּ:

22:29 then the man who lay with her shall give to the girl's father fifty *shekels* of silver, and she shall become his wife because he has violated her; he cannot divorce her all his days.

23:1 לֹא־יִקַּח אִישׁ אֶת־אִשְׁתׁ אָבִיו וְלֹא יִגְלֶה כִּנְיָ אָבִיו: ס

23:1 לֹא יִסַּב גְּבַר יָת אִיתָת אָבוּהּ וְלֹא יִגְלִי כִנְפָא דְאָבוּהּ:

23:30 "A man shall not take his father's wife so that he will not uncover his father's skirt.

23:2 לֹא־יָבֹא פְצוּע־דַּכָּא וְכָרוּת שְׁפָכָה בְּקַתְל יְהוָה: ס

23:2 לֹא יִדְכִי דַפְסִיק וְדַמְחַבֵּל וְדַמְחַבֵּל דַּגִּזִּיר מַטְלָא דַּגִּזִּיר דְמַשְׁלַף לְמִיעֵל בְּקַתְלָא דִּיּוּי:

23:1 "No one who is emasculated or has his male organ cut off shall enter the assembly of the LORD.

23:3 לֹא־יָבֹא מִמּוֹזַר בְּקַתְל יְהוָה גַּם דּוֹר עֲשִׂירִי לֹא־יָבֹא לוֹ בְּקַתְל יְהוָה: ס

23:3 לֹא יִדְכִי מִמּוֹזִירָא לְמִיעֵל בְּקַתְלָא דִּיּוּי אַף דְרָא עֲסִירָאָה לֹא יִדְכִי לִיהּ לְמִיעֵל בְּקַתְלָא דִּיּוּי:

23:2 "No one of illegitimate birth shall enter the assembly of the LORD; none of his *descendants*, even to the tenth generation, shall enter the assembly of the LORD.

23:4 לֹא־יָבֹא עַמּוֹנִי וּמוֹאָבִי בְּקַתְל יְהוָה גַּם דּוֹר עֲשִׂירִי לֹא־יָבֹא לָהֶם בְּקַתְל יְהוָה עַד־עוֹלָם:

23:4 לֹא יִדְכוּן עַמּוֹנָאִי וּמוֹאָבָאִי לְמִיעֵל בְּקַתְלָא דִּיּוּי אַף דְרָא עֲשִׂירָאָה לֹא יִדְכִי לְהוֹן לְמִיעֵל בְּקַתְלָא דִּיּוּי עַד עֹלְמָא:

23:3 "No Ammonite or Moabite shall enter the assembly of the LORD; none of their *descendants*, even to the tenth generation, shall ever enter the assembly of the LORD.

23:5 עַל־דְּבַר אִשֶׁר לֹא־קִדְמוּ אֶתְכֶם בְּלַחֵם וּבַמַּיִם בְּדַרְךָ בְּצִאתְכֶם מִמִּצְרַיִם וְאִשֶׁר שָׁכַר עָלֶיךָ אֶת־בַּלְעָם בֶּן־בְּעוֹר מִפְתּוֹר אֲרָם נִהְרִים לְקַלְלָךְ:

23:5 עַל־עֵיסֶק דָּלָא עָרְעוּ עָרְעוּ יִתְכוּן בְּלַחְמָא וּבִמְיָא בְּאוֹרְחָא בְּמִפְקָכוֹן
מִמְצָרִים וּדְאִגְר עֲלֶיךָ יִתְ בִּלְעָם בַּר בְּעוֹר מִפְתּוֹר אֲרָם אֲרָם דְּעַל פְּרַת
לְלִטְטוֹתְךָ:

23:4 because they did not meet you with food and water on the way when you came out of Egypt, and because they hired against you Balaam the son of Beor from Pethor of Mesopotamia, to curse you.

23:6 וְלֹא־אָבָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמַעַ אֶל־בִּלְעָם וַיִּהְפֹּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ
אֶת־הַקְּלָלָה לְבִרְכָה כִּי אֶהְבֵּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:
23:6 וְלֹא אָבָא אָבָא יוּי אֱלֹהֶךָ לְקַבְּלָא מִן בִּלְעָם וַהֲפֹךְ יוּי אֱלֹהֶךָ לְךָ יִתְ
לְוִטִין לְבִרְכָן אֲרִי רַחֲמֶךָ רַחֲמֶךָ יוּי אֱלֹהֶךָ:

23:5 "Nevertheless, the LORD your God was not willing to listen to Balaam, but the LORD your God turned the curse into a blessing for you because the LORD your God loves you.

23:7 לֹא־תִרְדַּשׁ שְׁלָמִים וּשְׁבִתָּם כָּל־יְמֵיךָ לְעוֹלָם: ס
23:7 לֹא תִתְבַּע שְׁלָמְהוֹן וּשְׁבִתְהוֹן כָּל יוֹמֶךָ לְעָלָם:

23:6 "You shall never seek their peace or their prosperity all your days.

23:8 לֹא־תִתְעַב אֲדָמִי כִּי אַחִיךָ הוּא ס לֹא־תִתְעַב מִצְרֵי פִי־גֵר הִיִּיתְ בְּאַרְצוֹ:
23:8 לֹא תִרְחִיק תִּרְחַק אֲדוֹמָאָה אֲרִי אַחוּךְ הוּא לֹא תִרְחִיק תִּרְחַק מִצְרָאָה
אֲרִי דִיִּיר הוּיִתָּא בְּאַרְעִיהָ:

23:7 "You shall not detest an Edomite, for he is your brother; you shall not detest an Egyptian, because you were an alien in his land.

23:9 בְּנִים אֲשֶׁר־יִוָּלְדוּ לָהֶם דְּוֹר שְׁלִישִׁי יָבֹא לָהֶם בְּקִהְלֵי יְהוָה: ס
23:9 בְּנִין דִּיתְנִלְדוּן לָהוֹן דְּרָא תִלְתָּאָה יִדְכִי לָהוֹן לְמִיעַל בְּקִהְלֵי דִיוּי:

23:8 "The sons of the third generation who are born to them may enter the assembly of the LORD.

23:10 כִּי־תִצֵּא מִחֲנֶה עַל־אִיבֶיךָ וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל דְּבַר רָע:
23:10 אֲרִי תִיפּוּק מִשְׁרִיתָא עַל בְּעַל־דְּבִבְךָ וְתִסְתַּמֵּר וְתִסְתַּמֵּר מִכָּל מִדְּעָם בִּישׁ:
23:9 "When you go out as an army against your enemies, you shall keep yourself from every evil thing.

23:11 כִּי־יְהִי בְךָ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יְהִי שָׁהוֹר מִקְרָה־לַיְלָה וַיִּצֵּא אֶל־מַחֲוֵץ
לְמַחֲנֶה לֹא יָבֹא אֶל־תּוֹךְ הַמַּחֲנֶה:
23:11 אֲרִי יְהִי בְךָ גֵבֵר דָּלָא יְהִי דְכִי מִקְרֵי מִסּוּאֵבַת לִילִיא וַיִּפּוּק לְמִבְרָא
לְמִשְׁרִיתָא לֹא יִיעוֹל לְגוּ מִשְׁרִיתָא:

23:10 "If there is among you any man who is unclean because of a nocturnal emission, then he must go outside the camp; he may not reenter the camp.

23:12 וְהָיָה לְפָנוֹת־עֶרֶב יִרְחֹץ בַּמַּיִם וּכְבָּא הַשֶּׁמֶשׁ יָבֹא אֶל־תּוֹךְ הַמַּחֲנֶה:
23:12 וְיְהִי לְמַפְנֵי לַעֲדוֹן רְמִשָּׂא יִסְחִי יִסְחִי בְּמִיא וּכְמִיעַל שְׁמִשָּׂא יִיעוֹל לְגוּ
מִשְׁרִיתָא:

23:11 "But it shall be when evening approaches, he shall bathe himself with water, and at sundown he may reenter the camp.

23:13 וַיֵּד תְּהִיָּה לְךָ מַחֲוֵץ לְמַחֲנֶה וַיִּצְאָתָּ שָׁמָּה חוּץ:
23:13 וַאֲתֵר מִתְקַן מוֹתְקַן יְהִי לְךָ מִבְּרָא לְמִשְׁרִיתָא וְתִיפּוּק תְּמַן לְבְּרָא:
23:12 "You shall also have a place outside the camp and go out there,

23:14 וַיִּתֵּד תְּהִיָּה לְךָ עַל־אֲזַנְךָ וְהָיָה בְּשִׁבְתְּךָ חוּץ וְחִפְרְתָּה כְּהָ וּשְׁבַתְּ וּכְסִיתָ
אֶת־צַאתְךָ:

23:14 וְסִכְתָּא תְהִי לְךָ עַל זֵינְךָ אֲזַנְךָ וַיְהִי בְמִתְבָּךְ בְּבָרָא וְתַחֲפֹר בֵּה וּתְתוּב
וּתְכַסִּי יָת מִפְקֻתְךָ מִפְקַנְךָ:

23:14 and you shall have a spade among your tools, and it shall be when you sit down outside, you shall dig with it and shall turn to cover up your excrement.

23:15 כִּי יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ מִתְהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מַחֲנֶיךָ לְהַצִּילְךָ וְלָתֵת אִיבֶיךָ לְפָנֶיךָ
וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ וְלֹא־יִרְאֶה בְךָ עֲרוֹת דָּבָר וְשָׁב מֵאַחֲרֶיךָ: ס
23:15 אָרִי יוֹי אֱלֹהֶךָ שְׁכִינְתִּיהָ מִהֲלֹכָא בְּגוֹ מִשְׁרִיתְךָ לְשִׁיזְבוֹתְךָ וּלְמִמְסָר סְנֹאךָ
קְדָמְךָ וְתִהְיֶה מִשְׁרִיתְךָ קְדִישָׁא וְלֹא יַחֲזִי יַחֲזִי בְךָ עֲבִירַת עֲבִירַת פְּתָגָם וַיְתוּב
מִימְרִיהָ מִלְּאוֹטְבָא מִלְּאִיתְבָּא לְךָ:

23:14 "Since the LORD your God walks in the midst of your camp to deliver you and to defeat your enemies before you, therefore your camp must be holy; and He must not see anything indecent among you or He will turn away from you.

23:16 לֹא־תִסְגֹּר עֶבֶד אֶל־אֲדֹנָיו אֲשֶׁר־יִנְצֵל אֵלָיְךָ מֵעַם אֲדֹנָיו:
23:16 לֹא תִמְסַר עֶבֶד עִמְמִין לְיַד רְבוּנִיהָ דִּישְׁתִּיזָב לְוַתְךָ מִן־קְדָם מְלוֹת
רְבוּנִיהָ:

23:15 "You shall not hand over to his master a slave who has escaped from his master to you.

23:17 עִמָּךְ יֵשֵׁב בְּקֶרְבְּךָ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ בְּטוֹב לוֹ לֹא תוֹנְנֵהוּ:
ס

23:17 עִמָּךְ יִתֵּיב יֵהָא בֵּינְךָ בְּאַתְרָא דִּיתְרַעֵי בְּחֻדָּא מִן קֶרְנֶךָ בְּדִיטְב בְּדִיטְב
לִיָּה לֹא תוֹנִינִיהָ:

23:16 "He shall live with you in your midst, in the place which he shall choose in one of your towns where it pleases him; you shall not mistreat him.

23:18 לֹא־תִהְיֶה קְדֻשָּׁה מִבְּנוֹת יִשְׂרָאֵל וְלֹא־יִהְיֶה קְדֻשׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
23:18 לֹא תִהְיֶה אֲתָתָא מִבְּנַת יִשְׂרָאֵל לְגַבְרָא עֶבֶד וְלֹא יִסַּב גְּבֻרָא גּוֹבְרָא מִבְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אִיתָא אָמָא:

23:17 "None of the daughters of Israel shall be a cult prostitute, nor shall any of the sons of Israel be a cult prostitute.

23:19 לֹא־תָבִיא אֶתְנֵן זֹנָה וּמַחְתִּיר כָּלָב בֵּית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְכָל־נְדָר כִּי תוֹעֵבַת
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ גַּם־שְׁנֵיהֶם:

23:19 לֹא תַעֲיִל אָנָר זְנִיתָא וְחוֹלְפָן וְחוֹלְפָן כְּלָבָא לְבֵית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוֹי אֱלֹהֶךָ
לְכָל נְדָר אָרִי מִרְחַק מִרְחַק קְדָם יוֹי אֱלֹהֶךָ אַף תִּרְוִיֶהוּן:

23:18 "You shall not bring the hire of a harlot or the wages of a dog into the house of the LORD your God for any votive offering, for both of these are an abomination to the LORD your God.

23:20 לֹא־תִשְׂיֵךְ לְאַחִיךָ נֶשֶׁךְ כֶּסֶף נֶשֶׁךְ אֶכְל נֶשֶׁךְ כָּל־דָּבָר אֲשֶׁר יִשְׂךָ:
23:20 לֹא תִרְבִּי לְאַחוּךָ רְבִית כֶּסֶף רְבִית עִיבוֹר עִיבוֹר רְבִית כָּל מְדַעַם
דְּמִתְרַבִּי דְּמִתְרַבִּי:

23:19 "You shall not charge interest to your countrymen: interest on money, food, or anything that may be loaned at interest.

23:21 לְנִכְרֵי תִשְׂיֵךְ וּלְאַחוּךָ לֹא תִשְׂיֵךְ לְמַעַן יִבְרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַשְׁלַח
יָדְךָ עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה בָּא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: ס

23:21 לְבִרְעַמְמִין תִּרְבִּי וּלְאַחוּךָ לֹא תִרְבִּי בְּדִיל דִּיבְרַכִּינְךָ יוֹי אֱלֹהֶךָ בְּכָל
אוֹשְׁמוֹת יָדְךָ עַל אַרְעָא דָּאת עֲלִיל לְתַמָּן לְמִירְתָּהּ:

23:20 "You may charge interest to a foreigner, but to your countrymen you shall not charge interest, so that the LORD your God may bless you in all that you undertake in the land which you are about to enter to possess.

23:22 כִּי־תִדַּר נָדַר לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תֵאָחֵר לְשַׁלְּמוֹ כִּי־דָרַשׁ יִדְרָשׁנוּ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ מִעֲמֹךְ וְהָיָה בְךָ חַטָּא:

23:22 אָרִי תִיִּדֵר תְּדוּר נָדַר קִדְּם יוֹי אֱלֹהֶךָ לֹא תֵאָחֵר לְשַׁלְּמוֹתֶיהָ אָרִי מִתְּבַע
יִתְבַּעֲנִיהָ יוֹי אֱלֹהֶךָ מִעֵימֶךָ מִיָּנֶד וַיְהִי בְךָ חוֹבָא:

23:21 "When you make a vow to the LORD your God, you shall not delay to pay it, for it would be sin in you, and the LORD your God will surely require it of you.

23:23 וְכִי תִחְדַּל לְנָדַר לֹא־יְהִיָּה בְךָ חַטָּא:

23:23 וְאָרִי תִתְמַנַּע מִלְּמִידֵר לֹא יְהִי בְךָ חוֹבָא:

23:22 "However, if you refrain from vowing, it would not be sin in you.

23:24 מוֹצֵא שְׁפִתֶיךָ תִּשְׁמֹר וְעֲשִׂיתָ כַּאֲשֶׁר נָדַרְתָּ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ נִדְבָה אֲשֶׁר
דִּבַּרְתָּ בְּפִיךָ: ס

23:24 אִפְקוֹת סִפְוֶתְךָ תִּישַׁר וְתַעֲבִיד כְּמֵא דְנִדְרַתָּא קִדְּם יוֹי אֱלֹהֶךָ נִדְבַתָּא
דְּמִלִּילְתָּא בְּפִוּמְךָ:

23:23 "You shall be careful to perform what goes out from your lips, just as you have voluntarily vowed to the LORD your God, what you have promised.

23:25 כִּי תָבֹא בְּכֶרֶם רֵעֶךָ וְאָכַלְתָּ עֲנָבִים כִּנְפֶשֶׁךָ שְׂבַעְךָ וְאֶל־כְּלִיךָ לֹא תִתֵּן: ס

23:25 אָרִי תִתְגַּר בְּכֶרֶם דְּחִבְרְךָ וְתִיכּוֹל עֲנָבִין כִּנְפֶשֶׁךָ סְבַעְךָ לְמִשְׁבַּעְךָ וְלִמְנַךְ
לֹא תִתֵּן:

23:24 "When you enter your neighbor's vineyard, then you may eat grapes until you are fully satisfied, but you shall not put any in your basket.

23:26 כִּי תָבֹא בְּקִמַּת רֵעֶךָ וְקִטְפַת מְלִילַת בִּידְךָ וְחִרְמַשׁ לֹא תִנִּיף עַל קִמַּת
רֵעֶךָ: ס

23:26 אָרִי תִיתְגַּר בְּקִמַּת דְּחִבְרְךָ וְתִקְטוּף דְּמִלִּין מְלִילִין מְלִילִין בִּידְךָ וּמְנִילָא
לֹא תִרִים עַל קִמַּת דְּחִבְרְךָ:

23:25 "When you enter your neighbor's standing grain, then you may pluck the heads with your hand, but you shall not wield a sickle in your neighbor's standing grain.

24:1 כִּי־יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבִעַלָּהּ וְהָיָה אִם־לֹא תִמְצָא־חֵן בְּעֵינָיו כִּי־מָצָא בָּהּ
עֲרוֹת דְּבָר וְכָתַב לָהּ סִפְר כְּרִיתָת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְחָהּ מִבֵּיתוֹ:

24:1 אָרִי יִסַּב גְּבַר אִיתְתָּא וַיִּבְעֲלֶינָהּ וַיְהִי אִם לֹא תִשְׁכַּח רַחֲמוּן בְּעֵינוּהִי אָרִי
אֲשַׁכַּח בָּהּ עֲבִירַת פְּתָגָם וַיִּכְתּוּב לָהּ גִּט פִּיטוּרִין וַיִּתֵּן בְּיָדָהּ וַיִּפְטְרֶינָה
מִבֵּיתָהּ:

24:1 "When a man takes a wife and marries her, and it happens that she finds no favor in his eyes because he has found some indecency in her, and he writes her a certificate of divorce and puts it in her hand and sends her out from his house,

24:2 וַיֵּצֵאָהּ מִבֵּיתוֹ וְהִלְכָהּ וְהָיְתָה לְאִישׁ־אַחֵר:

24:2 וְתַפּוֹק מִבֵּיתָהּ וְתִהְיֶה לְגַבַּר אַחֲרָן:

24:2 and she leaves his house and goes and becomes another man's wife,

24:3 וּשְׁנֵאָהּ הָאִישׁ הָאַחֲרוֹן וְכָתַב לָהּ סִפְר כְּרִיתָת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְחָהּ מִבֵּיתוֹ
אוֹ כִּי יָמוּת הָאִישׁ הָאַחֲרוֹן אֲשֶׁר־לָקַחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה:

24:3 וַיִּסְנֶינָה גְבַרָא בְּתַרְאָה וַיִּכְתּוּב לָהּ גִּט פִּיטוּרִין וַיִּתֵּן בְּיָדָהּ וַיִּפְטְרֶינָה
מִבֵּיתָהּ אוֹ אָרִי יָמוּת גְּבַרָא בְּתַרְאָה דְּנִסְבָּה לִיהָ לְאִיתּוֹ:

24:3 and if the latter husband turns against her and writes her a certificate of divorce and puts it in her hand and sends her out of his house, or if the latter husband dies who took her to be his wife,

24:4 לא־יוכל בעלה הראשון אשר־שלחה לשוב לקחתה להיות לו לאשה אחרי אשר הטמאה כִּי־תועבה הוא לפני יהוה ולא תחטיא את־הארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך נחלה: ס
 24:4 לית ליה רשו לבעלה קדמאה דפטרה למתב למסבה למהוי ליה לאיתו בתר דאסתאבת ארי מרחקא היא קדם יוי ולא תחייב ית ארעך דיוי אלהך יהיב לך אחסנא:

24:4 then her former husband who sent her away is not allowed to take her again to be his wife, since she has been defiled; for that is an abomination before the LORD, and you shall not bring sin on the land which the LORD your God gives you as an inheritance.

24:5 כִּי־יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה לֹא יֵצֵא בַצֵּבָא וְלֹא־יַעֲבֹר עָלָיו לְכָל־דָּבָר נֶקֶן וְיִהְיֶה לְבֵיתוֹ שָׁנָה אַחַת וְשִׂמְחָה אֶת־אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר־לָקַח: ס
 24:5 ארי יסב גבר איתתא חדתא לא יפוק בחילא ולא יעיבר עלוהי לכל פתגם פני יהי לביתיה שתא חדא ויחרי ית איתתיה דנסיב:

24:5 "When a man takes a new wife, he shall not go out with the army nor be charged with any duty; he shall be free at home one year and shall give happiness to his wife whom he has taken.

24:6 לא־יחבל רחים ורכב כִּי־נֶפֶשׁ הוּא חֶבֶל: ס

24:6 לא יסב משכונא רחיא ורכבה ארי בהון מתעביד מזון לכל נפש:

24:6 "No one shall take a handmill or an upper millstone in pledge, for he would be taking a life in pledge.

24:7 כִּי־יִמָּצֵא אִישׁ גֹּנֵב נֶפֶשׁ מֵאֶחָיו מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִתְעַמְרֵבוּ וּמָכְרוּ וּמַתְּ הַגָּנֵב הַהוּא וּבְעֵרַת הָרַע מִקִּרְבּוֹ:

24:7 ארי ישתכח גבר גניב נפשא מאחוהי מבני ישראל ויתגר ביה ויזבניניה ויתקטיל גנבא ההוא ותפלי עביד דביש מבינד:

24:7 "If a man is caught kidnapping any of his countrymen of the sons of Israel, and he deals with him violently or sells him, then that thief shall die; so you shall purge the evil from among you.

24:8 הַשֹּׁמֵר בְּנֹגַע־הַצָּרַעַת לְשׁוֹמֵר מְאֹד וְלַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר־יֹרֶוּ אֶתְכֶם הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם כַּאֲשֶׁר צִוִּיתֶם תִּשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת: ס

24:8 אסתמר במכתש סגירו למטר לחדא ולמעבד ככל דילפון יתכון כהניא לינאי כמא דפקודתינון תיטרון למעבד:

24:8 "Be careful against an infection of leprosy, that you diligently observe and do according to all that the Levitical priests teach you; as I have commanded them, so you shall be careful to do.

24:9 זְכוֹר אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְמִרְיָם בְּדַרְךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרַיִם: ס

24:9 הוי דכיר ית דעבד יוי אלהך למרים באורחא במפקכון ממצרים:

24:9 "Remember what the LORD your God did to Miriam on the way as you came out of Egypt.

24:10 כִּי־תִשֶׂה בְרַעַף מִשְׁנֵאת מְאוּמָה לֹא־תָבֵא אֶל־בֵּיתוֹ לַעֲבֹט עִבְטוֹ:

24:10 ארי תרשי בחברך רשות מדעם לא תיעול לביתיה למסב משכוניה:

24:10 "When you make your neighbor a loan of any sort, you shall not enter his house to take his pledge.

24:11 בַּחוּץ תַּעֲמֹד וְהָאִישׁ אֲשֶׁר אֶתָּה נִשֶּׂה בּוֹ יוֹצֵא אֵלֶיךָ אֶת־הָעִבּוֹט הַחוּצָה:

24:11 בברא תקום וגברא דאת רשי ביה יפיק לך ית משכונא לברא:

24:11 "You shall remain outside, and the man to whom you make the loan shall bring the pledge out to you.

24:12 וְאִם־אִישׁ עָנִי הוּא לֹא תִשָּׁב בְּעִבְטוֹ:

24:12 ואם גבר מסכין הוא לא תשכוב במשכוניה:

24:12 "If he is a poor man, you shall not sleep with his pledge.

24:13 הָשֶׁבֶת תָּשִׁיב לוֹ אֶת־הָעִבוֹט כִּבְּאֵה שֶׁשָּׂמַשׁ וְשָׁכַב בְּשִׁלְמָתוֹ וּבִבְרִכְךָ וּלְךָ
 תִּהְיֶה צְדָקָה לְפָנָי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: ם
 24:13 אֶתְבָּא תָּתִיב לִיָּה ית מִשְׁכּוֹנָא כִּמְיַעַל שְׁמַשָּׁא וְיִשְׁכּוּב בְּכִסּוּתִיָּה וּיְבָרְכִינְךָ
 וְלִךְ תִּהְיֶי זְכוּ קֳדָם יוֹי אֱלֹהֶיךָ:

24:13 "When the sun goes down you shall surely return the pledge to him, that he may sleep in his cloak and bless you; and it will be righteousness for you before the LORD your God.

24:14 לֹא־תַעֲשֶׂק שְׂכִיר עָנִי וְאֶבְיוֹן מֵאֲחִיךָ אוֹ מִגֵּרְךָ אֲשֶׁר בְּאַרְצְךָ בְּשַׁעֲרֶיךָ:

24:14 לֹא תַעֲשִׂיֹק אֲנִיָּרָא עָנִיא וּמִסְכִּינָא מֵאֲחִיךָ אוֹ מִגֵּיֹרְךָ דְּבִאֲרַעְךָ בְּקִרְנְךָ:

24:14 "You shall not oppress a hired servant *who is* poor and needy, whether *he is* one of your countrymen or one of your aliens who is in your land in your towns.

24:15 בְּיוֹמוֹ תַתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא־תִבּוֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ כִּי עָנִי הוּא וְאֵלָיו הוּא נֹשֵׂא
 אֶת־נַפְשׁוֹ וְלֹא־יִקְרָא עָלֶיךָ אֱלֹהִים וְהָיָה בְּךָ חַטָּא: ם

24:15 בְּיוֹמִיָּה תַתֵּן אֲנִיָּרִיָּה וְלֹא תִיעוֹל עָלוּהִי שְׁמַשָּׁא אֲרִי עָנִיא הוּא וְלִיָּה הוּא
 מִסֵּר ית נַפְשִׁיָּה וְלֹא יִקְרִי עָלֶךָ קֳדָם יוֹי וְיִהִי בְךָ חוֹבָא:

24:15 "You shall give him his wages on his day before the sun sets, for he is poor and sets his heart on it; so that he will not cry against you to the LORD and it become sin in you.

24:16 לֹא־יִוָּמְתוּ אָבוֹת עַל־בָּנִים וּבָנִים לֹא־יִוָּמְתוּ עַל־אָבוֹת אִישׁ בְּחַטָּאוֹ יוֹמְתוֹ:
 ם

24:16 לֹא יִמוּתוּן אַבְהָן עַל פּוּם בְּנִין וּבְנִין לֹא יִמוּתוּן עַל פּוּם אַבְהָן אֲנָשׁ
 בְּחוּבִיָּה יִמוּתוּן:

24:16 "Fathers shall not be put to death for *their* sons, nor shall sons be put to death for *their* fathers; everyone shall be put to death for his own sin.

24:17 לֹא תִטֶּה מִשְׁפַּט גֵּר יְתוֹם וְלֹא תִחַבֵּל בְּגֵד אֱלֵמְנָה:

24:17 לֹא תַצְלִי דִין גֵּיֹר יתם וְלֹא תִיִסַּב מִשְׁכּוֹנָא כְּסוּת אֲרַמְלָא:

24:17 "You shall not pervert the justice due an alien *or* an orphan, nor take a widow's garment in pledge.

24:18 וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּמִצְרַיִם וַיִּפְדֶּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם עַל־כֵּן אֲנֹכִי
 מְצַוֶּךָ לַעֲשׂוֹת אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה: ם

24:18 וְתִדְבַר אֲרִי עֶבְדָּא הָיִיתָ בְּמִצְרַיִם וּפְרַקְךָ יוֹי אֱלֹהֶיךָ מִתְּמָן עַל כֵּן אֲנָא
 מִפְּקִיד לְךָ לְמַעַבְדַּי ית פִּתְגָמָא הַדִּין:

24:18 "But you shall remember that you were a slave in Egypt, and that the LORD your God redeemed you from there; therefore I am commanding you to do this thing.

24:19 כִּי תִקְצֹר קְצִירְךָ בְּשָׂדֶךָ וְשָׁכַחְתָּ עֹמֵר בְּשָׂדֶה לֹא תָשׁוּב לְקַחְתּוֹ לְגֵר
 לְיְתוֹם וְלֵאלֵמְנָה יְהִיָּה לְמַעַן יְבָרְכֶךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל מַעֲשֵׂה יְדֶיךָ:

24:19 אֲרִי תַחְצוֹד חֲצָדְךָ בְּחַקְלְךָ וְתַתְנִשִּׁי עוֹמְרָא בְּחַקְלָא לֹא תִתּוּב לְמִסְבִּיָּה
 לְגֵיֹרָא לִיתְמָא וְלֵאֲרַמְלָתָא יְהִי בְדִיל דִּיבְרַכִּינְךָ יוֹי אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל עוֹבְדֵי יְדְךָ:

24:19 "When you reap your harvest in your field and have forgotten a sheaf in the field, you shall not go back to get it; it shall be for the alien, for the orphan, and for the widow, in order that the LORD your God may bless you in all the work of your hands.

24:20 כִּי תַחֲבֹט זֵיתֶךָ לֹא תִפְאֵר אַחֲרֶיךָ לְגֵר לְיְתוֹם וְלֵאלֵמְנָה יְהִיָּה: ם

24:20 אֲרִי תַחֲבוֹט זֵיתְךָ לֹא תִפְלִי בְתֶרְךָ לְגֵיֹרָא לִיתְמָא וְלֵאֲרַמְלָתָא יְהִיָּה:

24:20 "When you beat your olive tree, you shall not go over the boughs again; it shall be for the alien, for the orphan, and for the widow.

24:21 כִּי תִבְצֹר כַּרְמְךָ לֹא תַעֲלִל אַחֲרָיִךְ לְגַר לִיתּוֹם וְלֹאֲלִמְנָה יִהְיֶה:

24:21 אֲרִי תִקְטֹף כַּרְמְךָ לֹא תַעֲלִיל בְּתֶרֶךְ לְגִיּוֹרָא לִיתְמָא וְלֹאֲרַמְלַתָּא יְהִי:

24:21 "When you gather the grapes of your vineyard, you shall not go over it again; it shall be for the alien, for the orphan, and for the widow.

24:22 וְזָכַרְתָּ כִּי־עַבְדָּ הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל־כֵּן אֲנֹכִי מִצְוֶיךָ לַעֲשׂוֹת אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה: ס

24:22 וְתִדְבַר אֲרִי עַבְדָּא הָוִיתָא בִּארְעָא דְמִצְרַיִם עַל כֵּן אֲנָא מְפָקִיד לְךָ לַמְעַבְדָּ יֵת פְּתֻגְמָא הָדִין:

24:22 "You shall remember that you were a slave in the land of Egypt; therefore I am commanding you to do this thing.

25:1 כִּי־יִהְיֶה רִיב בֵּין אַנְשִׁים וְנִגְשׂוּ אֶל־הַמְּשַׁפֵּט וְשִׁפְטוּם וְהַצְדִּיקוּ אֶת־הַצְדִּיק וְהִרְשִׁיעוּ אֶת־הַרְשָׁע:

25:1 אֲרִי יְהִי דִין בֵּין גְּבֻרָא גּוֹבְרָא וְיִתְקַרְבוּן לְדִינָא וְיִדְיִנְוּוּן וְיִזְכוּן יֵת זְכָאָה וְיִחַיִּיבוּן יֵת חַיִּבָּא:

25:1 "If there is a dispute between men and they go to court, and the judges decide their case, and they justify the righteous and condemn the wicked,

25:2 וְהָיָה אִם־בֵּן הַכּוֹת הִרְשָׁע וְהַפִּילוּ הַשֹּׁפֵט וְהַכְּהוּ לְפָנָיו כְּדִי רִשְׁעָתוֹ בְּמִסְפָּר:

25:2 וְיִהִי אִם בֵּר חַיִּיב לְאַלְקָאָה חַיִּבָּא וְיִרְמִינִיה דִּינָא וְיִלְקִינִיה קְדָמוּהִי כְּמִיסַת חוֹבְתִיה בְּמִנִּין:

25:2 then it shall be if the wicked man deserves to be beaten, the judge shall then make him lie down and be beaten in his presence with the number of stripes according to his guilt.

25:3 אַרְבַּעִים יִכּוּ לֹא יִסַּף פֶּן־יִסַּף לְהַכְתּוֹ עַל־אַלֶּה מִכָּה רַבָּה וְנִקְלָה אַחֲרָיִךְ לְעֵינֶיךָ: ס

25:3 אַרְבַּעִין יִלְקִינִיה לֹא יוֹסִיף יוֹסִיף דְלִמָּא יוֹסִיף יוֹסִיף לְאַלְקִוִּתִיה עַל אֲלִין מַחָא רַבָּא סְנִי וְיִיקַל אַחוּךְ לְעֵינֶיךָ:

25:3 "He may beat him forty times *but* no more, so that he does not beat him with many more stripes than these and your brother is not degraded in your eyes.

25:4 לֹא־תַחֲסֹם שׂוֹר בְּדִישׁוֹ: ס

25:4 לֹא תִיחַוֵּד תַּחֲדַי פּוֹם תּוֹרָא בְּדִישִׁיה:

25:4 "You shall not muzzle the ox while he is threshing.

25:5 כִּי־יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּו וּמֵת אֶחָד מֵהֶם וּבֶן אִין־לוֹ לֹא־תִהְיֶה אִשְׁת־הַמֵּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר יִבְמָה יָבֵא עָלֶיהָ וְלִקְחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה וְיִבְמָה:

25:5 אֲרִי יִתְבוּן אַחִין כַּחְדָּא וְיָמוּת חַד מִיְנֵהוּן וְבֵר לִית לִיה לֹא תִהִי אִיתָת מוֹתָנָא מִיתָנָא לְבָרָא לְגַבֵּר אוֹחְרָן אַחְרָן חִלוּנִי יִבְמָה יִבְמָה יִיעוֹל עָלָה וְיִסְבָּה לִיה לְאִיתוֹ לְאִתּוֹ וְיִבְמִינֵה וְיִבְמִינֵה:

25:5 "When brothers live together and one of them dies and has no son, the wife of the deceased shall not be *married* outside *the family* to a strange man. Her husband's brother shall go in to her and take her to himself as wife and perform the duty of a husband's brother to her.

25:6 וְהָיָה הַבְּכוֹר אֲשֶׁר תֵּלֵד יָקוּם עַל־שֵׁם אָחִיו הַמֵּת וְלֹא־יִמָּחַה שְׁמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל:

25:6 וְיִהִי בּוֹכְרָא דְתִלִּיד דְתִלִּיד יָקוּם עַל שְׁמָא דְאָחוּהִי מוֹתָנָא מִיתָנָא וְלֹא יִתְמַחִי שְׁמִיה מִיִּשְׂרָאֵל:

25:6 "It shall be that the firstborn whom she bears shall assume the name of his dead brother, so that his name will not be blotted out from Israel.

25:7 **וְאִם-לֹא יִחְפֹּץ הָאִישׁ לִקְחַת אֶת-יְבִמְתּוֹ וְעָלְתָה יְבִמְתּוֹ הַשְּׁעָרָה אֶל-הַזְּקֵנִים וְאָמְרָה מֵאִין יְבָמִי לְהִקְיִם לְאָחִיו שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה יְבָמִי:**
 25:7 **וְאִם לֹא יִצְבִּי גְבֵרָא גְבֵרָא לְמִיִּסֵּב יָת יְבִמְתִּיה וְתִיִּסֵּק יְבִמְתִּיה לְתַרְעֵ בֵּית דִּינָא לְקֵדָם סְבִיא וְתִימַר לֹא אָבִי סָרִיב יְבָמִי יְבָמִי לְאֶקְמָא לְמִיקָם לְאָחוּהִי שְׂמָא בְּיִשְׂרָאֵל לֹא אָבִי לְיְבָמוּתִי:**

25:7 "But if the man does not desire to take his brother's wife, then his brother's wife shall go up to the gate to the elders and say, 'My husband's brother refuses to establish a name for his brother in Israel; he is not willing to perform the duty of a husband's brother to me.'

25:8 **וְקָרְאוּ-לוֹ זְקֵנֵי-עִירוֹ וְדָבְרוּ אֵלָיו וְעָמַד וְאָמַר לֹא חָפְצָתִי לִקְחָתָהּ:**
 25:8 **וְיִקְרוּן לִיה סְבִי קְרַתִּיה וְיִמְלָלוּן עִמָּיה וְיִקְוֹם וְיִימַר לֹא רְעִינָא רַעִיתִי לְמַסְבָּה לְנַסְבָּה:**

25:8 "Then the elders of his city shall summon him and speak to him. And if he persists and says, 'I do not desire to take her,'

25:9 **וְנָגְשָׁה יְבִמְתּוֹ אֵלָיו לְעֵינֵי הַזְּקֵנִים וְחָלְצָה נַעֲלוֹ מֵעַל רַגְלוֹ וְיִרְקָה בְּפָנָיו וְעָנְתָה וְאָמְרָה כָּכָה יַעֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר לֹא-יְבַנֶּה אֶת-בַּיִת אָחִיו:**
 25:9 **וְתִתְקַרֵּב וְתִתְקַרֵּיב יְבִמְתִּיה לְוָתִיה לִיה לְקֵדָם קֵדָם סְבִיא וְתִשְׂרִי סִינִיה מֵעַל רַגְלִיה רִיגְלִיה וְתִרוֹק בְּאִפּוּהִי בְּאִפּוּהִי וְתִתִּיב וְתִימַר כְּדִין יִתְעַבֵּיד לְגְבֵרָא לְגְבֵרָא דְלֹא יְבַנֶּי יָת בֵּיתָא דְאָחוּהִי:**

25:9 then his brother's wife shall come to him in the sight of the elders, and pull his sandal off his foot and spit in his face; and she shall declare, 'Thus it is done to the man who does not build up his brother's house.'

25:10 **וְנִקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל בֵּית חֲלוּץ הַנֶּעֱלָ: ס**

25:10 **וְיִתְקַרֵּי שְׁמִיה בְּיִשְׂרָאֵל בֵּית שְׂרִי סִינָא:**

25:10 "In Israel his name shall be called, 'The house of him whose sandal is removed.'

25:11 **כִּי-יִנָּצוּ אַנְשִׁים יַחְדָּו אִישׁ וְאָחִיו וְקָרְבָּה אִשְׁתּוֹ הָאֶחָד לְהַצִּיל אֶת-אִישָׁהּ מִיַּד מַכְהוֹ וּשְׁלַחָה יָדָהּ וְהִחֲזִיקָהּ בְּמַבְשָׂיו:**

25:11 **אַרְיִי יִנְצוּן יִצוּן גְּבַרִין גְּבַרִין כְּחֲדָא גְּבַר וְאָחוּהִי וְתִתְקַרֵּב וְתִתְקַרֵּיב אִיתָת חַד לְשִׁיזְבָּא יָת בַּעֲלָהּ מִיַּד מַחוּהִי וְתוֹשִׁיט יָדָהּ וְתִתְקַף וְתִתְקַף וְתִתְקַף בְּבֵית-בְּהֵתִתִּיה:**

25:11 "If two men, a man and his countryman, are struggling together, and the wife of one comes near to deliver her husband from the hand of the one who is striking him, and puts out her hand and seizes his genitals,

25:12 **וְקָצַתָּהּ אֶת-כַּפָּהּ לֹא תַחֹס עֵינְךָ: ס**

25:12 **וְתִקְוִין יָת יָדָהּ לֹא תַחֹס עֵינְךָ:**

25:12 then you shall cut off her hand; you shall not show pity.

25:13 **לֹא-יְהִיָּה לָךְ בְּכִיסֶּךָ אָבֹן וְאָבֹן גְּדוֹלָה וְקִטְנָה: ס**

25:13 **לֹא יְהִי לָךְ בְּכִיסֶּךָ מִתְקַל וּמִתְקַל רַב וּזְעִיר רַבְתָּא וּזְעִירְתָּא:**

25:13 "You shall not have in your bag differing weights, a large and a small.

25:14 **לֹא-יְהִיָּה לָךְ בְּבֵיתְךָ אִיפָה וְאִיפָה גְּדוֹלָה וְקִטְנָה:**

25:14 **לֹא יְהִי לָךְ בְּבֵיתְךָ מְכִילָא וּמְכִילָא רַבְתָּא רַבָּא וּזְעִירְתָּא:**

25:14 "You shall not have in your house differing measures, a large and a small.

25:15 **אָבֹן שְׁלָמָה וְצִדְקָה יְהִיָּה לָךְ אִיפָה שְׁלָמָה וְצִדְקָה יְהִיָּה לָךְ לְמַעַן יֵאָרִיכוּ יָמֶיךָ עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר-יְהוּה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ:**

25:15 **מִתְקַלִּין שְׁלָמִין שְׁלָמִין דְקָשׁוּט יְהוּן לָךְ מְכִילָן שְׁלָמִין שְׁלָמִין דְקָשׁוּט יְהוּן**

לך בדיל דיירכון דיורכון יומך על ארעא דייוי אלהך יהיב לך:

25:15 "You shall have a full and just weight; you shall have a full and just measure, that your days may be prolonged in the land which the LORD your God gives you.

25:16 כִּי תוֹעֲבַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כָּל-עֲשֵׂה אֱלֹהַי כָּל עֲשֵׂה עוֹל: פ

25:16 אַרְי מִרְחַק קִדְּם יוֹי אֱלֹהֶךָ כָּל עֵבִיד אֵלִין כָּל עֵבִיד שְׂקֵר:

25:16 "For everyone who does these things, everyone who acts unjustly is an abomination to the LORD your God.

25:17 זְכוֹר אֵת אֲשֶׁר-עָשָׂה לְךָ עַמְלֶק בְּדַרְךָ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרַיִם:

25:17 הוֹי דְכִיר יֵת דְעֵבֵד לְךָ עַמְלֶק בְּאוֹרְחָא בְּמִיפְקוֹן מִמִּצְרַיִם:

25:17 "Remember what Amalek did to you along the way when you came out from Egypt,

25:18 אֲשֶׁר קָרַךְ בְּדַרְךָ וַיִּזְנֵב בְּךָ כָּל-הַנְּחַשְׁלִים אַחֲרֶיךָ וְאַתָּה עָיַף וַיִּגַע וְלֹא יִרָא אֱלֹהִים:

25:18 דְעָרַעַךְ דֶּאֶרְעַךְ בְּאוֹרְחָא וְקָטִיל בְּךָ כָּל דְהוּי מִתְאַחֲרִין בְּתַרְךָ וְאַתָּה מְשַׁלְּהֵי וְלֹא וְלֹא וְלֹא וְלֹא דְחִיל דְחִיל מִן-קִדְּם יוֹי יִקְרָא דִיִּי:

25:18 how he met you along the way and attacked among you all the stragglers at your rear when you were faint and weary; and he did not fear God.

25:19 וְהָיָה בְּהֵנִיחַ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ מִכָּל-אֵיבֶיךָ מִסְבִּיב בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר

יְהוָה-אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ תִּמְחָה אֶת-זִכְרֵ עַמְלֶק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא תִשְׁכַּח: פ

25:19 וְיְהִי כִּד יִנִּיחַ יוֹי אֱלֹהֶךָ לְךָ מִכָּל בְּעַלְיִ-דְבַבְךָ מִסְחֹר-סְחֹר בְּאַרְעָא דִיִּי

אֱלֹהֶךָ יְהִיב לְךָ אַחְסָנָא לְמִירְתָּהּ תִּמְחֵי יֵת דּוֹכְרֵנִיָּה דְעַמְלִיק מִתַּחַת שָׁמַיָּא לֹא תַתְנַשִּׁי תַנְשִׁי:

25:19 "Therefore it shall come about when the LORD your God has given you rest from all your surrounding enemies, in the land which the LORD your God gives you as an inheritance to possess, you shall blot out the memory of Amalek from under heaven; you must not forget.

26:1 וְהָיָה כִּי-תָבֹא אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ נַחֲלָה וַיִּרְשָׁתָּהּ וַיִּשְׁבַּת בָּהּ:

26:1 וְיְהִי אַרְי תִיעוֹל לֶאֶרְעָא דִיִּי אֱלֹהֶךָ יְהִיב לְךָ אַחְסָנָא וְתִירְתָּהּ וְתִיתִיב בָּהּ: 26:1 "Then it shall be, when you enter the land which the LORD your God gives you as an inheritance, and you possess it and live in it,

26:2 וְלָקַחְתָּ מִרְאֲשֵׁית כָּל-פְּרֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תָּבִיא מֵאֲרֻצְךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

נָתַן לְךָ וְשַׂמְתָּ בַטֶּנָּא וְהִלַּכְתָּ אֶל-הַמְּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁכְּן שְׁמוֹ שָׁם:

26:2 וְתִסַּב מְרִישׁ כָּל אֵיבָא דֶּאֶרְעָא דְתַעִיל דְתִיתִי מֵאַרְעַךְ דִיִּי אֱלֹהֶךָ יְהִיב

לְךָ וְתִשׁוּי בְּסִלָּא וְתַהַךְ לְאַתְרָא דִּיתְרַעִי יוֹי אֱלֹהֶךָ לְאַשְׁרָאָה שְׂכִינְתִּיהָ תִּמְן:

26:2 that you shall take some of the first of all the produce of the ground which you bring in from your land that the LORD your God gives you, and you shall put it in a basket and go to the place where the LORD your God chooses to establish His name.

26:3 וּבֹאֵת אֶל-הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יְהִיָּה בַיָּמִים הֵהֵם וְאָמַרְתָּ אֵלָיו הִנְדַּתִּי הַיּוֹם לַיהוָה

אֱלֹהֶיךָ כִּי-בֹאֵתִי אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְתָּיִנוּ לָתֵת לָנוּ:

26:3 וְתִיתִי לוֹת כְּהֵנָּא דִּיהִי בְיוֹמָא הָאֵינֻן וְתִימַר לִיָּה חוּיְתִי יוֹמָא דִּין קִדְּם

יוֹי אֱלֹהֶךָ אַרְי עֲלִית לֶאֶרְעָא דְקָיִים יוֹי לְאַבְהָתְנָא לְמִיתָן לָנָא:

26:3 "You shall go to the priest who is in office at that time and say to him, 'I declare this day to the LORD my God that I have entered the land which the LORD swore to our fathers to give us.'

26:4 וְלָקַח הַכֶּלֶן הַטָּנָא מִיָּדְךָ וְהִנִּיחוֹ לִפְנֵי מִזְבֵּחַ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:
26:4 וַיֹּסֵב כֶּהֵנָּא סְלָא מִן יָדְךָ וַיַּחֲתִינֶיהָ וַיִּצְנַעֲנֶיהָ קֶדֶם מִדְּבַחַא דִּיּוּי אֱלֹהֶיךָ:
26:4 "Then the priest shall take the basket from your hand and set it down before the altar of the LORD your God.

26:5 וְעָנִיתָ וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲרָמִי אָבִי וַיֵּרַד מִצְרַיִמָּה וַיָּגֵר שָׁם
בְּמַתִּי מֵעֵט וַיְהִי־שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל עָצוּם וָרַב:
26:5 וְתַתִּיב וְתִימַר קֶדֶם יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְבֶן אֲרָמָאָה בְּעָא לְאוּבְדָא לְאַבְדָּא יָת
אַבָּא וְנַחַת לְמִצְרַיִם וְסָר תַּמָּן בְּעַם זַעִיר וְהָיָה תַּמָּן לְעַם רַב תְּקִיף וְסָגִי:
26:5 "You shall answer and say before the LORD your God, 'My father was a wandering Aramean, and he went down to Egypt and sojourned there, few in number; but there he became a great, mighty and populous nation.

26:6 וַיִּרְעוּ אֶתְנוּ הַמִּצְרַיִם וַיַּעֲנוּנוּ וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבָדָה קָשָׁה:
26:6 וְאַבְאִישׁוּ לָנָא מִצְרָאִי וְעֵנְיוּנָא וַיְהִיבּוּ עֲלֵהּ פּוֹלְחָנָא קִשְׂיָא:
26:6 'And the Egyptians treated us harshly and afflicted us, and imposed hard labor on us.

26:7 וַנִּצְעַק אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת־קִלְנוּ וַיִּרָא אֶת־עֲנֵינוּ
וְאֶת־עַמְלָנוּ וְאֶת־לַחְצָנוּ:
26:7 וְצִלִּינָא קֶדֶם יְיָ אֱלֹהָא דְאַבְהָתָנָא וְקַבִּיל יְיָ צְלוֹתָנָא וְגַלִּי קְדָמוּהִי
עַמְלָנָא וְלִיאוֹתָנָא וְרוֹחַקָנָא:
26:7 'Then we cried to the LORD, the God of our fathers, and the LORD heard our voice and saw our affliction and our
toil and our oppression;

26:8 וַיּוֹצֵאֵנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֵרַע נְטוּיָהּ וּבְמַרְא גָּדֹל וּבְאִתּוֹת
וּבְמוֹפְתִים:
26:8 וְאַפְקָנָא יְיָ מִמִּצְרַיִם בְּיַד תְּקִיפָא וּבְדַרְעַ מְרָמָם וּבְחִזּוּנָא וּבְחִיזוּ רַבָּא
וּבְאַתִּין וּבְמוֹפְתִין:
26:8 and the LORD brought us out of Egypt with a mighty hand and an outstretched arm and with great terror and with
signs and wonders;

26:9 וַיְבִאֵנוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיִּתֵּן־לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲרֶץ זָבַת חֶלֶב וּדְבָשׁ:
26:9 וְאִתִּינָא וְאַעֲלָנָא לְאַתְרָא הַדִּין הַדָּא וַיְהִיב לָנָא יָת אַרְעָא הַדָּא אַרְעַ
עֲבָדָא חֶלֶב וּדְבָשׁ:
26:9 and He has brought us to this place and has given us this land, a land flowing with milk and honey.

26:10 וְעַתָּה הִנֵּה הֵבֵאתִי אֶת־רֵאשִׁית פְּרֵי הָאָדָמָה אֲשֶׁר־נָתַתָּה לִּי יְהוָה וְהִנְחִיתוּ
לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:
26:10 וּכְעַן הָא אִיתִיתִי יָת רֵישׁ אִיבָא דְאַרְעָא דִּיהַבַת לִי יְיָ וְתַחֲתִינֶיהָ
וְתִצְנַעֲנֶיהָ קֶדֶם יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְתִסְגֹּד קֶדֶם יְיָ אֱלֹהֶיךָ:
26:10 'Now behold, I have brought the first of the produce of the ground which You, O LORD have given me.' And you
shall set it down before the LORD your God, and worship before the LORD your God;

26:11 וְשִׂמַּחְתָּ בְּכָל־הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן־לָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּלְבֵיתְךָ אַתָּה וְהַלְוִי וְהַגֵּר
אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ: ס
26:11 וְתַחֲדֵי בְּכָל טַבְתָּא דִּיהַב לָךְ יְיָ אֱלֹהֶיךָ וּלְאַנְשׁ בֵּיתְךָ אַתָּה וְלִיּוֹאֵה וְגִיּוֹרָא
דְּבִינְךָ:
26:11 and you and the Levite and the alien who is among you shall rejoice in all the good which the LORD your God
has given you and your household.

26:12 כִּי תִכְלֶה לְעֹשֶׂר אֶת־כָּל־מַעֲשֶׂר תְּבוּאָתְךָ בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁת שָׁנַת הַמַּעֲשֶׂר
וְנָתַתָּה לְלוֹי לַגֵּר לִיתוֹם וּלְאַלְמָנָה וְאָכְלוּ בְשַׁעְרֶיךָ וְשָׂבְעוּ:

26:12 אָרִי תִשְׂצִי לְעֶסְרָא יֵת כָּל מַעֲסַר עַלְלַתְךָ בְּשֶׁתָּא תְּלִיתִיתָא שְׁנַת מַעֲסָרָא וְתִתִּין לְלֵוִיָּאָה לְגִיּוֹרָא לִיתְמָא וּלְאַרְמְלָתָא וְיִיכָלוּן בְּקִרְוֹךְ וַיִּסְבְּעוּן:

26:12 "When you have finished paying all the tithe of your increase in the third year, the year of tithing, then you shall give it to the Levite, to the stranger, to the orphan and to the widow, that they may eat in your towns and be satisfied.

26:13 וְאָמַרְתָּ לְפָנַי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּעֶרְתִּי הַקֹּדֶשׁ מִן־הַבַּיִת וְגַם נָתַתִּיו לְלוֹי וְלִגֵּר לִיתְוָם וְלְאַלְמָנָה כְּכֹל־מִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר צִוִּיתַנִּי לֹא־עֲבַרְתִּי מִמִּצְוֹתֶיךָ וְלֹא שָׁכַחְתִּי:

26:13 וְתִימָר קִדְשׁ יְיָ אֱלֹהֶיךָ פְּלִיתִי קוֹדֶשׁ מַעֲסָרָא מַעֲסָרָא קוֹדֶשׁ מִן בֵּיתָא וְאִף יְהִבְתִּיהָ לְלֵוִיָּאָה וּלְגִיּוֹרָא לִיתְמָא וּלְאַרְמְלָתָא כְּכֹל תְּפִקִּידְתָּךְ פִּיקוּדְךָ דְּפִקִּידְתַּנִּי דְּפִקִּידְתַּנִּי לֹא עֲבַרְתִּי מִפְּקוּדְךָ וְלֹא אֲתַנְשִׂיתִי אֲנִשְׂתִּי:

26:13 "You shall say before the LORD your God, 'I have removed the sacred portion from my house, and also have given it to the Levite and the alien, the orphan and the widow, according to all Your commandments which You have commanded me; I have not transgressed or forgotten any of Your commandments.

26:14 לֹא־אֶכְלַתִּי בְּאִנִּי מִמֶּנּוּ וְלֹא־בְעֶרְתִּי מִמֶּנּוּ בְּטָמֵא וְלֹא־נָתַתִּי מִמֶּנּוּ לְמֵת שְׂמַעְתִּי בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵי עֲשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתַנִּי:

26:14 לֹא אֶכְלִית בְּאַבְלִי בְּאַבְלֵי מְנִיָּה וְלֹא חִלִּיפִית פְּלִיתִי מְנִיָּה בְּמִסְאָב וְלֹא יְהִבִּית מְנִיָּה לְמִית קְבִילִית לְמִימְרָא דְּיוֹי אֱלֹהֵי עֲבָדִית כְּכֹל דְּפִקִּידְתַּנִּי דְּפִקִּידְתַּנִּי:

26:14 'I have not eaten of it while mourning, nor have I removed any of it while I was unclean, nor offered any of it to the dead. I have listened to the voice of the LORD my God; I have done according to all that You have commanded me.

26:15 הַשְּׁקִיפָה מִמַּעוֹן קְדֻשָּׁךְ מִן־הַשָּׁמַיִם וּבִרְךָ אֶת־עַמּוֹךָ אֶת־יִשְׂרָאֵל וְאֵת הָאָדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לָנוּ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְתֵּינוּ אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ: ס

26:15 אֶסְתְּכִי מִמְדוֹר קוֹדֶשְׁךָ מִן שָׁמַיָא וּבִרְיִךְ יֵת עִמָּךְ יֵת יִשְׂרָאֵל וְיֵת אֶרְעָא דִּיהֶבֶת לָנָא כְּמָא דְּקִיַּיְמַתָּא לְאַבְהָתָנָא אֶרְעָא עֲבָדָא חֶלֶב וּדְבַשׁ:

26:15 'Look down from Your holy habitation, from heaven, and bless Your people Israel, and the ground which You have given us, a land flowing with milk and honey, as You swore to our fathers.'

26:16 הַיּוֹם הַזֶּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מְצַוְךָ לַעֲשׂוֹת אֶת־הַחֻקִּים הָאֵלֶּה וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים וְשִׁמְרַת וְעֲשִׂית אוֹתָם בְּכֹל־לִבְבְּךָ וּבְכֹל־נַפְשְׁךָ:

26:16 יוֹמָא הַדִּין אָרִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ מְפִקִּיד לָךְ לְמַעַבְדַּד יֵת קְנִימָא קְנִימָא הָאֵלִין וְיֵת דִּינִיָּא וְתִיטֵר וְתַעֲבִיד יֵתְהוֹן בְּכֹל לִיבְךָ וּבְכֹל נַפְשְׁךָ:

26:16 "This day the LORD your God commands you to do these statutes and ordinances. You shall therefore be careful to do them with all your heart and with all your soul.

26:17 אֶת־יְהוָה הָאֵמַרְתָּ הַיּוֹם לֵהִיוֹת לָךְ לְאֱלֹהִים וּלְלַכֵּת בְּדַרְכָּיו וּלְשָׁמֵר חֻקָּיו וּמִצְוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וּלְשָׁמֵעַ בְּקוֹלוֹ:

26:17 יֵת יְיָ חֲטַבְתָּ יוֹמָא דִּין לְמַהוּי לָךְ לְאֵלֶּה וּלְמַהֲךָ בְּאוֹרְחָן דְּתַקְנָן קְדָמוּהֵי וּלְמִטְרָא קְנִימוּהֵי וּפְקוּדוּהֵי וּדִינֵוְהֵי וּלְקַבְּלָא וּלְאַתְקַבְּלָא לְמִימְרֵיהָ:

26:17 "You have today declared the LORD to be your God, and that you would walk in His ways and keep His statutes, His commandments and His ordinances, and listen to His voice.

26:18 וַיְהוֹה הָאֵמַרְךָ הַיּוֹם לֵהִיוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּךְ וּלְשָׁמֵר כָּל־מִצְוֹתָיו:

26:18 וַיְיָ חֲטַבְךָ יוֹמָא דִּין לְמַהוּי לִיָּה לְעַם חֲבִיב כְּמָא דְּמַלִּיל לָךְ וּלְמִיטְרָא כָּל פְּקוּדוּהֵי:

26:18 "The LORD has today declared you to be His people, a treasured possession, as He promised you, and that you should keep all His commandments;

26:19 וְלִתְתֶךָ עַל־עֵלְיוֹן עַל כָּל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עָשָׂה לְתַהַלְלָהּ וּלְשֵׁם וּלְתַפְאֶרֶת וּלְהִיתֶךָ
 עִם־קָדֹשׁ לִיהוָה אֱלֹהֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר: ס
 26:19 וּלְמִיתָנְךָ עֲלֵאֵי עֵלְאָה עַל כָּל עֲמֻמָּיָ דְעֵבֶד לְתוֹשִׁבְחָא וּלְשׁוֹם וּלְשׁוֹם
 וְלָרְבוּ וּלְמַהֲרֶךָ עִם קָדִישׁ קָדָם יוֹי אֱלֹהֶךָ כְּמָא דְמַלְלִיל:

26:19 and that He will set you high above all nations which He has made, for praise, fame, and honor; and that you shall be a consecrated people to the LORD your God, as He has spoken."

27:1 וַיִּצְוּ מֹשֶׁה וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הָעָם לֵאמֹר שָׁמֹר אֶת־כָּל־הַמִּצְוֹת אֲשֶׁר אֲנֹכִי
 מִצְוֶה אִתְּכֶם הַיּוֹם:
 27:1 וּפְקִיד מֹשֶׁה וְסָבִי יִשְׂרָאֵל יָת עֲמָא לְמִימַר טְרוּ יָת כָּל תְּפֻקִידָתָא דְאַנָּא
 מְפֻקִיד יְתַכּוֹן יוֹמָא דִּין:

27:1 Then Moses and the elders of Israel charged the people, saying, "Keep all the commandments which I command you today.

27:2 וְהָיָה בַיּוֹם אֲשֶׁר תַּעֲבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ
 וְהִקְמַתָּ לָךְ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת וְשָׂדַתְּ אֹתָם בַּשִּׂיד:

27:2 וַיְהִי בַיּוֹמָא דְתַעֲבְרוּן יָת יַרְדֵּנָא לְאַרְעָא דִּיּוֹי אֱלֹהֶךָ יְהִיב לָךְ וְתֻקִּים לָךְ
 אֲבָנִין רַבְרָבִין וְתַסּוּד וְתַסִּיד וְתַשִּׁיעוּן יְתַהוֹן יְתַהִין בְּסִידָא בְּגִירָא:

27:2 "So it shall be on the day when you cross the Jordan to the land which the LORD your God gives you, that you shall set up for yourself large stones and coat them with lime

27:3 וְכָתַבְתָּ עֲלֵיהֶן אֶת־כָּל־דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת בְּעֵבֶרְךָ לְמַעַן אֲשֶׁר תִּבְאֵ
 אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה
 אֱלֹהֵי־אֲבֹתֶיךָ לָךְ:

27:3 וְתַכְתּוּב עֲלֵיהוֹן יָת כָּל פְּתַנְמֵי אוֹרִיחָא הָדָא בְּמַעֲבְרְךָ בְּדִיל דְתִיעוּל
 לְאַרְעָא דִּיּוֹי אֱלֹהֶךָ יְהִיב לָךְ אֶרְעָ עֵבְדָא חֶלֶב וּדְבַשׁ כְּמָא דְמַלְלִיל יוֹי אֱלֹהָא
 דְאֲבֹהֶתְךָ לָךְ:

27:3 and write on them all the words of this law, when you cross over, so that you may enter the land which the LORD your God gives you, a land flowing with milk and honey, as the LORD, the God of your fathers, promised you.

27:4 וְהָיָה בְּעֵבְרְכֶם אֶת־הַיַּרְדֵּן תִּקְיִמוּ אֶת־הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶה
 אִתְּכֶם הַיּוֹם בְּהָר עֵיבָל וְשָׂדַתְּ אוֹתָם בַּשִּׂיד:

27:4 וַיְהִי בְּמַעֲבַרְכוֹן יָת יַרְדֵּנָא תִקְיִמוּן יָת אֲבָנֵיָ הָאֵלִין דְאַנָּא מְפֻקִיד יְתַכּוֹן
 יוֹמָא דִּין בְּטוֹרָא דְעֵיבָל וְתַסּוּד וְתַסִּיד יְתַהוֹן יְתַהִין בְּסִידָא:

27:4 "So it shall be when you cross the Jordan, you shall set up on Mount Ebal, these stones, as I am commanding you today, and you shall coat them with lime.

27:5 וּבְנִיתָ שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ מִזְבֵּחַ אֲבָנִים לֹא־תִנֶּיף עֲלֵיהֶם בְּרֹזֶל:
 27:5 וְתַבְנִי תַמָּן מִדְּבַחָא קָדָם יוֹי אֱלֹהֶךָ מִדְּבַח אֲבָנִין לָא תִרִים עֲלֵיהוֹן
 בְּרֹזָא פְרֹזָא:

27:5 "Moreover, you shall build there an altar to the LORD your God, an altar of stones; you shall not wield an iron tool on them.

27:6 אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶה אֶת־מִזְבֵּחַ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהָעֲלִיתָ עָלָיו עֹלֹת לַיהוָה
 אֱלֹהֶיךָ:

27:6 אֲבָנִין שְׁלֵמִין שְׁלֵמִין תַּבְנִי יָת מִדְּבַחָא דִּיּוֹי אֱלֹהֶךָ וְתַסִּיק עֲלוּהִי עֲלֹן קָדָם
 יוֹי אֱלֹהֶךָ:

27:6 "You shall build the altar of the LORD your God of uncut stones, and you shall offer on it burnt offerings to the LORD your God;

27:7 וְזָבַחַת שְׁלָמִים וְאָכַלְתָּ שָׁם וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:

27:7 וְתָכֹס נִכְסֹת קֹדֶשֶׁיךָ וְתִיכּוֹל תִּמְן וְתַחֲדֵי קִדְּמֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ:

27:7 and you shall sacrifice peace offerings and eat there, and rejoice before the LORD your God.

27:8 וְכָתַבְתָּ עַל־הָאֲבָנִים אֶת־כָּל־דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת בְּאֵר הַיִּטָּב: ס

27:8 וְתַכְתּוֹב עַל אֲבָנַיִם יָת כָּל פִּתְגָמַי אֲזַיְחָא הָדָא פְּרִישׁ יְאֹת:

27:8 "You shall write on the stones all the words of this law very distinctly."

27:9 וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם אֵל כָּל־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הִסְכַּת וּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִייתָ לְעַם לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ:

27:9 וּמִלִּיל מֹשֶׁה וְכִהְנִיא לִיֹּאֵי עִם כָּל יִשְׂרָאֵל לְמִימַר אֲצִית וּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל יֹמָא הָדִין דִּין הָוִיתָ לְעַם קִדְּמֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ:

27:9 Then Moses and the Levitical priests spoke to all Israel, saying, "Be silent and listen, O Israel! This day you have become a people for the LORD your God.

27:10 וּשְׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְעָשִׂיתָ אֶת־מִצְוֹתָו וְאֶת־חֻקָּיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם: ס

27:10 וְתִקְבִיל לְמִימְרָא דִּיֹּי אֱלֹהֶיךָ וְתַעֲבִיד יָת פְּקוּדוֹהִי וְיָת קְנִמוֹהִי קְנִמוֹהִי דְאָנָא מְפַקִּיד לְךָ יֹמָא דִּין:

27:10 "You shall therefore obey the LORD your God, and do His commandments and His statutes which I command you today."

27:11 וַיִּצַו מֹשֶׁה אֶת־הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר:

27:11 וּפְקִיד מֹשֶׁה יָת עֲמָא בְּיֹמָא הַהוּא לְמִימַר:

27:11 Moses also charged the people on that day, saying,

27:12 אֱלֹהִים יַעֲמְדוּ לְבָרֶךְ אֶת־הָעָם עַל־הַר גְּרִזִּים בְּעִבְרָכֶם אֶת־הַיַּרְדֵּן שְׁמַעוֹן וְלֵוִי וַיהוּדָה וַיִּשְׁשַׁכֶּר וַיֹּסֵף וּבִנְיָמִן:

27:12 אֱלִין יְקוּמוֹן לְבָרְכָא יָת עֲמָא עַל טוֹרָא דְגַרְזִיזִין בְּמַעֲבָרְכוֹן יָת יַרְדֵּנָא שְׁמַעוֹן וְלֵוִי וַיהוּדָה וַיִּשְׁשַׁכֶּר וַיֹּסֵף וּבִנְיָמִן:

27:12 "When you cross the Jordan, these shall stand on Mount Gerizim to bless the people: Simeon, Levi, Judah, Issachar, Joseph, and Benjamin.

27:13 וְאֵלֶּה יַעֲמְדוּ עַל־הַקְּלָלָהּ בְּהַר עֵיבָל רְאוּבֵן גָּד וְאַשֶׁר וְזִבּוּלֵן דָּן וְנַפְתָּלִי:

27:13 וְאֱלִין יְקוּמוֹן עַל לוֹטְיָא מַלְטָטְיָא בְּטוֹרָא דְעֵיבָל רְאוּבֵן גָּד וְאַשֶׁר וְזִבּוּלֵן דָּן וְנַפְתָּלִי:

27:13 "For the curse, these shall stand on Mount Ebal: Reuben, Gad, Asher, Zebulun, Dan, and Naphtali.

27:14 וְעָנוּ הַלְוִיִּם וְאָמְרוּ אֶל־כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל קוֹל רֶם: ס

27:14 וְיַתִּיבּוֹן לִיֹּאֵי וַיִּמְרוּן לְכָל אָנָשׁ גַּבַּר יִשְׂרָאֵל קוֹל רֶם:

27:14 "The Levites shall then answer and say to all the men of Israel with a loud voice,

27:15 אֲרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶסֶל וּמַסְכָּה תוֹעֵבַת יְהוָה מַעֲשֵׂה יָדַי חָרָשׁ וְשֵׁם בְּסֹתֵר וְעָנוּ כָּל־הָעָם וְאָמְרוּ אָמֵן: ס

27:15 לִיט גַּבְרָא גַּבְרָא דִּיעֲבִיד צֵלָם וְצֵלָם וּמַתְכָּא מְרַחֵק מְרַחֵק קִדְּמֵי יְיָ עוֹבֵד יָדַי אֹמְנָא וַיִּשׁוּי בְּסֹתֵרָא וַיַּתִּיבּוֹן כָּל עֲמָא וַיִּמְרוּן אָמֵן:

27:15 'Cursed is the man who makes an idol or a molten image, an abomination to the LORD, the work of the hands of the craftsman, and sets it up in secret.' And all the people shall answer and say, 'Amen.'

27:16 אָרוֹר מְקַלֵּה אָבִיו וְאִמּוֹ וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן: ס
27:16 לֵיט דִּיקְלֵי אָבוּהִי וְאִמִּיהַ וְיִימַר כָּל עַמָּא אָמֵן:
27:16 'Cursed is he who dishonors his father or mother.' And all the people shall say, 'Amen.'

27:17 אָרוֹר מְסִיג גְּבוּל רֵעֵהוּ וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן: ס
27:17 לֵיט דִּישְׁנֵי תְּחוּמָא דְּחִבְרִיהַ וְיִימַר כָּל עַמָּא אָמֵן:
27:17 'Cursed is he who moves his neighbor's boundary mark.' And all the people shall say, 'Amen.'

27:18 אָרוֹר מְשַׁגֵּה עוֹר בְּדַרְךָ וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן: ס
27:18 לֵיט דִּישְׁעֵי עוֹירָא בְּאוּרְחָא וְיִימַר כָּל עַמָּא אָמֵן:
27:18 'Cursed is he who misleads a blind person on the road.' And all the people shall say, 'Amen.'

27:19 אָרוֹר מְטֵה מִשְׁפַּט גֵּר־יְתוֹם וְאַלְמָנָה וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן: ס
27:19 לֵיט דִּישְׁעֵי דִּין גֵּיזֵר דִּייר יְתִים וְאַרְמְלָא וְיִימַר כָּל עַמָּא אָמֵן:
27:19 'Cursed is he who distorts the justice due an alien, orphan, and widow.' And all the people shall say, 'Amen.'

27:20 אָרוֹר שֹׁכֵב עִם־אִשְׁת־אָבִיו כִּי גִלָּהּ כְּנָף אָבִיו וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן: ס
27:20 לֵיט דִּישְׁכּוּב עִם אִיתַת אָבוּהִי אָרִי גְּלִי כְּנַפָּא דְּאָבוּהִי וְיִימַר כָּל עַמָּא
אָמֵן:
27:20 'Cursed is he who lies with his father's wife, because he has uncovered his father's skirt.' And all the people shall say, 'Amen.'

27:21 אָרוֹר שֹׁכֵב עִם־כָּל־בְּהֵמָה וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן: ס
27:21 לֵיט דִּישְׁכּוּב עִם כָּל בְּעִירָא וְיִימַר כָּל עַמָּא אָמֵן:
27:21 'Cursed is he who lies with any animal.' And all the people shall say, 'Amen.'

27:22 אָרוֹר שֹׁכֵב עִם־אָחִיתוֹ בֵּת־אָבִיו אוֹ בֵּת־אִמּוֹ וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן: ס
27:22 לֵיט דִּישְׁכּוּב עִם אָחִיתִיהַ בֵּת אָבוּהִי אוֹ בֵּת אִימִיהַ וְיִימַר כָּל עַמָּא אָמֵן:
27:22 'Cursed is he who lies with his sister, the daughter of his father or of his mother.' And all the people shall say, 'Amen.'

27:23 אָרוֹר שֹׁכֵב עִם־חֲתָנָתוֹ וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן: ס
27:23 לֵיט דִּישְׁכּוּב עִם חֲמַתִּיהַ חֲמוּתִיהַ וְיִימַר כָּל עַמָּא אָמֵן:
27:23 'Cursed is he who lies with his mother-in-law.' And all the people shall say, 'Amen.'

27:24 אָרוֹר מִכֵּה רֵעֵהוּ בְּסִתְרָא וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן: ס
27:24 לֵיט דִּימַחֵי דִּיקְשׁוּל חִבְרִיהַ בְּסִתְרָא וְיִימַר כָּל עַמָּא אָמֵן:
27:24 'Cursed is he who strikes his neighbor in secret.' And all the people shall say, 'Amen.'

27:25 אָרוֹר לִקְחַ שְׂחָד לְהַכּוֹת נַפְשׁ דָּם נְקִי וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן: ס
27:25 לֵיט דִּיקְבִּיל שׁוּחַדָּא לְמַקְטֵל לְקַטְלָא נַפְשׁ דָּם זָכִי וְיִימַר כָּל עַמָּא אָמֵן:
27:25 'Cursed is he who accepts a bribe to strike down an innocent person.' And all the people shall say, 'Amen.'

27:26 אָרוֹר אֲשֶׁר לֹא־יִקְיָם אֶת־דְּבָרֵי הַתּוֹרָה־הַזֹּאת לַעֲשׂוֹת אוֹתָם וְאָמַר
כָּל־הָעָם אָמֵן: פ
27:26 לֵיט דִּלָּא יִקְיָם יְת פְּתַנְגִּי אוּרִיתָא הָדָא לְמַעְבַּד יְתַהוֹן וְיִימַר כָּל עַמָּא
אָמֵן:
27:26 'Cursed is he who does not confirm the words of this law by doing them.' And all the people shall say, 'Amen.'

28:1 וְהָיָה אִם־שָׁמַעַתְּ תִּשְׁמַעַתְּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשָׁמֵר לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־מִצְוֹתָיו

אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם וּנְתַנֶּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עֲלֶיךָ עַל כָּל-גּוֹי הָאָרֶץ:
28:1 וַיְהִי אִם קִבַּלְתָּ תִּקְבְּלֵנִי לְמִימְרֵי דְיוֹי אֱלֹהֶיךָ לְמִיטֵר לְמַעַבְדֵי יְתֵ כָל
פְּקוּדוֹתַי דְּאֵנָּה מִפְּקִיד לְךָ יוֹמָא דִּין וַיְתַנֶּנְךָ יוֹי אֱלֹהֶיךָ עָלַי עַל כָּל עַמְמֵי
אֶרֶא:

28:1 "Now it shall be, if you diligently obey the LORD your God, being careful to do all His commandments which I command you today, the LORD your God will set you high above all the nations of the earth.

28:2 וּבָאוּ עָלֶיךָ כָּל-הַבְּרָכוֹת הָאֵלֶּה וְהַשִּׁיגָה כִּי תִשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:
28:2 וַיִּיתֶנּוּ וַיִּיתֶנּוּ עָלֶיךָ כָּל בְּרָכְתָא הָאֵלִין וַיִּדְבְּקוּנְךָ אֲרִי תִקְבְּלֵנִי לְמִימְרֵי דְיוֹי
אֱלֹהֶיךָ:

28:2 "All these blessings will come upon you and overtake you if you obey the LORD your God:

28:3 בְּרוּךְ אַתָּה בְּעִיר וּבְרוּךְ אַתָּה בְּשָׂדֶה:

28:3 בְּרִיךְ אֵת בְּקִרְתָּא וּבְרִיךְ אֵת בְּחֻקְלָא:

28:3 "Blessed shall you be in the city, and blessed shall you be in the country.

28:4 בְּרוּךְ פְּרִי-בִטְנְךָ וּפְרִי אֲדָמָתְךָ וּפְרִי בְהֵמָתְךָ שֶׁגֶר אֲלֶפֶיךָ וְעִשְׂתֵּרוֹת צֹאנְךָ:

28:4 בְּרִיךְ וּלְדָא דְמַעַךְ וְאִיבָא דְאַרְעֶךָ וּוּלְדָא דְבַעֲיָרְךָ בְּקִרְי תוֹרְךָ וְעַדְרֵי עֶנְךָ:

28:4 "Blessed shall be the offspring of your body and the produce of your ground and the offspring of your beasts, the increase of your herd and the young of your flock.

28:5 בְּרוּךְ טַנְאָךָ וּמִשְׂאֵתְךָ:

28:5 בְּרִיךְ סַלְךָ וְאַצוֹתְךָ וְאִסוּוֹתְךָ:

28:5 "Blessed shall be your basket and your kneading bowl.

28:6 בְּרוּךְ אַתָּה בְּבֹאֶךָ וּבְרוּךְ אַתָּה בְּצֵאתְךָ:

28:6 בְּרִיךְ אֵת בְּמִיעַלְךָ וּבְרִיךְ אֵת בְּמַפְקְךָ:

28:6 "Blessed shall you be when you come in, and blessed shall you be when you go out.

28:7 יִתֵּן יְהוָה אֶת-אִיבֵיךָ הַקָּמִים עָלֶיךָ נִגְפִים לְפָנֶיךָ בְּדַרְךָ אַחַד וַיֵּצְאוּ אֵלֶיךָ
וּבִשְׁבַעַה דְרָכִים יִנּוּסוּ לְפָנֶיךָ:

28:7 יִתֵּן יוֹי יְתֵ בַעֲלֵי-דְבָבְךָ דְקִימִין עָלֶיךָ תְּבִירִין קְדָמְךָ בְּאוֹרְחָא חֵדָא יִפְקֹון
לְוַתְךָ וּבִשְׁבַע אוֹרְחֹן יִיעַרְקֹון מִן-קְדָמְךָ:

28:7 "The LORD shall cause your enemies who rise up against you to be defeated before you; they will come out against you one way and will flee before you seven ways.

28:8 יֵצֵו יְהוָה אֶתְךָ אֶת-הַבְּרָכָה בְּאִסְמוֹךָ וּבְכָל מִשְׁלַח יָדְךָ וּבְרִכְךָ בְּאֶרֶץ
אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ:

28:8 יִפְקִיד יוֹי לְךָ יְתֵ בְרָכְתָא בְּאוֹצְרֶךָ וּבְכָל אוֹשְׁטוֹת יָדְךָ וַיְבָרְכִינְךָ בְּאוֹרְחָא
דְיוֹי אֱלֹהֶיךָ יְהִיב לְךָ:

28:8 "The LORD will command the blessing upon you in your barns and in all that you put your hand to, and He will bless you in the land which the LORD your God gives you.

28:9 יְקִימְךָ יְהוָה לֹו לְעַם קְדוֹשׁ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע-לְךָ כִּי תִשְׁמַר אֶת-מִצְוֹת יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ וְהָלַכְתָּ בְּדַרְכָיו:

28:9 יְקִימִינְךָ יוֹי קְדָמוֹהֵי לְעַם קְדִישׁ כְּמָא דְקִימִין לְךָ אֲרִי תִיטֵר יְתֵ פְקוּדֵי
דְיוֹי אֱלֹהֶיךָ וְתִתְּךָ בְּאוֹרְחֹן דְתַקְנֵן קְדָמוֹהֵי:

28:9 "The LORD will establish you as a holy people to Himself, as He swore to you, if you keep the commandments of the LORD your God and walk in His ways.

28:10 וּרְאוּ כָּל-עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְהוָה נִקְרָא עֲלֵיךָ וַיִּרְאוּ מִמֶּךָ:

28:10 וַיִּחְזוּן כָּל עַמְמֵי אֲרֻעָא אֲרֵי שְׁמָא דִּיּוּ אַתְקֵרִי עֲלֵךְ וַיִּדְחֲלוּן מִנֶּךָ:

28:10 "So all the peoples of the earth will see that you are called by the name of the LORD, and they will be afraid of you.

28:11 וְהוֹתֵרְךָ יְהוָה לְטוֹבָה בְּפָרִי בִטְנֶךָ וּבְפָרִי בְהִמְתָּךְ וּבְפָרִי אֲדָמְתְךָ עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְתָּיִךָ לְתֵת לָךְ:

28:11 וַיִּוְתֵרִינֶךָ וַיִּוְתִירִינֶךָ יוּי לְטָבָא בּוֹלְדָא דְמַעַךְ וּבּוֹלְדָא דְבַעִירְךָ וּבְאִיבָא דְאַרְעֶךָ עַל אֲרֻעָא דְקַיִים יוּי לְאַבְתָּתְךָ לְמִיתֵן לָךְ:

28:11 "The LORD will make you abound in prosperity, in the offspring of your body and in the offspring of your beast and in the produce of your ground, in the land which the LORD swore to your fathers to give you.

28:12 יִפְתַּח יְהוָה לָךְ אֶת-אוֹצְרוֹ הַטּוֹב אֶת-הַשָּׁמַיִם לְתֵת מִטֶּר-אַרְצְךָ בְּעֵתוֹ וּלְבָרֵךְ אֶת כָּל-מַעֲשֵׂה יָדְךָ וְהִלּוֹיתָ גּוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא תִלוּהָ:

28:12 יִפְתַּח יוּי לָךְ יַת אוֹצְרִיה טָבָא יַת שְׁמִיָא לְמַתֵּן מִטֶּר אֲרֻעֶךָ בְּעִידְנִיה וּלְבָרְכָא יַת כָּל עוֹבְדֵי יָדְךָ וְתוֹזִיף לְעַמְמִין סְנִיְאִין וְאַתָּה לֹא תִזְיֵף תְּזוּף:

28:12 "The LORD will open for you His good storehouse, the heavens, to give rain to your land in its season and to bless all the work of your hand; and you shall lend to many nations, but you shall not borrow.

28:13 וּנְתַנֶּךָ יְהוָה לְרֹאשׁ וְלֹא לְזָנָב וְהָיִיתָ רֶגֶל לְמַעְלָה וְלֹא תִהְיֶה לְמַטָּה כִּי-תִשְׁמַע אֶל-מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּךָ הַיּוֹם לִשְׁמֹר וּלְעֲשׂוֹת:

28:13 וַיִּתְּנִינֶךָ יוּי תְקִיף וְלֹא חֲלַשׁ וְתִהְיֶה בְרֵם לְחוּד לְעִילָא וְלֹא תִהְיֶה לְתַחְתָּא לְתַחוּתָא אֲרֵי תְקַבִּיל לְפִקּוּדֵיָא לְמִימְרָא דִּיּוּי אֱלֹהֶךָ דְאַנָּא מְפַקִּיד לָךְ יוֹמָא דִּין לְמִיטֵר וּלְמַעְבַּד:

28:13 "The LORD will make you the head and not the tail, and you only will be above, and you will not be underneath, if you listen to the commandments of the LORD your God, which I charge you today, to observe *them* carefully,

28:14 וְלֹא תִסּוּר מִכָּל-הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם וּשְׂמַאוּל לְלַכֵּת אַחֲרֵי אֱלֹהִים אַחֲרִים לְעַבְדָּם: ס

28:14 וְלֹא תִסְטוּן מִכָּל פְּתַגְמֵיָא דְאַנָּא מְפַקִּיד יְתַכוּן יוֹמָא דִּין לְיַמִּינָא וּלְסַמְלָא לְמַהֲךָ בְּתֵר טַעֲוֹת עַמְמֵיָא לְמַפְלַחְהוּן:

28:14 and do not turn aside from any of the words which I command you today, to the right or to the left, to go after other gods to serve them.

28:15 וְהָיָה אִם-לֹא תִשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹר לְעֲשׂוֹת אֶת-כָּל-מִצְוֹתָיו וְחֻקְתָיו אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם וּבָאוּ עֲלֵיךָ כָּל-הַקְּלָלוֹת הָאֵלֶּה וְהִשְׁיִגּוּךָ:

28:15 וַיְהִי אִם לֹא תְקַבִּיל לְמִימְרָא דִּיּוּי אֱלֹהֶךָ לְמִטֶּר לְמַעְבַּד יַת כָּל פִּיקוּדוּהִי וּקְיִמוּהִי דְאַנָּא מְפַקִּיד לָךְ יוֹמָא דִּין וַיִּיתוּן עֲלֵךְ כָּל לְוִטְיָא הָאֵלִין וַיִּדְבְּקוּנֶךָ:

28:15 "But it shall come about, if you do not obey the LORD your God, to observe to do all His commandments and His statutes with which I charge you today, that all these curses will come upon you and overtake you:

28:16 אַרְוֵר אֶתְךָ בְּעִיר וְאַרְוֵר אֶתְךָ בְּשָׂדֶה:

28:16 לִיט אֶת בְּקֵרְתָא וּלִיט אֶת בְּחֻקְלָא:

28:16 "Cursed *shall you be* in the city, and cursed *shall you be* in the country.

28:17 אַרְוֵר טַנְאָךָ וּמִשְׁאַרְתְּךָ:

28:17 לִיט סַלְךָ וְאַצְוֹתְךָ וְאַסּוּוֹתְךָ:

28:17 "Cursed *shall be* your basket and your kneading bowl.

28:18 אָרוּר פְּרִי־בִטְנֶךָ וּפְרִי אֲדָמָתְךָ שֶׁגֵּר אֶלְפֶיךָ וְעִשְׂתָּרוֹת צֹאנֶיךָ:

28:18 לֵיט וּלְדָא דְמַעַךְ וְאִיבָא דְאַרְעֶךָ בְּקִרְי תוֹרֶךְ וְעִדְרֵי עֶגְךָ:

28:18 "Cursed shall be the offspring of your body and the produce of your ground, the increase of your herd and the young of your flock.

28:19 אָרוּר אַתָּה בְּבֹאֶךָ וְאָרוּר אַתָּה בְּצֵאתְךָ:

28:19 לֵיט אַתָּה בְּמִיעֲלֶךָ וְלֵיט אַתָּה בְּמוֹפְקֶךָ:

28:19 "Cursed shall you be when you come in, and cursed shall you be when you go out.

28:20 יִשְׁלַח יְהוָה בְּךָ אֶת־הַמָּאֲרָה אֶת־הַמְּהוּמָה וְאֶת־הַמְּנַעֲרָת בְּכָל־מַשְׁלַח יָדְךָ

אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עַד הַשְּׂמֹדָה וְעַד־אֲבָרָה מִהֵרָ מִפְּנֵי רָע מַעַלְלֶיךָ אֲשֶׁר עֲזַבְתָּנִי:

28:20 יִשְׁלַח יְגֵרֵי יוֹי בְּךָ יַת מְאִירְתָּא וְיַת שְׁגוּשִׁיא וְיַת מְזוּפִיתָּא מְזוּפִיתָּא בְּכָל

אוֹשְׁטוֹת יָדְךָ דְתַעֲבִיד עַד דְתַשְׁתִּיצִי וְעַד דְתִיבִיד דְתוּבִיד בְּפִרְעֵ מִן־קְדָם

בִּישׁוֹת עוֹבְדֶךָ דְשִׁבְקְתָּא דְחַלְתִּי:

28:20 "The LORD will send upon you curses, confusion, and rebuke, in all you undertake to do, until you are destroyed and until you perish quickly, on account of the evil of your deeds, because you have forsaken Me.

28:21 יִדְבֵק יְהוָה בְּךָ אֶת־הַדָּבָר עַד כָּל־תּוֹ אֲתָךְ מֵעַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־אַתָּה

בָּא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:

28:21 יִדְבִיק יוֹי בְּךָ יַת מוֹתָא עַד דִּישִׁיצִי יָתְךָ מֵעַל אַרְעָא דְאַתָּה עָלִיל לְתַמְנָן

לְמִירְתָּהּ:

28:21 "The LORD will make the pestilence cling to you until He has consumed you from the land where you are entering to possess it.

28:22 יִכְכֶּה יְהוָה בְּשַׁחֲפֹת וּבִקְדָחַת וּבַדְּלִיקָת וּבַחֲרָחַר וּבַחֲרָב וּבַשְּׂדֵפוֹן וּבִירְקוֹן

וּיְרַדְפוּךָ עַד אֲבָרָה:

28:22 יִמְחִינְךָ יוֹי בְּשַׁחֲפֹתָא וּבִקְדָחְתָּא וּבַדְּלִיקָתָא וּבַחֲרָחוּרָא וּבַחֲרָבָא וּבַשְּׂדֵפְנָא

וּבַשִּׂדְפוֹנָא וּבִירְקוֹנָא וּבִירְדִפוֹנְךָ עַד דְתִיבִיד:

28:22 "The LORD will smite you with consumption and with fever and with inflammation and with fiery heat and with the sword and with blight and with mildew, and they will pursue you until you perish.

28:23 וְהָיוּ שָׁמַיִךְ אֲשֶׁר עַל־רֹאשְׁךָ נְחֹשֶׁת וְהָאָרֶץ אֲשֶׁר־תַּחְתֶּיךָ בְּרֹזָל:

28:23 וְיִהְיוּ שָׁמַיָא דְעֵלוּי רִישְׁךָ חֲסִינִין כְּנַחְשָׂא מְלֹאֲחָתָא מְטָרָא וְאַרְעָא

דְתַחוּתְךָ תְּקִיפָא כְּבְרֹזָלָא כְּפִרְזָלָא מְלִמְעַבְד פִּירִיין:

28:23 "The heaven which is over your head shall be bronze, and the earth which is under you, iron.

28:24 יִתֵּן יְהוָה אֶת־מִטְרֵ אַרְצְךָ אֶבֶק וְעָפָר מִן־הַשָּׁמַיִם יֵרֵד עָלֶיךָ עַד הַשְּׂמֹדָה:

28:24 יִתֵּן יוֹי יַת מִטְרֵ אַרְעֶךָ אֲבָקָא וְעַפְרָא מִן שָׁמַיָא יִיחֹת עָלְךָ עַד

דְתַשְׁתִּיצִי:

28:24 "The LORD will make the rain of your land powder and dust; from heaven it shall come down on you until you are destroyed.

28:25 יִתְנַף יְהוָה נֶגְף לְפָנֶי אוֹיְבֶיךָ בְּדֶרֶךְ אַחַד תִּצָּא אֲלֵיו וּבִשְׁבַעָה דְרָכִים

תִּנְנוּס לְפָנֶיךָ וְהָיִיתָ לְזַעֲזָה לְכָל מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ:

28:25 יִתְנִינְךָ יוֹי תְּבִיר קָדָם סְנַאךָ בַּעֲלִיד־בְּכָךְ בְּאוֹרְחָא חָדָא תִּיפּוֹק לְוַתִּיה

וּבִשְׁבַע אוֹרְחֵן אוֹרְחֵן תְּעִירוֹק מִן־קְדָמוּהִי וְתִהִי לְזַעֲזַע לְזַעֲזַע לְכָל מַלְכוּת

אַרְעָא:

28:25 "The LORD shall cause you to be defeated before your enemies; you will go out one way against them, but you will flee seven ways before them, and you will be an example of terror to all the kingdoms of the earth.

28:26 וְהִיְתָה נְבִילָתְךָ לְמֵאֲכָל לְכָל-עוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבִהֶמַת הָאָרֶץ וְאִין מִחֲרִיד:
28:26 וּתְהִי נְבִילָתְךָ מִשְׁגָּרָא מִשְׁגָּרָא לְמִיכַל לְכָל עוֹפֵא דְשָׁמַיָא וּלְבַעֲרָא
דְּאֶרְעָא וְלִית דְּמַנִּיד:

28:26 "Your carcasses will be food to all birds of the sky and to the beasts of the earth, and there will be no one to frighten *them* away.

28:27 יִפְכֶּה יְהוָה בְּשַׁחֲוֵי מִצְרַיִם (וּבַעֲפָלִים) [וּבַטְחָרִים] וּבַגָּרָב וּבַחֲרָס אֲשֶׁר
לֹא-תוּכַל לְהִרְפֹּא:

28:27 יִמְחִינְךָ יוֹי בְּשַׁחֲוֵי דְּמִצְרַיִם וּבַטְחָרִין וּבַגָּרָבָא וּבַחֲרָס וּבַחֲרָסוֹנָא יִבִּישׁ
יְבִישׁ דְּלֹא תִיכּוֹל לְאַיְתְּסָאָה:

28:27 "The LORD will smite you with the boils of Egypt and with tumors and with the scab and with the itch, from which you cannot be healed.

28:28 יִפְכֶּה יְהוָה בְּשַׁעֲוֹן וּבַעֲוֹרֹן וּבַתְמָהוֹן לְבָב:

28:28 יִמְחִינְךָ יוֹי בְּטַפְשׁוֹתָא בְּטִיפְשׁוֹתָא וּבַסְמִיּוֹתָא וּבַסְמִיּוֹתָא וּבַשַּׁעֲמֻמוֹת
וּבַשַּׁעֲמִימוֹת לִיבָא:

28:28 "The LORD will smite you with madness and with blindness and with bewilderment of heart;

28:29 וְהִיְתָה מְמֻשָּׁשׁ בְּצַהָרִים כְּאֲשֶׁר יִמְשֵׁשׁ הָעוֹר בְּאַפְלָה וְלֹא תִצְלִיחַ
אֶת-דְּרָכֶיךָ וְהִיְתָה אֵךְ עֲשׂוֹק וְגָזוּל כָּל-הַיָּמִים וְאִין מוֹשִׁיעַ:

28:29 וּתְהִי מְמֻשִּׁישׁ בְּטִיּהָרָא בְּסִיּהָרָא כְּמָא דְּמִמְשִׁישׁ דִּימְשִׁישׁ עוֹרָא בְּקַבְלָא
וְלֹא תִצְלַח יְת אֹרְחָתְךָ וּתְהִי בְרַם לְחוּד עֲשִׂיק עֲשִׂיק וְאַנִּיס כָּל יוֹמָא וְלִית
דְּפָרִיק:

28:29 and you will grope at noon, as the blind man gropes in darkness, and you will not prosper in your ways; but you shall only be oppressed and robbed continually, with none to save you.

28:30 אִשָּׁה תֵּאֲרָשׁ וְאִישׁ אַחֵר (יִשְׁגַּלְנָה) [יִשְׁכַּבְנָה] בֵּית תְּבַנֶּה וְלֹא-תִשֵּׁב בּוֹ כֶּרֶם
תִּטַּע וְלֹא תַחֲלִלְנּוּ:

28:30 אִיתְתָּא תִירוֹס וּגְבַר אֹחֲרָן אֹחֲרָן יִשְׁכַּנֶּינָה בֵּיתָא תְּבַנֶּי וְלֹא תִתִּין בֵּיה
כְּרָמָא תִיַצּוּב תִּנְצִיב וְלֹא תַחֲלִינִיה תַחֲלִינִיה:

28:30 "You shall betroth a wife, but another man will violate her; you shall build a house, but you will not live in it; you shall plant a vineyard, but you will not use its fruit.

28:31 שׁוֹרְךָ טְבוּחַ לְעֵינֶיךָ וְלֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ חֲמֹרְךָ גָזוּל מִלְּפָנֶיךָ וְלֹא יָשׁוּב
לְךָ צֹאנְךָ נְתָנוֹת לְאִיבֶיךָ וְאִין לְךָ מוֹשִׁיעַ:

28:31 תּוֹרְךָ יְהִי נָכִיס לְעֵינְךָ וְלֹא תִיכּוֹל מִנִּיה חֲמֹרְךָ חֲמֹרְךָ יְהִי אֲנִיס אֲנִיס
מִן-קֶדְמְךָ וְלֹא יְתוּב לְךָ עֲנָךְ מִסִּירָן לְבַעֲלֵי-דְבָבְךָ וְלִית לְךָ פָּרִיק:

28:31 "Your ox shall be slaughtered before your eyes, but you will not eat of it; your donkey shall be torn away from you, and will not be restored to you; your sheep shall be given to your enemies, and you will have none to save you.

28:32 בְּנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ נְתָנוֹם לְעַם אַחֵר וְעֵינֶיךָ רְאוֹת וְכָלוֹת אֲלֵיהֶם כָּל-הַיּוֹם וְאִין
לְאֵל יִדְדְךָ:

28:32 בְּנֶךָ וּבְנֹתְךָ מִסִּירָן מִסִּירָן לְעַם אֹחֲרָן אֹחֲרָן וְעֵינְךָ חֲזוֹן וְיִסּוּפּוֹן וְיִסּוּפּוֹן
בְּגַלְלָהוֹן כָּל יוֹמָא וְלִית חִילָא בִידְךָ:

28:32 "Your sons and your daughters shall be given to another people, while your eyes look on and yearn for them continually; but there will be nothing you can do.

28:33 פָּרִי אֲדָמָתְךָ וְכָל-יִגְיַעְךָ יֹאכַל עִם אֲשֶׁר לֹא-יָדַעְתָּ וְהִיְתָה רַק עֲשׂוֹק וְרָצוּץ
כָּל-הַיָּמִים:

28:33 אִיבָא דְאַרְעֶךָ וְכָל לִיאֹוֹתֶךָ יִיכּוֹל עִם דְּלֹא יִדְעָתָא וְתֵהִי בְרֵם לַחּוּד
עֲשִׂיךָ עֲשִׂיךָ וְרַעִיעַ וְרַצִּיץ כָּל יוֹמָיָא:

28:33 "A people whom you do not know shall eat up the produce of your ground and all your labors, and you will never be anything but oppressed and crushed continually.

28:34 וְהֵייתָ מְשֻׁגַע מִמַּרְאֵה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶה:

28:34 וְתֵהִי מִשְׁתַּטִּי מִיַּחֲזִיו עֵינְךָ דְתֵהִי חָזִי:

28:34 "You shall be driven mad by the sight of what you see.

28:35 יִכְכֶּה יְהוָה בְּשַׁחֲוִין לְעַל-הַבְּרָפִים וְעַל-הַשְּׁקִים אֲשֶׁר לֹא-תוּכַל לְהַרְפֹּא
מִכָּף רִגְלֶךָ וְעַד קַדְקֶדְךָ:

28:35 וְיִמְחִינְךָ יוֹי בְּשַׁחֲוִיָא בִישָׂא עַל רְכּוּבִין וְעַל שְׁקִין שׁוֹקִין דְּלֹא
תִּיכּוֹל לְאִיתְסָאָה מִפְּרִסַת רִגְלְךָ וְעַד מוֹחְךָ:

28:35 "The LORD will strike you on the knees and legs with sore boils, from which you cannot be healed, from the sole of your foot to the crown of your head.

28:36 יוֹלֶךְ יְהוָה אֶתְךָ וְאֶת-מֶלֶכְךָ אֲשֶׁר תָּקִים עֲלֶיךָ אֶל-גּוֹי אֲשֶׁר לֹא-יָדַעַתָּ
אֶתָּה וְאֶבְתְּךָ וְעַבְדְּךָ שֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים עֵץ וְאָבֶן:

28:36 וְגַלִּי יוֹי יִתְךָ וְיֵת מֶלֶכְךָ דְתָקִים דְתוּקִים עֲלֶךָ לְעַם דְּלֹא יִדְעָתָא אֶת
וְאֶבְהֶתְךָ וְתַפְלַח תַּמָּן לְעַמְמָיָא פְּלַחֵי טְעוֹתָא אֲעָא וְאֶבְנָא:

28:36 "The LORD will bring you and your king, whom you set over you, to a nation which neither you nor your fathers have known, and there you shall serve other gods, wood and stone.

28:37 וְהֵייתָ לְשִׁמָּה לְמִשְׁלַל וְלִשְׁנִינָה בְּכָל הָעַמִּים אֲשֶׁר-יִנְהַגְךָ יְהוָה שְׁמָה:

28:37 וְתֵהִי לְצָדוֹ לְמַתֵּל לְמַתֵּל וְלִשְׁוֵעֵי בְּכָל עַמְמָיָא דִּידְבָרֶינְךָ דְאֶגְלַךְ יוֹי
לְתַמּוֹן:

28:37 "You shall become a horror, a proverb, and a taunt among all the people where the LORD drives you.

28:38 זֶרַע רַב תּוֹצִיא הַשָּׂדֶה וּמַעֲטַת תֹּאסֵף כִּי יַחְסְלוּנוּ הָאַרְבֶּבָה:

28:38 בְּרִזְרַע סְגִי תַפִּיק לְחַקְלָא וְזַעִיר תַכְנוּשׁ תַכְנוּשׁ אֲרִי יַחְסְלִינִיה יַחְסְנִינִיה
גּוֹבָא:

28:38 "You shall bring out much seed to the field but you will gather in little, for the locust will consume it.

28:39 כְּרַמִּים תַטַּע וְעַבְדְּךָ וַיִּין לֹא-תִשְׁתֶּה וְלֹא תִאָּגֵר כִּי תֹאכְלוּנוּ הַתְּלַעְתָּ:

28:39 כְּרַמִּין תִּיצוּב תִנְצִיב וְתַפְלַח וְחַמְרָא לָא תִשְׁתִּי וְלֹא תַכְנוּשׁ אֲרִי
תִיכְלִינִיה תוֹלְעָתָא:

28:39 "You shall plant and cultivate vineyards, but you will neither drink of the wine nor gather the grapes, for the worm will devour them.

28:40 זֵיתִים יִהְיוּ לָךְ בְּכָל-גְּבוּלְךָ וְשֶׁמֶן לֹא תִסּוּךְ כִּי יִשָּׁל זֵיתְךָ:

28:40 זֵיתִין יִהּוּן לָךְ בְּכָל תְּחוּמְךָ וּמִשְׁחָא לָא תִשּׁוּף תִסּוּךְ אֲרִי יִתְרוּן זֵיתְךָ:

28:40 "You shall have olive trees throughout your territory but you will not anoint yourself with the oil, for your olives will drop off.

28:41 בָּנִים וּבָנוֹת תּוֹלִיד וְלֹא-יִהְיוּ לָךְ כִּי יִלְכוּ בְשִׁבְיָ:

28:41 בָּנִין וּבָנִין תּוֹלִיד וְלֹא יִהּוּן לָךְ אֲרִי יִהְכוּן בְשִׁבְיָ:

28:41 "You shall have sons and daughters but they will not be yours, for they will go into captivity.

28:42 כָּל-עֵצֶךָ וּפְרֵי אֲדָמָתְךָ יִירֶשׁ הַצִּלְצַל:

28:42 כָּל אֵילָנְךָ וְאִיבָא דְאַרְעֶךָ יַחְסְנִינִיה יִתְרוּךְ סַקָּאָה:

28:42 "The cricket shall possess all your trees and the produce of your ground.

28:43 הַגֵּר אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ יַעֲלֶה עִלְיָךְ מֵעֵלָה מֵעֵלָה וְאַתָּה תֵרֵד מִטָּה מִטָּה:
28:43 תֹּתֵב עֵרֶל דְּבִינְךָ יְהִי סֵלִיק עִיל-מִינְךָ לְעֵילָא לְעֵילָא וְאַתָּה תְּהִי נָחִית
לְתַחְתָּא לְתַחְתָּא לְתַחְתָּא לְתַחְתָּא:

28:43 "The alien who is among you shall rise above you higher and higher, but you will go down lower and lower.

28:44 הוּא יִלְוֶךָ וְאַתָּה לֹא תִלְוֶנּוּ הוּא יִהְיֶה לְרֹאשׁ וְאַתָּה תִּהְיֶה לְזָנָב:
28:44 הוּא יִזְפִּינְךָ וְאַתָּה לֹא תִזְפִּינֶיהָ תִזְפִּינֶיהָ הוּא יְהִי תִקְוָךָ וְאַתָּה תְּהִי חִלְשׁ:
28:44 "He shall lend to you, but you will not lend to him; he shall be the head, and you will be the tail.

28:45 וּבָאוּ עִלְיָךְ כָּל-הַקְּלָלוֹת הָאֵלֶּה וּרְדֹפוּךָ וְהִשִּׁיגוּךָ עַד הַשְּׁמֹדךָ כִּי-לֹא
שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשָׁמֵר מִצְוֹתָיו וּחְקֵיתָיו אֲשֶׁר צִוְּךָ:
28:45 וַיִּיתֶן עֲלֶיךָ כָּל לְוָטִיא הָאֵלִין וַיִּרְדְּפוּנְךָ וַיִּדְבְּקוּנְךָ עַד דְּתַשְׁתִּיבֵנִי אֲרִי לֹא
קָבַלְתָּא לְמִימְרָא דִּינִי אֱלֹהֶךָ לְמִיטֵר פְּקוּדוֹהִי וּקְנִמוֹהִי דְּפַקְדֶּךָ:
28:45 "So all these curses shall come on you and pursue you and overtake you until you are destroyed, because you would not obey the LORD your God by keeping His commandments and His statutes which He commanded you.

28:46 וְהָיוּ בָךְ לְאוֹת וּלְמוֹפֵת וּבְזֵרַעַךָ עַד-עוֹלָם:

28:46 וַיְהוֹן בָּךְ לְאוֹת וּלְמוֹפֵת וּבְבִנְךָ עַד עֲלָמָא:

28:46 "They shall become a sign and a wonder on you and your descendants forever.

28:47 תַּחַת אֲשֶׁר לֹא-עֲבַדְתָּ אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב מְרֹב כָּל:
28:47 חִלְף דְּלֹא פִלְחָתָא קֳדָם יְיָ אֱלֹהֶךָ בְּחֶדְוָא וּבְשִׁפְיֹת וּבְקִשְׁיֹת לִיבָא
מִיִּסְגֵי כּוֹלָא:
28:47 "Because you did not serve the LORD your God with joy and a glad heart, for the abundance of all things;

28:48 וְעֲבַדְתָּ אֶת-אֹיְבֶיךָ אֲשֶׁר יִשְׁלַחְנֹו יְהוָה בְּךָ בְּרַעֲב וּבְצָמָא וּבְעִירָם וּבְחֶסֶר
כָּל וְנָתַן עָלַי בְּרִזָּל עַל-צָוָאֲרֶךְ עַד הַשְּׁמִידוֹ אִתְךָ:

28:48 וְתַפְלַח יָת בְּעַלְיִ-דְּבַבְךָ דִּינִירִינוֹן יְיָ בְּךָ בְּכַפְנָא וּבְצָהוּתָא וּבְצָחוּתָא
וּבְעֵרְטִלְיוּתָא וּבְחֶסֶרֹת כּוֹלָא וַיִּתֵּן נִיר דְּבְרִזָּל פְּרִזָּלָא עַל צוּרְךָ עַד דִּישִׁיבֵנִי
יְתָךְ:

28:48 therefore you shall serve your enemies whom the LORD will send against you, in hunger, in thirst, in nakedness, and in the lack of all things; and He will put an iron yoke on your neck until He has destroyed you.

28:49 יִשָּׂא יְהוָה עִלְיָךְ גּוֹי מִרְחוֹק מִקְצֵה הָאָרֶץ כְּאֲשֶׁר יֵדְאָה הַנְּשָׂר גּוֹי אֲשֶׁר
לֹא-תִשְׁמַע לְשִׁנּוֹ:

28:49 יִיתִי יְיָ עֲלֶיךָ עִם מִרְחִיק מְסִיפֵי מְסִיפֵי אַרְעָא כְּמָא דְּמִשְׁתְּדִי דְּמִשְׁתְּדִי
נִשְׂרָא עֲמָא דְּלֹא תִשְׁמַע תְּדַע תִּקְבַּל לִישְׁנִיָּה:

28:49 "The LORD will bring a nation against you from afar, from the end of the earth, as the eagle swoops down, a nation whose language you shall not understand,

28:50 גּוֹי עַז פָּנִים אֲשֶׁר לֹא-יִשָּׂא פָּנִים לְזָקֵן וְנַעַר לֹא יִחַן:

28:50 עִם תִּקְוָךָ אִפּוֹן דְּלֹא נְסִיב אִפּוֹ סְבָא וְעַל יִנְקָא לֹא מִרְחִים:

28:50 a nation of fierce countenance who will have no respect for the old, nor show favor to the young.

28:51 וְאָכַל פְּרִי בְהִמְתָּךְ וּפְרִי-אֲדָמְתְךָ עַד הַשְּׁמֹדךָ אֲשֶׁר לֹא-יִשְׂאִיר לְךָ דְּגָן
תִּירוֹשׁ וַיִּצְהַר שֹׁגֵר אֶלְפִיךָ וְעִשְׂתִּרְתָּ צֶאֱנֶךָ עַד הָאֲבִידוֹ אִתְךָ:

28:51 וַיִּיכּוֹל וּלְדָא דְּבַעִירְךָ וְאִיבָא דְּאַרְעֶךָ עַד דְּתַשְׁתִּיבֵנִי דְּלֹא יִשְׂאֵר לְךָ
עִיבּוּרָא חֲמָרָא וּמִשְׁחָא בְּקִרְיָ תוּרְךָ וְעִדְרֵי עֲנָךְ עַד דִּיבִיד דִּיבִיד וַיִּתְךָ:

28:51 "Moreover, it shall eat the offspring of your herd and the produce of your ground until you are destroyed, who also leaves you no grain, new wine, or oil, nor the increase of your herd or the young of your flock until they have caused you to perish.

28:52 וְהִצַּר לָךְ בְּכָל-שְׁעָרֶיךָ עַד רֶדֶת חֲמַתֶּיךָ הַגְּבֹהוֹת וְהַבְּצֻרוֹת אֲשֶׁר אֶתָּה בְּטַח בָּהֶן בְּכָל-אֲרָצְךָ וְהִצַּר לָךְ בְּכָל-שְׁעָרֶיךָ בְּכָל-אֲרָצְךָ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָךְ:

28:52 וַיַּעֲיֵק לָךְ בְּכָל קְרוֹךְ עַד דִּיכְבִּישׁ דִּיכְבוּשׁ שׁוֹרֶךְ רְמִיא כְּרִיכְתָא וְכְרִיכִיא וְתִקִּיפְתָא דָּאת רְחִיץ לְאִשְׁתִּיזְבָּא בְּהוֹן בְּכָל אֲרַעְךָ קִירוֹךְ וַיַּעֲיֵק לָךְ בְּכָל קְרוֹךְ בְּכָל אֲרַעְךָ דִּיהַב יוֹי אֱלֹהֶךָ לָךְ:

28:52 "It shall besiege you in all your towns until your high and fortified walls in which you trusted come down throughout your land, and it shall besiege you in all your towns throughout your land which the LORD your God has given you.

28:53 וְאָכַלְתָּ פְּרִי-בִטְנֶךָ בֶּשֶׂר בְּנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן-לָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּמִצּוֹר וּבְמִצּוֹק אֲשֶׁר-יֵצִיךָ לָךְ אִיבָךְ:

28:53 וְתִיכּוֹל וְלֵדָא דְמַעַךְ בְּסַר בְּנָךְ וּבְנַתְךָ דִּיהַב לָךְ יוֹי אֱלֹהֶךָ בְּצִירָא וּבַעֲקָתָא דִּיעֵיךָ לָךְ סְנֵאךְ:

28:53 "Then you shall eat the offspring of your own body, the flesh of your sons and of your daughters whom the LORD your God has given you, during the siege and the distress by which your enemy will oppress you.

28:54 הָאִישׁ הַרַךְ בָּךְ וְהָעֲנָג מְאֹד תִּרְעַע עֵינָיו בְּאָחִיו וּבְאִשְׁתׁ חֵיקוֹ וּבִיתֵר בְּנָיו אֲשֶׁר יוֹתִיר:

28:54 גְּבָרָא גְּבָרָא דְרַכִּיד בְּךָ וְדַמְפְּנֶךָ וְדַמְפְּנֶךָ לְחָדָא תְּבַאֲשׁ תְּבַאֲשׁ עֵינֵיהּ בְּאָחוּהִי וּבְאִיתָת קְנָמִיהּ וּבְשִׂאָר בְּנוֹהֵי דִישְׂאָר דִּישְׂתָּאָר:

28:54 "The man who is refined and very delicate among you shall be hostile toward his brother and toward the wife he cherishes and toward the rest of his children who remain,

28:55 מִתַּת לְאֶחָד מֵהֶם מִבֶּשֶׂר בְּנָיו אֲשֶׁר יֹאכַל מִבְּלֵי הַשְּׂאִיר-לוֹ פֶּלַל בְּמִצּוֹר וּבְמִצּוֹק אֲשֶׁר יֵצִיךָ לָךְ אִיבָךְ בְּכָל-שְׁעָרֶיךָ:

28:55 מְלָמִיתָן לְחָד מְנַהוֹן מִבְּסַר בְּנוֹהֵי דִיכּוֹל מְדָלָא אִשְׁתָּאָר יִשְׂאָר לִיהּ כּוֹלָא בְּצִירָא וּבַעֲקָתָא דִּיעֵיךָ לָךְ סְנֵאךְ בְּכָל קְרוֹךְ:

28:55 so that he will not give *even* one of them any of the flesh of his children which he will eat, since he has nothing *else* left, during the siege and the distress by which your enemy will oppress you in all your towns.

28:56 הָרַכָּה בָּךְ וְהָעֲנָנָה אֲשֶׁר לֹא-נִסְתָּה כַּף-רַגְלָהּ הֲצַגַּע עַל-הָאָרֶץ מִהֲתַעֲנַג וּמִרַךְ תִּרְעַע עֵינֶיהָ בְּאִישׁ חֵיקָהּ וּבְבִנָּהּ וּבְבִתָּהּ:

28:56 דְרַכִּיכָא בְּךָ וְדַמְפְּנָקָא וְדַמְפְּנָקָא דְלֹא נִסְיָאָת פְּרִסְת רַגְלָהּ לְאַחְתָּא עַל אֲרַעָא מִמְפְּנָקוֹ וּמִמִּרְכִּיכוֹ תְּבַאֲשׁ תְּבַאֲשׁ עֵינֵיהּ בְּגַבְרָא קְנָמָהּ וּבְבִרְתָּהּ:

28:56 "The refined and delicate woman among you, who would not venture to set the sole of her foot on the ground for delicateness and refinement, shall be hostile toward the husband she cherishes and toward her son and daughter,

28:57 וּבִשְׁלִיטָתָהּ הַיּוֹצֵאת מִבֵּין רַגְלֶיהָ וּבְבִנֶיהָ אֲשֶׁר תֵּלֵד כִּי-תֹאכְלִים בְּחֶסֶר-פֶּלַל בְּסֹתֵר בְּמִצּוֹר וּבְמִצּוֹק אֲשֶׁר יֵצִיךָ לָךְ אִיבָךְ בְּשְׁעָרֶיךָ:

28:57 וּבִזְעִיר בְּנָהּא דִּיפְקוֹן מִינָהּ וּבְבִנְחָא דְתֵלִיד דְתוֹלִיד אֲרִי תִיכּוֹלִינוֹן תִּיכּוֹלִינוֹן בְּחִסְרוֹת כּוֹלָא בְּסֹתֵרָא בְּצִירָא וּבַעֲקָתָא דִּיעֵיךָ לָךְ סְנֵאךְ בְּקְרוֹךְ:

28:57 and toward her afterbirth which issues from between her legs and toward her children whom she bears; for she will eat them secretly for lack of anything *else*, during the siege and the distress by which your enemy will oppress you in your towns.

28:58 אִם-לֹא תִשְׁמָר לַעֲשׂוֹת אֶת-כָּל-דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת הַכְּתוּבִים בַּסֵּפֶר הַזֶּה לִירְאָה אֶת-הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא הַזֶּה אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:

28:58 אִם לֹא תִיטֵר לְמַעַבְד יֵת כָּל פְּתַנְמֵי אוֹרִיתָא הָדָא דְכְּתִיבִין בַּסֵּפֶרָא הָדִין לְמִדְחַל יֵת שְׁמָא יִקְרָא רַבָּא וּדְחִילָא הָדִין יֵת יוֹי אֱלֹהֶךָ:

28:58 "If you are not careful to observe all the words of this law which are written in this book, to fear this honored and awesome name, the LORD your God,

28:59 וְהִפְלֵא יְהוָה אֶת-מִכְתָּךְ וְאֵת מִכּוֹת זִרְעֶךָ מִכּוֹת גְּדֻלוֹת וְנֹאמָנוֹת וְחֲלִים רָעִים וְנֹאמָנוֹים:

28:59 וְיִפְרִישׁ יוֹי יֵת מִחְתָּךְ וְיֵת מִחַת בְּנֶךָ מִחֵן רַבְרָבָן סְנִיאָן וּמִהִימָנָן וּמִכְתָּשִׁין וּמִרְעִין בִּישִׁין וּמִהִימָנוֹן:

28:59 then the LORD will bring extraordinary plagues on you and your descendants, even severe and lasting plagues, and miserable and chronic sicknesses.

28:60 וְהָשִׁיב בְּךָ אֶת כָּל-מַדּוּה מִצְרַיִם אֲשֶׁר יָגַרְתָּ מִפְּנֵיהֶם וּדְבָקוּ בְּךָ:

28:60 וְיִתִּיב בְּךָ יֵת כָּל מִכְתָּשֵׁי מִצְרַיִם דְּדִחִילְתָּא מִן-קַדְמֵיהוֹן וְיִדְבָקוּן בְּךָ:

28:60 "He will bring back on you all the diseases of Egypt of which you were afraid, and they will cling to you.

28:61 גַּם כָּל-חֲלִי וְכָל-מִפְּהָ אֲשֶׁר לֹא כָּתוּב בַּסֵּפֶר הַתּוֹרָה הַזֹּאת יַעֲלֶם יְהוָה עָלֶיךָ עַד הַשְּׁמֹדָךְ:

28:61 אַף כָּל מַרְעָ וְכָל מִחָא דְלֹא כְּתִיבִין בַּסֵּפֶר אוֹרִיתָא הָדָא הָדִין יִתִּינוּן יִסְקִינוּן יוֹי עָלְךָ עַד דְּתִשְׁתִּיצִי:

28:61 "Also every sickness and every plague which, not written in the book of this law, the LORD will bring on you until you are destroyed.

28:62 וְנִשְׁאַרְתֶּם בְּמִתֵּי מַעֲט תַחַת אֲשֶׁר הָיִיתֶם כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לְרַב כִּי-לֹא שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:

28:62 וְתִשְׁתַּאֲרוּן וְתִשְׁתַּאֲרוּן בְּעַם זַעִיר דְּמִנִּין חֶלְף דְּהוּיְתוּן כְּכּוֹכְבֵי שָׁמַיָא לְסִנְיָ אַרְי לֹא קְבִילְתָּא לְמִימְרָא דִּיּוֹי אֱלֹהֶךָ:

28:62 "Then you shall be left few in number, whereas you were as numerous as the stars of heaven, because you did not obey the LORD your God.

28:63 וְהָיָה כַּאֲשֶׁר-שָׂשׂ יְהוָה עֲלֵיכֶם לְהִיטִיב אֶתְכֶם וּלְהַרְבּוֹת אֶתְכֶם כֵּן יִשְׂשֵׂי יְהוָה עֲלֵיכֶם לְהַאֲבִיד אֶתְכֶם וּלְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם וּנְסַחֲתֶם מֵעַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר-אַתָּה בָּא-שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:

28:63 וְיְהִי כִמָּא דְּחָדִי יוֹי עֲלִיכּוֹן לְאוֹטְבָא לְאִיטְבָא יִתְכוּן וּלְאִסְנָאָה יִתְכוּן כִּין יִחְדִי יוֹי עֲלִיכּוֹן לְאוֹבְדָא יִתְכוּן וּלְשִׁיצָאָה יִתְכוּן וְתִיטְלִטְלוּן מֵעַל אַרְעָא דְאַתָּה עָלִיל לְתַמָּן לְמִירְתָּהּ:

28:63 "It shall come about that as the LORD delighted over you to prosper you, and multiply you, so the LORD will delight over you to make you perish and destroy you; and you will be torn from the land where you are entering to possess it.

28:64 וְהִפִּיצֶךָ יְהוָה בְּכָל-הָעַמִּים מִקְצֵה הָאָרֶץ וְעַד-קְצֵה הָאָרֶץ וְעַבְדְּתָ שֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא-יָדַעְתָּ אֶתָּה וְאֲבֹתֶיךָ עֵץ וְאֲבָן:

28:64 וְיִבְדְּרִינֶךָ יוֹי בְּכָל עַמְמֵיָא מְסִיפֵי אַרְעָא וְעַד סִיפֵי אַרְעָא וְתַפְלַח תַּמָּן לְעַמְמֵיָא פְּלַחֵי טַעוֹתָא דְלֹא יָדַעְתָּ אֶת וְאֲבֹתֶךָ אַעָא וְאֲבָנָא:

28:64 "Moreover, the LORD will scatter you among all peoples, from one end of the earth to the other end of the earth; and there you shall serve other gods, wood and stone, which you or your fathers have not known.

28:65 וּבְגוֹיִם הָהֵם לֹא תִרְגִּיעַ וְלֹא-יְהִיָּה מְנוּחַ לְכַף-רִגְלֶךָ וְנָתַן יְהוָה לְךָ שֵׁם

לֵב רָגַז וְכַלְיוֹן עֵינַיִם וְדֹאבוֹן נַפְשׁוֹ:

28:65 וּבַעֲמֻמָּא הָאֵינוֹן לֹא תְנוּחַ וְלֹא יְהִי מְנוַח לְפָרֶסֶת רַגְלְךָ וַיִּתֵּן יְיָ לְךָ תַמָּן לֵב דְחֹל דְחִיל וַחֲשָׁכוֹת עֵינַיִן וּמִפְּחַת נַפְשׁוֹ:

28:65 "Among those nations you shall find no rest, and there will be no resting place for the sole of your foot; but there the LORD will give you a trembling heart, failing of eyes, and despair of soul.

28:66 וְהָיוּ חַיִּיד תְּלָאִים לְךָ מִנְּגִיד וּפְחַדְתָּ לִילָה וַיּוֹמֵם וְלֹא תֵאֱמִין בְּחַיִּיד:

28:66 וַיְהוֹן חַיִּיד תְּלָן לְךָ מִקְּבֵל מִקְּבֵל וַתְּהִי תוֹה פַחִיד בְּלִילִיא וּבִימָמָא וְלֹא תְהִימוֹן תְּהִימוֹן בְּחַיִּיד:

28:66 "So your life shall hang in doubt before you; and you will be in dread night and day, and shall have no assurance of your life.

28:67 בְּבֹקֶר תֵּאֱמַר מִי־יִתֵּן עָרֵב וּבְעָרֵב תֵּאֱמַר מִי־יִתֵּן בֹּקֶר מִפְּחַד לְבַבְךָ אֲשֶׁר תִּפְחַד וּמִמְרָאָה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְאָה:

28:67 בְּצַפְרָא תִימַר מִן יִתֵּן רִמְשָׂא וּבְרִמְשָׂא תִימַר מִן יִתֵּן צַפְרָא מִתְּוִיהַת מִתוֹהוֹת לִיבְךָ דְתְהִי תוֹה וּמִיחִיזוֹ עֵינְךָ דְתְהִי חֲזִי:

28:67 "In the morning you shall say, 'Would that it were evening!' And at evening you shall say, 'Would that it were morning!' because of the dread of your heart which you dread, and for the sight of your eyes which you will see.

28:68 וְהִשִּׁיבְךָ יְהוָה מִצְרַיִם בְּאֻנְיוֹת בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לְךָ לֹא־תִסִּיף עוֹד לִרְאֹתָהּ וְהִתְמַכְרְתֶם שָׁם לְאִיבִיד לְעַבְדִּים וּלְשִׁפְחוֹת וְאִין קְנָה: ס

28:68 וַיִּתִּיבֶינְךָ יְיָ לְמִצְרַיִם בְּסַפִּינָן בְּאוֹרְחָא דְאִמְרִית לְךָ לֹא תוֹסִיף עוֹד לְמַחְזָה וְתוֹדְבָנוֹן תַּמָּן לְבַעֲלֵי־דְבִיכוֹן לְעַבְדִּין וּלְאִמְהָן וְלִית דְּקָנִי:

28:68 "The LORD will bring you back to Egypt in ships, by the way about which I spoke to you, 'You will never see it again!' And there you will offer yourselves for sale to your enemies as male and female slaves, but there will be no buyer."

28:69 אֱלֹהִי דְבָרֵי הַבְּרִית אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה לְכַרֵּת אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מוֹאָב מִלְּבַד הַבְּרִית אֲשֶׁר־כָּרַת אִתְּם בְּחֹרֵב: פ

28:69 אֱלִין פִּתְגָמֵי קְנָמָא קְנָמָא דְפָקִיד יְיָ יִת מֹשֶׁה לְמַגְזֵר עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מוֹאָב בְּרִ מְקַנְמָא דְגִזֵּר עִמְהוֹן בְּחֹרֵב:

29:1 These are the words of the covenant which the LORD commanded Moses to make with the sons of Israel in the land of Moab, besides the covenant which He had made with them at Horeb.

29:1 וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַתֶּם רְאִיתֶם אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְעֵינֵיכֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לְפָרְעֹה וּלְכָל־עַבְדָּיו וּלְכָל־אֶרְצוֹ:

29:1 וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְכָל יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר לְהוֹן אַתּוֹן חֲזִיתוֹן יִת כָּל דְּעַבְדֵי יְיָ לְעֵינֵיכוֹן בְּאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם לְפָרְעֹה וּלְכָל עַבְדוֹהִי וּלְכָל אֶרְעִיהִי:

29:2 And Moses summoned all Israel and said to them, "You have seen all that the LORD did before your eyes in the land of Egypt to Pharaoh and all his servants and all his land;

29:2 הַמִּסּוֹת הַגְּדֹלֹת אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ הָאֵתָת וְהַמּוֹפְתִים הַגְּדֹלִים הָהֵם:

29:2 נִסִּין רַבְרַבִּין רַבְרַבִּין דְּחֻזָּאָה עֵינְךָ אֶתְיָא וּמוֹפְתִיא רַבְרַבִּיא הָאֵינוֹן:

29:3 the great trials which your eyes have seen, those great signs and wonders.

29:3 וְלֹא־נָתַן יְהוָה לְכֶם לֵב לְדַעַת וְעֵינַיִם לְרְאוֹת וְאָזְנִים לְשִׁמְעַע עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

29:3 וְלֹא יְהִי לְכֹן לִיבָא לְמִידַע וְעֵינַיִן לְמַחֲזִי וְאוֹדְנִין לְמִשְׁמַע עַד יוֹמָא הַדְּרִין:

29:4 "Yet to this day the LORD has not given you a heart to know, nor eyes to see, nor ears to hear.

29:4 וְאוֹלְךָ אַתְכֶם אַרְבַּעִים שָׁנָה בְּמִדְבָּר לֹא־בָלוּ שְׁלֹמַתִּיכֶם מִעֲלִיכֶם וְנַעַלְךָ

לֹא-בִלְתָּהּ מֵעַל רַגְלֶךָ:

29:4 וְדַבְרִית יִתְּכֹן אַרְבַּעַיִן שָׁנַיִן בְּמִדְבָּרָא לֹא בִלְאִית כְּסוּתְכֹן מִנְּכֹן וּמִסַּנְדָּךְ לֹא עָדוּ יַחֲפוּ מֵעַל רַגְלֶךָ:

29:5 "I have led you forty years in the wilderness; your clothes have not worn out on you, and your sandal has not worn out on your foot.

29:5 לֶחֶם לֹא אָכַלְתֶּם וַיַּיִן וְשִׁכָר לֹא שָׁתִיתֶם לְמַעַן תִּדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

29:5 לַחֲמָא לֹא אָכַלְתוּן וַחֲמַר חֲדַת וְעֵתִיק וּמְרוֹי לֹא שָׁתִיתוּן בְּדִיל דְּתִדְעוּן אֲרִי אֲנָא יְהוָה אֱלֹהֵיכֹן:

29:6 "You have not eaten bread, nor have you drunk wine or strong drink, in order that you might know that I am the LORD your God.

29:6 וַתָּבֹאוּ אֶל-הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיֵּצֵא סִיחֹן מֶלֶךְ-חֶשְׁבוֹן וְעוֹג מֶלֶךְ-הַבָּשָׁן לִקְרַאתְנוּ לְמִלְחָמָה וַנִּפֹּם:

29:6 וַאֲתִיתוּן לְאֶתְרָא הָרִין וַנִּפֹּק סִיחֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבוֹן וְעוֹג מֶלֶךְ בַּמַּתָּנָן לְקַדְמוֹתְנָא לְאַנְחָא קַרְבָּא וּמַחֲיִנְנוּן:

29:7 "When you reached this place, Sihon the king of Heshbon and Og the king of Bashan came out to meet us for battle, but we defeated them;

29:7 וַנִּקַּח אֶת-אֲרָצָם וַנִּתְּנָהּ לְנַחֲלָה לְרְאוּבֵנִי וּלְגָדִי וּלְחֻצֵי שִׁבְטِ הַמְּנַשֵּׁי:

29:7 וַנְּסִיבְנָא וּכְבַשְׁנָא יְת אַרְעֵהוֹן וַיְהִיבְנָה לְאַחְסָנָא לְשִׁיבְט רְאוּבֵן וּלְשִׁיבְט גָּד וּלְפִלְגוֹת שִׁבְטֵא דְּמַנַּשֶׁה:

29:8 and we took their land and gave it as an inheritance to the Reubenites, the Gadites, and the half-tribe of the Manassites.

29:8 וּשְׁמַרְתֶּם אֶת-דְּבָרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם לְמַעַן תִּשְׁכְּלוּ אֵת כָּל-אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן: פ

29:8 וְתִישְׁרוּן יְת פִּתְגְּמֵי קְנִמָא קְנִמָא הָרִין הָרָא וְתַעֲבְדוּן יְתֵהוֹן בְּדִיל דְּתַצְלַחוּן דְּתִשְׁכְּלוּן יְת כָּל דְּתַעֲבְדוּן:

29:9 "So keep the words of this covenant to do them, that you may prosper in all that you do.

29:9 אַתֶּם נֹצְבִים הַיּוֹם כָּלְכֶם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם רְאִישֵׁיכֶם שְׁבֻטֵיכֶם זְקֵנֵיכֶם וְשֹׁטְרֵיכֶם כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל:

29:9 אַתוּן קְנִימִין קְנִימִין יוֹמָא דִּין כּוֹלְכוּן קַדַּם יוֹי אֱלֹהֵיכֹן רִישֵׁיכֹן שְׁבֻטֵיכֹן סְבִיכֹן וְסַרְכִיכֹן כָּל אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל:

29:10 "You stand today, all of you, before the LORD your God: your chiefs, your tribes, your elders and your officers, even all the men of Israel,

29:10 טַפְכֶּם נְשִׁיכֶם וְגִרְךָ אֲשֶׁר בְּקֶרֶב מַחֲנֵיךָ מַחֲטָב עֲצִיף עַד שֹׂאֵב מִימֶיךָ:

29:10 טַפְלְכוּן נְשִׁיכֹן וְגִיּוּרְךָ דְּבַגּוּ מִשְׁרִיתְךָ מִשְׁרִיתְךָ מִלְקִיט אַעַךְ עַד מְלֵי מִךְ מִימְךָ:

29:11 your little ones, your wives, and the alien who is within your camps, from the one who chops your wood to the one who draws your water,

29:11 לְעַבְרְךָ בְּבְרִית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּבְאֵלֹתוֹ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ פָּרַת עִמָּךְ הַיּוֹם:

29:11 לְאַעְלוֹתְךָ בְּקִימָא דִּיּוֹי אֱלֹהֶךָ וּבְמוֹמְתִיהָ דִּיּוֹי אֱלֹהֶךָ גִּזַּר עִמָּךְ יוֹמָא דִּין:

29:12 that you may enter into the covenant with the LORD your God, and into His oath which the LORD your God is making with you today,

29:12 לְמַעַן תִּקְיִם-אֶתְךָ הַיּוֹם לוֹ לְעַם וְהוּא יְהִי־לְךָ לְאֱלֹהִים כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר-לְךָ

וְכַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלִיעֲקֹב:

29:12 בְּדִיל לְקַנְמָא לְאַקְמָא יְתָךְ יוֹמָא דִּין קְדָמוּהִי לְעַם וְהוּא יְהוּי לְךָ לְאֱלֹהֵי
כְּמָא דְמַלִּיל לְךָ וְכְמָא דְקִיּוּם לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלִיעֲקֹב:

29:13 in order that He may establish you today as His people and that He may be your God, just as He spoke to you and as He swore to your fathers, to Abraham, Isaac, and Jacob.

29:13 וְלֹא אֶתְכֶם לְבַדְכֶם אֲנֹכִי פָרַת אֶת־הַבְּרִית הַזֹּאת וְאֶת־הָאֱלֹהִים הַזֹּאת:

29:13 וְלֹא עִמְכוֹן בְּלַחֲדֵיכוֹן אֲנִי יְתָ יְתָ קְנִמָא קְנִמָא הַדִּין וְיֵת מוֹמְתָא הַדָּא:

29:14 "Now not with you alone am I making this covenant and this oath,

29:14 כִּי אֶת־אֲשֶׁר יִשְׁנוּ פִּה עִמָּנוּ עִמָּד הַיּוֹם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֵת אֲשֶׁר
אֵינָנוּ פִּה עִמָּנוּ הַיּוֹם:

29:14 אֲרִי יְתָ מִן דְּאִיתוּהִי הָכָא עִמָּנָא קָאִים יוֹמָא דִּין קְדָם יְיָ אֱלֹהֵנָא וְיֵת מִן
דְּלִיתוּהִי הָכָא עִמָּנָא יוֹמָא דִּין:

29:15 but both with those who stand here with us today in the presence of the LORD our God and with those who are not with us here today

29:15 כִּי־אַתֶּם יֹדְעֵתֶם אֵת אֲשֶׁר־יִשְׁבַּנוּ בָּאָרֶץ מִצְרַיִם וְאֵת אֲשֶׁר־עֲבַרְנוּ בְּקִרְבֵּי
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עֲבַרְתֶּם:

29:15 אֲרִי אַתּוֹן יֹדְעַתּוֹן יְתָ דִּיתִיבְנָא בָּאֲרַעַת דְּמִצְרַיִם וְיֵת דְּעֲבַרְנָא בֵּינֵי
עִמְמִיָּא דִּיתִיבְתוֹן דְּעֲבַרְתּוֹן:

29:16 (for you know how we lived in the land of Egypt, and how we came through the midst of the nations through which you passed;

29:16 וַתִּרְאוּ אֶת־שְׁקוּצֵיהֶם וְאֵת גִּלְלֵיהֶם עֵץ וְאֲבָן כֶּסֶף וְזָהָב אֲשֶׁר עִמָּהֶם:

29:16 וַחֲזִיתוּן יְתָ שְׁקוּצֵיהוֹן וְיֵת טְעוּתְהוֹן אֲעָא וְאֲבָנָא כֶּסֶפָא וְדַהָבָא דְעִימָהוֹן:

29:17 moreover, you have seen their abominations and their idols of wood, stone, silver, and gold, which they had with them);

29:17 פְּנִי־יֵשׁ בְּכֶם אִישׁ אִישׁ אִו־אִשָּׁה אִו מִשְׁפַּחָה אִו־שִׁבְט אֲשֶׁר לְבָבוּ פָּנָה הַיּוֹם
מִעַם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְלַכֵּת לְעַבְדֵי אֶת־אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם הָהֵם פְּנִי־יֵשׁ בְּכֶם שֶׁרֵשׁ פִּרְיָהּ
רָאשׁ וְלַעֲנָה:

29:17 דְּלִמָּא אִית בְּכוֹן גְּבַר אִו אִיתָא אִו זְרַעִי אִו שְׁבִטָא דְּלִבִּיהּ פְּנִי טַעִי
יוֹמָא דִּין מִדְּחַלְתָּא דִּיּוּי אֱלֹהֵנָא לְמַפְלַח לְמַהָךְ יְתָ טְעוּת עִמְמִיָּא הָאֵינָן
דְּלִמָּא אִית בְּכוֹן גְּבַר מְהַרְהִיר חֲטָאִין חֲטָאִין אִו זְרוּן:

29:18 so that there will not be among you a man or woman, or family or tribe, whose heart turns away today from the LORD our God, to go and serve the gods of those nations; that there will not be among you a root bearing poisonous fruit and wormwood.

29:18 וְהָיָה בְּשִׁמְעוֹ אֶת־דְּבָרֵי הָאֱלֹהִים הַזֹּאת וְהִתְבָּרַךְ בְּלִבּוֹ לֵאמֹר שְׁלוֹם
יְהִי־לִי כִּי בִשְׂרָרוֹת לְבִי אֶלְךָ לְמַעַן סְפוֹת הַרְוָה אֶת־הַצְּמָאָה:

29:18 וְיְהִי בְּמִשְׁמַעִיהּ יְתָ פִתְגָמֵי מוֹמְתָא הַדָּא וְיַחֲשִׁיב בְּלִיבִיהּ לְמִימַר שְׁלָמָא
יְהִי לִי אֲרִי בְּהַרְהוֹר בְּהַרְהוֹר לְבִי אֲנִי אֲזִיל בְּדִיל לְאוֹסְפָא לִיָּה חֲטָאִי
חֲטָאִי שְׁלוֹתָא עַל זֵידְנוּתָא זְרוּנוּתָא:

29:19 "It shall be when he hears the words of this curse, that he will boast, saying, 'I have peace though I walk in the stubbornness of my heart in order to destroy the watered land with the dry.'

29:19 לֹא־יֵאבֶה יְהוָה סִלַּח לוֹ כִּי אִזְ יַעֲשֶׂן אַף־יְהוָה וְקִנְאָתוֹ בְּאִישׁ הַהוּא
וְרִבְצָה בּוֹ כָּל־הָאֱלֹהִים הַכְּתוּבָה בְּסִפְרֵי הַזֶּה וּמָחָה יְהוָה אֶת־שְׁמוֹ מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם:

29:19 לָא יִיבִי יוּי לְמִשְׁבַּק לִיָּה אֲרִי בְּכִין יִתְקַף יִתְקוּף רוּגְזָא דִּיּוּי וְחֲמַתִּיהּ

בְּגִבְרָא בְּגִבְרָא הָהוּא וַיִּדְבְּקוֹן בֵּיהּ כֹּל לְוֹטֵיא דְכְּתִיבִין בְּסִפְרָא הָרִין וַיִּמְחֵי
וַיִּי ית שְׁמִיהּ מִתְּחִילת שְׁמִיָּא:

29:20 "The LORD shall never be willing to forgive him, but rather the anger of the LORD and His jealousy will burn against that man, and every curse which is written in this book will rest on him, and the LORD will blot out his name from under heaven.

29:20 וְהִבְדִּילֹו יְהוָה לְרַעָה מִכָּל שְׁבִטַי יִשְׂרָאֵל כָּכֹל אֱלוֹת הַבְּרִית הַכְּתוּבָה
בְּסִפְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּה:

29:20 וַיִּפְרְשִׁינִיהּ וַיִּי לְבִישׁוֹ מִכָּל שְׁבִטַי דִּישְׂרָאֵל כָּכֹל לְוֹטֵי קִנְמָא קִנְמָא
דְכְּתִיבִין בְּסִפְרֵי אוֹרִיתָא הָדָא:

29:21 "Then the LORD will single him out for adversity from all the tribes of Israel, according to all the curses of the covenant which are written in this book of the law.

29:21 וְאָמַר הַדּוֹר הַאֲחֵרֹון בְּנֵיכֶם אֲשֶׁר יִקְוּמוּ מֵאַחֲרֵיכֶם וְהַנֹּכְרִי אֲשֶׁר יָבֹא
מֵאַרְצָא רְחוֹקָה וְרָאוּ אֶת־מִפְּלוֹת הָאָרֶץ הַהוּא וְאֶת־תַּחֲלָאִיהּ אֲשֶׁר־חָלָהּ יְהוָה בָּהּ:

29:21 וַיִּימַר דְּרָא בְּתַרְאָה בְּנֵיכֹון דִּיקְוּמוֹן מִבְּתַר־כֹּון וּבְרַע־מִמִּין דִּיִּיתִי מֵאַרְע
רְחִיקָא וַיַּחֲזוּן ית מַחֲתָה דֵאֲרַעָא הַהִיא וַיִּת מַרְעָהָ דֵאֲמַרְעֵ וַיִּי בַּהּ:

29:22 "Now the generation to come, your sons who rise up after you and the foreigner who comes from a distant land, when they see the plagues of the land and the diseases with which the LORD has afflicted it, will say,

29:22 גְּפִרִית וּמִלַּח שְׂרָפָה כָּל־אַרְצָהּ לֹא תִזְרַע וְלֹא תִצְמַח וְלֹא־יִעֲלֶה בָּהּ
כָּל־עֵשֶׂב כַּמְהַפְּכַת סֹדֶם וְעֵמֶרָה אֲדָמָה (וְצִבְיִים) [וְצִבְוִים] אֲשֶׁר הִפִּךְ יְהוָה
בְּאַפּוֹ וּבַחֲמָתוֹ:

29:22 גּוֹפְרִיתָא וּמִלְחָא וּמִלְחָא תְּהִי יִקְדָא יְקוּדָא כֹּל אַרְעָה לֹא תִזְרַע תִּזְרַע
וְלֹא תִצְמַח וְלֹא יִסַּק בָּהּ כֹּל עֵיסֵב כַּהַפְּכַתָּא כַּמְהַפְּכַתָּא דְסֹדוֹם וְעֵמֶרָה
אֲדָמָה וְצִבְוִאִים דֵּהִפִּךְ וַיִּי בְּרוּגְזִיהּ וּבַחֲמָתִיהּ:

29:23 'All its land is brimstone and salt, a burning waste, unsown and unproductive, and no grass grows in it, like the overthrow of Sodom and Gomorrah, Admah and Zeboiim, which the LORD overthrew in His anger and in His wrath.'

29:23 וְאָמְרוּ כָּל־הַגּוֹיִם עַל־מָה עָשָׂה יְהוָה כִּכֵּה לְאַרְצָא הַזֹּאת מַה חָרִי הָאָף
הַגָּדוֹל הַזֹּה:

29:23 וַיִּימְרוּן כֹּל עַמְמִיָּא עַל־מָא עֵבֵר וַיִּי כְּדִין לְאַרְעָא הָדָא מָא תְּקוּף רּוּגְזָא
רְבָא הָרִין:

29:24 "All the nations will say, 'Why has the LORD done thus to this land? Why this great outburst of anger?'

29:24 וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר עֲזָבוּ אֶת־בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָם אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּם
בְּהוֹצִיאֹו אֹתָם מֵאַרְצָא מִצְרַיִם:

29:24 וַיִּימְרוּן עַל דְּשִׁבְקוּ ית קִנְמָא דִּיִּי אֱלֹהָא דְאַבְהָתָהוֹן דִּיגִזַּר עִמָּהוֹן
בְּאַפְקוּתִיהּ יתְהוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם:

29:25 "Then men will say, 'Because they forsook the covenant of the LORD, the God of their fathers, which He made with them when He brought them out of the land of Egypt.

29:25 וַיִּלְכוּ וַיַּעֲבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לָהֶם אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא־יִדְעוּם וְלֹא
חָלַק לָהֶם:

29:25 וַאֲזָלוּ וּפְלַחוּ לְטַעוֹת עַמְמִיָּא וּסְגִידוּ לְהוֹן לְהוֹן דְּחָלָן דְּלֹא יִדְעוּנִין וְלֹא
אוֹטִיבָא לְהוֹן:

29:26 "They went and served other gods and worshiped them, gods whom they have not known and whom He had not allotted to them.

29:26 וַיַּחֲרֵאֲף יְהוָה בְּאַרְצָא הַהִיא לְהַבִּיָּא עָלֶיהָ אֶת־כָּל־הַקְּלָלָהּ הַכְּתוּבָה

בספר הזה:

29:26 ותקיף רוגזא דיוי בארעא ההיא לאיתאָה עלה ית כל לוטיא דכתיבין
בספרא הדין:

29:27 "Therefore, the anger of the LORD burned against that land, to bring upon it every curse which is written in this book;

29:27 ויתשם יהוה מעל אדמתם באף ובחמה ובקצף גדול וישלכם אל-ארץ
אחרת כיום הזה:

29:27 וטלטילינון יוי מעל ארעהון ברנז ובחמא ובחימה ובתקוף רב ואגלינון
לארע אוחרי אחריו כיומא הדין:

29:28 and the LORD uprooted them from their land in anger and in fury and in great wrath, and cast them into another land, as *it is* this day.'

29:28 הנסתרת ליהוה אלהינו והנגלת לנו ולבנינו ער-עולם לעשות
את-כל-דברי התורה הזאת: ס

29:28 דמטמרן קדם יוי אלהנא ודגלן לנא ולבננא עד עלמא למעבד ית כל
פתגמי אורייתא הדא:

29:29 "The secret things belong to the LORD our God, but the things revealed belong to us and to our sons forever, that we may observe all the words of this law.

30:1 והיה כי-יבאו עליך כל-הברכים האלה הברכה והקללה אשר נתתי
לפניך והשבת אל-לבבך בכל-הגוים אשר הדיחך יהוה אלהיך שמה:

30:1 ויהי ארי ייתון ייעלון עלך כל פתגמיא האלן ברנן ולוטיין דיהבית
קדמך ותחייב לליבך בכל עממיא דאגליך יוי אלהך לתמן:

30:1 "So it shall be when all of these things have come upon you, the blessing and the curse which I have set before you, and you call *them* to mind in all nations where the LORD your God has banished you,

30:2 ושבת עדי-יהוה אלהיך ושמעתי בקלו ככל אשר-אנכי מצוה היום אתה
ובניך בכל-לבבך ובכל-נפשך:

30:2 ותתוב לדחלתא דיוי אלהך ותקביל למימריה ככל דאנא מפקיד לך
יומא דין את ובנך בכל ליבך ובכל נפשך:

30:2 and you return to the LORD your God and obey Him with all your heart and soul according to all that I command you today, you and your sons,

30:3 ושב יהוה אלהיך את-שבותך ורחמך ושב וקבצך מפל-העמים אשר
הפיצך יהוה אלהיך שמה:

30:3 ויחייב יוי אלהך ית שבי שבות גלותך וירחים עלך ויתוב ויכנשינך מכל
עממיא דבדרך יוי אלהך לתמן:

30:3 then the LORD your God will restore you from captivity, and have compassion on you, and will gather you again from all the peoples where the LORD your God has scattered you.

30:4 אם-יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך יהוה אלהיך ומשם יקחך:
30:4 אם יהוין והוין גלותך בספי בספי שמיא מתמן ויכנשינך יוי אלהך

ומתמן יקריבך ידברינך:

30:4 "If your outcasts are at the ends of the earth, from there the LORD your God will gather you, and from there He will bring you back.

30:5 והביאך יהוה אלהיך אל-הארץ אשר-ירשו אבותיך וירשתה והיטבך
והרבך מאבתך:

30:5 ויעילינך יוי אלהך לארעא דיריתו אבהך ותירתה ויחייב לך ויסגינך

ויפישנך מאבהתך:

30:5 "The LORD your God will bring you into the land which your fathers possessed, and you shall possess it; and He will prosper you and multiply you more than your fathers.

30:6 ומל יהוה אלהיך את לבבך ואת לבב זרעך לאהבה את יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך למען חייך:

30:6 ויעדי יוי אלהך ית טפשות טפשות ליבך וית טפשות טפשות ליבא דבנך למרחם ית יוי אלהך בכל ליבך ובכל נפשך בדיל חייך:

30:6 "Moreover the LORD your God will circumcise your heart and the heart of your descendants, to love the LORD your God with all your heart and with all your soul, so that you may live.

30:7 ונתן יהוה אלהיך את כל האלות האלה על איביך ועל שנאיך אשר רדפוך:

30:7 ויתין יוי אלהך ית כל לוטיא האלין על בעלי דבבך ועל סנאך דרדפוך:
30:7 "The LORD your God will inflict all these curses on your enemies and on those who hate you, who persecuted you.

30:8 ואתה תשוב ושמעת בקול יהוה ועשית את כל מצותיו אשר אנכי מצוה היום:

30:8 ואת תתוב ותקביל למימרא דיוי ותעביד ית כל פקודוהי דאנא מפקיד לך יומא דין:

30:8 "And you shall again obey the LORD, and observe all His commandments which I command you today.

30:9 והותירך יהוה אלהיך בכל מעשה ידך בפרי בטנך ובפרי בהמתך ובפרי אדמתך לטובה כי ישוב יהוה לשוש עליך לטוב כאשר שש על אבותיך:

30:9 ויותרינך יוי אלהך בכל עובדי ידך בולדא דמעך ובולדא דבערך ובאיבא דארעך לטבא ארי יתוב יוי למחדי עלך לטב כמא דחדי על אבהתך:

30:9 "Then the LORD your God will prosper you abundantly in all the work of your hand, in the offspring of your body and in the offspring of your cattle and in the produce of your ground, for the LORD will again rejoice over you for good, just as He rejoiced over your fathers;

30:10 כי תשמע בקול יהוה אלהיך לשמר מצותיו וחקתיו הפתובה בספר התורה הזה כי תשוב אל יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך: פ

30:10 ארי תקביל למימרא דיוי אלהך למישר פקודוהי וקמוהי דכתיבין בספר אורייתא הדין ארי תתוב לדחלתא דיוי אלהך בכל ליבך ובכל נפשך:

30:10 if you obey the LORD your God to keep His commandments and His statutes which are written in this book of the law, if you turn to the LORD your God with all your heart and soul.

30:11 כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוה היום לא נפלאה היא ולא רחקה היא:

30:11 ארי תפקידתא דאנא מפקיד לך יומא דין לא מפרשא היא מינך ולא רחיקא היא:

30:11 "For this commandment which I command you today is not too difficult for you, nor is it out of reach.

30:12 לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה:

30:12 לא בשמיא היא למימר מן יסק לנא לשמיא ויסבה לנא וישמענונא יתה ונעבדינה:

30:12 "It is not in heaven, that you should say, 'Who will go up to heaven for us to get it for us and make us hear it, that we may observe it?'

30:13 וְלֹא־מֵעֵבֶר לַיָּם הוּא לֵאמֹר מִי יַעֲבֹר־לָנוּ אֶל־עֵבֶר הַיָּם וַיִּקַּח־הָ לָנוּ וַיִּשְׁמַעְנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָהּ:

30:13 וְלֹא מֵעֵבֶרָא לִימָא הִיא לְמִימַר מִן יַעֲיִבַר לָנָא לְעִיבַר יִמָּא וַיִּסְבֵּה לָנָא וַיִּשְׁמַעֲנָנָא יְתָה וְנַעֲבַדִּינָהּ:

30:13 "Nor is it beyond the sea, that you should say, 'Who will cross the sea for us to get it for us and make us hear it, that we may observe it?'"

30:14 כִּי־קְרוֹב אֵלֶיךָ הַדָּבָר מְאֹד בְּפִיךָ וּבִלְבָבְךָ לַעֲשׂוֹתוֹ: ס

30:14 אַרְי קָרִיב לָךְ פִּתְגָמָא לַחְדָּא בְּפִוּמְךָ וּבִלְיַבְךָ לְמַעֲבַדְיָהּ:

30:14 "But the word is very near you, in your mouth and in your heart, that you may observe it."

30:15 רְאֵה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת־הַחַיִּים וְאֶת־הַטּוֹב וְאֶת־הַמָּוֶת וְאֶת־הָרָע:

30:15 חֲזִי חֲזִי דִיהֲבִית קְדָמְךָ יוֹמָא דִין יְת חַיִּי וְיְת טְבָתָא וְיְת מוֹתָא וְיְת בְּשַׁתָּא:

30:15 "See, I have set before you today life and prosperity, and death and adversity;

30:16 אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶיךָ הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִלְכֹת בְּדַרְכָּיו וּלְשָׁמֵר מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְחַיִּית וּרְבִית וּבִרְכָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה בָּא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:

30:16 דִּאֲנָא מִפְּקִיד לָךְ יוֹמָא דִין לְמַרְחַם יְת יוּי אֱלֹהֶךָ לְמַהֲךָ בְּאוּרְחֵן דְתַקְנֵן קְדָמוּהִי וּלְמִיטַר פְּקוּדוּהִי וּקְנִמוּהִי וְדִינוּהִי וְתִיחִי וְתִסְגִּי וּיְבָרְכִינְךָ יוּי אֱלֹהֶךָ בְּאַרְעָא דְאֵת עָלִיל לְתַמְן לְמִירְתָּהּ:

30:16 in that I command you today to love the LORD your God, to walk in His ways and to keep His commandments and His statutes and His judgments, that you may live and multiply, and that the LORD your God may bless you in the land where you are entering to possess it.

30:17 וְאִם־יִפְנֶה לְבַבְךָ וְלֹא תִשְׁמַע וְנִדְחַת וְהִשְׁתַּחֲוִית לְאֱלֹהִים אֲחֵרִים וַעֲבַדְתֶּם:

30:17 וְאִם יִתְפַּנִּי לִיבְךָ וְלֹא תִקְבִּיל וְתִטְעִי וְתִסְגוּר לְטַעֲוֹת עַמְמִיָּא וְתִפְלַחֲוִינֵן:

30:17 "But if your heart turns away and you will not obey, but are drawn away and worship other gods and serve them,

30:18 הַגִּדַתִּי לָכֶם הַיּוֹם כִּי אֶבֶד תֵּאבְדוּן לֹא־תֵאָרִיכֵן יָמִים עַל־הָאָדָמָה אֲשֶׁר אַתָּה עֹבֵר אֶת־הַיַּרְדֵּן לְבֹא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:

30:18 חֲוִיתִי לְכוּן יוֹמָא דִין אַרְי מִיבַד תִּיבְדוּן תּוּבְדוּן לֹא תִירְכוּן תּוּרְכוּן יוֹמִין עַל אַרְעָא דְאֵת עֵבֶר יְת יַרְדְּנָא לְמִיעֵל לְתַמְן לְמִירְתָּהּ:

30:18 I declare to you today that you shall surely perish. You will not prolong *your* days in the land where you are crossing the Jordan to enter and possess it.

30:19 הַעִידֹתִי בְכֶם הַיּוֹם אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ הַחַיִּים וְהַמָּוֶת נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה וּבִחַרְתָּ בַחַיִּים לְמַעַן תַּחְיֶה אִתָּה וּזְרַעְךָ:

30:19 אִסְהִידִית בְּכוּן יוֹמָא דִין יְת שְׁמִיָּא וְיְת אַרְעָא חַיִּי וּמוֹתָא יְהֲבִית קְדָמְךָ בִּרְכוּן וּלְוָטִין וְתַתְרַעִי בְחַיִּי בְדִיל דְתִיחִי אֵת וּבְנֶךָ:

30:19 "I call heaven and earth to witness against you today, that I have set before you life and death, the blessing and the curse. So choose life in order that you may live, you and your descendants,

30:20 לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמְעַ בְּקִלּוֹ וּלְדַבְּקָה־בּוֹ כִּי הוּא תִיִּיד וְאַרְךָ יָמֶיךָ לְשִׁבְתָּ עַל־הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לָתֵת לָהֶם: פ

30:20 לְמַרְחַם יְת יוּי אֱלֹהֶךָ לְקַבְּלָא לְמִימְרִיה וּלְאַתְקַרְבָּא וּלְקַרְבָּא לְדַחֲלַתִּיה

אָרִי הוּא חַיִּיךְ וְאוֹרְכֹת וְאוֹרִיכוֹת יוֹמְךָ לְמִיתָב עַל אֲרַעַא דְקַיִים יוֹי
לְאַבְהֶתֶךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְמִיתָן לְהוֹן:

30:20 by loving the LORD your God, by obeying His voice, and by holding fast to Him; for this is your life and the length of your days, that you may live in the land which the LORD swore to your fathers, to Abraham, Isaac, and Jacob, to give them."

31:1 וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל:

31:1 וְאַזָּל מֹשֶׁה וּמְלִיל יָת פִּתְגָמָא הָאֵלִין עִם כָּל יִשְׂרָאֵל:

31:1 So Moses went and spoke these words to all Israel.

31:2 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם בֶּן־מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אֲנִכִי הַיּוֹם לֹא־אוּכַל עוֹד לְצֵאת
וּלְבוֹא וַיְהוּה אָמַר אֵלַי לֹא תַעֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה:

31:2 וַאֲמַר לְהוֹן בֶּר מֵאָה וְעֶסְרִין שָׁנִין אֲנָא יוֹמָא דִּין לִית אֲנָא יָכִיל יָכִיל
עוֹד לְמַפֵּק וּלְמִיעַל וַיּוֹי אָמַר לִי לֹא תַעֲבִיר יָת יַרְדְּנָא הַרְדִּין:

31:2 And he said to them, "I am a hundred and twenty years old today; I am no longer able to come and go, and the LORD has said to me, 'You shall not cross this Jordan.'

31:3 יְהוּה אֱלֹהֶיךָ הוּא עֹבֵר לְפָנֶיךָ הוּא־יִשְׁמָד אֶת־הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלְּפָנֶיךָ
וַיִּרְשָׁתֶם יְהוֹשֻׁעַ הוּא עֹבֵר לְפָנֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוּה:

31:3 יוֹי אֱלֹהֶךָ הוּא עֹבֵר קִדְמָךְ הוּא יִשְׁיָצִי יָת עַמְמָא הָאֵלִין מִן־קִדְמָךְ
וְתִירְתִּינֹן וְתִירְתִּינֹן יְהוֹשֻׁעַ הוּא עֹבֵר קִדְמָךְ כְּמָא דְמְלִיל יוֹי:

31:3 "It is the LORD your God who will cross ahead of you; He will destroy these nations before you, and you shall dispossess them. Joshua is the one who will cross ahead of you, just as the LORD has spoken.

31:4 וְעָשָׂה יְהוּה לָהֶם כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְסִיחוֹן וּלְעוֹג מְלֻכֵי הָאֲמֹרִי וְלְאַרְצָם אֲשֶׁר
הִשְׁמִיד אֹתָם:

31:4 וַיַּעֲבִיד יוֹי לְהוֹן כְּמָא דְעֹבֵד לְסִיחוֹן וּלְעוֹג מְלֻכֵי אַמּוֹרָאָה וּלְאַרְעֵהוֹן
דְּשִׁיָצִי יְתֵהוֹן:

31:4 "The LORD will do to them just as He did to Sihon and Og, the kings of the Amorites, and to their land, when He destroyed them.

31:5 וְנָתַנְם יְהוּה לְפָנֵיכֶם וְעָשִׂיתֶם לָהֶם כְּכָל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֹתְכֶם:

31:5 וַיִּמְסְרִינֹן יוֹי קִדְמִיכוֹן וְתַעֲבֹדוֹן לְהוֹן כְּכָל תַּפְקִידָתָא דְּפְקִידִית יְתָכוֹן:

31:5 "The LORD will deliver them up before you, and you shall do to them according to all the commandments which I have commanded you.

31:6 חֲזָקוּ וְאַמְצוּ אֶל־תִּירָאוֹ וְאַל־תַּעֲרָצוּ מִפְּנֵיהֶם כִּי יְהוּה אֱלֹהֶיךָ הוּא הַהֹלֵךְ
עִמָּךְ לֹא יִרְפֹּף וְלֹא יַעֲזֹבְךָ: פ

31:6 תְּקִפוּ תְּקִפוֹ וְעִילְמוּ וְאַלִּימוּ לֹא תִדְחֻלוּן וְלֹא תִתְבַּרְוּן מִן־קִדְמֵיהוֹן אָרִי
יוֹי אֱלֹהֶךָ מִיִּמְרִיָּה מְדַבֵּר קִדְמָךְ לֹא יִשְׁבָּקִינְךָ וְלֹא יִרְחֻקִינְךָ:

31:6 "Be strong and courageous, do not be afraid or tremble at them, for the LORD your God is the one who goes with you. He will not fail you or forsake you."

31:7 וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְיְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו לְעֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל חֲזָק וְאַמֵץ כִּי אַתָּה
תְּבוֹא אֶת־הָעָם הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוּה לְאַבְתָּם לָתֵת לָהֶם וְאַתָּה
תִּנְחַלְנָה אוֹתָם:

31:7 וַקְּרָא מֹשֶׁה לְיְהוֹשֻׁעַ וַאֲמַר לִיה לְעֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל תְּקִף וְעִילַם וְעִלִּים
וְאַיִלַם אָרִי אַת תִּיעוֹל עִם עַמָּא הַרְדִּין לְאַרְעָא דְקַיִים יוֹי לְאַבְהֶתֶהוֹן לְמִיתָן
לְהוֹן וְאַת תַּחֲסִינָה לְהוֹן:

31:7 Then Moses called to Joshua and said to him in the sight of all Israel, "Be strong and courageous, for you shall go with this people into the land which the LORD has sworn to their fathers to give them, and you shall give it to them as an

inheritance.

31:8 וַיְהִי־הוּא הַהֲלֵךְ לְפָנֶיךָ הוּא יִהְיֶה עִמָּךְ לֹא יִרְפָּךְ וְלֹא יַעֲזֹבְךָ לֹא תִירָא וְלֹא תַחַח:

31:8 וַיִּוֵּי הוּא מְדַבֵּר קִדְמָךְ מִימְרֵיהֶּ יְהִי בְסַעֲדְךָ לֹא יִשְׁבֹּקֶינְךָ וְלֹא יִרְחִקֶינְךָ יִרְחִיקֶינְךָ לֹא תִידַחֵל וְלֹא תִיתַבֵּר:

31:8 "The LORD is the one who goes ahead of you; He will be with you. He will not fail you or forsake you. Do not fear or be dismayed."

31:9 וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת־הַתּוֹרָה הַזֹּאת וַיִּתְּנָהּ אֶל־הַכֹּהֲנִים בְּנֵי לֵוִי הַנְּשָׂאִים אֶת־אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה וְאֶל־כָּל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל:

31:9 וּכְתַב מֹשֶׁה יֵת אֹרִיתָא הָדָא וַיְהִיבָהּ לְכַהֲנֵיָא בְנֵי לֵוִי דְנִטְלִין יֵת אֲרוֹן קְנָמָא קְנָמָא דִּיּוּי וּלְכָל סְבֵי יִשְׂרָאֵל:

31:9 So Moses wrote this law and gave it to the priests, the sons of Levi who carried the ark of the covenant of the LORD, and to all the elders of Israel.

31:10 וַיִּצַו מֹשֶׁה אֹתָם לֵאמֹר מִקֵּץ שִׁבְעַ שָׁנִים בְּמוֹעֵד שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה בַּחַג הַסְּפוֹת:

31:10 וּפְקִיד מֹשֶׁה יִתְהוֹן לְמִימְרֵי מוֹסוֹף שִׁבְעַ שָׁנִין בְּזִמְן שְׁתָּא דְשְׁמִיטָתָא בַּחֲגָא דְמוֹטְלִיא:

31:10 Then Moses commanded them, saying, "At the end of every seven years, at the time of the year of remission of debts, at the Feast of Booths,

31:11 בְּבוֹא כָּל־יִשְׂרָאֵל לִרְאוֹת אֶת־פָּנַי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר תִּקְרָא אֶת־הַתּוֹרָה הַזֹּאת נֹגֵד כָּל־יִשְׂרָאֵל בְּאָזְנֵיהֶם:

31:11 בְּמִיתִי כָל יִשְׂרָאֵל לְאֶתְחַזָּא קְדָם יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּאַתְרָא דִּיתְרַעֵי תְקַרֵּי יֵת אֹרִיתָא הָדָא קְדָם כָּל יִשְׂרָאֵל וְתִשְׁמַעֵינוּן:

31:11 when all Israel comes to appear before the LORD your God at the place which He will choose, you shall read this law in front of all Israel in their hearing.

31:12 תִּקְהַל אֶת־הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׁים וְהַטַּף וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ לְמַעַן יִשְׁמְעוּ וּלְמַעַן יִלְמְדוּ וַיִּרְאוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְשָׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת:

31:12 כְּנוֹשׁ אֲכַנִּישׁ יֵת עֲמָא גְבַרְיָא וְנִשְׂיָא וְנִשְׂפָלָא וְגִיּוֹרְךָ דְּבַקְרוֹךְ בְּדִיל דְּיִשְׁמְעוּן וּבְדִיל דְּיִלְפוּן וַיִּדְחִלוּן קְדָם יְיָ אֱלֹהֵיכוֹן וַיִּטְרוּן לְמַעַבְדַּי יֵת כָּל פְּתַגְמֵי אֹרִיתָא הָדָא:

31:12 "Assemble the people, the men and the women and children and the alien who is in your town, so that they may hear and learn and fear the LORD your God, and be careful to observe all the words of this law.

31:13 וּבְנֵיהֶם אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ יִשְׁמְעוּ וּלְמֹדוֹ לִירְאוֹת אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר אַתֶּם חַיִּים עַל־הָאָדָמָה אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: פ

31:13 וּבְנֵיהוֹן דְּלֹא יָדְעוּ יִשְׁמְעוּן וַיִּלְפוּן לְמַדְחַל קְדָם יְיָ אֱלֹהֵיכוֹן כָּל יוֹמֵיָא דְאַתּוֹן קְנִימִין עַל אַרְעָא דְאַתּוֹן עֹבְרִין יֵת יַרְדֵּנָא לְתַמָּן לְמִירְתָּהּ:

31:13 "Their children, who have not known, will hear and learn to fear the LORD your God, as long as you live on the land which you are about to cross the Jordan to possess."

31:14 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הֵן קָרְבוּ יָמֶיךָ לְמוֹת קְרָא אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְהִתְיַצְּבוּ בְּאֵהָל מוֹעֵד וַיִּלְךְ מֹשֶׁה וַיְהוֹשֻׁעַ וַיִּתְיַצְּבוּ בְּאֵהָל מוֹעֵד:

31:14 וַאֲמַר יְיָ לְמוֹשֶׁה הָא קְרִיבוּ יוֹמְךָ לִימְמַת קְרִי יֵת יְהוֹשֻׁעַ וְאַתְעַתְדוּ

בְּמִשְׁכַּן זְמַנָּא וְאַפְקְרִינִיהּ וְאֶזְל מֹשֶׁה וַיהוֹשֻׁעַ וְאַתְעַתְדוּ בְּמִשְׁכַּן זְמַנָּא:

31:14 Then the LORD said to Moses, "Behold, the time for you to die is near; call Joshua, and present yourselves at the tent of meeting, that I may commission him." So Moses and Joshua went and presented themselves at the tent of meeting.

31:15 וַיֵּרָא יְהוָה בְּאֵהֶל בַּעֲמֹד עַנַּן וַיַּעֲמֹד עִמּוֹ עַמּוּד הָעָנָן עַל־פֶּתַח הָאֵהֶל: ס

31:15 וְאַתְגַּלִּי יוּי בְּמִשְׁכַּנָּא בַּעֲמֹדָא דַּעֲנָנָא וְקַם עַמּוּדָא דַּעֲנָנָא עַל תְּרַע

מִשְׁכָּנָא:

31:15 The LORD appeared in the tent in a pillar of cloud, and the pillar of cloud stood at the doorway of the tent.

31:16 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הִנֵּה שָׁכַב עִם־אֲבֹתֶיךָ וְקַם הָעָם הַזֶּה וַזְּנֶה אֲחֵרֵי

אֱלֹהֵי נְכַר־הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוּא בְּאֶשְׁמָהּ בְּקִרְבּוֹ וְעִזְבֵנִי וְהִפֵּר אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר

כָּרַתִּי אִתּוֹ:

31:16 וַיֹּאמֶר יוּי לְמֹשֶׁה הָאֵת שָׁכִיב עִם אֲבֹתֶיךָ וְיָקוּם עַמָּא הַדִּין וְיִטְעִי בְּתַר

טָעוֹת עַמְּמֵי אַרְעָא דְהוּא עָלִיל לְתַמָּן בִּינִיהוֹן וְיִשְׁבְּקוֹן דְּחַלְתִּי וְיִשְׁנוֹן יַת קְנָמֵי

קְנָמֵי דְגִזְרִית עִמְהוֹן:

31:16 The LORD said to Moses, "Behold, you are about to lie down with your fathers; and this people will arise and play the harlot with the strange gods of the land, into the midst of which they are going, and will forsake Me and break My covenant which I have made with them.

31:17 וְחָרָה אַפִּי בּוֹ בַּיּוֹם־הַהוּא וְעִזְבֹתֵימָם וְהִסְתַּרְתִּי פָנַי מֵהֶם וְהָיָה לְאֹכַל

וּמִצָּאֵהוּ רַעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת וַאֲמַר בַּיּוֹם הַהוּא הֲלֹא עַל כִּי־אֵין אֱלֹהֵי בְּקִרְבֵי

מִצָּאוֹנֵי הָרַעוֹת הָאֵלֶּה:

31:17 וַיִּתְקַף וַיִּתְקוֹף רוּגְזֵי בְהוֹן בַּעֲדָנָא בַּיּוֹמָא הַהוּא וְאַרְחִיקִינוּן וְאַסְלִיק

שְׁכִינְתִּי מִנְהוֹן וַיְהוֹן לְמִיבּוֹ לְמִיכַל וַיַּעֲרֵעַן יְתַהוֹן בִּישָׁן סְגִיָּאן וְעָקָן וַיִּימַר

בַּעֲדָנָא בַּיּוֹמָא הַהוּא הֲלֹא מִדְּלִית שְׁכִינַת אֱלֹהֵי בִינֵי עָרְעֵנִי בִישְׁתָּא הָאֵלִין:

31:17 "Then My anger will be kindled against them in that day, and I will forsake them and hide My face from them, and they will be consumed, and many evils and troubles will come upon them; so that they will say in that day, 'Is it not because our God is not among us that these evils have come upon us?'

31:18 וְאַנְכִי הִסְתַּר אֶסְתִּיר פָּנַי בַּיּוֹם הַהוּא עַל כָּל־הָרַעָה אֲשֶׁר עָשָׂה כִּי פָנָה

אֶל־אֱלֹהִים אֲחֵרִים:

31:18 וְאַנָּא סִלְקָא אֶסְלִיק שְׁכִינְתִּי מִנְהוֹן בַּעֲדָנָא בַּיּוֹמָא הַהוּא עַל כָּל בִּשְׁתָּא

בִּישֵׂיא דַּעֲבָדוּ אֲרִי אֶתְפְּנִיאוּ בְּתַר טָעוֹת עַמְּמִיא:

31:18 "But I will surely hide My face in that day because of all the evil which they will do, for they will turn to other gods.

31:19 וְעַתָּה כְּתֹבוּ לָכֶם אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת וְלַמָּדָה אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שִׁימָה

בְּפִיהֶם לְמַעַן תִּהְיֶה־לִּי הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְעֵד בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל:

31:19 וּכְעַן כְּתוּבוּ כְּתוּבוּ לְכוּן יַת תּוֹשְׁבַחְתָּא דְדָא וְאַלִּיפָא וְאַלְפָה לְבִנֵי

יִשְׂרָאֵל שׁוּיָהּ בְּפוּמְהוֹן בְּדִיל דְּתַהִי קְדָמֵי תּוֹשְׁבַחְתָּא דְדָא לְסַהִיד בְּבִנֵי

יִשְׂרָאֵל:

31:19 "Now therefore, write this song for yourselves, and teach it to the sons of Israel; put it on their lips, so that this song may be a witness for Me against the sons of Israel.

31:20 כִּי־אֲבִיאֲנֹו אֶל־הָאָדָמָה אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי לְאֲבֹתָיו זֶבֶת חֶלֶב וּדְבַשׁ וְאָכַל

וְשָׁבַע וּדְשָׁן וּפָנָה אֶל־אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְעַבְדוּם וְנִאֲצוּנֵי וְהִפֵּר אֶת־בְּרִיתִי:

31:20 אֲרִי אַעֲלִינוּן לְאַרְעָא דְקִיּוּמִית לְאַבְהָתְהוֹן עַבְדָּא חֶלֶב וּדְבַשׁ וּדְבַשׁ

וְיִיכְלוּן וְיִסְבְּעוּן וְיִתְפַּנְקוּן וְיִתְפַּנּוּן בְּתַר טָעוֹת עַמְּמִיא וְיִפְלְחוּן לְהוֹן לְהִין

וְיִרְגְּזוּן וְיִרְגְּזוּן קְדָמֵי וְיִשְׁנוֹן יַת קְנָמֵי קְנָמֵי:

31:20 "For when I bring them into the land flowing with milk and honey, which I swore to their fathers, and they have

פְּתַנְמִיא הָאֱלֹהִין וְאִסְהִיד בְּכֹון יְת שְׁמִיא וְיֵת אַרְעָא:

31:28 "Assemble to me all the elders of your tribes and your officers, that I may speak these words in their hearing and call the heavens and the earth to witness against them.

31:29 כִּי יִדְעֵתִי אַחֲרַי מוֹתִי כִּי־הִשְׁחַתְתָּ תִּשְׁחַתּוּן וְסִרְתָּם מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֹתְכֶם וְקִרְאת אֹתְכֶם הִרְעָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים כִּי־תַעֲשׂוּ אֶת־הָרַע בְּעֵינַי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם:

31:29 אֲרִי יִדְעָנָא בְּתַר דְּאִימוֹת אֲרִי חֲבֵלָא תַחְבְּלוּן וְתַסְטוּן מִן אֹרְחָא דְּפִקֻּדֵית יִתְכוּן אֲרִי תַעֲרַע יִתְכוּן בְּשִׂתָּא בְּסוּף יוֹמִיא אֲרִי תַעֲבְדוּן יֵת דְּבִישׁ קִדְּם יִי לְאַרְגָּזָא קְדָמוּהִי בְּעוֹבְדֵי בְּעוֹבְדֵי יְדִיכוּן:

31:29 "For I know that after my death you will act corruptly and turn from the way which I have commanded you; and evil will befall you in the latter days, for you will do that which is evil in the sight of the LORD, provoking Him to anger with the work of your hands."

31:30 וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה בְּאָזְנֵי כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל אֶת־דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת עַד תָּמָּם: פ
31:30 וּמִלִּיל מֹשֶׁה קִדְּם כָּל קְהֵלָא דִּישְׂרָאֵל יֵת פְּתַנְמִי תוֹשִׁבְחָתָא הָדָא עַד דְּשְׁלִימוּ:

31:30 Then Moses spoke in the hearing of all the assembly of Israel the words of this song, until they were complete:

32:1 הָאָזְנוּ הַשָּׁמַיִם וְאִדְבְּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי־פִי:

32:1 אֲצִיתוּ שְׁמִיא וְאִמְלִיל וְתִשְׁמַע אַרְעָא מִימְרֵי פּוּמִי:

32:1 "Give ear, O heavens, and let me speak; And let the earth hear the words of my mouth.

32:2 יַעֲרַף כַּמָּטָר לְקַחֵי תִזְלַ כַּטֵּל אִמְרָתִי כַּשְּׁעִירִם עָלֵי־דְשָׂא וְכַרְבִּיבִים עָלֵי־עֵשֶׂב:

32:2 יְבַסֵּם כַּמָּטָרָא אֹלְפָנֵי יִתְקַבֵּל כַּטֵּלָא מִימְרֵי כְרוּחֵי כְרוּחֵי מָטָרָא דְנִשְׁבִּין עַל דְּתַאָה וְכַרְסִיסֵי מַלְקוּשָׁא דְעַל עֵסְבָא:

32:2 "Let my teaching drop as the rain, My speech distill as the dew, As the droplets on the fresh grass And as the showers on the herb.

32:3 כִּי שֵׁם יְהוָה אֶקְרָא הָבוּ גִדְל לְאֱלֹהֵינוּ:

32:3 אֲרִי בְשִׂמָא דִּיּוּי אָנָּא מְצַלֵי הָבוּ הָבוּ רְבוּתָא רְבוּ קִדְּם אֱלֹהֵנָּא:

32:3 "For I proclaim the name of the LORD; Ascribe greatness to our God!

32:4 הַצּוּר תָּמִים פְּעֻלוּ כִּי כָּל־דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵל אֱמוּנָה וְאִין עוֹל צְדִיק וַיִּשֶׁר הוּא:

32:4 תְּקִיפָא דְשְׁלָמִין עוֹבְדוּהִי אֲרִי כָּל אֹרְחָתִיה דִּינָא אֱלֹהָא מְהִימְנָא דְּמִן־קְדָמוּהִי עוֹלָא לָא נְפִיק מִן־קִדְּם דְּזִכִּי וְקִשִׁיט הוּא:

32:4 "The Rock! His work is perfect, For all His ways are just; A God of faithfulness and without injustice, Righteous and upright is He.

32:5 שְׁחַת לֹו לָא בְּנֵיּוּ מוֹמָם דּוּר עַקֵּשׁ וּפְתִלְתַּל:

32:5 חֲבִילוּ לְהוֹן לָא לִיה בְּנֵיא דְּפִלְחוּ לְטַעוּתָא דְּרָא דְּאִשְׁנֵי עוֹבְדוּהִי וְאִשְׁתַּנּוּ:

32:5 "They have acted corruptly toward Him, *They are* not His children, because of their defect; *But are* a perverse and crooked generation.

32:6 הֲלִיְהוּהָ תַגְמְלוּ־זָאת עִם נְבֵל וְלָא חָכָם הֲלוֹא־הוּא אָבִיךָ קִנְיָ הוּא עֲשֶׂךָ וַיְכַנְנֵךְ:

32:6 הָא קִדְּם יִי אַתּוּן גְּמִלִין דָּא עֲמָא דְּקַבִּילוּ אֹרְיָתָא וְלָא חֲכִימוּ הָלָא הוּא

אָבוֹךְ אֶת דִּילִיָּה הוּא עֲבָדְךָ וְאֶתְקַנְךָ:

32:6 "Do you thus repay the LORD, O foolish and unwise people? Is not He your Father who has bought you? He has made you and established you.

32:7 זְכַר יְמֹת עוֹלָם בֵּינוּ שָׁנוֹת דּוֹר-וָדוֹר שְׁאֵל אָבִיךָ וַיִּגְדֶּךָ וְזִקְנֶיךָ וַיֹּאמְרוּ לְךָ:

32:7 אִידְכֵר אִידְכֵר יוֹמֵיךָ דָּמֵן עֲלֵמָא אֶסְתַּכַּל בְּשֵׁנֵי דָר וְדָר שְׁאֵל אָבוֹךְ וַיַּחֲוֵי לְךָ סֶבֶךְ וַיִּמְרוּן לְךָ:

32:7 "Remember the days of old, Consider the years of all generations. Ask your father, and he will inform you, Your elders, and they will tell you.

32:8 בְּהִנְחַל עֲלֵיוֹן גּוֹיִם בְּהַפְרִידוֹ בְּנֵי אָדָם יֵצֵב גְּבֻלַת עַמִּים לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

32:8 בְּאַחְסָנָא עֲלָאָה עַמְמֵיָא בְּפַרְשׁוּתִיהָ בְּאִפְרָשׁוּתִיהָ בְּנֵי-אֲנָשָׁא קָיִים תְּחוּמֵי עַמְמֵיָא לְמִנְיַן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

32:8 "When the Most High gave the nations their inheritance, When He separated the sons of man, He set the boundaries of the peoples According to the number of the sons of Israel.

32:9 כִּי חֶלֶק יְהוָה עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נִחְלָתוֹ:

32:9 אֲרֵי חוֹלְקִיָּה דִּיּוּי עַמִּיָּה יַעֲקֹב עַדב עַדב אַחְסָנִתִּיהָ:

32:9 "For the LORD'S portion is His people; Jacob is the allotment of His inheritance.

32:10 יִמְצָאֵהוּ בְּאַרְץ מִדְבָּר וּבְתֵהוּ יִלַּל יִשְׁמֹן יִסְבְּבֵנָהוּ יִבּוֹנְנֵהוּ יִצְרֵנָהוּ כְּאִישׁוֹן עֵינָו:

32:10 סוֹפִיק סִיפִיק צוּרְכִיָּהוֹן בְּאַרְעַ מִדְבָּרָא בֵּית צִהּוֹנָא צִהּוֹנָא אַתְר דְּלִית מִיָּא אֲשֶׁרִינוֹן סְחוּר-סְחוּר לְשִׁכְנִיתִיהָ אֲלִיפִינוֹן אֲלִיפִינוֹן פְּתַנְמֵי אוּרִיתִיהָ נְטֵרִינוֹן כְּבַבַת עֵינֵהוֹן:

32:10 "He found him in a desert land, And in the howling waste of a wilderness; He encircled him, He cared for him, He guarded him as the pupil of His eye.

32:11 כְּנֹשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ עַל-גּוֹזְלָיו יִרְחַף יִפְרֹשׁ כַּנְפָּיו יִקְחֵהוּ יִשְׂאֵהוּ עַל-אֲבָרְתָּו:

32:11 כְּנֹשֶׁרָא דְמַחִישׁ לְקִנְיָה עַל בְּנוּהֵי מִתְחַפֵּף מִתְחַפֵּף פְּרִיס מִפְרֶשׁ גְּרַפּוּהֵי מְקַבִּילֵהוֹן מְנַשִּׁילֵהוֹן עַל תְּקוּף אֲבֵרוּהֵי אִיבֵרוּהֵי:

32:11 "Like an eagle that stirs up its nest, That hovers over its young, He spread His wings and caught them, He carried them on His pinions.

32:12 יְהוָה בְּדָד יִנְחֵנוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֹכֵר:

32:12 יוּי בְּלַחוּדִיהוֹן עֵתִיד לְאֲשֶׁרִיּוּתֵהוֹן בְּעֲלֵמָא דְהוּא עֵתִיד לְאַתְחַדְתָּא לְאַחְדָּתָא וְלֹא יִתְקַיֵּים קְדָמוּהֵי פּוֹלְחַן טַעֲוִין:

32:12 "The LORD alone guided him, And there was no foreign god with him.

32:13 יִרְפְּבֵהוּ עַל- (בְּמוֹתֵי) [בְּמַתִּין] אֲרֶץ וַיֹּאכַל תְּנוּבַת שְׂדֵי וַיִּנְקֶהוּ דְבַשׁ מִסְּלַע וְשֶׁמֶן מִחֲלֵמֵיִשׁ צוּר:

32:13 אֲשֶׁרִינוֹן עַל תּוֹקְפֵי אַרְעָא וְאוּכִילִינוֹן בֵּיזַת סְנְאִיָּהוֹן יְהַב לְהוֹן בֵּזַת שְׁלִישֵׁי קְרוּיִן וְנִכְסֵי יְתָבֵי כְרִכִּין תְּקִיפִין:

32:13 "He made him ride on the high places of the earth, And he ate the produce of the field; And He made him suck honey from the rock, And oil from the flinty rock,

32:14 חֲמָאָת בְּקָר וְחֵלֶב צֹאן עַס־חֵלֶב פְּרִים וְאִילִים בְּנֵי-בֶשֶׁן וְעֵתוּדִים עַס־חֵלֶב פְּלִיּוֹת חֲטָה וְדָם-עֵנֵב תִּשְׁתַּה־חֲמָר:

32:14 יְהַב לְהוֹן בֵּיזַת מַלְכִיָּהוֹן וְשְׁלִישִׁיָּהוֹן וְתִקִּיפֵהוֹן עִם עוֹתֵר רַבְרִבִּיָּהוֹן

רברבניהון ותקיפיהון עמא דארעהון אחסנתהון עם ביזת חיליהון ומשריתהון
ודם גיבריהון ותאשר איתשד כמניא:

32:14 Curds of cows, and milk of the flock, With fat of lambs, And rams, the breed of Bashan, and goats, With the finest of the wheat-- And of the blood of grapes you drank wine.

32:15 וישמן ישרון ויבעט שמנת עבית כשית וימש' אלוה עשהו וינבל צור
ישעתו:

32:15 עתר עתר ישראל ובעט אצלח תקוף קנא נכסין שבק פולחן אלהא
דעבדיה ארגיו קדם תקיפא פרקיה:

32:15 "But Jeshurun grew fat and kicked-- You are grown fat, thick, and sleek-- Then he forsook God who made him, And scorned the Rock of his salvation.

32:16 יקנאהו בזרים בתועבת יכעיסהו:

32:16 אקניו קדמוהי בפולחן טעון בתועיבתא ארגיו קדמוהי:

32:16 "They made Him jealous with strange gods; With abominations they provoked Him to anger.

32:17 יזבחו לשדים לא אלה אלהים לא ידעום חדשים מקרב באו לא
שערום אבתיכם:

32:17 דבחו לשדין דלית בהון צרוך דחלן דלא ידעונין חדתן דמקריב
אתעבידא דלא אתעסקו איתעסקו בהון בהין אבהתהון:

32:17 "They sacrificed to demons who were not God, To gods whom they have not known, New gods who came lately, Whom your fathers did not dread.

32:18 צור ילדה תשי ותשפח אל מחללה:

32:18 דחלת תקיפא דברך אתנשיתא שבקתא פולחן אלהא דעבדך דברך:

32:18 "You neglected the Rock who begot you, And forgot the God who gave you birth.

32:19 וירא יהוה וינאץ מפעס בניו ובנתיו:

32:19 וגלי קדם יוי ותקיף רוגזיה מדארגיו קדמוהי בניו ובנו:

32:19 "The LORD saw *this*, and spurned *them* Because of the provocation of His sons and daughters.

32:20 ויאמר אסתירה פני מהם אראה מה אחריתם כי דור תהפכת המה
בנים לא-אמן בם:

32:20 ואמר אסליק שכינתי מנהון גלי קדמי מא יהי בסופהון ארי דרא
דאשני דאשניו אנון בנא דלית בהון הימנו:

32:20 "Then He said, 'I will hide My face from them, I will see what their end *shall be*; For they are a perverse generation, Sons in whom is no faithfulness.

32:21 הם קנאוני בלא-אל כעסוני בהבליהם ואני אקניאם בלא-עם בגוי נבל
אכעיסם:

32:21 אינון אקניאו קדמי בלא דחלא ארגיו קדמי בטעותהון בפולחן טעוון
ואנא אקנינון בלא עם בעמא טפשא ארגיונון:

32:21 "They have made Me jealous with *what* is not God; They have provoked Me to anger with their idols. So I will make them jealous with *those who* are not a people; I will provoke them to anger with a foolish nation,

32:22 כיי-אש קדחה באפי ותיקד עד-שאול תחתית ותאכל ארץ ויבלה
ותלהט מוסדי הרים:

32:22 ארי קדום תקיף כאישא נפק מן-קדמי ברנו שיצי עד שאול ארעיתא
אסיף ארעא ועללתה שיצי עד ספי ספי טוריא:

32:22 For a fire is kindled in My anger, And burns to the lowest part of Sheol, And consumes the earth with its yield, And sets on fire the foundations of the mountains.

32:23 אִסְפָּה עָלֵימוּ רַעוֹת חֲצֵי אֲכֻלָּה־בָּם:

32:23 אִסְיָ אוֹסִיף עֲלֵיהוֹן בִּישׁוֹן בִּישׁוֹן מִכְתָּשִׁי אֲשִׁיזִי אֲגִרִי בְּהוֹן:

32:23 'I will heap misfortunes on them; I will use My arrows on them.

32:24 מִזֵּי רָעַב וּלְחָמִי רָשָׁף וְקָטַב מְרִירִי וְשׁוֹן־בְּהֵמוֹת אֲשַׁלְּחֶבָם עִם־חַמַּת זֹחֲלֵי עֲפָר:

32:24 נִפְיַחִי כֶּפֶן וְאֲכִילִי עוֹף וְכִתִּישִׁי רוּחִין בִּישׁוֹן וְשׁוֹן חַיֹּת בְּרָא אֲגִרִי בְּהוֹן עִם חַמַּת חֵימַת תְּנִינָא דְזֹחֲלִין בְּעַפְרָא:

32:24 'They will be wasted by famine, and consumed by plague And bitter destruction; And the teeth of beasts I will send upon them, With the venom of crawling things of the dust.

32:25 מִחוּץ תִּשְׁפַל־חֶרֶב וּמִתְּדָרִים אֵימָה גַם־בְּחוּר גַּם־בְּתוֹלָה יוֹנֵק עִם־אִישׁ שִׁיבָה:

32:25 מִבְּרָא תִתְכִּיל חֶרֶבָא וּמִתּוֹנָנָא וּמִתּוֹנָנָא חֲרַגְתָּ מוֹתָא אַף עוֹלִימֵיהוֹן אַף עוֹלִימְתְּהוֹן יִנְקִיהוֹן עִם סְבִיחֵיהוֹן:

32:25 'Outside the sword will bereave, And inside terror-- Both young man and virgin, The nursling with the man of gray hair.

32:26 אֲמַרְתִּי אִפְאִיֵּהֶם אֲשַׁבִּיתָהּ מֵאֲנוּשׁ זְכָרִם:

32:26 אֲמַרְתִּי יְחוּל רוּגְזֵי עֲלֵיהוֹן וְאֲשִׁיזִינוּן אֲבִטִיל אֲבִטִיל מִבְּנֵי־אֲנָשָׁא דּוֹכְרְנָהוֹן:

32:26 'I would have said, "I will cut them to pieces, I will remove the memory of them from men,"

32:27 לּוּלִי כַּעַס אוֹיֵב אֲגוּר פֶּן־יִנְכָרוּ צָרִימוּ פֶּן־יֵאֲמְרוּ יְדִינוּ לָמָּה וְלֹא יִהְיֶה פֶּעַל כָּל־זֹאת:

32:27 אֵילוּ לֹא פוֹן רוּגְזָא דְסַנְאָה כְּנִישׁ דְּלָמָּא יִתְרַב יִתְרַבֵּב בְּעִיל־דְּבָבָא דְלָמָּא יִמְרוּן יְדָנָא תְּקִיפַת לָנָא וְלֹא מִן־קָדָם יִי הָתָּה כֹּל דָּא:

32:27 Had I not feared the provocation by the enemy, That their adversaries would misjudge, That they would say, "Our hand is triumphant, And the LORD has not done all this."

32:28 כִּי־גוֹי אֲבָד עֲצוֹת הֵמָּה וְאִין בְּהֶם תְּבוּנָה:

32:28 אַרִי עִם מְאֲבָדֵי עֵיצָא אִינוּן וְלִית בְּהוֹן סוּכְלַתְנוּ:

32:28 "For they are a nation lacking in counsel, And there is no understanding in them.

32:29 לוּ חֲכָמוּ יִשְׁכִּילוּ זֹאת יְבִינּוּ לְאַחֲרֵיתָם:

32:29 אֵילוּ חֲכִימוּ אִסְתַּכְלוּ בְּדָא סַבְרוּ מָא יְהִי בְּסוּפְהוֹן:

32:29 "Would that they were wise, that they understood this, That they would discern their future!

32:30 אֵיכָּה יִרְדֹּף אֶחָד אֶלֶף וּשְׁנַיִם יִנְסוּ רַבְבָּה אִם־לֹא פִי־צוּרָם מְכָרָם וַיִּהְיֶה הַסְּגִירָם:

32:30 אֵיכְדִין יִרְדוּף חַד לְאַלְפָּא וּתְרִין יַעֲרָקוּן יַעֲרָקוּן לְרִיבוּתָא אֶלְהִין תְּקִיפִיהוֹן מְסִרִינוּן וַיִּי אֲשַׁלְּמִינוּן:

32:30 "How could one chase a thousand, And two put ten thousand to flight, Unless their Rock had sold them, And the LORD had given them up?

32:31 כִּי לֹא כְצוּרָנוּ צוּרָם וְאִיבִינוּ פְּלִילִים:

32:31 אַרִי לֹא כְתוּקַפְנָא תוּקַפְהוֹן וּבְעִלִּי־דְּבַבְנָא הוּוּ דִּיִּינָנָא:

32:31 "Indeed their rock is not like our Rock, Even our enemies themselves judge this.

32:32 כִּי־מִגֶּפֶן סֹדֶם גִּפְנֵם וּמִשְׂדֵּמֶת עֲמֹרָה עֲנַב־מוֹ עֲנַב־רוֹשׁ אֲשֶׁר־כָּלֹת מִרְרַת לְמוֹ:

32:32 אֲרִי כְּפֹרְעָנוֹת עֲמָא דְסֹדוֹם פּוֹרְעָנוֹתֵהוֹן וְלִקְוֹתֵהוֹן כְּעַם עֲמוֹרָא מִחֲתָהוֹן

בִּישׁוֹן בִּישׁוֹן כְּרִישֵׁי חִיוּין וְחוֹשְׁלֵמֶת וְחוֹשְׁלֵמֶת עֹבְדֵיהוֹן כְּמִרְרַתֵהוֹן כְּמִרְרַתֵהוֹן:

32:32 "For their vine is from the vine of Sodom, And from the fields of Gomorrah; Their grapes are grapes of poison, Their clusters, bitter.

32:33 חֲמַת תְּנִינִים יֵינָם וְרֹאשׁ פְּתָנִים אֲכֹר:

32:33 הָא כְּמֶרֶת תְּנִינָא כֶּס פּוֹרְעָנוֹתֵהוֹן וְכִרִישׁ פְּתָנֵי חִוּין אֲכֹרָאִין:

32:33 "Their wine is the venom of serpents, And the deadly poison of cobras.

32:34 הֲלֹא־הוּא כְּמֶס עֲמָדֵי חֲתָם בְּאוֹצְרֹתַי:

32:34 הֲלֹא כָל עֹבְדֵיהוֹן גִּלְן קְדָמִי גְנִיזוּן לְיוֹם דִּינָא בְּאוֹצְרֵי:

32:34 'Is it not laid up in store with Me, Sealed up in My treasuries?

32:35 לִי נֶקֶם וְשִׁלְמִים לְעַת תִּמּוֹט רַגְלָם כִּי קָרוֹב יוֹם אִידָם וְחָשׁ עֲתֹדֶת לְמוֹ:

32:35 קְדָמִי פּוֹרְעָנוֹתָא וְאַנָּא אֲשֵׁלִים לְעֶדְן דִּיגִלּוֹן מֵאַרְעֵהוֹן אֲרִי קָרִיב יוֹם

תְּבָרְהוֹן וּמִבַּע דְּעֲתִיד לְהוֹן:

32:35 'Vengeance is Mine, and retribution, In due time their foot will slip; For the day of their calamity is near, And the impending things are hastening upon them.'

32:36 כִּי־יִדְוִן יְהוָה עִמּוֹ וְעַל־עַבְדָּיו יִתְנַחֵם כִּי יִרְאֶה כִּי־אֲזָלֹת יָד וְאַפְסַ עֲצוּר

וְעֲזוּב:

32:36 אֲרִי יִדְוִן יוּי דִּינָא דְּעַמִּיָּה וּפּוֹרְעָנוֹת עַבְדוּהִי צְדִיקָא יִתְפָּרַע אֲרִי גִלִּי

קְדָמוּהִי דְּבַעֲיָדָן דְּתִיתְקַף דְּתִיתְקוּף עֲלֵיהוֹן מַחַת סְנָאָה יְהוֹן מְטַלְטְלִין

מְטַלְטְלִין וּשְׂבִיקִין:

32:36 "For the LORD will vindicate His people, And will have compassion on His servants, When He sees that *their* strength is gone, And there is none *remaining*, bond or free.

32:37 וְאָמַר אֵי אֱלֹהֵימוֹ צוּר חֲסִיוֹ בּוֹ:

32:37 וְיִימַר אֵן דְּחֲלָתֵהוֹן תְּקִיפָא דְּהוּוּ רְחִיצִין בֵּיה:

32:37 "And He will say, 'Where are their gods, The rock in which they sought refuge?'

32:38 אֲשֶׁר חֲלָב זְבָחֵימוֹ יֹאכְלוּ יִשְׁתּוּ יַיִן נְסִיכָם יְקוּמוּ וַיַּעֲזְרֻכֶם יְהִי עֲלֵיכֶם

סִתְרָה:

32:38 דְּתִרְבַּ נְכַסְתֵּהוֹן הוּוּ אֲכָלִין שְׁתָּן חֲמַר נְסִכֵּיהוֹן יְקוּמוּן כְּעַן וַיַּסְעֲדוּנְכוֹן

יְהוֹן עֲלִיכוֹן לְמַגִּין:

32:38 'Who ate the fat of their sacrifices, And drank the wine of their drink offering? Let them rise up and help you, Let them be your hiding place!

32:39 רְאוּ עֲתָה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים עֲמָדֵי אֲנִי אֲמִית וְאַחִיָּה מִחֲצֹתַי

וְאֲנִי אֲרָפָא וְאֵין מִדְּי מְצִיל:

32:39 חֲזוּ כְּעַן דְּאֲנָא אֲנָא הוּא וְלִית אֱלֹהָ בְּרֻמְנֵי אֲנָא מְמִית וּמְחִי מְחִינָא

וְאֵף מְסִינָא וְלִית דְּמֵן יְדֵי מְשִׁיזִיב:

32:39 'See now that I, I am He, And there is no god besides Me; It is I who put to death and give life. I have wounded and it is I who heal, And there is no one who can deliver from My hand.

32:40 כִּי־אֲשָׂא אֶל־שָׁמַיִם יְדֵי וְאֲמַרְתִּי חֵי אֲנֹכִי לְעֹלָם:

32:40 אֲרִי אֲתִקְיִנִית בְּשִׁמְיָא בֵּית שְׁכִינְתִּי וְאֲמַרְתִּי קִיִּים אֲנָא לְעֹלָמִין:

32:40 'Indeed, I lift up My hand to heaven, And say, as I live forever,

32:41 אִם־שִׁנּוּתִי בְּרַק חֲרָבִי וְתִאֲחַז בְּמִשְׁפָּט יָדִי אָשִׁיב נֶקֶם לְצָרָי וְלִמְשָׁנָי אֲשִׁלֵּם:

32:41 אִם עַל חַד תִּרְיֹן כְּחִיזוֹ בְּרַק־אֶמְסֹף שְׁמִיָּא וְעַד סוֹף שְׁמִיָּא תִּתְגַּלִּי חֲרָבִי וְחִיתְקָף וְחִתְקָף בְּדִינָא יָדִי אֲחִיב פּוֹרְעָנוּתָא לְסָנְאִי וּלְבַעֲלֵי־דְבָבִי אֲשִׁלֵּם:

32:41 If I sharpen My flashing sword, And My hand takes hold on justice, I will render vengeance on My adversaries, And I will repay those who hate Me.

32:42 אֲשַׁכֵּיר חֲצֵי מַדָּם וְחֲרָבִי תֹאכַל בָּשָׂר מַדָּם חָלָל וְשִׁבְיָה מֵרֹאשׁ פְּרָעוֹת אוֹיֵב:

32:42 אֲרֹנִי גִירְרִי גְרֵי מִדְּמָא וְחֲרָבִי תִקְטִיל תִקְטוֹל בְּעַמְמִיָּא מַדָּם קְטִילִין וְשִׁבְן וְשִׁבְיִין לְאֶעְדָּאָה כְּתִרִין מְרִישׁ סְנָאָה וּבַעֲלֵי־דְבָבָא:

32:42 'I will make My arrows drunk with blood, And My sword will devour flesh, With the blood of the slain and the captives, From the long-haired leaders of the enemy.'

32:43 הֲרַנִּינוּ גוֹיִם עִמּוֹ כִּי דַם־עַבְדָּיו יִקָּוֶם וְנֶקֶם יִשָּׁיב לְצָרָיו וְכִפֵּר אֲדָמָתוֹ עִמּוֹ: פ

32:43 שִׁבְחוּ עַמְמִיָּא עִמִּיהָ אֲרִי פּוֹרְעָנוֹת עַבְדוּהִי צְדִיקָיָא מִתְפָּרַע וּפּוֹרְעָנוּתָא יִתִּיב לְסָנְאוּהִי וַיִּכְפֹּר עַל אֶרְעִיהָ וְעַל עִמִּיהָ:

32:43 "Rejoice, O nations, with His people; For He will avenge the blood of His servants, And will render vengeance on His adversaries, And will atone for His land and His people."

32:44 וַיָּבֵא מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַשִּׁירָה־הַזֹּאת בְּאָזְנֵי הָעָם הוּא וְהוֹשֵׁעַ בֶּן־נּוּן:

32:44 וַאֲתָא מֹשֶׁה וּמְלִיל ית כל פתגמי תושבחתא הָדָא קָדָם עָמָא הוּא וְהוֹשֵׁעַ בֶּר נוּן:

32:44 Then Moses came and spoke all the words of this song in the hearing of the people, he, with Joshua the son of Nun.

32:45 וַיְכַל מֹשֶׁה לְדַבֵּר אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל:

32:45 וַיִּשְׁעֵי מֹשֶׁה לְמַלְלָא ית כל פתגמיָא הָאֵלִין עִם כל יִשְׂרָאֵל:

32:45 When Moses had finished speaking all these words to all Israel,

32:46 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם שִׁימוּ לְבַבְכֶם לְכָל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אֲנִי מְעִיד בְּכֶם הַיּוֹם אֲשֶׁר תִּצְוֶם אֶת־בְּנֵיכֶם לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת:

32:46 וַאֲמַר לְהוֹן שׁוּוּ לִיבְכוֹן לְכָל פִּתְגָמִיָּא דְאָנָא מִסְהִיד בְּכוֹן יוֹמָא דִּין דְתִפְקִידוֹנוֹן ית בְּנִיכוֹן לְמִיטֵר לְמַעַבְדַּד ית כל פִּתְגָמִי אוֹרִיתָא הָדָא:

32:46 he said to them, "Take to your heart all the words with which I am warning you today, which you shall command your sons to observe carefully, even all the words of this law.

32:47 כִּי לֹא־דָבָר רַק הוּא מִכֶּם כִּי־הוּא חַיִּיכֶם וּבְדַבֵּר הַזֶּה תִּאֲרִיכוּ יָמִים עַל־הָאָדָמָה אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: פ

32:47 אֲרִי לֹא פִתְגָם רִיקָן הוּא מְנִיכוֹן אֲרִי הוּא חַיִּיכוֹן וּבִפְתִגְמָא הַדִּין תִּירְכוֹן תּוֹרְכוֹן יוֹמִין עַל אֶרְעָא דְאֲתוֹן עֹבְרִין ית יַרְדֵּנָא לְתַמָּן לְמִירְתָּהּ:

32:47 "For it is not an idle word for you; indeed it is your life. And by this word you will prolong your days in the land, which you are about to cross the Jordan to possess."

32:48 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה לֵאמֹר:

32:48 וּמְלִיל יוֹי עִם מֹשֶׁה בְּכִרְן יוֹמָא הַדִּין לְמִימֵר:

32:48 The LORD spoke to Moses that very same day, saying,

32:49 עֲלֵה אֶל־הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה הַר־נֹבֹו אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ מוֹאָב אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי יַרְחוֹ וּרְאֵה אֶת־אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְאֶחְזָהּ:
 32:49 סֶק לְטוֹרָא דְעֵבְרָאֵי הַרִין לְטוֹרָא דְנֹבֹו דְבֹאֲרֵעָא דְמוֹאָב דְעַל־אֲפִי יַרְחוֹ וּחְזִי יַת אַרְעָא דְכְנַעַן דְאַנָּא יְהִיב לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְאֶחְסָנָא:

32:49 "Go up to this mountain of the Abarim, Mount Nebo, which is in the land of Moab opposite Jericho, and look at the land of Canaan, which I am giving to the sons of Israel for a possession.

32:50 וּמֵת בְּהַר אֲשֶׁר אַתָּה עֹלֶה שָׁמָּה וְהֶאֱסַף אֶל־עַמִּיךָ כַּאֲשֶׁר־מֵת אֶהְרֹן אֶחִיךָ בְּהַר הַהָר וַיֶּאֱסַף אֶל־עַמּוּיוֹ:
 32:50 וּמֵוֹת בְּטוֹרָא דְאֵת סְלִיק לְתַמְנֹן וְאֶתְכַנִּישׁ לְעַמְךָ כְּמָא דְמֵית אֶהְרֹן אֶחָד בְּהוֹר טוֹרָא וְאֶתְכַנִּישׁ לְעַמִּיהּ:

32:50 "Then die on the mountain where you ascend, and be gathered to your people, as Aaron your brother died on Mount Hor and was gathered to his people,

32:51 עַל אֲשֶׁר מָעַלְתֶּם בִּי בַתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִי־מְרִיבַת קִדְשׁ מִדְּבַר־צֹן עַל אֲשֶׁר לֹא־קִדְשַׁתֶּם אוֹתִי בַתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
 32:51 עַל דְּשַׁקְרַתוֹן דְּסָרִיבַתוֹן בְּמִימְרֵי בְנוֹ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִי מִצּוֹת רְקַם מִדְּבָרָא דְצִין עַל דְּלֹא קְדִישַׁתוֹן יְתִי בְנוֹ בְנֵי יִשְׂרָאֵל:

32:51 because you broke faith with Me in the midst of the sons of Israel at the waters of Meribah-kadesh, in the wilderness of Zin, because you did not treat Me as holy in the midst of the sons of Israel.

32:52 כִּי מִנֶּגֶד תֵּרְאֶה אֶת־הָאָרֶץ וְשָׂמָּה לֹא תָבֹוא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אֲנִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: פ
 32:52 אַרְי מִקְבַּל מִקְבַּל תַּחְזִי יַת אַרְעָא וּלְתַמְנֹן לֹא תִיעוֹל לְאַרְעָא דְאַנָּא יְהִיב לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל:

32:52 "For you shall see the land at a distance, but you shall not go there, into the land which I am giving the sons of Israel."

33:1 וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרַךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מוֹתוֹ:
 33:1 וְדָא בְּרַכְתָּא דְּבָרִיךְ מֹשֶׁה נְבִיאָ דִּיּוּ יַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קְדָם מוֹתִיהּ:

33:1 Now this is the blessing with which Moses the man of God blessed the sons of Israel before his death.

33:2 וַיֹּאמֶר יְהוָה מִסִּינַי בָּא וְזָרַח מִשְׁעִיר לָמוֹ הוֹפִיעַ מִהַר פָּאֶרָן וְאַתָּה מִרְבַּבַת קִדְשׁ מִימִינֹו (אֲשַׁדַּת) [אֲשׁ] [דַּת] לָמוֹ:
 33:2 וַאֲמַר יוּי מִסִּינַי אֶתְגְּלִי וְזִיהוֹר יִקְרִיהּ מִסְעִיר אֶתְחַזִּי לְנָא אֶתְגְּלִי בְּגֹבֹרְתִיהּ עַל טוֹרָא דְפְרָאן וְעַמִּיהּ רַבּוֹת רִיבַבַת קְדִישִׁין כְּתָב יְמִינִיהּ מִגּוֹ אִישְׁתָּא אוֹרִיתָא וַיְהִי לְנָא:

33:2 He said, "The LORD came from Sinai, And dawned on them from Seir; He shone forth from Mount Paran, And He came from the midst of ten thousand holy ones; At His right hand there was flashing lightning for them.

33:3 אֵף חָבַב עַמִּים כָּל־קִדְשָׁיו בְּיַדְךָ וְהֵם תְּכֹן לְרִגְלֶךָ יֵשָׂא מִדְּבַרְתֶּיךָ:
 33:3 אֵף בְּרַם חֲבִיבִינוֹן חֲבִיבִינוֹן לְשִׁבְטָא כָּל קְדִישׁוֹהִי בֵית יִשְׂרָאֵל בְּגֹבֹרָא אֲפִיק אֲפַק מִמְצָרִים וְאַנּוֹן מִדְּבָרִין תַּחּוֹת עֲנָךְ נְטֻלִין עַל מִימְרֶךָ:

33:3 "Indeed, He loves the people; All Your holy ones are in Your hand, And they followed in Your steps; *Everyone* receives of Your words.

33:4 תוֹרָה צְוֶה־לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרְשָׁה קְהֵלַת יַעֲקֹב:
 33:4 אוֹרִיתָא יְהִיב לְנָא מֹשֶׁה מְסָרָה יְרוֹתָא לְכַנְשַׁת יַעֲקֹב:

33:4 "Moses charged us with a law, A possession for the assembly of Jacob.

33:5 וַיְהִי בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ בְּהַתְּאַסֵּף רֹאשֵׁי עַם יַחַד שְׁבֹטֵי יִשְׂרָאֵל:
33:5 וַהֲוֶה בְּיִשְׂרָאֵל מֶלֶכָא בְּאַתְכַנְשׁוֹת בְּאַתְכַנְשׁוֹת רִישֵׁי עַמָּא כְּחֻדָּא שְׁבֹטֵיא
דְּיִשְׂרָאֵל:

33:5 "And He was king in Jeshurun, When the heads of the people were gathered, The tribes of Israel together.

33:6 יַחֲוֵי רְאוּבֵן וְאַל־יָמֹת וַיְהִי מִתּוֹ מִסְפָּר: ם
33:6 יַחֲוֵי רְאוּבֵן בְּחַיֵּי עַלְמָא וּמוֹתָא תַנִּינָא לָא יָמוֹת וַיִּקְבְּלוּן בְּנוֹהֵי אַחְסַנְתְּהוּן
בְּמַנְיַנְהוּן:

33:6 "May Reuben live and not die, Nor his men be few."

33:7 וְזֹאת לַיהוּדָה וַיֹּאמֶר שְׁמַע יְהוָה קוֹל יְהוּדָה וְאַל־עֲמוֹ תִבְיָאֲנֹו יָדָיו רַב
לֹו וְעֶזֶר מִצָּרָיו תִּהְיֶה: ם
33:7 וְדָא לַיהוּדָה וַאֲמַר קְבִיל יוּי צְלוֹתֶיהָ דִּיהוּדָה בְּמַפְקִיָּה לְקַרְבָּא לֵאנְחָא
קַרְבָּא וּלְעֲמִיָּה תְּתִיבִינִיָּה בְּשָׁלָם יְדוּהֵי יַעֲבֹדָן לִיָּה פּוֹרְעֵנוּתָא מְסֻנְאוּהֵי וּסְעִיד
וְסְעִיד מִבְּעִיל־דְּבָבָא הוּי לִיָּה:

33:7 And this regarding Judah; so he said, "Hear, O LORD, the voice of Judah, And bring him to his people. With his hands he contended for them, And may You be a help against his adversaries."

33:8 וּלְלוּי אָמַר תִּמְיָד וְאוּרִיָּד לְאִישׁ חֲסִידְךָ אֲשֶׁר נִסִּיתוֹ בְּמִסָּה תַרְיַבְהוּ
עַל־מֵי מְרִיבָה:
33:8 וּלְלוּי אָמַר תּוּמִיא וְאוּרִיא אַלְבִּישְׁתָּא לְגַבְרָא דְאַשְׁתַּכַּח חֲסִיד קְדָמְךָ
דְּנִסִּיתְהֵי דְנִסִּיתוּהֵי בְּנִיסִיתָא וְהוּוֹ שְׁלִים בְּחַרְתְּהֵי בְּחַנְתְּהֵי עַל מֵי מִצְוֹתָא
וְאַשְׁתַּכַּח מְהִימָן:

33:8 Of Levi he said, "Let Your Thummim and Your Urim belong to Your godly man, Whom You proved at Massah, With whom You contended at the waters of Meribah;

33:9 הָאֵמַר לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא רִאִיתוֹ וְאֶת־אָחָיו לֹא הִפִּיר וְאֶת־[בְּנָיו]
לֹא יָדַע פִּי שְׁמֵרוֹ אִמְרַתְךָ וּבְרִיתְךָ יִנְצְרוּ:
33:9 דְּעַל אָבוּהֵי וְעַל אִמֵּיהֵי לֹא רַחִים כַּד חָבוּ מִן דִּינָא וְאַפִּי אַחוּהֵי וּבְנוּהֵי
לֹא נָסִיב אֲרִי נָשְׂרוּ מִטְּרַת מִיטְּרַת מִימְרְךָ וּקְיַמְךָ לֹא אֲשַׁנּוּ:

33:9 Who said of his father and his mother, 'I did not consider them'; And he did not acknowledge his brothers, Nor did he regard his own sons, For they observed Your word, And kept Your covenant.

33:10 יוֹרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב וְתוֹרַתְךָ לְיִשְׂרָאֵל יִשְׂמֹו קְטוֹרֶה בְּאַפְּךָ וְכָלִיל
עַל־מִזְבְּחֶךָ:
33:10 כְּשִׁרְיוֹן אֵלִין דִּילְפּוֹן דִּינְךָ לְיַעֲקֹב וְאוּרִיתְךָ לְיִשְׂרָאֵל יִשׁוּן קְטוֹרַת בּוֹסְמִין
קְדָמְךָ וּגְמִיר לְרַעְוָא עַל מִדְּבַחְךָ:

33:10 "They shall teach Your ordinances to Jacob, And Your law to Israel. They shall put incense before You, And whole burnt offerings on Your altar.

33:11 בָּרַךְ יְהוָה חֵילוֹ וּפְעַל יָדָיו תִּרְצֶה מִחֵץ מִתְנַיִם קַמְיוֹ וּמִשְׁנֵאָיו מִן־יְקוּמוּן:
ם

33:11 בְּרִיךְ יוּי נְכֻסוּהֵי וְקוֹרְבָן יְדוּהֵי קְבִיל בְּרַעְוָא תְּבַר תְּבַר חֲרָצָא דְּסַנְאוּהֵי
וּדְבַעֲלֵי־דְּבֹוהֵי דְּלֹא יְקוּמוּן:

33:11 "O LORD, bless his substance, And accept the work of his hands; Shatter the loins of those who rise up against him, And those who hate him, so that they will not rise again."

33:12 לְבִנְיָמִן אָמַר יְדִיד יְהוָה יִשְׁפֹן לְבָטַח עָלָיו חֲפָף עָלָיו פְּל־הַיּוֹם וּבֵין
פְּתִיפּוֹ שְׂכָן: ם

33:12 לְבִנְיָמִן אָמַר רַחֲמָא דְיוֹי יִשְׂרָאֵל לְרוּחָצֵן עֲלוּהֵי יְהִי מִגִּין עֲלוּהֵי כָל יוֹמָא
ובארעיה תשרי שכּינתא:

33:12 Of Benjamin he said, "May the beloved of the LORD dwell in security by Him, Who shields him all the day, And he dwells between His shoulders."

33:13 וּלְיוֹסֵף אָמַר מִבְּרַכַּת יְהוָה אֲרָצוֹ מִמְּגַד שְׁמַיִם מִטָּל וּמִתְהוֹם רִבְצַת תַּחַת:

33:13 וּלְיוֹסֵף אָמַר מִבְּרַכָּא מִן־קֳדָם יוֹי אַרְעִיהָ עֲבָדָא מִגְדָּנִין מִיגְדָּנִין מִטְּלָא

דְּשִׁמְיָא מִלְּעֵילָא וּמִמְבוּעֵי עֵינֹוֹת תְּהוֹמִין דְּנִגְדִין מִמְעַמְקֵי אַרְעָא מִלְּרַע:

33:13 Of Joseph he said, "Blessed of the LORD be his land, With the choice things of heaven, with the dew, And from the deep lying beneath,

33:14 וּמִמְּגַד תְּבוּאֹת שֶׁמֶשׁ וּמִמְּגַד גְּרֵשׁ יְרַחֵם:

33:14 עֲבָדָא מִגְדָּנִין וְעֵלְלָן מִיבּוּל שְׁמֵשׁא עֲבָדָא מִגְדָּנִין מִיגְדָּנִין מִרִישׁ יַרְח

בִּירַח:

33:14 And with the choice yield of the sun, And with the choice produce of the months.

33:15 וּמִרְאֵשׁ הַרְרֵי־קֳדָם וּמִמְּגַד גִּבְעוֹת עוֹלָם:

33:15 וּמִרִישׁ טוּרֵיָא בְּכִירֵיָא וּמִטּוֹב רָמָן דְּלֹא פִּסְקוּן:

33:15 "And with the best things of the ancient mountains, And with the choice things of the everlasting hills,

33:16 וּמִמְּגַד אֶרֶץ וּמִלְּאָה וּרְצוֹן שְׁכֵנֵי סִנְהָ תְּבוּאֹתָהּ לְרֹאשׁ יוֹסֵף וּלְקֳדָקֵד

נְזִיר אַחִיו:

33:16 וּמִטּוֹב אַרְעָא וּמִלְּאָה רְעִי לִיָּה דְּשִׁכְנִיתִיהּ בְּשִׁמְיָא וְעַל מוֹשֶׁה אֲתַגְלִי

בְּאַסְנָא יִיתָן כָּל אֵילִין לְרִישָׁא דְּיוֹסֵף גְּבָרָא גְּבָרָא פְּרִישָׁא דְּאַחֻוּהֵי:

33:16 And with the choice things of the earth and its fullness, And the favor of Him who dwelt in the bush. Let it come to the head of Joseph, And to the crown of the head of the one distinguished among his brothers.

33:17 בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ וְקַרְנֵי רֹאשׁ קַרְנָיו בָּהֶם עַמִּים יִנְגַח יַחְדָּו אֶפְסֵי־אֶרֶץ

וְהֵם רַבְבוֹת אֶפְרַיִם וְהֵם אֶלְפֵי מְנַשֶּׁה: ס

33:17 רַבָּא דְּבִנּוּהֵי זִינְא לִיָּה גְּבוּרָן אֲתַעְבִּידָא לִיָּה מִן־קֳדָם דְּתוֹקְפָא וְרוּמָא

דִּילִיָּהּ בְּגִבּוּרְתִיהּ עַמְמֵיָא יִקְטִיל כַּחְדָּא עַד סִפֵּי אַרְעָא וְאִנּוּן רַבּוּתָא

רַבּוּתָא דְּבֵית אֶפְרַיִם וְאִינּוּן אֶלְפֵיָא דְּבֵית מְנַשֶּׁה:

33:17 "As the firstborn of his ox, majesty is his, And his horns are the horns of the wild ox; With them he will push the peoples, All at once, to the ends of the earth. And those are the ten thousands of Ephraim, And those are the thousands of Manasseh."

33:18 וּלְזִבּוּלָן אָמַר שְׂמַח זְבוּלָן בְּצִאתָךְ וַיִּשְׁשָׁכֶר בְּאַהֲלֶיךָ:

33:18 וּלְזִבּוּלָן אָמַר חֲדֵי זְבוּלָן בְּמִפְקֵךְ לְאַנְחָא קְרָבָא עַל בְּעַלְי־דְּבַבְךָ וַיִּשְׁשָׁכֶר

בְּמַהֲכֵךְ לְמַעַבְדַּד זְמַנֵּי מוֹעֲדֵיָא בִּירוּשָׁלַם:

33:18 Of Zebulun he said, "Rejoice, Zebulun, in your going forth, And, Issachar, in your tents.

33:19 עַמִּים הֲרִי־קְרָאוּ שֵׁם יִזְבַּחוּ זְבַח־צֶדֶק כִּי שִׁפְעַת יַמִּים יִזְקּוּ וּשְׁפוּנֵי טְמוּנֵי

חֹול: ס

33:19 שְׁבִטָּיָא דִּישְׂרָאֵל לְטוֹר בֵּית־מִקְדָּשָׁא יִתְכַנְשׁוּן תַּמָּן יִכְסּוּן נַכְסֵת קוּדְשִׁין

לְרַעוּא אַרְי נַכְסֵי עַמְמֵיָא יִכְלּוּן וְסִימָן דְּמִיטְמָרָן בְּחָלָא יִתְגַּלְוּן לְהוּן:

33:19 "They will call peoples to the mountain; There they will offer righteous sacrifices; For they will draw out the abundance of the seas, And the hidden treasures of the sand."

33:20 וּלְגַד אָמַר בְּרוּךְ מִרְחִיב גַּד כְּלָבִיא שְׁכָן וְטָרַף זְרוּעַ אַף־קֳדָקֵד:

33:20 וּלְגַד אָמַר בְּרִיךְ דְּאַפְתֵי לְגַד כְּלִיתָא שְׂרִי וְקָטִיל וְקָטִיל שְׁלִטְוֵיָן עִם

מלכין:

33:20 Of Gad he said, "Blessed is the one who enlarges Gad; He lies down as a lion, And tears the arm, also the crown of the head.

33:21 וַיִּרְא רֵאשִׁית לֹו כִּי־שָׁם חִלְקֵת מִחֶקֶק סָפוּן וַיִּתֵּא רֵאשִׁי עִם צְדָקֵת יְהוָה
עָשָׂה וּמִשְׁפָּטָיו עִם־יִשְׂרָאֵל: ס
33:21 וְאַתְקַבֵּל בְּקִדְמִיתָא דִּילִיָּה אָרִי תִמֶן בְּאַחֲסֹנְתִיה מִשֵּׁה סָפְרָא רַבָּא
דִּישְׂרָאֵל קָבִיר גְּנִיז הוּא נִפְק וְעַל בְּרִישׁ עֲמָא זְכוּוּן קָדָם יוּי עֵבֵד עֵבֵד
וְדִינוּהִי עִם יִשְׂרָאֵל:

33:21 "Then he provided the first part for himself, For there the ruler's portion was reserved; And he came with the leaders of the people; He executed the justice of the LORD, And His ordinances with Israel."

33:22 וּלְדָן אָמַר דָּן נֹוֹר אֲרִיָּה יִזְנַק מִן־הַבָּשָׁן:
33:22 וּלְדָן אָמַר דָּן תְּקוּף כְּגֹר אֲרִיָּן אֲרַעִיה שְׁתִּיא מִן נַחְלִיא דְנַגְדִין מִן
מִתַּנָּן:

33:22 Of Dan he said, "Dan is a lion's whelp, That leaps forth from Bashan."

33:23 וּלְנַפְתָּלִי אָמַר נַפְתָּלִי שְׁבַע רְצוֹן וּמְלֵא בְרַכַּת יְהוָה יָם וְדָרוֹם יִרְשָׂה: ס
33:23 וּלְנַפְתָּלִי אָמַר נַפְתָּלִי סְבַע רַעְוָא וּמְלֵי בְרַכָּן מִן־קָדָם יוּי מַעַרְב יָם
גְּנִיסָר גִּינוֹסָר וְדָרוֹמוּהִי יִירַת:

33:23 Of Naphtali he said, "O Naphtali, satisfied with favor, And full of the blessing of the LORD, Take possession of the sea and the south."

33:24 וּלְאַשֶׁר אָמַר בְּרוּךְ מִבְּנִים אֲשֶׁר יְהִי רְצוֹי אָחִיו וְטַבֵּל בְּשֶׁמֶן רַגְלוֹ:
33:24 וּלְאַשֶׁר אָמַר בְּרִיךְ מִבְּרַכַּת מִבְּרַכַּת בְּנֵיאָ אֲשֶׁר יְהִי רַעְוָא לְאַחֻוּהִי
וַיִּתְרַבָּא בְּתַפְנוּקֵי מַלְכִין:

33:24 Of Asher he said, "More blessed than sons is Asher; May he be favored by his brothers, And may he dip his foot in oil.

33:25 בְּרִזָּל וּנְחֻשֶׁת מִנְעֻלָּיִךְ וּכְנִמְיִךְ דְּבִאָדָד:
33:25 תְּקוּף כְּבִרְזָלָא כְּפִרְזָלָא וְכִנְחָשָׂא וְכוּיֹמֵי עוֹלוֹמוֹתְךָ עוֹלִימוֹתְךָ תּוֹקֶפְךָ:
33:25 "Your locks will be iron and bronze, And according to your days, so will your leisurely walk be.

33:26 אֵין כָּאֵל יִשְׂרוּן רַכֵּב שָׁמַיִם בְּעֲזָרְךָ וּבְגִנְאוֹתוֹ שְׁחָקִים:
33:26 לֵית אֱלֹהָ אֵילָא אֱלֹהָא דִּישְׂרָאֵל דְּשַׁכְּנָתִיה בְּשָׁמַיָא בְּסַעֲדָךְ וְתוֹקֶפִיה
בְּשָׁמַי מַטִּי עַד־צִית שְׁמַיָא:

33:26 "There is none like the God of Jeshurun, Who rides the heavens to your help, And through the skies in His majesty.

33:27 מַעֲנֵה אֱלֹהֵי קָדָם וּמִתַּחַת זֹרַעַת עוֹלָם וַיִּגְרַשׁ מִפְּנֵיךָ אוֹיֵב וַיֵּאמֶר הַשָּׁמַד:
33:27 מְדוֹר אֱלֹהָא מְלִקְדָמִין דְּבַמִּימְרִיה אֲתַעֲבִיד עֲלָמָא וְתָרִיד מִן־קִדְמָךְ
סְנָאָה וַיֵּאמֶר שִׁיְצִי:

33:27 "The eternal God is a dwelling place, And underneath are the everlasting arms; And He drove out the enemy from before you, And said, 'Destroy!'

33:28 וַיִּשְׁכֵּן יִשְׂרָאֵל בְּטַח בְּדָד עֵין יַעֲקֹב אֶל־אֲרִיז דְּגֵן וְחִירוֹשׁ אַף־שָׁמַי וַיַּעֲרְפוּ
טָל:

33:28 וַיִּשְׁרִי יִשְׂרָאֵל לְרוּחָצֵן בְּלַחֲדוּהִי כְּעֵין בְּרַכְתָּא דְּבְרִיכִינוּן יַעֲקֹב אֲבוּהוּן
אֲבוּהוּן כְּאַרְעַ עֲבָדָא עֵיבוֹר עֵבוֹר וְחִמְרָ אַף שְׁמַיָא דְּעֻלְוִיהוּן יִשְׁמִשׁוּנוּן
בְּטָלָא:

33:28 "So Israel dwells in security, The fountain of Jacob secluded, In a land of grain and new wine; His heavens also

33:29 אֲשֶׁר־יְשָׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ עִם נוֹשָׁע בַּיהוָה מִגֵּן עֲזָרְךָ וְאֲשֶׁר־חָרַב גְּאוֹתְךָ
וַיִּכְחָשׁוּ אֵיבֶיךָ לָךְ וְאַתָּה עַל־בְּמוֹתֵינוּ תִּדְרֹךְ: ס
33:29 טוֹבְךָ יִשְׂרָאֵל לִית דְּכֹתֶךָ עִמָּא דְּפּוֹרְקָנִיה מִן־קָדָם יוּי תְּקוּף תְּקוּף
סַעֲדָךָ וּדְמִן־קְדְמוֹהִי נִצְחָן גְּבוּרָתְךָ וַיִּתְּכַדְּבוּן סְנָאֶךָ לָךְ וְאַתָּה עַל פְּרִקַת פְּרִיקַת
צְוָרֵי מַלְכֵיהוֹן תִּדְרֹךְ:

33:29 "Blessed are you, O Israel; Who is like you, a people saved by the LORD, Who is the shield of your help And the sword of your majesty! So your enemies will cringe before you, And you will tread upon their high places."

34:1 וַיַּעַל מֹשֶׁה מֵעַרְבַת מוֹאָב אֶל־הַר נֶבֹו רֹאשׁ הַפְּסִגָּה אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי יֶרֶחוֹ
וַיִּרְאֶהוּ יְהוָה אֶת־כָּל־הָאָרֶץ אֶת־הַגִּלְעָד עַד־דָּן:
34:1 וַסִּלִּיק מֹשֶׁה מִמִּישְׁרָיָא דְּמוֹאָב לְטוֹרָא דְּנִבְו רִישׁ רְמָתָא דְּעַל־אִפֵּי יֶרֶחוֹ
וְאַחֲזִייהּ יוּי יְתָ כָּל אַרְעָא יְתָ גִלְעָד עַד דָּן:

34:1 Now Moses went up from the plains of Moab to Mount Nebo, to the top of Pisgah, which is opposite Jericho. And the LORD showed him all the land, Gilead as far as Dan,

34:2 וְאַתָּה כָּל־נַפְתָּלִי וְאַתָּה־אֶרֶץ אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וְאַתָּה כָּל־אֶרֶץ יְהוּדָה עַד הַיָּם
הַאֲחֵרֹן:
34:2 וְיְתָ כָּל נַפְתָּלִי וְיְתָ אַרְעֵ אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וְיְתָ כָּל אַרְעֵ יְהוּדָה עַד יָמָא
מֵעַרְבָאָה בַּתְּרָאָה:

34:2 and all Naphtali and the land of Ephraim and Manasseh, and all the land of Judah as far as the western sea,

34:3 וְאַתָּה־הַנֶּגֶב וְאַתָּה־הַפְּזָר בְּקַעַת יֶרֶחוֹ עִיר הַתְּמָרִים עַד־צְעֹר:

34:3 וְיְתָ דְרוֹמָא וְיְתָ מִישְׁרָא בְּקַעַת יֶרֶחוֹ קְרִית דְּקַלְיָא עַד צְעֹר:

34:3 and the Negev and the plain in the valley of Jericho, the city of palm trees, as far as Zoar.

34:4 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב
לֵאמֹר לְיִרְעָךָ אֲתַנְנָה הָרְאִיתִיךָ בְּעֵינַיִךָ וְשָׁמָּה לֹא תַעֲבֹר:

34:4 וְאַמֵּר יוּי לִיָּה דָּא אַרְעָא דְּקַיִמִית לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְמִימֵר
לְבַנְךָ אִיתְנִינָה אַחֲזִיתְךָ חֲזִיתְךָ בְּעֵינְךָ וּלְתַמָּן לָא תַעֲיַבֵּר:

34:4 Then the LORD said to him, "This is the land which I swore to Abraham, Isaac, and Jacob, saying, 'I will give it to your descendants'; I have let you see it with your eyes, but you shall not go over there."

34:5 וַיָּמָת שָׁם מֹשֶׁה עַבְד־יְהוָה בְּאֶרֶץ מוֹאָב עַל־פִּי יְהוָה:

34:5 וּמִית תַּמָּן מֹשֶׁה עַבְדָּא דִּיּוּי בְּאַרְעָא דְּמוֹאָב עַל מִימְרָא דִּיּוּי:

34:5 So Moses the servant of the LORD died there in the land of Moab, according to the word of the LORD.

34:6 וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בְּנֵי בְּאֶרֶץ מוֹאָב מוֹל בֵּית פְּעוֹר וְלֹא־יָדַע אִישׁ אֶת־קְבֻרָתוֹ
עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

34:6 וּקְבֹר יְחִיה בְּחִילְתָּא בְּאַרְעָא דְּמוֹאָב לְקַבִּיל לְקַבִּיל בֵּית פְּעוֹר וְלֹא יָדַע
אֲנָשׁ יְתָ קְבוּרְתִּיה עַד יוֹמָא הַדְּרִין:

34:6 And He buried him in the valley in the land of Moab, opposite Beth-peor; but no man knows his burial place to this day.

34:7 וּמֹשֶׁה בֶּן־מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה בָּמָתוֹ לֹא־כָהָתָה עֵינָיו וְלֹא־נָס לַחָה:

34:7 וּמֹשֶׁה בֶּר מְאָה וְעֶסְרִין שָׁנִין כַּד מִית לֹא כָהָת עֵינִיה וְלֹא שָׁנָא זִיו יִקְרָא
דְּאַפּוּהִי:

34:7 Although Moses was one hundred and twenty years old when he died, his eye was not dim, nor his vigor abated.

34:8 וַיִּבְכוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מֹשֶׁה בְּעֶרְבַת מוֹאָב שְׁלֹשִׁים יוֹם וַיִּתְּמוּ יָמָיו בְּכִי אֲבֵל מֹשֶׁה:

34:8 וּבְכוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל יְת מֹשֶׁה בְּמִישְׁרֵיָא דְּמוֹאָב תְּלָתִין יוֹמִין וּשְׁלִימוֹ יוֹמֵי בְּכִיתָא אֲבֵלָא אֲבֵלָא דְּמֹשֶׁה:

34:8 So the sons of Israel wept for Moses in the plains of Moab thirty days; then the days of weeping *and* mourning for Moses came to an end.

34:9 וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נֹון מָלֵא רוּחַ חָכְמָה כִּי־סָמַךְ מֹשֶׁה אֶת־יָדָיו עָלָיו וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה:

34:9 וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּר נֹון אֶתְמְלֵי רוּחַ חוֹכְמָא אֶתְמְלֵי אֶתְמְלֵי מֹשֶׁה יְת יְדוּהֵי עֲלוּהֵי וְקִבְּלוּ מִנִּיהָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַעֲבָדוּ כְּמָא דְּפִקִּיד יוּי יְת מֹשֶׁה:

34:9 Now Joshua the son of Nun was filled with the spirit of wisdom, for Moses had laid his hands on him; and the sons of Israel listened to him and did as the LORD had commanded Moses.

34:10 וְלֹא־קָם נְבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה אֲשֶׁר יָדָעוּ יְהוָה פָּנִים אֶל־פָּנִים:

34:10 וְלֹא קָם נְבִיאָא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה דְּאֶתְגַּלִּי לֵיהּ יוּי אֶפְּיָן בְּאֶפְּיָן:

34:10 Since that time no prophet has risen in Israel like Moses, whom the LORD knew face to face,

34:11 לְכָל־הָאֲתוֹת וְהַמּוֹפְתִים אֲשֶׁר שְׁלַחַו יְהוָה לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לְפָרְעֹה וּלְכָל־עַבְדָּיו וּלְכָל־אֶרְצוֹ:

34:11 לְכָל אֶתְיָא וּמוֹפְתֵיָא דְּשַׁלְּחִיהּ יוּי לְמַעַבְדַּב בְּאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם לְפָרְעֹה וּלְכָל עַבְדוּהֵי וּלְכָל אֶרְעִיהּ:

34:11 for all the signs and wonders which the LORD sent him to perform in the land of Egypt against Pharaoh, all his servants, and all his land,

34:12 וּלְכָל הַיָּד הַחֲזָקָה וּלְכָל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל:

34:12 and for all the mighty power and for all the great terror which Moses performed in the sight of all Israel.